

ROMÂNIA
MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

Raport
asupra stării sistemului național de învățământ

București - 2009

CUPRINS

Cuvânt înainte	3
Listă de abrevieri	4
Introducere	7
I. Analiza sistemului de învățământ din perspectiva indicatorilor de bază	9
II. Programe și proiecte ale Ministerului Educației, Cercetării și Inovării.....	113
III. Priorități și direcții de dezvoltare pentru perioada 2009 – 2012	155

CUVÂNT ÎNAINTE

În concordanță cu Pactul pentru Educație, Ministerul Educației, Cercetării și Inovării a stabilit și elaborat un set de priorități și direcții de dezvoltare pentru perioada 2009 – 2012. Scopul acestui set de măsuri este acela de a da o coerență sistemului de educație, care trebuie să fie unul îndreptat spre competență și performanță. Liniile directoare ale programului ministerului au la bază interesele beneficiarilor sistemului. În viziunea actuală a ministerului, prioritățile perioadei următoare sunt: realizarea unui sistem educațional stabil, echitabil, eficient și relevant; alocarea a 6% din PIB pentru educație și 1% pentru cercetare; transformarea educației timpurii în bun public; descentralizarea învățământului preuniversitar și creșterea autonomiei școlilor; introducerea unui curriculum școlar bazat pe competențe; realizarea unui sistem legislativ care să asigure modernizarea, stabilitatea și predictibilitatea sistemului de învățământ, precum și garantarea egalității de șanse la accesul la educație; asigurarea calității și stimularea excelenței în învățământul superior de stat și privat; educația permanentă în vederea obținerii unor calificări noi, a extinderii specializării și perfecționării.

Septembrie 2009 marchează demararea unor reforme profunde în educație prin asumarea răspunderii de către Guvernul României pentru Legea Educației Naționale, ceea ce va asigura modernizarea sistemului național de învățământ în context european.

Ministerul Educației, Cercetării și Inovării și-a menținut constantă preocuparea pentru programele sociale adresate elevilor și a pus bazele pentru sprijinul financiar al studenților în vederea continuării și finalizării studiilor.

Reforma instituțională cu susținere națională a fost completată substanțial cu proiecte finanțate din fonduri nerambursabile care aduc o ajustare rapidă în multe domenii din educație și care ajută la eficientizarea activității cadrelor didactice.

Ministru,

EMIL BOC

LISTA DE ABREVIERI

ACPART – Agenția Națională pentru Calificările din Învățământul Superior și Parteneriat cu Mediul Economic și Social

ANOFM – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

ANPCDEFP – Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale

ANR – Agenția Națională pentru Rromi

ARACIP – Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar

ARDOR – Asociația Română de Dezbateri, Oratorie și Retorică

BDNE – Baza de Date Națională a Educației

CCD – Casa Corpului Didactic

CD – Cercetare & Dezvoltare

CDI – Centrul/centre de Documentare și Informare

CEDEFOP – Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale

CES – Cerințe Educative Speciale

CNC – Centrul Național pentru Curriculum

CNCD – Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării

CNCEIP - Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare în Învățământul Preuniversitar

CNCIS - Cadrul Național al Calificărilor în Învățământul Superior

CNDIPT – Centrul Național pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic

CNEAA – Consiliul Național de Evaluare Academică și Acreditare

CNFIPS – Consiliul Național al Finanțării Învățământului Preuniversitar de Stat

CNFP – Centrul Național de Formare a Personalului din Învățământul Preuniversitar

COR – Clasificarea Ocupațiilor din România

CRFP – Centrul Regional de Formare a Personalului din Învățământul Preuniversitar

CQAF - Cadrul Comun de Asigurare a Calității

DGBFIP – Direcția Generală Buget-Finanțe, Investiții și Patrimoniu

DGIP – Direcția Generală pentru Învățământ Preuniversitar

DGILMRP – Direcția Generală Învățământ în Limbile Minorităților și Relația cu Parlamentul

DPPD – Departamentul/departamente pentru Pregătirea Personalului Didactic

ECVET – European Credit System for Vocational Education and Training

EN – Evaluarea Națională

ENIC – NARIC – European Network of International Centers – National academic Recognition Information Centers in the European Union
ENQA-VET- Rețeaua Europeană pentru Asigurarea Calității în Educația și Formarea Profesională
EQF – European Qualifications Framework
EUROSTAT – Oficiul de Statistică al Comunităților Europene
FEDR – Fondul European de Dezvoltare Europeană
FPC – Formare Profesională Continuă
FSE – Fondul Social European
HG – Hotărâre de Guvern
IDD – Învățământ Deschis la Distanță
IMI – Institute for Management and Information
INS – Institutul Național de Statistică
ISCED – International Standard Classification of Education
ISJ – Inspectorat/inspectorate școlare județene
ISMB - Inspectoratul Școlar al Municipiului București
IT – Information Technology
IR – Indicator de rezultat
LCCR – Limbă, Cultură și Civilizație Românească
LLP – Long-Learning Programme
MAPDR – Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Durabile
MECI – Ministerul Educației, Cercetării și Inovării
MECT– Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului
MIP – Mentorat pentru Inserție Profesională
MTS – Ministerul Tineretului și Sportului
NQF – National Qualifications Framework
OECD – Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
OG – Ordonanță de Guvern
OUG – Ordonanță de Urgență
OIPOSDRU – Organismul Intermediar pentru Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane
OMECI/OMECT– Ordin al ministrului educației, cercetării și inovării / Ordin al ministrului educației, cercetării și tineretului
ONG – Organizație non-guvernamentală
PE – Parlamentul European
PER – Project on Ethnic Relations

PIB – Produsul Intern Brut
PIR – Proiect pentru Învățământul Rural
PIRLS – The Progress in International Reading Literacy Study
PISA – Programme for International Student Assessment
PLAI – Planul Local de Acțiune pentru Învățământ
PNUD – Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
POSDRU – Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane
PP – Puncte procentuale
PRAI – Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ
PRIS – Proiectul de Reabilitare a Infrastructurii Școlare
PROQAVET - Utilizarea Cadrului Comun de Asigurarea a Calității (CQAF) în VET
SAM - Școala/ școli de Arte și Meserii
SICI - Standing International Conference of Inspectorates
SCAC – Service de Cooperation et d'Action Culturelle
SNIE – Sistemul Național de Indicatori pentru Educație
SSE – Sistemul Statistic European
SSP – Standarde de pregătire profesională
TIC – Tehnologia Informațiilor și Comunicației
TIMSS – Tendințe Internaționale în Studiul Matematicii și al Științelor
UE – Uniunea Europeană
UNESCO – United Nations Education, Science and Culture Organization
UNICEF – Fondul Internațional al Națiunilor Unite pentru Urgențe ale Copiilor
VET – Vocational Education and Training

Introducere

Elaborarea și prezentarea raportului asupra situației sistemului de învățământ sunt prevăzute în Legea Învățământului (Titlul IV, cap IV, art. 150.3) care precizează că: *"Ministrul Educației Naționale înaintează Parlamentului raportul anual asupra stării sistemului național de învățământ, până la data de 15 octombrie. Concomitent, sunt prezentate direcțiile și prioritățile de dezvoltare a învățământului preuniversitar și superior. Raportul anual se dă publicității."*

Prezentul raport cuprinde trei capitole distincte, corespunzătoare obiectivelor urmărite de Ministerul Educației, Cercetării și Inovării:

- Primul capitol *Analiza sistemului de învățământ din perspectiva indicatorilor de bază* – cuprinde o diagnoză asupra situației învățământului din România pe baza indicatorilor de bază utilizați și în rapoartele precedente – 2005-2008. Recursul la același set de indicatori pentru o anumită perioadă permite evidențierea principalelor tendințe înregistrate pe parcursul perioadei de referință a raportului și față de anul anterior, a progreselor, precum și a problemelor care încă se mențin. De altfel, din perspectiva actorilor cu rol decizional, identificarea acelor elemente la nivelul cărora există încă decalaje importante față de performanțele europene reprezintă principalele puncte de interes în vederea stabilirii priorităților politicilor educaționale și concentrării intervențiilor cu scop ameliorativ. Dimensiunile sistemului de educație evaluate prin intermediul indicatorilor de bază sunt următoarele: cheltuielile pentru educație; resursele umane; participarea la educație; eficiența internă a sistemului de învățământ; rezultatele elevilor; rezultatele educației pe piața muncii.

Analiza diferitelor dimensiuni ale sistemului de educație prin intermediul indicatorilor specifici a permis identificarea unor tendințe pozitive (unele dintre acestea remarcate și în raportul precedent, dar care au continuat), dintre care menționăm:

- creșterea ponderii cheltuielilor pentru educație ca procent din PIB, care ajunge în anul 2008 (conform estimărilor MECI) la 6%;
- ameliorarea, în continuare, a calității resurselor umane ale educației prin reducerea deficitului de personal didactic calificat; în anul școlar 2008/2009, proporția personalului didactic calificat a fost cuprinsă între 95-99% (în funcție de nivelul de învățământ); tendința pozitivă s-a manifestat chiar și în cazul învățământului profesional din mediul rural (aproximativ 90%, față de 85% în urmă cu doi ani);
- creșterea ratei de participare la toate nivelurile de educație, în special în învățământul secundar superior (aproape 90%) și, în mod deosebit, la nivelul liceului (72%), care poate fi interpretată ca un semnal pozitiv privind măsura de prelungire a duratei învățământului obligatoriu;
- creșterea duratei medii de frecvență a învățământului care ajunge la nivelul anului 2008 la 16,3 ani.

Spre deosebire de rapoartele precedente, prezentul raport a constatat, pentru prima dată, după anul 2000 o ușoară tendință de ameliorare a ratei anuale a abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial: 1,9%, față de 2% în anul școlar anterior. Se menține, însă, ridicată rata abandonului școlar în învățământul profesional – peste 8%.

Concomitent cu principalele tendințele pozitive menționate, s-au constatat însă și o serie de aspecte problematice, cu referire, în special, la rezultatele obținute de elevi la evaluările naționale (testări și examene finale) și internaționale. Astfel, în privința evaluărilor naționale s-a constatat:

- obținerea de rezultate mai slabe, în anul școlar 2008/2009, la tezele cu subiect unic susținute de elevi în clasele a VII-a și a VIII-a, comparativ cu anul 2007/2008 (primul an în care a fost introdus sistemul de evaluare prin teze cu subiect unic), în special, la disciplinele limba și literatura română și matematică, la care rata de promovare (proporția elevilor care au obținut cel puțin nota 5 din totalul elevilor înscriși în clasa a VII-a, respectiv a VIII-a) a fost cuprinsă între aproximativ 70 și 80%;
- scăderea ratei de promovare la examenul de bacalaureat (calculată din numărul elevilor prezentați la examen) de la aproape 94% la aproximativ 90%.

În ceea ce privește rezultatele la evaluările internaționale, analiza informațiilor disponibile (suplimentar față de raportul din 2008), evidențiază faptul că la evaluarea TIMSS din 2007, ale cărei rezultate au fost făcute publice la finalul anului 2008, s-a înregistrat o scădere semnificativă, comparativ cu evaluările precedente (1995, 1999, 2003) în ceea ce privește achizițiile elevilor români, atât la matematică cât și la științe.

O altă tendință negativă, cu caracter general, care a fost menționată și în raportul precedent, vizează menținerea (în unele cazuri chiar accentuarea) discrepanțelor dintre mediul urban și rural, în defavoarea zonelor rurale, atât în ceea ce privește participarea la educație (la toate nivelurile de învățământ, cu excepția învățământului profesional), cât și rezultatele elevilor la evaluările naționale și internaționale.

Ca o concluzie generală se poate aprecia că intervențiile ameliorative la nivel de sistem au avut efect în special în planul participării la educație și mai puțin în ceea ce privește rezultatele elevilor. Ca urmare, este necesar ca prioritățile viitoare la nivelul politicilor educaționale să se focalizeze în continuare asupra acestui domeniu.

- Al doilea capitol evidențiază investițiile prin proiectele și programele Ministerul Educației, Cercetării și Inovării, prezente și viitoare, pentru un învățământ de calitate. În acest sens, au fost dezvoltate programe bugetare, proiecte cu finanțare externă rambursabilă și proiecte din fonduri europene nerambursabile pentru dezvoltarea resurselor umane sau destinate îmbunătățirii și modernizării învățământului, inclusiv de asigurare a calității, de dezvoltare a carierei didactice și de implementare a reformelor la nivelul sistemului de învățământ.
- Al treilea capitol *Priorități și direcții de dezvoltare pentru perioada 2009 – 2012* stabilește obiective strategice, măsurile și efectele scontate menite să răspundă nevoilor sistemului educațional. Direcțiile de dezvoltare propuse sunt: a) Realizarea unui sistem educațional stabil, echitabil, eficient și relevant; b) Alocarea a 6% din PIB pentru educație; c) Transformarea educației timpurii în bun public; d) Descentralizarea învățământului preuniversitar și creșterea autonomiei școlilor; e) Introducerea unui curriculum școlar bazat pe competențe; f) Promovarea unui sistem educațional bazat pe performanță; g) Realizarea unui sistem legislativ care să asigure modernizarea sistemului de învățământ și garantarea egalității de șanse; h) Asigurarea calității și stimularea excelenței în învățământ și i) Educația permanentă în vederea obținerii unor calificări noi, a extinderii specializării și perfecționării
- În Anexă sunt prezentate principalele acte normative, relevante în domeniu, adoptate în cursul anului școlar 2008/2009

I. ANALIZA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR DE BAZĂ

Analiza principalelor tendințe privind evoluția sistemului de învățământ este realizată, la fel ca în cazul rapoartelor precedente (2005-2008), conform celor 32 de indicatori de bază care fac parte din Sistemul Național de Indicatori pentru Educație (SNIE). Acest sistem este compatibil cu sistemele internaționale de indicatori (Sistemul Statistic European, construit de Eurostat, sistemul OECD, UNESCO, Banca Mondială) și include, totodată, o parte dintre indicatorii care urmăresc îndeplinirea obiectivelor comune europene, definite prin Procesul Lisabona. Setul de indicatori de bază se centrează asupra următoarelor dimensiuni:

- cheltuielile pentru educație;
- resursele umane ale sistemului de educație;
- participarea la educație;
- eficiența internă a sistemului de învățământ;
- rezultatele elevilor;
- rezultatele educației pe piața muncii.

În cadrul prezentului capitol – la începutul căruia este prezentată lista completă a celor 32 de indicatori de bază – sunt analizate, pe baza indicatorilor specifici, domeniile sistemului de educație menționate, evidențiindu-se tendințele înregistrate în perioada de referință a raportului.

Setul de indicatori de bază, pe niveluri de învățământ

	A. Ansamblul sistemului de învățământ	B. Învățământul preșcolar	C. Învățământul primar și gimnazial
I. Costurile educației	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cheltuielile publice pentru educație, ca % din PIB 2. Cheltuielile publice pentru educație, ca % din totalul cheltuielilor publice 3. Cheltuielile publice pentru educație, ca % din cheltuielile totale pentru educație 4. Cheltuieli de personal, ca % din total cheltuieli pentru educație 5. Costul mediu pe elev /student 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ponderea cheltuielilor pentru învățământul preșcolar din totalul cheltuielilor pentru educație 2. Cheltuieli de personal 3. Costul mediu per copil 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ponderea cheltuielilor pentru învățământul primar și gimnazial din totalul cheltuielilor pentru educație 2. Cheltuieli de personal 3. Costul mediu per elev
II. Resursele umane ale sistemului de învățământ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ponderea personalului didactic calificat 2. Ponderea personalului didactic cu normă întreagă 3. Proportia personalului didactic feminin 4. Numărul de copii ce revine la un cadru didactic 		
III. Participarea la educație și eficiența internă a sistemului de învățământ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de învățământ 2. Durata medie de frecvență a învățământului 3. Speranța de viață școlară 4. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste și sexe 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar 2. Durata medie de frecvență a învățământului preșcolar 3. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste în învățământul preșcolar 4. Ponderea elevilor intrați pentru prima dată în clasa I care au frecventat învățământul preșcolar 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul primar și gimnazial 2. Durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial 3. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste 4. Rata abandonului școlar 5. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație
IV. Rezultate	<p>a. Rezultatele elevilor la evaluări internaționale</p> <p>b. Rezultatele educației pe piața muncii</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ponderea populației active (15-64 ani), pe niveluri de educație 2. Rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani, pe niveluri de educație 3. Rata de ocupare a tinerilor în vârstă de 15-24 ani, pe niveluri de educație 4. Rata șomajului la tinerii în vârstă de 15-24 ani, pe niveluri de educație 5. Rata de inserție a absolvenților diferitelor niveluri de educație și formare profesională pe piața muncii 		<ol style="list-style-type: none"> 1. Rata de absolvire 2. Rezultatele elevilor la evaluările naționale (evaluarea la clasa a IV-a) 3. Rezultatele elevilor la evaluările naționale (examenul de capacitate/evaluarea la clasa a VIII-a)

D. Învățământul liceal și profesional (SAM)	E. Învățământul post-secundar non – terțiar/ terțiar	F. Formarea profesională continuă
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ponderea cheltuielilor pentru învățământul liceal /profesional din totalul cheltuielilor pentru educație 2. Cheltuielile de personal 3. Costul mediu per elev 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ponderea cheltuielilor pentru învățământul postliceal /superior din totalul cheltuielilor pentru educație 2. Cheltuielile de personal în învățământul postliceal /superior 3. Costul mediu per elev /student 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ponderea cheltuielilor pentru FPC din totalul cheltuielilor pentru educație
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul liceal /profesional 2. Durata medie de frecvență a învățământului liceal /profesional 3. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste 4. Rata de tranziție în învățământul liceal /profesional 5. Rata abandonului școlar 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul postliceal /superior 2. Ponderea studenților înscriși la matematică, științe și tehnologie 3. Durata medie de frecvență a învățământului postliceal /superior 4. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste 5. Rata de tranziție în învățământul superior 6. Rata de acces în învățământul superior 7. Rata abandonului școlar în învățământul post-liceal 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rata de participare a adulților (25-64 ani) la educație și formare profesională
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rata de absolvire 2. Rezultatele elevilor la examenul de bacalaureat /examelele finale 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rata de absolvire 2. Ponderea absolvenților în domeniul matematicii, științei și tehnologiei 	

A. Ansamblul sistemului de învățământ

I. Costurile educației

1. Cheltuielile publice pentru educație, ca % din PIB

Decalajul dintre media statelor membre ale UE și România s-a diminuat semnificativ în ceea ce privește cheltuielile publice pentru educație, ca % din PIB.

Repere europene

Există încă diferențe semnificative între statele membre ale UE în ceea ce privește ponderea alocată educației din PIB. Conform Raportului Key data on Education in Europe (2009). Cipru, Ungaria și Islanda înregistrează o creștere cu peste 20% a valorii acestui indicator în perioada 2001-2006, în timp ce state precum Cehia, Irlanda, Olanda sau Marea Britanie înregistrează creșteri de peste 10%. Cipru și statele nordice (Finlanda, Suedia, Danemarca) erau în 2006 singurele state unde ponderea cheltuielilor publice pentru educație depășea 6%.

În anul 2008, ponderea cheltuielilor publice pentru educație, ca % din PIB, și-a diminuat ritmul de creștere constat în anii anteriori. Nivel de educație la care se observă încă din 2007 o creștere semnificativă a fondurilor alocate este învățământul superior. Astfel, ponderea cheltuielilor pentru învățământul terțiar a reprezentat, la nivelul anilor 2007 și 2008, aproximativ o treime din totalul cheltuielilor pentru educație, față de aproximativ 22% în 2006. Conform datelor Ministerului Educației, Cercetării și Inovării, în 2008 au fost alocate celor 49 de universități de stat din România fonduri în valoare de 3.901.729 mii de lei.

Din cele aproape 4 milioane mii de lei, aproximativ jumătate (1.947.266 mii de lei) au fost destinate plății salariilor cadrelor didactice, utilităților și întreținerii spațiilor de învățământ, în timp ce pentru reparații și reabilitări ale instituțiilor de învățământ superior, biblioteci, cantine și cămine, cât și pentru construcția de noi edificii, MECI a investit în perioada de referință suma de 1.543.351 mii de lei.

Este de așteptat ca scăderea semnificativă a PIB în 2009 să conducă la o diminuare a fondurilor alocate educației, chiar dacă ponderea acestor cheltuieli în PIB va fi ușor mai ridicată în anul 2009.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul cheltuielile publice pentru educație, ca % din PIB evidențiază proporția din realizarea financiară națională anuală alocată de guvern serviciilor de educație într-un an financiar.

Acest indicator reflectă importanța acordată educației în comparație cu celelalte servicii publice furnizate de stat. De asemenea, alocările specifice nivelurilor de educație reflectă prioritatea acordată unui anumit nivel.

Este important de remarcat și faptul că, începând cu anul 2009, Comisia Europeană va propune și indicatori complementari PIB care să ofere o imagine mai exactă a calității serviciilor sociale (de exemplu, "indicele social global").

A. Ansamblul sistemului de învățământ

I. Costurile educației

1. Cheltuielile publice pentru educație, ca % din PIB

1. Cheltuielile publice pentru educație ca % din PIB

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
3,4	3,6	3,6	3,5	3,3	3,5	4,3	5,5	6,0

**) Valoare estimativă*

Sursa: Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Direcția Generală Buget-Finanțe, Patrimoniu și Investiții (pentru date 2000-2007) și Biroul de Presă MECT (pentru date 2008).

2. Cheltuielile publice pentru educație ca % din PIB, date comparative (2006)

R. Cehă	Estonia	Cipru	Bulgaria	Ungaria	Letonia	Lituania	Polonia	Slovacia	Slovenia	Suedia	Danemarca	Irlanda	Marea Britanie	Spania	România	Medie EU - 27
4,6	4,8	7,0	4,2	5,4	4,8	5,1	5,3	3,8	5,7	6,9	8,0	4,9	5,5	4,3	...	5,1

Obs. Pentru România lipsește informația.

Sursa: Key data on Education in Europe (2009)

A. Ansamblul sistemului de învățământ

I. Costurile educației

2. Cheltuielile publice pentru educație ca % din cheltuielile publice

România a alocat învățământului în 2007 peste 17% din totalul cheltuielilor publice, fiind unul dintre serviciile publice cel mai înalt finanțate.

Repere europene

Danemarca, Olanda, Slovacia și Suedia au înregistrat cele mai importante creșteri ale ponderii cheltuielilor pentru educație în cheltuielile publice. Cele mai scăzute ponderi ale acestor cheltuieli se întâlnesc în Germania, Ungaria și Rep. Cehă - Key data on Education in Europe (2009).

1. Cheltuielile publice pentru educație ca % din cheltuielile publice - 2007

	milioane lei	% din total cheltuieli publice
Cheltuieli publice pentru educație	21244.9	17.54
Cheltuieli învățământ preuniversitar	16545.5	13,6
Cheltuieli învățământ superior	4699.4	3,9

Sursa: MECT, 2008, INS, 2008.

2. Cheltuielile publice pentru educație ca % total cheltuieli publice, date comparative (2006)

R. Cehă	Estonia	Cipru	Bulgaria	Ungaria	Letonia	Lituania	Polonia	Slovacia	Slovenia	Suedia	Danemarca	Irlanda	Marea Britanie	Germania	Medie EU 27
10,5	14,0	16,2	11,6	10,4	13,3	14,4	12,0	10,3	12,8	12,7	15,5	14,3	12,4	9,7	11,0

Obs. Raportul nu oferă date despre România în cazul acestui indicator.

Sursa: Key data on Education in Europe (2009)

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul cheltuieli publice pentru educație ca % din cheltuielile publice exprimă *totalitatea cheltuielilor publice pentru educație (curente și capitale) ca procent din totalul cheltuielilor publice într-un anumit an financiar.* Acest indicator evidențiază proporția din cheltuielile publice anuale alocate de guvern serviciilor de educație.

Valorile acestui indicator reflectă, ca și în cazul anterior, importanța acordată educației în comparație cu celelalte servicii publice furnizate de stat. De asemenea, alocările specifice nivelurilor de educație reflectă prioritatea acordată unui anumit nivel.

Trebuie subliniat faptul că în situația de față datele asupra cheltuielilor publice totale pentru educație se referă numai la cheltuielile realizate prin bugetul ministerului de resort fără a include cheltuielile efectuate prin bugetele altor ministere sau structuri naționale și locale având ca obiect activități de tip educațional.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

I. Costurile educației

3. Cheltuielile publice pentru educație ca % din cheltuielile totale pentru educație

Estimările privind acest indicator arată faptul că majoritatea cheltuielilor pentru educație sunt cheltuieli publice.

Repere europene

Fondurile publice continuă să reprezinte sursa principală pentru educație în toate statele membre ale UE (87,5% în UE27). Ponderea cheltuielilor din surse publice înregistrează valorile cele mai ridicate în Suedia și Irlanda iar din surse private în Marea Britanie și Cipru - Key data on Education in Europe (2009).

1. Cheltuieli publice pentru educație ca % din cheltuielile totale pentru educație, date comparative - 2006

R. Cehă	Estonia	Cipru	Bulgaria	Ungaria	Letonia	Lituania	Polonia	Slovacia	Slovenia	Suedia	Danemarca	Irlanda	Marea Britanie	Germania	Medie EU 27
88,9	-	83,4	84,8	90,5	88,0	90,8	90,5	85,2	87,0	97,3	91,9	94,0	75,3	85,2	87,5

Obs. Raportul nu oferă date despre România în cazul acestui indicator.
Sursa: Key data on Education in Europe (2009)

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Acest indicator exprimă proporția cheltuielilor publice pentru educație ca raport procentual în totalul cheltuielilor pentru educație (publice și private) efectuate într-un an financiar.

Acest indicator surprinde ponderea finanțării educației din surse publice în totalul cheltuielilor pentru educație și include atât cheltuielile curente cât și cele de capital.

Ponderea cheltuielilor din fonduri private depinde de existența și nivelul taxelor de școlarizare dintr-un sistem de învățământ cât și de alți factori precum capacitatea de a atrage fonduri extrabugetare, modalitatea de finanțare a unităților de învățământ particular etc.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

I. Costurile educației

4. Cheltuielile de personal, ca % din cheltuielile totale pentru educație

Ponderea cheltuielilor de personal în totalul cheltuielilor pentru educație s-a menținut, în anul 2008, la un nivel relativ constant în comparație cu anii precedenți.

Repere europene

Cheltuielile de personal reprezintă, în medie, 72% din cheltuielile totale pentru educație (UE27). Belgia este singurul stat membru în care valoarea acestui indicator depășește 80%. În toate țările europene cheltuielile de personal cresc odată cu nivelul de învățământ - Key data on Education in Europe (2009).

1. Cheltuieli de personal ca % din cheltuielile totale pentru educație, pe niveluri de învățământ

Categoriile de cheltuieli	2001	2002	2003	2004	2005*	2006	2007**	2008**
Cheltuieli de personal (total înv. preuniversitar)	82,95	81,38	78,16	77,87	77,37	71,13	65,53	72,72
Preșcolar	82,12	78,70	75,56	77,78	75,99	76,01
Primar	83,86	84,98	80,13	78,81	79,89	79,86
Gimnazial	84,19	84,13	80,29	78,60		
Liceal și postliceal	81,08	77,45	76,17	76,51	74,47	83,37
Superior

Sursă: Date CNFIPS, MEC, 2006, MFP 2009

*) Date estimative

***) Nu deținem date privind situația cheltuielilor de personal pe niveluri de învățământ

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul cheltuieli de personal, ca % din cheltuielile totale pentru educație reprezintă raportul procentual al cheltuielilor de personal din totalul cheltuielilor pentru educație.

Acest indicator surprinde dimensiunea cheltuielilor de personal în totalul cheltuielilor pentru educație (publice și private).

Un procent ridicat al cheltuielilor de personal este echivalent cu cheltuieli reduse în cazul celorlalte capitole ale bugetului pentru educație: dotări materiale și cu echipamente didactice, reparații, întreținere, investiții etc.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

I. Costurile educației

5. Costul mediu per elev/student

În perioada 2002-2008, atât costul mediu per elev cât și costul mediu per student a înregistrat o creștere continuă.

În comparație cu anul 2005, costul mediu per elev s-a dublat, situație ce reflectă o creștere a nivelului de finanțare în învățământul pre-universitar atât în cazul cheltuielilor curente (de personal și materiale) cât și a cheltuielilor de capital.

De asemenea, costul mediu per student echivalent a crescut semnificativ în perioada 2001 -2008, concomitent cu majorarea nivelului alocărilor per student de la bugetul de stat. Astfel, valoarea acestui indicator ajunge la 5.023 lei în 2008, de peste patru ori mai mult în comparație cu anul 2001. Totuși, la paritatea puterii standard de cumpărare, România alături de Letonia înregistrează cel mai scăzut cost – conform raportului Key Data on Education (2009).

Schimbarea cadrului legislativ va aduce modificări ale sistemului de finanțare, atât în învățământul superior cât și în învățământul preuniversitar. Utilizarea unor costuri standard în cazul învățământului preuniversitar va avea un efect pozitiv în ceea ce privește colectarea datelor necesare pentru calcularea acestui indicator.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul costul mediu per elev/student exprimă nivelul cheltuielilor totale efectuate într-un an financiar pentru educația unui elev/student.

Aceste cheltuieli trebuie să includă toate cheltuielile realizate de instituțiile de învățământ, atât publice cât și private, într-un an financiar.

Indicatorul exprimă costul mediu al educației (pe un elev/student) avânt ca sursă de finanțare atât bugetul de stat cât și bugetul local.

A. Ansamblul sistemului de învățământ**I. Costurile educației****5. Costul mediu per elev/student****1. Costul mediu per elev**

Nivelul de învățământ	2002		2003		2004		2005		2006*		2007*		2008*	
	mii lei	EURO	mii lei	EURO	mii lei	EURO	mii lei	EURO	mii lei	EURO	mii lei	EURO	mii lei	EURO
Preuniversitar	874,0	279.66	1094,4	291.42	1374,6	339.16	1757,8	486	2403	682	2858	855	3540	956

Sursa: Date CNFIPS, MECT.

*) Date estimative

2. Costul mediul per student – mii lei *

Nivelul de învățământ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Superior	1065,3	1.283,3	1.659,7	2.185,8	2.680,9	3.260,8	4.479,7	5.022,9

*) aferent fondurilor alocate pentru finanțarea de bază

Sursa: MECT

A. Ansamblul sistemului de învățământ

II. Resurse umane - Evoluția efectivelor de personal din învățământ

Pe ansamblul sistemului de educație, evoluția personalului angajat în învățământ nu a înregistrat diferențe semnificative în comparație cu anul precedent. Aceași tendință se poate observa și în cazul personalului didactic, situație convergentă cu cea a efectivelor de elevi/studenti.

*Definirea indicatorului/
Note metodologice*

Repere europene

Cadrelor didactice reprezintă aproximativ 3% din populația activă a țărilor din UE. Ponderi superioare acestei medii le întâlnim în Belgia, Malta, Lituania, Ungaria sau Polonia în timp ce state precum Germania, România sau Spania înregistrează ponderi sensibil mai scăzute. Deși numărul cadrelor didactice este în scădere în cazul majorității statelor membre, țări precum Lituania, Grecia sau Irlanda au o evoluție pozitivă în cazul acestui indicator. (Eurostat)

Numărul personalului angajat în învățământ a rămas relativ constant în comparație cu anul precedent, crescând numai cu 0,5 puncte procentuale.

Această situație este datorată creșterii ușoare a personalului nedidactic, în special a celui auxiliar și administrativ. Astfel, în cazul învățământului superior, primar și gimnazial și preșcolar se observă o continuare a tendinței de creștere a personalului auxiliar din anii anteriori. O evoluție pozitivă a avut și personalul de întreținere și operațional, în timp ce personalul administrativ a continuat tendința de scădere, în special în cazul învățământului primar și gimnazial, liceal și superior.

Și personalul didactic a rămas aproape constant în comparație cu anul precedent, pe ansamblul sistemului. Pe niveluri de educație se remarcă o evoluție pozitivă în cazul învățământului preșcolar și gimnazial special, în timp ce în învățământul profesional, liceal, post-liceal și primar se înregistrează o ușoară scădere. În învățământul gimnazial și în învățământul superior schimbările sunt nesemnificative. Aceste evoluții sunt convergente cu cele ale efectivelor de preșcolari, elevi și studenți înregistrate în perioada de referință.

Exceptând învățământul post-liceal și de maștri, ponderea cadrelor didactice în totalul personalului din sistemul de educație a continuat să scadă în cazul tuturor nivelurilor de învățământ. Cea mai ridicată valoare continuă să se înregistreze în învățământul primar și gimnazial (77,3%), iar cea mai redusă în învățământul superior (56,3%). Astfel, pe ansamblul sistemului de învățământ, personalul didactic are o pondere de 69,6%, cu aproximativ 1 p.p. mai puțin în comparație cu anul precedent.

Numărul cadrelor didactice din mediul rural a înregistrat o evoluție relativ constantă în comparație cu anul școlar precedent. Singurul nivel de educație unde există o creștere semnificativă este cel al învățământului profesional, situație ce confirmă trendul ascendent înregistrat în ultimii ani: de la 23% în anul 2001/2002, la 35% în anul 2007/2008 și la 40% în anul de referință. Această situație este explicabilă, în principal, prin dezvoltarea rețelei școlilor SAM în mediul rural.

De asemenea, se observă faptul că numărul cadrelor didactice din mediul rural care predau în învățământul liceal a crescut, concomitent cu scăderea numărului cadrelor didactice din mediul urban, în cazul acestui nivel de învățământ.

Informațiile privind efectivele personalului didactic provin din sursă INS.

Conform metodologiei actuale de culegere a datelor este dificilă o defalcare strictă a personalului didactic din învățământul liceal, profesional și postliceal.

Această situație generează o serie de dificultăți în calcularea unor indicatori referitori la resursele umane (de exemplu, numărul de elevi/studenti per cadru didactic pe nivele de educație).

A. Ansamblul sistemului de învățământ

II. Resurse umane- Evoluția efectivelor de personal din învățământ

1. Structura efectivelor personalului din învățământ, anul școlar 2008/2009

Nivel învățământ	Personal didactic	Personal didactic auxiliar	Personal administrativ	Personal Întreținere și operaț.	Total personal	% personal didactic
Preșcolar	38253	1323	2191	15381	57148	66,94
Primar și gimnazial	138560	9196	4241	28155	180152	76,91
Liceal	60647	9072	3663	18233	91615	66,20
Profesional	5129	659	315	1198	7301	70,25
Postliceal și de maiștri	864	160	164	116	1304	66,26
Superior	31973	10563	6903	8768	58207	54,93
Total	275426	30973	17477	71851	395727	69,60

Sursa: Date INS, 2009

2. Numărul de cadre didactice pe niveluri de învățământ și medii de rezidență în perioada 2000-2009

		Preșcolar	Primar de masă	Special primar	Gimnazial de masă	Special gimnazial	Liceu	Profesional (SAM)	Postliceal	Superior
2001/2002	Total	34631	56724	2254	100868	5074	64729	5576	1578	28764
	Urban	19013	24627	1870	50895	4198	60562	4307	1565	-
	Rural	15618	32097	384	49973	876	4167	1269	13	-
2002/2003	Total	34307	54573	2062	92825	4737	60988	6063	1496	29619
	Urban	18682	23196	1786	46202	4040	57083	4682	1478	-
	Rural	15625	31377	276	46623	697	3905	1381	18	-
2003/2004	Total	34585	55415	2121	88750	4224	58925	5782	1333	30137
	Urban	18717	22965	1867	42778	3635	54999	4425	1324	-
	Rural	15868	32450	254	45972	589	3926	1357	9	-
2004/2005	Total	35288	54932	2167	89119	3950	62192	6290	1066	30857
	Urban	19646	22561	1925	41835	3464	57807	4761	1060	-
	Rural	15642	32371	242	47284	486	4385	1529	6	-
2005/2006	Total	35755	53523	2298	84928	3740	61914	6234	1099	31543
	Urban	19977	22898	2098	40167	3413	57410	4662	1093	-
	Rural	15778	30625	200	44761	327	4504	1572	6	-
2006/2007	Total	36555	52918	2569	82458	3565	62048	5643	888	30583
	Urban	20289	22907	2368	39117	3350	58543	3889	883	-
	Rural	16266	30011	201	43341	306	3505	1754	5	-
2007/2008	Total	37348	52115	2435	80706	3716	61620	5939	1006	31964
	Urban	21119	22637	2275	38327	3423	58287	3838	1000	-
	Rural	16229	29478	160	42379	293	3333	2101	6	-
2008/2009	Total	38253	51696	2373	80681	3810	60647	5129	864	31973
	Urban	21905	22497	2227	37633	3528	57167	3090	856	-
	Rural	16348	29199	146	43048	282	3480	2039	8	-

Obs.: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Sursa: Date INS (2001-2009)

A. Ansamblul sistemului de învățământ

II. Resurse umane

1. Ponderea personalului didactic calificat

Ponderea personalului didactic calificat a crescut în învățământul preșcolar și gimnazial. O evoluție pozitivă se înregistrează în perioada de referință și în cazul învățământului primar, liceal și post-liceal. Aceste tendințe sunt influențate, în primul rând, de creșterea numărului cadrelor didactice calificate din mediul rural.

Repere europene

Luxemburg, Belgia și Estonia sunt țările membre ale UE în care directorii semnalează cu frecvență cea mai ridicată dificultăți în ceea ce privește asigurarea personalului didactic calificat în școala pe care o conduc. La polul opus, Portugalia și Polonia nu semnalează acest fenomen. (Raport de Progres privind atingerea obiectivelor Lisabona din domeniul educației și formării profesionale, 2008)

La nivelul învățământului preșcolar, ponderea personalului didactic calificat și-a stopat evoluția negativă, ajungând în anul școlar 2008/2009 la 94,6%. În comparație cu anul precedent se observă o creștere cu 1,1 p.p. per ansamblu și cu 1,6 p.p. în mediul rural. Totuși există încă o distanță de 5 puncte procentuale pe medii de rezidență în cazul acestui nivel de învățământ.

O creștere semnificativă poate fi observată și în cazul învățământului gimnazial (1,9 p.p. în comparație cu anul precedent). Această situație este influențată și de rezultatele programelor naționale de formare organizate în cadrul PIR, în mediul rural creșterea față de anul precedent fiind de 2,5 p.p.

Ponderea personalului didactic calificat se apropie de 100% în învățământul liceal, postliceal și primar în timp ce în învățământul superior nu se mai înregistrează deficit de personal didactic calificat încă din anul 2004/2005. Învățământul profesional continuă să înregistreze ponderea cea mai ridicată a personalului didactic necalificat.

Din păcate, tendința pozitivă înregistrată în ultimii ani, în special în mediul rural, nu a mai continuat în perioada de referință, valorile indicatorului fiind foarte apropiate de cele din anul precedent.

O analiză pe medii de rezidență indică și faptul că în învățământul profesional și preșcolar din mediul rural există cea mai mare pondere a personalului didactic necalificat (aproape de 10%). Tot în învățământul preșcolar, dar și în învățământul gimnazial se observa cea mai mare distanță între cele două medii în cazul acestui indicator (aproximativ 5 p.p.).

Este de așteptat ca programele specifice de calificare derulate pentru personalul din zonele rurale să conducă la diminuarea acestei distanțe, atât pentru învățământul preșcolar, cât și pentru cel primar, gimnazial și profesional.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Acest indicator reprezintă numărul cadrelor didactice calificate, ca expresie procentuală din numărul total al cadrelor didactice.

Indicatorul determină potențialul de resurse umane din sistemul de educație și reflectă calitatea procesului instructiv-educativ.

În funcție de valorile înregistrate poate fi evaluată oportunitatea inițierii unor noi politici de personal la nivel de sistem sau a unor politici corective.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

II. Resurse umane

1. Ponderea personalului didactic calificat

1. Ponderea cadrelor didactice calificate pe niveluri de învățământ, în perioada 2000-2009

		Preșcolar	Primar de masă	Gimnazial de masă	Liceu	Profesional (SAM)	Postliceal	Superior
2001/2002	Total	88,6	92,5	79,7	88,1	92,7
	Urban	92,8	93,0	82,1	88,2	-
	Rural	83,6	86,3	71,4	84,6	-
2002/2003	Total	86,4	92,7	85,7	93,2	86,4	87,0	86,7
	Urban	88,7	95,4	93,0	93,4	88,5	86,9	-
	Rural	83,6	90,8	78,5	90,9	79,3	88,9	-
2003/2004	Total	93,9	96,0	90,8	97,9	88,7	95,9	92,9
	Urban	97,4	98,3	96,7	98,1	90,2	96,0	-
	Rural	89,7	94,3	85,4	95,1	83,9	77,8	-
2004/2005	Total	94,7	96,2	91,4	97,8	91,7	97,7	100
	Urban	97,3	98,4	96,8	98,0	94,6	97,6	-
	Rural	91,5	94,7	86,6	95,5	82,8	100,0	-
2005/2006	Total	94,0	96,2	92,2	98,2	91,1	96,9	100
	Urban	96,6	98,3	96,8	98,4	93,3	96,9	-
	Rural	90,7	94,7	88,1	95,6	84,6	100	-
2006/2007	Total	93,7	96,6	92,9	98,0	90,8	98,1	100
	Urban	96,2	98,0	97,1	98,1	93,5	98,1	-
	Rural	90,6	95,5	89,2	95,3	84,8	100	-
2007/2008	Total	93,5	97,1	94,2	98,4	92,6	97,9	100
	Urban	96,0	98,8	97,7	98,5	93,7	97,9	-
	Rural	90,2	95,9	91,0	96,4	90,6	100	-
2008/2009	Total	94,6	97,7	96,3	99,1	92,5	99,0	100
	Urban	96,8	98,8	98,3	99,1	93,8	99,0	-
	Rural	91,7	96,9	93,5	97,8	90,5	100,00	-

Observație: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.
Sursa: Date INS (2001 – 2009).

2. Procentul elevilor care studiază în școli ce se confruntă cu probleme de calificare a personalului (opinii directori), date comparative, 2006

Disciplina	Cehia	Estonia	Cipru	Malta	Ungaria	Letonia	Lituania	Polonia	Slovacia	Slovenia	Bulgaria	România	Media UE
Științe	16,2	23,5	:	:	5,1	16,5	14,7	2,0	8,0	0,3	1,3	2,2	14,9
Matematică	10,1	27,1	:	:	4,2	11,8	14,2	2,1	7,6	1,0	2,3	0,6	12,8
Limbă maternă	6,1	19,4	:	:	1,7	4,1	6,2	0,0	22,8	0,8	1,9	4,1	8,5
Altă disciplină	34,6	39,9	:	:	9,4	17,1	27,2	11,5	28,5	2,9	22,6	12,1	23,7

Sursa: Raport PISA, 2006,

A. Ansamblul sistemului de învățământ

II. Resurse umane

2. Ponderea personalului didactic cu timp integral de lucru (normă întreagă)

La fel ca în anii precedenți, nu s-au înregistrat schimbări semnificative în ceea ce privește ponderea cadrelor didactice cu normă întreagă, cu excepția învățământului postliceal. Învățământul preșcolar, primar și superior continuă să înregistreze cele mai ridicate valori ale acestui indicator.

Repere europene

Olanda, Belgia și Germania înregistrează cele mai ridicate ponderi ale personalului cu normă parțială de lucru, alături de țările baltice și țările nordice. La polul opus se situează țări precum Grecia, Italia și Cipru unde peste 95% din personalul didactic lucrează cu normă întreagă.

În majoritatea țărilor europene numărul profesorilor cu normă parțială crește odată cu nivelul de învățământ. Excepțiile sunt Germania, unde ponderea cea mai ridicată se înregistrează la nivelul ISCED 1, și Estonia, România, Franța și Spania – unde ponderea cea mai ridicată se înregistrează la nivelul ISCED 2. (Raportul de Progres privind atingerea obiectivelor Lisabona din domeniul educației și formării profesionale, 2008)

În perioada de referință, ponderea cadrelor didactice cu normă întreagă în învățământul preșcolar a continuat să aibă cea mai ridicată valoare dintre toate nivelurile de învățământ (99,4%).

Ponderi ridicate de personal cu timp integral de lucru se înregistrează și în învățământul superior (96,7%), în acest caz observându-se o creștere de aproape un punct procentual în comparație cu anul precedent. De asemenea, acest indicator are o valoare ridicată în învățământul primar (93,8%), evoluția față de anul precedent fiind însă ușor negativă (-0,7 p.p.).

La polul opus se situează învățământul postliceal, unde se înregistrează cea mai scăzută pondere a cadrelor didactice cu timp integral de lucru (65,6%). În acest caz observăm însă o creștere cu peste 15 p.p. în comparație cu anul precedent.

O pondere mai scăzută a personalului cu normă întreagă există și în cazul învățământului gimnazial (71,7%),

profesional (77,9%) și liceal (85,6%). În cazul tuturor acestor niveluri se observă o ușoară scădere în comparație cu anul anterior.

La nivel general, decalajele dintre mediul rural și cel urban privind ponderea personalului cu normă întreagă nu sunt semnificative. Diferențe mai importante în defavoarea mediului rural se înregistrează numai în cazul învățământului gimnazial, liceal și postliceal.

Este de remarcat și faptul că ponderea cadrelor didactice cu normă întreagă în învățământul profesional continuă să fie mai ridicată în mediul rural în comparație cu cel urban (79,6% în față de 76,7%).

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul ponderea personalului cu normă întreagă reflectă numărul cadrelor didactice cu timp integral de lucru, ca expresie procentuală din numărul total al cadrelor didactice. Indicatorul se utilizează pentru a evidenția nivelul de ocupare al cadrelor didactice din sistem și este foarte important pentru analiza oportunității introducerii unor restructurări de personal la nivel de sistem sau pentru anumite niveluri de învățământ.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

II. Resurse umane

2. Ponderea personalului didactic cu timp integral de lucru (normă întreagă)

1. Ponderea cadrelor didactice cu timp integral de lucru (normă întreagă) pe niveluri de învățământ în perioada 2000-2009

		Preșcolar	Primar de masă	Special primar	Gimnazial de masă	Special gimnazial	Liceu	Profesional (SAM)	Postliceal	Superior
2001/2002	Total	99,7	88,9	85,9	48,4	99,4
	Urban	99,8	89,0	85,1	48,7	-
	Rural	99,4	87,9	88,9	15,4	-
2002/2003	Total	99,5	96,7	98,4	80,1	94,3	88,6	82,8	50,0	99,7
	Urban	99,7	96,7	98,2	81,9	94,1	88,7	83,6	50,5	-
	Rural	99,3	96,7	99,3	78,4	95,7	86,8	80,2	11,1	-
2003/2004	Total	99,6	96,6	96,1	78,5	92,2	88,5	80,7	55,7	99,9
	Urban	99,8	97,0	96,3	80,1	92,0	88,7	80,3	55,7	-
	Rural	99,4	96,4	95,3	77,1	93,2	86,3	82,0	44,4	-
2004/2005	Total	99,5	95,7	96,8	75,5	93,0	87,9	79,9	58,1	98,4
	Urban	99,5	96,1	96,6	77,6	92,8	88,1	80,1	58,3	-
	Rural	99,4	95,5	98,3	73,7	94,2	85,4	79,3	16,7	-
2005/2006	Total	99,5	96,3	96,4	76,1	92,6	88,3	79,0	48,3	97,0
	Urban	99,7	97,0	96,1	77,7	92,7	88,5	78,1	48,5	-
	Rural	99,3	95,8	99,5	74,7	91,4	86,5	81,5	16,7	-
2006/2007	Total	99,3	95,7	96,3	74,0	91,6	87,6	80,9	54,8	98,8
	Urban	99,2	96,6	96,1	76,0	91,5	87,7	82,3	55,1	-
	Rural	99,5	95,1	99,0	72,1	91,8	85,0	77,9	0	-
2007/2008	Total	99,3	94,5	95,0	73,1	90,4	87,7	78,3	50,6	95,8
	Urban	99,3	95,6	94,9	76,9	90,6	87,8	76,8	50,7	-
	Rural	99,4	93,7	96,9	69,7	88,1	85,2	81,0	33,3	-
2008/2009	Total	99,4	93,8	96,0	71,7	91,6	85,6	77,9	65,6	96,7
	Urban	99,5	95,0	95,7	76,0	91,6	85,8	76,7	65,9	-
	Rural	99,4	92,8	100,0	68,0	91,5	81,6	79,6	37,5	-

Obs.: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ. Pentru anii 2000 și 2001 nu au fost colectate date referitoare la învățământul primar și gimnazial.

Sursa: Date INS (2001-2009).

2. Ponderea personalului didactic cu normă parțială de lucru, date comparative, 2006

	Cehia	Estonia	Cipru	Malta	Ungaria	Letonia	Lituania	Polonia	Slovacia	Slovenia	Bulgaria	Grecia	Italia	Olanda	România
ISCED 1	2,3	61,7	3,4	2,6	2,6	27,0	17,5	22,7	10	1,7	1,0	3,0	1,6	55,9	3,5
ISCED 2	:	72,9	5,1	8,3	8,3	26,8	31,6	26,7	6,5	11,2	3,5	3,0	1,9	:	23,2
ISCED 3	:	64,9	6,3	19,7	19,7	27,6	:	38,7	13,9	19,5	4,8	3,1	3,4	47,7	12,5

Sursa: Progress Towards Lisbon Objectives in Education and Training, Commission of the European Communities, 2006.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

II. Resurse umane

3. Ponderea personalului didactic de sex feminin

Cu excepția învățământului superior, cadrele didactice de sex feminin sunt majoritare în cazul tuturor nivelurilor de învățământ. Pe ansamblul sistemului de educație, trei persoane din patru din totalul personalului didactic sunt femei.

Repere europene

Conform raportului Key Data on Education in Europe 2009, în toate țările europene femeile sunt majoritare în învățământul primar, secundar inferior și secundar superior (ISCED 1-3).

Situația contrastează cu cea înregistrată în învățământul superior (ISCED 5-6) unde femeile au o pondere mai redusă de 50% în total, cu excepția Letoniei și Lituaniei. Cele mai scăzute ponderi pot fi observate în cazul Maltei (28%), Sloveniei, Austriei și Italiei (34%).

Personalul didactic de sex feminin continuă să aibă cea mai importantă pondere, reprezentând aproape trei pătrimi din totalul personalului didactic (72,9%).

Cele mai multe cadre didactice femei profesază în învățământul preșcolar (unde au o pondere de aproape 100% în total) și primar (peste 85%), precum și în învățământul special primar și gimnazial (87,3% respectiv 78,4%).

În învățământul gimnazial, liceal și post-liceal femeile reprezintă aproximativ două treimi din totalul personalului didactic, în timp ce ponderile cele mai scăzute se înregistrează în învățământul superior (44%) și în învățământul profesional (57%).

Se poate remarca totuși că și în cazul acestor niveluri există o tendință de creștere a ponderii cadrelor didactice de sex feminin. Astfel, în intervalul 2001-2008 această pondere a crescut cu 4 p.p. în cazul învățământului superior și cu 6 p.p. în cazul învățământului profesional.

Cu excepția învățământului preșcolar și a celui profesional, în cazul acestui indicator există în continuare diferențe pe medii de rezidență. Astfel, cadrele didactice de sex feminin sunt cu 6-8% mai numeroase în mediul urban, în comparație cu mediul rural, în învățământul primar, secundar și liceal. În cazul învățământului special, aceste diferențe sunt mai reduse, în timp ce în învățământul postliceal rural cadrele didactice de sex masculin sunt majoritare (62,5%)

La nivelul anului de referință nu se înregistrează diferențe semnificative pe sexe în ceea ce privește nivelul de calificare sau programul de lucru al cadrelor didactice. Trebuie însă remarcat faptul că ponderea femeilor cu funcții de conducere este mai redusă în comparație cu ponderea personalului didactic feminin în cazul învățământului primar, gimnazial și liceal (conform datelor BDNE). Această situație o întâlnim atât în cazul școlilor din mediul urban cât și a celor din rural.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul ponderea cadrelor didactice femei reflectă numărul cadrelor didactice femei exprimat ca raport procentual din numărul total de cadre didactice într-un anumit an școlar. Indicatorul se utilizează pentru a evidenția echilibrul sau dezechilibrul în distribuția cadrelor didactice pe sexe, atât pentru întregul sistem cât și la diferite niveluri de învățământ.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

II. Resurse umane

3. Ponderea personalului didactic de sex feminin

1. Ponderea personalului didactic de sex feminin pe niveluri de învățământ în perioada 2000-2009

		Preșcolar	Primar de masă	Special primar	Gimnazial de masă	Special gimnazial	Liceu	Profesional (SAM)	Postliceal	Superior
2001-2002	Total	99,8	86,7	89,5	68,3	77,9	63,3	51,4	65,9	39,0
	Urban	99,8	91,5	91,1	72,2	79,5	63,8	54,7	66,0	-
	Rural	99,8	83,0	81,8	64,3	70,4	55,7	40,3	53,8	-
2002-2003	Total	99,8	87,0	90,3	68,0	77,1	64,0	51,3	64,4	40,2
	Urban	99,9	92,2	91,2	72,1	79,0	64,4	54,3	64,7	-
	Rural	99,8	83,2	84,8	64,0	66,0	57,0	40,9	38,9	-
2003-2004	Total	99,8	86,8	89,0	68,0	78,1	64,1	52,1	66,5	41,4
	Urban	99,8	91,9	89,8	72,3	79,7	64,6	54,5	66,7	-
	Rural	99,8	83,2	83,1	63,9	68,4	56,7	44,2	33,3	-
2004-2005	Total	99,8	86,4	88,4	67,7	78,5	64,9	52,5	71,1	42,5
	Urban	99,9	91,7	89,1	72,0	79,3	65,5	54,8	71,2	-
	Rural	99,7	82,7	82,6	63,9	72,6	57,9	45,5	50,0	-
2005-2006	Total	99,8	86,7	88,3	67,6	78,2	67,6	55,6	72,1	42,9
	Urban	99,8	91,5	88,5	71,7	78,7	68,2	57,9	72,2	-
	Rural	99,7	83,1	86,5	64,0	73,1	60,4	48,7	50,0	-
2006/2007	Total	99,7	86,6	89,0	67,7	78,5	66,1	55,0	74,8	42,8
	Urban	99,8	91,6	89,2	71,4	79,0	66,4	57,0	75,2	-
	Rural	99,7	82,8	86,6	64,3	73,8	60,2	50,7	0	-
2007/2008	Total	99,7	85,9	87,3	68,0	78,4	66,7	57,6	67,6	43,9
	Urban	99,8	90,4	87,5	71,4	78,6	67,1	58,7	67,9	-
	Rural	99,6	82,4	85,0	65,0	75,8	60,2	55,5	16,7	-
2008-2009	Total	99,7	85,7	89,3	67,7	80,0	67,3	57,3	69,9	43,3
	Urban	99,8	90,2	89,4	70,9	80,1	67,8	57,8	70,2	-
	Rural	99,6	82,2	86,3	64,9	78,4	60,1	56,4	37,5	-

Observație: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Sursa: Date INS (2001-2009).

2. Ponderea personalului didactic feminin, date comparative, 2006

	Cehia	Estonia	Cipru	Malta	Ungaria	Letonia	Lituania	Polonia	Slovacia	Slovenia	Bulgaria	Grecia	Italia	Olanda	România
ISCED 1-3	72,2	85,5	69,3	70,2	78,7	84,3	84,3	75,9	76,4	78,4	81,2	59,7	77,8	66,3	71,9
ISCED 5-6	37,6	:	39,8	28,4	39,1	52,8	52,8	41,5	42,0	33,8	45,8	34,8	34,1	36,3	42,8

Sursa: Key Data on Education in Europe 2009.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

II. Resurse umane

4. Numărul de elevi ce revine la un cadru didactic

Numărul elevilor/studentilor ce revine la un cadru didactic a avut în perioada de referință o evoluție constantă în cazul tuturor nivelurilor de școlarizare. Ca și în anii precedenți, învățământul gimnazial înregistrează cea mai scăzută valoare a acestui indicator, în special în cazul mediului rural.

Repere europene

Numărul preșcolarilor/elevilor care revin la un cadru didactic a avut o tendință descendentă în cazul majorității statelor europene în ultimii ani, situație determinată în primul rând de evoluțiile demografice cât și de creșterea numărului personalului didactic specializat/de sprijin. În medie există 14 elevi/profesor în învățământul primar și 10 elevi/profesor în învățământul gimnazial însă cu o mare variație între țări. Grecia, Lituania și Portugalia au rate mai mici de 10 elevi/cadru didactic în cazul ambelor niveluri. România înregistrează un raport apropiat mediei europene în cazul învățământului gimnazial și unul mai ridicat în cazul învățământului primar și secundar superior (Key data on Education in Europe, 2009).

Raportul elevi/studenti per cadru didactic a înregistrat în anul 2008/2009 valori relativ constante în comparație cu anul școlar precedent în cazul tuturor nivelurilor de învățământ.

În învățământul gimnazial continuă să existe cel mai scăzut raport elevi/cadru didactic (11) în timp ce în învățământul superior acesta înregistrează cea mai ridicată valoare.

Totuși, se poate observa că tendința de creștere înregistrată în ultimii ani în cazul învățământului superior nu a mai continuat. Astfel, după explozia populației de studenți, secondată de o creștere mai lentă a personalului didactic din învățământul superior, raportul s-a stabilizat la un raport de 28 studenți/cadru didactic.

Mediul de rezidență continuă să fie un important factor de diferențiere al acestui indicator, cu excepția învățământului liceal și profesional.

Cele mai mari discrepanțe se constată în învățământul preșcolar, unde media este mai ridicată în mediul rural (19 copii/cadru didactic, față de 16) și în învățământul primar, unde media este mai ridicată în mediul urban (18 elevi/cadru didactic față de 15).

În învățământul gimnazial continuă să se înregistreze cel mai redus raport elevi/profesor din întreg sistemul de învățământ, în special în mediul rural unde raportul este 10 elevi la 1 profesor. Această situație este determinată de unitățile de învățământ care încă funcționează în localități cu o populație școlară redusă, caracteristică puțin afectată de măsurile de raționalizare a rețelei școlare din perioada de referință a acestui raport.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul numărul de elevi ce revine la un cadru didactic reflectă raportul elevilor/studentilor per cadru didactic într-un anumit an școlar. Indicatorul se utilizează pentru a măsura nivelul resurselor umane alocat în raport cu numărul elevilor. Valoarea raportului este evaluată în funcție de normele oficiale stabilite la nivel de sistem pentru fiecare nivel de învățământ. În România nu este stipulat în mod oficial valoarea medie a acestui indicator pentru diferite niveluri de învățământ.

Acest indicator este deosebit de important pentru politicile de salarizare și de formare a cadrelor didactice din sistem și, în general oferă o imagine asupra resurselor alocate educației cât și a politicilor privind asigurarea calității.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

II. Resurse umane

4. Numărul de elevi ce revine la un cadru didactic

1. Raportul elevi per cadru didactic

		Preșcolar	Primar	Gimnazial	Liceal și profesional	Superior
2001/2002	Total	18	17	12	14	20
	Urban	15	19	14	14	-
	Rural	21	16	11	16	-
2002/2003	Total	18	17	12	15	20
	Urban	16	19	14	15	-
	Rural	21	16	11	17	-
2003/2004	Total	18	17	12	16	21
	Urban	16	19	13	16	-
	Rural	21	16	11	19	-
2004/2005	Total	18	17	11	16	21
	Urban	16	18	12	15	-
	Rural	21	16	10	19	-
2005/2006	Total	18	17	11	15	23
	Urban	16	18	12	15	-
	Rural	21	16	10	18	-
2006/2007	Total	18	17	11	16	26
	Urban	16	19	12	15	-
	Rural	20	16	10	18	-
2007/2008	Total	17	16	11	15	28
	Urban	16	18	12	15	-
	Rural	20	15	10	15	-
2008/2009	Total	17	16	11	15	28
	Urban	16	18	12	15	-
	Rural	19	15	10	15	-

Observație: Indicatorul s-a calculat prin raportarea numărului de elevi la numărul de cadre didactice (persoane fizice). Pentru învățământul secundar superior datele sunt estimate, indicatorul fiind calculat prin raportarea numărului de elevi din învățământul liceal și profesional (cumulat) la numărul personalului didactic din învățământul profesional și liceal (cumulat). În acest caz pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Sursa: Date INS (2001-2009).

2. Raportul elevi per cadru didactic, date comparative, 2006

	R. Cehă	Estonia	Cipru	Malta	Ungaria	Letonia	Lituania	Polonia	Slovacia	Slovenia	Bulgaria	Germania	Portugalia	Italia	Irlanda	România
ISCED 1-3	13,4	13,3	14,0	10,6	10,9	11,2	9,0	12,1	14,9	12,9	12,9	17,2	7,0	10,7	16,9	14,7
ISCED 1	17,3	14,1	16,8	12,1	10,4	11,8	10,7	11,4	18,6	14,9	15,8	18,7	10,8	10,7	19,4	17,1
ISCED 2	12,3	12,3	11,6	8,4	10,2	10,5	8,5	12,6	13,7	10,2	12,3	15,5	8,2	10,3	:	12,2
ISCED 3	11,9	13,3	12,7	17,4	12,3	11,7	:	12,7	14,2	14	11,7	19,5	:	11	14,6	15,7

Sursa: Progress Towards Lisbon Objectives in Education and Training, Commission of the European Communities, 2008.

A. Ansamblul sistemului de învățământ
III. Participarea la educație
Evoluția efectivelor de elevi și studenți

În perioada 2001-2008, populația școlară s-a redus la nivel general cu 216,1 mii persoane. Reducerea cea mai drastică s-a înregistrat la nivelul învățământului gimnazial – 398,2 mii elevi. Anul școlar 2008/2009 se înscrie în aceeași tendință descendentă, reducerea fiind de 68 mii elevi și studenți, comparativ cu anul 2007/2008.

Fenomenele demografice din România se caracterizează, începând din primii ani '90, printr-un trend descendent: se reduce rata natalității, crește rata mortalității și, implicit, se diminuează sporul natural și rata medie anuală de creștere a populației. Această tendință continuă și după anul 2000, mai exact până în anul 2006 când asistăm, pentru prima dată după 1990 la o creștere a populației din grupa de vârstă 0-4 ani comparativ cu anul anterior - de la 1.053,9 mii la 1.057,8 mii. Această creștere continuă și în anii următori, astfel încât în 2008 populația din grupa de vârstă menționată a reprezentat 1.070,6 mii. Cu toate aceste semnale pozitive înregistrate în ultimii ani, populația în vârstă de școlarizare (populația de 3-23 ani) s-a redus, în perioada 2001-2008 cu 1.017,4 mii persoane (de la 6.450,1 mii la 5.432,7 mii). Concomitent cu scăderea populației în vârstă de școlarizare s-a produs și reducerea cu 216,1 mii persoane a populației cuprinsă în sistemul de educație: de la 4.538,7 mii la 4.322,6 (tabel 1). Este de menționat, totodată, tendința de scădere a populației școlare manifestată și la nivelul anului școlar 2008/2009 (cu 68,3 mii față de anul anterior), deși în anul școlar 2007/2008 s-a înregistrat, pentru prima dată la nivelul perioadei analizate, o creștere a acesteia cu aproape 48 mii elevi și studenți, comparativ cu anul școlar 2006/2007.

Deși tendința generală este de reducere a populației, evoluțiile demografice se reflectă în mod diferit la nivelul segmentelor de populație școlară cuprinse în diferitele niveluri de învățământ, date fiind și ratele diferite de cuprindere specifice, pe vârste, sau pe ansamblul grupelor de vârstă corespunzătoare respectivelor niveluri de educație. Astfel, în învățământul preșcolar, se constată o creștere a efectivelor de copii, atât pe ansamblul populației școlare (cu 37,0 mii, în perioada 2001-2008 și cu 2,5 mii în anul școlar 2008/2009 față de 2007/2008), cât și la nivelul mediului urban (în rural evoluția este oscilantă), consecință a creșterii ratei de participare la acest nivel de educație.

Cele mai afectate de tendințele demografice negative sunt efectivele de elevi din învățământul primar și gimnazial. Astfel, în învățământul primar, reducerea populației școlare a fost, în perioada de referință, de 169,1 mii persoane (6,0 mii în 2008/2009, comparativ cu 2007/2008), pe ansamblul efectivelor de elevi, respectiv cu 82,4 mii în mediul urban și cu 86,8 mii în rural. Același trend, dar și mai accentuat, se constată și în cazul gimnaziului, numărul de elevi reducându-se cu 398,2 mii, pe ansamblu,

respectiv cu 281,2 mii în mediul urban și cu 117,0 mii în rural. După o creștere ușoară înregistrată în 2007/2008, în anul școlar 2008/2009 tendința de scădere se reia, populația din gimnaziu reducându-se cu 31,4 mii, comparativ cu anul școlar anterior. Reducerea, pe ansamblu, a efectivelor școlare corespunzătoare învățământului primar și gimnazial, care va mai continua și în următorii ani, conform prognozelor demografice, a antrenat și va mai antrena consecințe la nivelul resurselor umane, sub aspect cantitativ, precum și în ceea ce privește structura rețelei școlare, în special în mediul rural.

La nivelul învățământului liceal și profesional, ca urmare a creșterii cererii de educație pentru aceste filiere de formare, precum și ca efect al măsurii de prelungire a duratei învățământului obligatoriu la 10 ani, efectivele de elevi au înregistrat, în general, o tendință ascendentă (mai puțin în ultimii ani), manifestată atât în cazul populației școlare din mediul urban, cât și din rural. La nivelul liceului, în perioada de referință, creșterea este de 75,4 mii elevi, cu diferențe în ceea ce privește evoluția înregistrată în funcție de mediul de rezidență. Astfel, în mediul urban, creșterea menționată se manifestă până în anul școlar 2006/2007, în următorii doi ani producându-se o reducere cu peste 43 mii elevi. În mediul rural, însă, tendința ascendentă este constantă de-a lungul întregului interval analizat, creșterea fiind de 107,3 mii elevi. Deosebirea în ceea ce privește evoluția efectivelor de elevi din cele două medii de rezidență este generată de creșterea semnificativă a cererii de educație pentru acest nivel de învățământ manifestată de elevii din rural. În învățământul profesional creșterea efectivelor de elevi se înregistrează până la nivelul anului școlar 2004/2005, de la această dată constatându-se o tendință descendentă atât în mediul urban, cât și în rural. Această tendință este atât consecința evoluției demografice, cât și a sporirii cererii de educație pentru nivelul de învățământ liceal în detrimentul învățământului profesional.

Creșterea cea mai spectaculoasă a populației școlare se înregistrează în învățământul superior – cu 319,5 mii persoane în perioada analizată, în cazul acestui nivel de învățământ manifestându-se cea mai mare creștere a cererii de educație. În anul universitar 2008/2009 asistăm, însă, pentru prima oară, la o reducere cu 5,2 mii a efectivelor de studenți, comparativ cu anul anterior.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

III. Participarea la educație

Evoluția efectivelor de elevi și studenți

1. Evoluția efectivelor de elevi și studenți

		2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Învățământul preșcolar	Total	615861	629703	636709	644911	648338	648862	650324	652855
	Urban	293503	299936	300925	316817	320950	320682	332593	340394
	Rural	322358	329767	335784	328094	327338	328180	317731	312461
Învățământul primar*	Total	1028288	990399	1005086	969654	939330	919439	865175	859169
	Urban	501686	470869	465760	447198	451650	444696	418453	419318
	Rural	526602	519530	539326	522456	487680	474743	446722	439851
Învățământul gimnazial*	Total	1291338	1207029	1116270	1025840	961231	922769	924518	893166
	Urban	743713	682467	615656	550658	520062	492222	482133	462556
	Rural	547625	524562	500614	475182	441169	430547	442385	430610
Învățământul liceal	Total	706670	736608	755577	770888	767543	778351	788827	782056
	Urban	532540	545167	552866	553970	542784	543866	524977	500648
	Rural	174130	191441	202711	216918	221759	234485	263850	281408
Învățământul profesional	Total	252331	270192	279110	289478	284394	250366	220322	189234
	Urban	144042	149340	147333	146470	144064	125877	103702	83836
	Rural	108289	120852	131777	143008	140330	124489	116620	105398
Învățământul postliceal	Total	72613	61789	54707	48664	43596	37678	45497	55058
	Urban	56388	47319	41848	37723	33286	29186	34781	41399
	Rural	16225	14470	12859	10941	10310	8492	10716	13659
Învățământul superior	Total	571613	586567	611779	641400	716464	785506	896258	891098
	Public	424864	447633	468024	486419	513678	520263	516650	480239
	Privat	146749	138934	143755	154981	202786	265243	379608	410859
Total		4538714	4482287	4459238	4390835	4360896	4342971	4390921	4322636

* Include atât învățământul de masă, cât și învățământul special.

Obs.: Datele nu includ elevii și studenții străini.

Sursa: INS, 2001-2009.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

III. Participarea la educație

1. Rata brută de cuprindere în toate nivelurile de învățământ

Rata de participare la toate nivelurile de educație (ISCED 0-6), ca raport din populația în vârstă de 3-23 ani, înregistrează o tendință continuu ascendentă, în ultimii doi ani aceasta ajungând la aproape 80%.

Repere europene

Comparațiile cu țările europene relevă că, la nivelul anului 2006, România se situa pe ultimele locuri, devansând numai Bulgaria și Cipru, în ceea ce privește rata de participare la toate nivelurile de educație (raportat la populația în vârstă de 3-29 ani). Valoarea ratei înregistra în România 56,1%, față de 67,9% - Lituania, 62,9% - Polonia, 65,3% - Slovenia ș.a., media UE – 27 fiind de 63,9%.

Rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de învățământ (ISCED 0-6) evidențiază o tendință continuu ascendentă pe parcursul întregii perioade de referință a Raportului, diferența între primul și ultimul an al acesteia fiind de 9 puncte procentuale. În ultimii doi ani școlari – 2007/2008 și 2008/2009 – indicatorul atinge valorile maxime – aproape 80% (tabel 1). Trendul ascendent se constată atât în cazul populației feminine, cât și masculine, diferențele, pe sexe, menținându-se în favoarea populației feminine, pe parcursul întregii perioade analizate. De altfel, rata de participare la educație a populației feminine este superioară celei înregistrate de populația masculină în cazul învățământului liceal, postliceal și superior. Diferențele, pe sexe, tind să se accentueze spre finalul intervalului: de la aproximativ 3 p.p. în anul școlar 2001/2002 la 5 p.p. în ultimii ani școlari, inclusiv în 2008/2009. Creșterea înregistrată de rata de participare la toate nivelurile de educație este consecința sporirii gradului de participare la educație, în special la învățământul terțiar, creștere care în perioada 2001-2008 este de peste 20 p.p. (de la 31,2% la 51,7%). Pe lângă învățământul superior, o anumită contribuție la sporirea ratei brute de cuprindere în toate nivelurile de învățământ a

avut-o și creșterea ratei brute de cuprindere în învățământul primar: de la 100,3% în anul școlar 2000/2001, la 109,1% în 2003/2004, 107,9% în 2004/2005, 106,1% în 2005/2006 și 103,8% în anul școlar 2006/2007. Această creștere, înregistrată începând din anul 2003, este însă – după cum a fost amintit și în rapoartele precedente – o creștere artificială, fiind efectul intrării în vigoare, la acea dată, a prevederii privind coborârea vârstei debutului școlar la 6 ani. Măsura a implicat intrarea în clasa I, în 2003, a copiilor în vârstă de 6 și 7 ani. Creșterea tinde, însă, să se diminueze, la nivelul anului școlar 2007/2008 rata de cuprindere în învățământul primar fiind de 97,8%, iar în 2008/2009 de 97,3%. În sfârșit, creșterea valorii indicatorului analizat reprezintă și efectul măsurii de prelungire a duratei învățământului obligatoriu, implicit a gradului de participare la învățământul secundar superior.

Deși tendința privind participarea la educație este ascendentă, România se situează totuși pe un loc inferior, comparativ cu țările membre ale UE-27 în ceea ce privește participarea la toate nivelurile de educație a populației în vârstă de 3-29 ani. Valoarea acestui indicator pentru România a fost în 2006 de 56,1%, comparativ cu 63,9% - media UE-27.

Definirea indicatorului / Note metodologice

Indicatorul rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de învățământ exprimă numărul total al copiilor, elevilor și studenților cuprinși în toate nivelurile de învățământ, indiferent de vârstă, ca raport procentual din totalul populației din grupa oficială de vârstă corespunzătoare tuturor nivelurilor de educație (3-23 ani).

Indicatorul se utilizează pentru a evidenția nivelul general de participare la educație a populației, precum și capacitatea sistemului de învățământ de a permite accesul la toate nivelurile de învățământ.

Unul dintre indicatorii UE, derivat al ratei brute de cuprindere în toate nivelurile de educație, este rata de participare la toate nivelurile de educație (ISCED 0-6), ca raport din populația în vârstă de 3-29 ani.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

III. Participarea la educație

1. Rata brută de cuprindere în toate nivelurile de învățământ

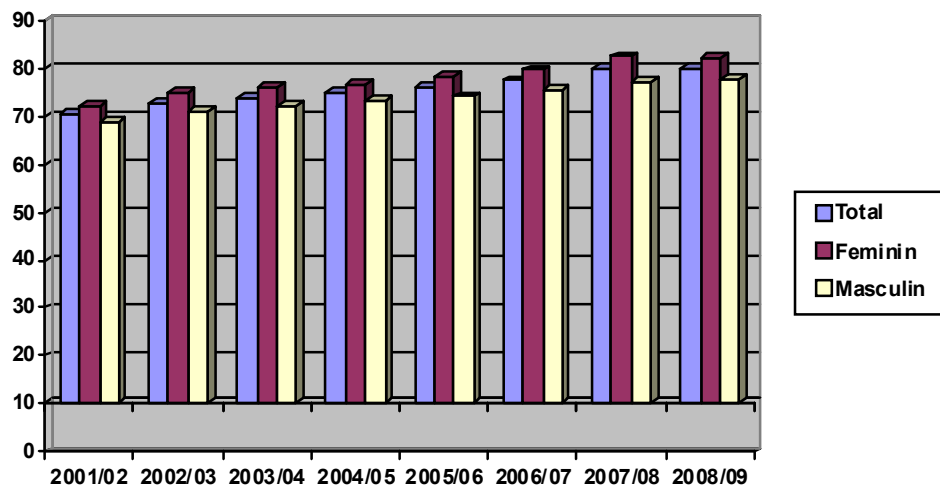
1. Rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de educație a populației de copii, elevi și studenți, ca raport din populația în vârstă de 3-23 ani - vârsta oficială corespunzătoare tuturor nivelurilor de învățământ

	01/ 02	02/ 03	03/ 04	04/ 05	05/ 06	06/ 07	07/ 08	08/ 09
Total	70,4	72,6	73,9	74,6	76,0	77,3	79,7	79,6
Feminin	72,1	74,6	75,8	76,5	78,0	79,5	82,3	82,0
Masculin	68,7	70,8	72,2	72,9	74,0	75,3	77,2	77,4

Obs.: În calcularea indicatorilor nu a fost inclus învățământul preșcolar.

Sursa: Raportul Național al Dezvoltării Umane 2003-2004, PNUD și date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2009.

Fig. 1. Rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de educație (ca raport din populația în vârstă de 3-23 ani)

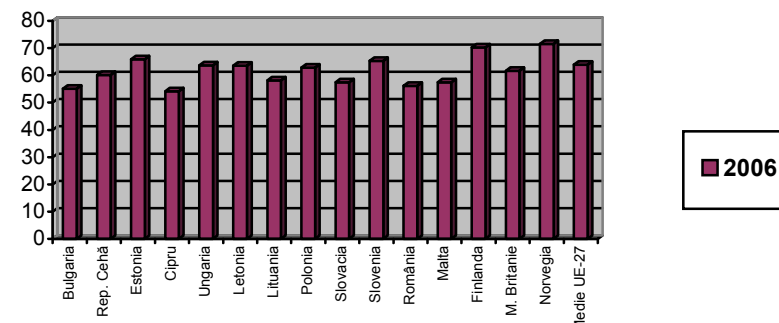

2. Rata de participare la toate nivelurile de educație (ISCED 0-6), ca raport din populația în vârstă de 3-29 ani – date comparative

	2006
EU-27	63,9
Norvegia	71,5
Finlanda	70,2
Lituania	67,9
Estonia	65,9
Slovenia	65,3
Ungaria	63,7
Letonia	63,6
Polonia	62,9
M. Britanie	61,7
Rep. Cehă	60,2
Slovacia	57,5
Malta	57,4
România	56,1
Bulgaria	55,1
Cipru	54,2

Sursa: Key Data on Education in Europe, 2009.

Fig. 2. Rata de participare la toate nivelurile de educație (ISCED 0-6), ca raport din populația în vârstă de 3-29 ani – date comparative

A. Ansamblul sistemului de învățământ

III. Participarea la educație

2. Durata medie de frecventare a învățământului

3. Speranța de viață școlară

4. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste

Durata medie de frecventarea a învățământului a crescut în perioada 2001-2008 cu 1,4 ani, ajungând în 2008 la 16,3 ani. România continuă, totuși, să se situeze pe un loc inferior comparativ cu alte țări europene în ceea ce privește speranța de viață școlară.

Repere europene

Comparațiile internaționale trebuie realizate cu precauție date fiind deosebirile dintre sistemele de învățământ din diferite țări în ceea ce privește vârsta de debut a școlarității, durata ciclurilor de învățământ, ponderea participanților la programe cu timp integral sau parțial etc. Dincolo de aceste rezerve, speranța de viață școlară în România este mai redusă decât în multe dintre țările UE-27.

Durata medie de frecventarea a învățământului a înregistrat o tendință continuu ascendentă, în perioada 2001-2008 creșterea fiind de 1,4 ani (de la 14,9 la 16,3). În ultimii 2 ani școlari valoarea indicatorului (incluzând învățământul preșcolar) se menține constantă – 16,3 ani (tabel 1). Dacă se exclude învățământul preșcolar, durata medie de frecventare a învățământului pentru un copil în vârstă de 6 ani (sau speranța de viață școlară) este, la nivelul anilor 2007/2008 și 2008/2009, de 14 ani. Pe parcursul întregii perioade analizate se menține o diferență de gen de 0,5-0,7 ani, aceasta fiind în favoarea populației feminine. Diferența între fete și băieți privind durata de frecventare a învățământului este și consecința ratei mai mari de cuprindere în învățământul superior a fetelor. La nivelul anului 2007/2008, de exemplu, rata de cuprindere specifică la vârstele de 21-22 ani (vârste corespunzătoare învățământului superior) a fost mai mare în cazul fetelor cu 11 p.p. În 2008/2009 diferența se reduce, însă, la mai puțin de 7 p.p., ca urmare a creșterii mai accentuate, în cazul populației masculine, a ratei specifice de cuprindere la vârsta menționată.

Creșterea duratei de școlarizare, pe ansamblul populației, este în principal consecința creșterii ratei specifice de cuprindere la vârstele de 18 ani și 21-22 de ani. La aceste vârste creșterea înregistrată în perioada 2000-2008 variază între 20-27%.

În anul școlar 2008/2009 se constată, însă, o reducere a ratei de cuprindere atât la vârsta de 21-22 ani (cu 1,2 p.p.), dar mai ales la 18 ani (cu 5,4 p.p.), comparativ cu anul anterior (tabel 2). Grupa de vârstă 21-22 ani fiind cuprinsă în grupa oficială de vârstă corespunzătoare învățământului superior, creșterea duratei de școlarizare este, în special, rezultatul creșterii ratei de cuprindere în acest nivel de învățământ.

Deși durata de frecventare a învățământului a crescut în ultimii ani, România se situează încă pe un loc inferior printre țările din Uniunea Europeană (UE-27). Această situație este ilustrată de indicatorul speranța de viață școlară pentru un copil în vârstă de 5 ani (Fig. 2).

O valoare ridicată a duratei medii de frecventare a învățământului indică o participare largă la toate nivelurile de educație. Aceasta poate fi influențată, însă, de o serie de factori precum erorile în opțiunile pentru anumite filiere de formare, rata repetenției, situația economică care poate favoriza sau frâna continuarea studiilor ș.a. În cazul României, de exemplu, creșterea gradului de participare la învățământul superior se datorează, printre altele, șanselor sporite de inserție pe piața muncii a absolvenților, iar la învățământul secundar – măsurii de prelungire a duratei învățământului obligatoriu.

Definirea indicatorului / Note metodologice

Indicatorul durata medie de frecventare a învățământului exprimă numărul (mediu) de ani de școlarizare pe care îi frecventează o persoană de vârstă oficială corespunzătoare tuturor nivelurilor de învățământ (3-23 ani), presupunând că aceasta va fi cuprinsă în unitățile școlare corespunzătoare acestor niveluri. Indicatorul reflectă nivelul general de dezvoltare a sistemului de educație din perspectiva numărului de ani de studii pe care îi parcurg persoanele de vârstă oficială corespunzătoare.

Indicatorul speranța de școlarizare exprimă numărul total de ani de școlarizare care se așteaptă să fie parcurși de o persoană de-a lungul vieții și este calculat prin adunarea ratelor nete de participare pentru fiecare vârstă. De exemplu, pentru un copil în vârstă de 3 ani (vârsta minimă de acces în învățământul preșcolar) speranța de viață școlară este egală cu valoarea indicatorului durata de viață școlară.

Indicatorul rata specifică de cuprindere școlară pe vârste exprimă procentajul elevilor de o anumită vârstă cuprinși în sistemul de educație, indiferent de nivelul de învățământ, din totalul populației de aceeași vârstă. Indicatorul reflectă gradul de participare la educație a unei anumite cohorte de vârstă specifică.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

III. Participarea la educație

2. Durata medie de frecvență a învățământului

3. Sperața de viață școlară

4. Rata de școlarizare specifică pe vârste

1. Durata medie de frecvență a învățământului¹

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
Total	14,9	15,2	15,6	15,7	15,8	16,0	16,3	16,3
Feminin	15,2	15,5	15,8	16,0	16,1	16,3	16,7	16,6
Masculin	14,6	14,9	15,3	15,4	15,5	15,7	16,0	16,0

¹ Inklusiv învățământul preșcolar.

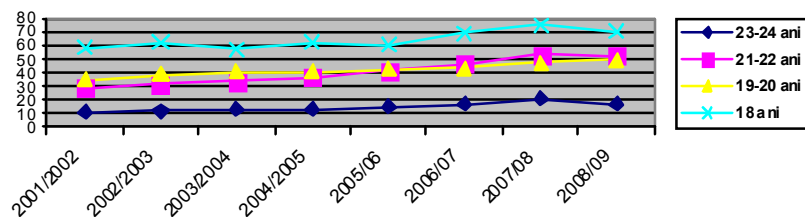
Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

2. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste

		2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
18 ani	T	58,2	62,2	57,4	63,0	60,2	69,1	75,5	70,1
	F	64,2	68,1	62,7	69,2	67,0	74,5	81,4	75,1
	M	52,4	56,6	52,3	57,1	53,7	63,9	69,7	65,2
19- 20 ani	T	34,9	39,1	41,1	41,1	43,1	43,9	48,1	49,7
	F	39,2	43,9	45,9	45,7	48,7	48,9	54,5	56,1
	M	30,7	34,5	36,5	36,8	37,8	39,2	41,9	43,6
21- 22 ani	T	29,2	32,1	34,1	36,8	41,8	46,4	53,9	52,7
	F	31,7	35,2	36,9	39,9	45,5	50,6	59,6	56,0
	M	26,8	29,2	31,3	33,8	38,4	42,5	48,6	49,6
23- 24 ani	T	11,6	12,7	13,3	13,8	15,4	17,4	20,7	16,9
	F	12,6	13,2	14,0	14,8	16,1	18,5	22,0	17,7
	M	10,6	12,2	12,7	12,8	14,8	16,3	19,5	16,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

Fig. 1. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste

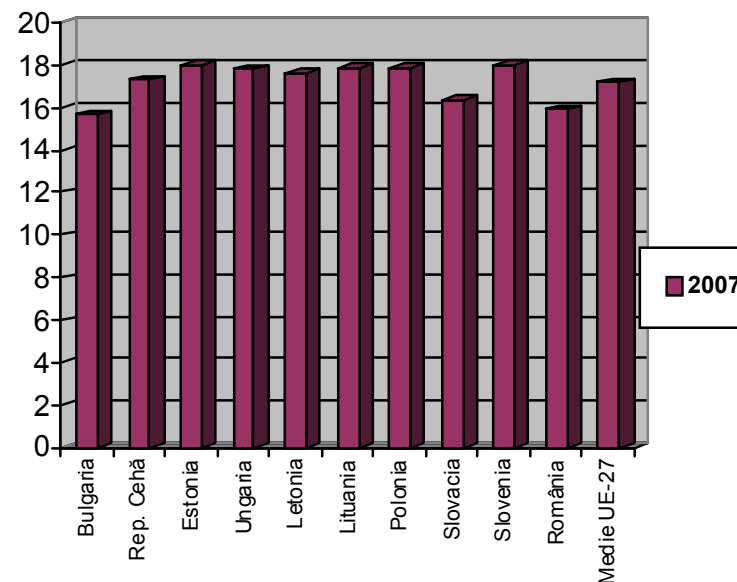

3. Sperața de viață școlară, în ani, pentru un copil în vârstă de 6 ani

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
Total	13,1	13,3	13,4	13,5	13,6	13,8	14,0	14,0
Feminin	13,3	13,6	13,6	13,8	13,9	14,0	14,4	14,2
Masculin	12,8	13,0	13,2	13,3	13,4	13,5	13,7	13,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

Fig. 2. Sperața de viață școlară, în ani, pentru un copil în vârstă de 5 ani (ISCED 0-6) – date comparative
(Sursa: Eurostat 2009)

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV-a. Rezultate la evaluări internaționale

1. Programul pentru evaluarea internațională a elevilor - PISA

Evaluarea PISA se realizează la intervale de trei ani, următorul moment de evaluare fiind programat pentru anul școlar 2009/2010. Așa cum a fost prezentat și în raportul precedent, la ultima evaluare OECD-PISA din anul 2006, elevii din România au obținut scoruri mai slabe decât în 2001, situându-se în continuare sub scorurile medii atât ale țărilor OECD, cât și ale UE.

Repere internaționale

Scorurile elevilor la citire situează România pe locul 48 din 57 de țări participante, devansând doar 9 țări printre care se numără Muntenegru, Azerbaidjan sau Argentina. Scoruri superioare dar apropiate de cele ale României au obținut și elevii din Serbia sau Bulgaria.

La matematică, România ocupă locul 44 din 57 de țări participante, devansând doar 12 țări printre care se numără Bulgaria și Muntenegru.

La științe, România se află pe locul 47 din 57 de țări participante, fiind devansată de țări ca Ungaria, Polonia, Bulgaria, Grecia, Slovacia sau Turcia.

La evaluarea OECD-PISA din anul 2006 România s-a situat pe locul 47 din 57 țări participante, cu o medie de 418 puncte de scor raportată la media de 500 a țărilor europene. Astfel, se constată că elevii din România au obținut scoruri inferioare celor din 2001 (când România se situa pe locul 34 din 43 țări participante) la toate domeniile la care s-a realizat evaluarea. Cea mai mare scădere de performanță se constată în cazul indicatorului european referitor la rata celor care obțin rezultate scăzute la citire/lectură. Astfel, dacă în 2001 peste 40% dintre elevii cuprinși în eșantion se situau la nivelul 1 (pe o scală de la 1 la 5, unde 1 este nivelul cel mai scăzut) sau mai puțin în domeniul citirii/lecturii, în anul 2006 acest procent ajunge la 53,5%.

1. Scoruri medii, pe domenii (PISA+ 2001 și 2006)

	2001	2006
Citare	428	396
Matematică	426	415
Științe	441	396
media OECD Citire	500	492
media OECD Matematică	500	498
media OECD Științe	500	500

Sursa: Programul Internațional OECD pentru Evaluarea elevilor PISA 2006. Raportul centrului Național, CNCEIP, București, 2008.

În cazul științelor, 78,7% dintre elevii investigați au înregistrat performanțe de nivel 1 (pe o scală de la 1 la 6, unde 2 este considerat nivelul de bază al alfabetizării la Științe).

În ceea ce privește diferențele pe gen, și în anul 2006 România se încadrează în modelul general al tuturor țărilor participante, conform căruia fetele ating performanțe mai bune decât ale băieților. În România, fetele obțin rezultate ușor mai ridicate decât ale băieților la citire/lectură și la științe, însă fără diferențe puternic semnificative. Doar în cazul matematicii fetele sunt devansate de către băieți.

2. Scoruri medii pe domenii și sexe (PISA 2006)

	Feminin	Masculin
Citare	418	374
Matematică	412	418
Științe	419	417

Sursa: Programul Internațional OECD pentru Evaluarea elevilor PISA 2006. Raportul centrului Național, CNCEIP, București, 2008.

Pe medii de rezidență, scorurile medii obținute de elevi evidențiază un dezavantaj al școlilor situate în mediul rural față de cele din urban.

3. Scoruri medii ale elevilor, după mediul în care este situată școala (PISA 2006)

	Citare	Matematică	Științe
sat	350	402	388
oraș mic	356	371	375
oraș mijlociu	396	414	416
oraș mare	410	429	436
oraș foarte mare	426	442	440

Sursa: Programul Internațional OECD pentru Evaluarea elevilor PISA 2006. Raportul centrului Național, CNCEIP, București, 2008.

România va participa la PISA 2009, cu pretestarea administrată în martie 2008 și testarea propriu-zisă în martie 2009.

Note metodologice

Programul pentru evaluarea internațională a elevilor – PISA este o evaluare standardizată internațională, inițiată de către țările membre OECD în anul 1997, cu scopul monitorizării rezultatelor educaționale. La acest program participă atât țările OECD, cât și țări partenere.

PISA investighează ce știu și pot să facă elevii de 15 ani cu ceea ce știu, la finalul învățământului obligatoriu, precum și abilitatea lor de a reflecta activ asupra propriului proces de cunoaștere și asupra propriilor experiențe de învățare.

Evaluarea PISA se administrează la intervale de trei ani, în cicluri de evaluare. Fiecare ciclu de evaluare investighează competențele de bază ale elevilor de 15 ani la un domeniu principal și două domenii secundare. România a participat în 2001 ca țară PISA+, având ca domeniu principal Citirea/Lectura și ca domenii secundare Matematica și Științele, iar la PISA 2006, având ca domeniu principal Științele și ca domenii secundare Citirea/Lectura și Matematica. Prin HG nr. 915/2007 s-a decis ca România să participe la PISA 2009, care are drept domeniu principal Citirea/Lectura și ca domenii secundare Matematica și Științele.

PISA operează cu teste scrise cu durata de 120 minute, ce conțin itemi din toate cele trei domenii. De asemenea, fiecare elev trebuie să răspundă unui chestionar de mediu socio-educational cu durata de 30-40 de minute.

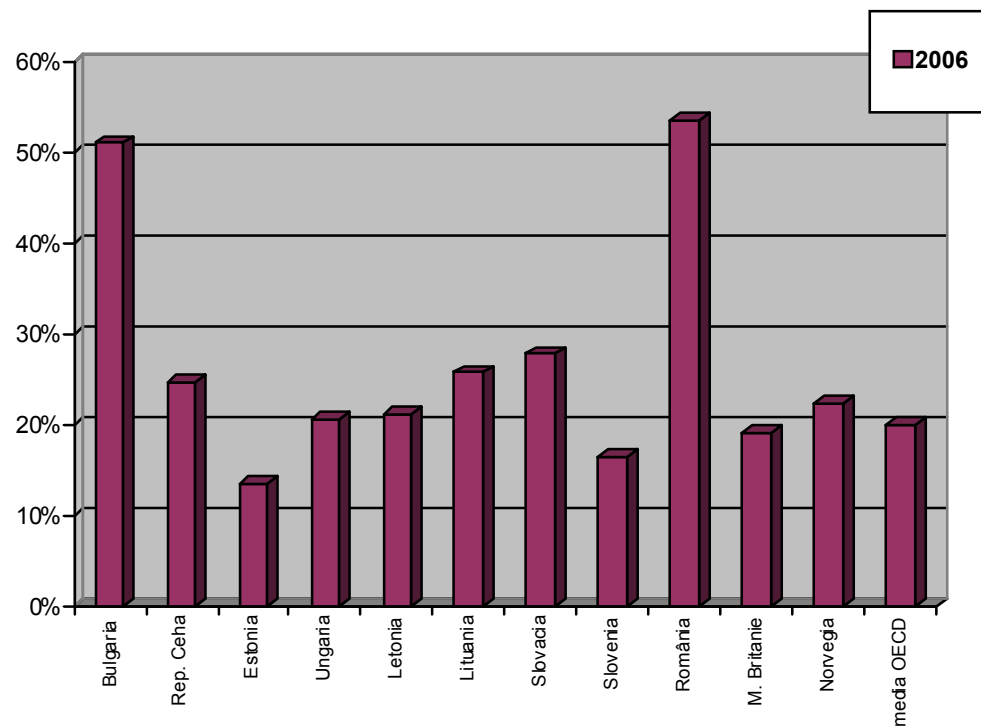
La PISA 2006 au participat 5192 elevi din 177 de școli din întreaga țară, eșantionați aleatoriu, conform metodologiei de eșantionare standard pentru toate țările participante.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV-a. Rezultate la evaluări internaționale

1. Programul pentru evaluarea internațională a elevilor - PISA

Fig. 1. Ponderea elevilor care se situează la nivelul 1 sau mai scăzut în domeniul citirii/lecturii (PISA 2006)

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV-a. Rezultate la evaluări internaționale

2. Achizițiile elevilor de clasa a IV-a în domeniul citirii - PIRLS

Evaluarea PIRLS se realizează la intervale de trei ani, următorul moment de evaluare fiind programat pentru anul școlar 2009/2010. Așa cum a fost prezentat și în raportul precedent, la evaluarea PIRLS din anul 2006, elevii din România au obținut scoruri mai slabe decât în 2001, situându-se pe locul 36 din 45 țări și teritorii participante, cu un scor mediu de 489, față de 500 - scorul mediu internațional.

Repere internaționale

În 2006, cele mai performante 7 țări în ceea ce privește învățarea citirii sunt: Federația Rusă, Hong Kong, Singapore, Luxemburg, Italia, Ungaria, Suedia și Germania.

România s-a situat pe locul 36 din 45 țări și teritorii participante, cu scorul mediu 489, sub media internațională.

Cele mai multe țări cu rezultate de vârf în 2006 și-au îmbunătățit semnificativ rezultatele față de evaluarea din 2001. Două dintre acestea – Hong Kong și Singapore – au implementat reforme sistematice în perioada 2001-2006 cu efecte asupra curriculumului,

România prezintă o scădere semnificativă a scorului mediu obținut la evaluarea din 2006, cu 22 de puncte pe scală față de cel obținut în 2001.

1. Scoruri medii obținute de elevi la evaluarea PIRLS (2001, 2006)

	2001	2006
Romania	512	489
Media OECD	500	500

Sursă: Noveanu, G.N. et al., *Învățarea citirii. Raport Național PIRLS 2006, București, 2008*

În raport cu nivelurile de performanță atinse de elevii de clasa a IV-a, în anul 2006 se constată o reducere a ponderii elevilor care obțin scoruri foarte bune și bune (nivel avansat, superior și mediu) față de anul 2001, concomitent cu creșterea ponderii celor care nu reușesc să depășească limita celui mai scăzut nivel de performanță.

2. Distribuția scorurilor medii obținute de elevi, pe niveluri de performanță (PIRLS 2001, 2006)

Nivel de performanță	Scor mediu	2001	2006
avansat	625	9%	4%
superior	550	35%	27%
mediu	475	69%	61%
inferior	400	88%	84%

Comparativ cu media țărilor europene unde doar 5% dintre elevii de clasa a IV-a se situează sub limita celui mai scăzut nivel de performanță, România înregistrează în continuare un procent îngrijorător. Astfel, 16% dintre elevii din România testați în anul 2006 nu reușesc să atingă nici măcar cel mai scăzut nivel de performanță în înțelegerea textului scris, cu 4 p.p. mai mulți decât în anul 2001.

La sfârșitul clasei a IV-a, fetele demonstrează înțelegerea lecturii în măsură mai mare decât băieții, obținând scoruri mai mari decât aceștia, atât în anul 2001, cât și în anul 2006.

2. Scoruri medii obținute de elevii români, pe sexe

	2001	2006
fete	519	497
băieți	506	483

Sursă: Noveanu, G.N. et al., *Învățarea citirii. Raport Național PIRLS 2006, București, 2008*

În raport cu evaluarea PIRLS din anul 2001, în anul 2006 se păstrează aceeași discrepanță în performanțele elevilor în funcție de mediul de rezidență în care este situată școala, unitățile din mediul urban obținând cele mai bune rezultate. Raportul între rezultatele elevilor din școlile situate în zone rurale și, respectiv, suburbane se răstoarnă însă în 2006 comparativ cu 2001, școlile din mediul rural fiind devansate de această dată de cele din suburban.

3. Scoruri medii ale elevilor, după mediul în care este situată școala (PIRL 2001 și 2006)

	2001	2006
urban	526	515
suburban	473	498
rural	499	462

Sursă: Noveanu, G.N. et al., *Învățarea citirii. Raport Național PIRLS 2006, București, 2008*

Definirea indicatorului / Note metodologice

Studiul internațional PIRLS: Evaluarea Nivelului de Înțelegere a Textului Scris urmărește măsurarea și interpretarea diferențelor între sistemele educaționale naționale în scopul îmbunătățirii predării și învățării citirii în întreaga lume. Simultan cu testarea elevilor, se desfășoară studii intensive referitoare la elevi, profesori, școli, programe, instruire și aspecte legate de politicile educaționale, pentru a înțelege contextele educaționale în care are loc predarea și învățarea.

Faza principală de colectare a datelor a avut loc în anul 2001, atunci când în România au fost testați, în jur de 4.000 de elevi, în limba română, respectiv maghiară, aparținând unui eșantion reprezentativ alcătuit din 150 școli din mediul urban și rural. La evaluarea desfășurată în 2006 au participat mai mult de 215.000 elevi, parte a unor eșantioane naționale reprezentative din 40 de țări, incluzând 26 de țări care au participat și la studiul PIRLS 2001. Din aceste considerente, PIRLS este recunoscut ca fiind unul dintre cele mai ample studii în domeniul învățării citirii desfășurate pe plan mondial.

În cadrul acestui studiu, abilitatea de a citi a fost definită în sens mai larg, cuprinzând și abilitatea de a reflecta la ceea ce se citește. Performanțele urmărite în legătură cu textele citite se grupează în următoarele categorii: extragerea informațiilor explicit formulate, formularea unor concluzii directe, interpretarea și integrarea ideilor și informațiilor, precum și examinarea și evaluarea conținutului, limbajului și a elementelor textuale.

Evaluările achizițiilor la citire au o durată de 90 de minute, elevii având de citit un text narativ și unul informațional, la prima vedere, și de rezolvat între 12 și 14 itemi pentru fiecare text.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV-a. Rezultate la evaluări internaționale

2. Achizițiile elevilor de clasa a IV-a în domeniul citirii - PIRLS

1. Scoruri medii obținute de țările europene participante la evaluarea PIRLS (2001, 2006)

	2001	2006
EU-27	-	-
Bulgaria	550	547
Rep. Cehă	-	-
Estonia	-	-
Cipru	-	-
Letonia	545	541
Lituania	543	537
Ungaria	543	551
Malta	-	-
Polonia	-	-
România	512	489
Slovenia	502	522
Slovacia	518	531
Finlanda	-	-
M. Britanie	553	539
Norvegia	499	498

Fig. 1 Scoruri medii obținute de elevii țărilor europene participante la evaluarea PIRLS 2001 și 2006

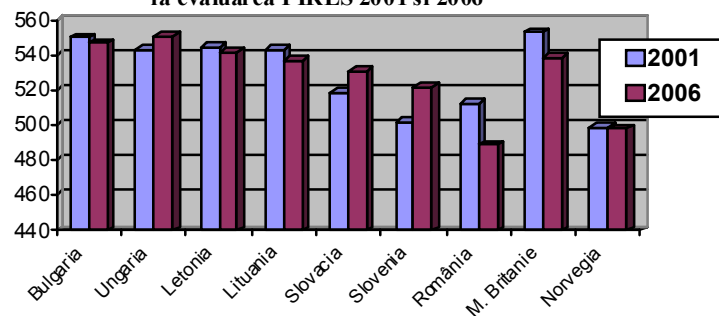
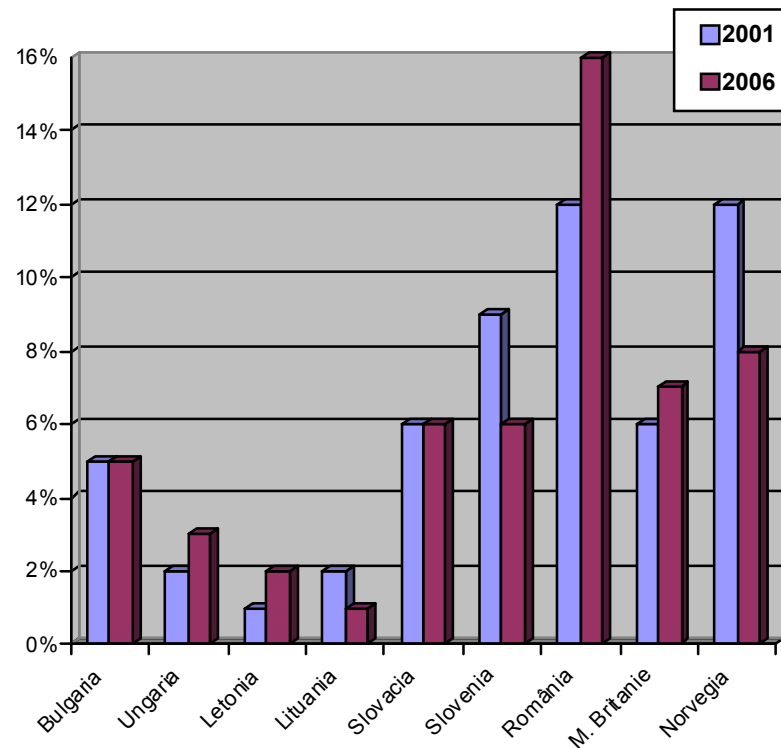

Fig. 2 Ponderea elevilor care se situează sub limita nivelului inferior de performanță la evaluarea PIRLS 2001 și 2006

Sursa: Progress Towards Lisbon Objectives in Education and Training, Commission of the European Communities, 2008.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV-a. Rezultate la evaluări internaționale

3. Achizițiile elevilor de clasa a VIII-a la matematică și științe - TIMSS

În anul 2007, România a participat la o nouă evaluare TIMSS, ale cărei rezultate au fost făcute publice la finalul anului 2008. La evaluarea din 2007 s-a înregistrat o scădere semnificativă, comparativ cu cea din 2003, în ceea ce privește achizițiile elevilor români la matematică și științe. Discrepanțele între performanțele elevilor în raport cu mediul de rezidență și cu disponibilitatea resurselor școlii se păstrează la un nivel ridicat.

Repere europene 2007

La **matematică**, scorul elevilor din România este la nivelul mediei internaționale, situând-o pe poziția 26 din 49 de țări participante.

La **științe**, România se situează la nivelul mediei internaționale, pe poziția 28 din 49 de țări participante.

Performanțele elevilor la matematică

Conform rezultatelor anchetei TIMSS realizată în anul 2007, România se situează sub media internațională în ceea ce privește rezultatele la matematică.

În anul menționat, performanțele elevilor din clasa a VIII-a la această disciplină au înregistrat variații semnificative statistic, în sens negativ, comparativ cu toate cele 3 anchete TIMSS realizate în anii anteriori: față de prima anchetă din 1995 – o scădere de 12 puncte, față de cea din 1999 - cu 11 puncte, iar față de 2003 – cu 14 puncte.

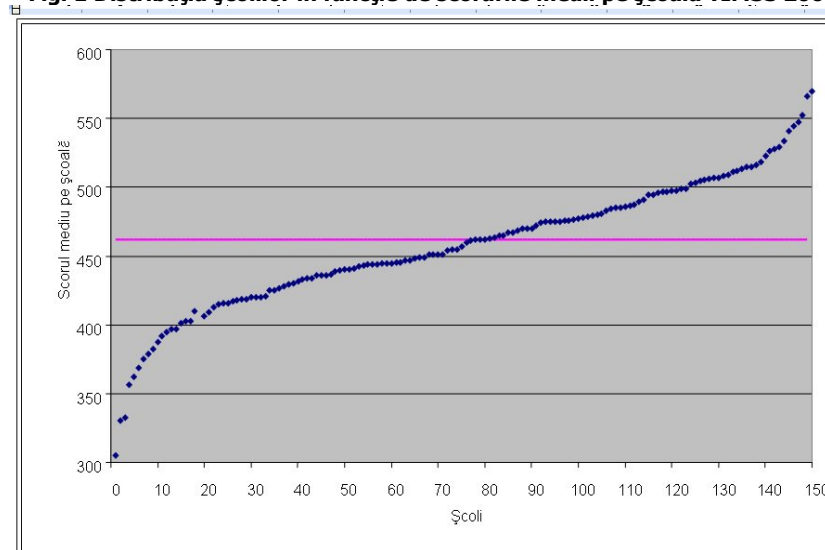
Rezultatele anchetei din 2007 arată că dintre elevii înscriși în clasa a VIII-a în anul școlar 2006/2007, 4% pot fi considerați printre cei mai buni din lume, iar 15% se situează sub nivelul inferior de performanță, conform cu nivelurile internaționale definite în TIMSS. Performanțele se diferențiază statistic semnificativ în funcție de criteriul sex, fetele prezentând, în 2007, un avantaj de 18 puncte pe scală, în raport cu băieții.

Performanțele elevilor la științe

Performanțele înregistrate la științe situează România sub media internațională. Ca și în cazul matematicii, performanțele elevilor de clasa a VIII-a la științe au înregistrat scăderi semnificative la ancheta TIMSS 2007, comparativ cu prima anchetă din 1995 (9 puncte diferență), cu cea din 1999 (10 puncte diferență) și 2003 (6 puncte).

Doar 2% dintre elevii de clasa a VIII-a ating performanțe înalte la științe, în timp ce 23% nu reușesc să atingă nici măcar un nivel scăzut de performanță (ultimul, dintre cele 4 niveluri internaționale de performanță definite în TIMSS). Performanțele elevilor la științe înregistrează diferențe în funcție de sex, fetele prezentând, și la această disciplină, un avantaj semnificativ în raport cu băieții (8 puncte). România prezintă încă mari diferențe între elevii provenind din mediul urban și cei din rural. Elevii din mediul rural obțin scoruri mai mici atât la matematică (-42 puncte), cât și la științe (-28 puncte).

Fig. 1 Distribuția școlilor în funcție de scorurile medii pe școală TIMSS 2007

De asemenea, se constată discrepanțe între performanțele elevilor provenind din școlile înalt performante și cei din școli slab performante, această diferență dublându-se în anul 2007, față de anul 1995. Elementele discriminatorii dintre școlile înalt performante și școlile slab performante, identificați în TIMSS 1995 pentru România, sunt: nivelul mai înalt de instruire a părinților, numărul de cărți și numărul resurselor educaționale de acasă. Acestea își mențin influența și în anul 2007 și explică o mare parte din variația dintre școli din punctul de vedere al rezultatelor învățării. Astfel, mai mult de jumătate dintre școlile din România obțin scoruri medii pe școală sub media internațională.

Definirea indicatorului Note metodologice

Începând cu anul 1991, România participă la studiul internațional TIMSS: Tendințe Internaționale în Studiul Matematicii și al Științelor.

TIMSS este un studiu ciclic, care se desfășoară din patru în patru ani, furnizând seturi de date comparative care indică tendințele de evoluție ale achizițiilor elevilor de clasa a VIII-a la matematică și științe (fizică, chimie, biologie, geografie).

Fazele principale de colectare a datelor au avut loc în anii 1995, 1999, 2003 și 2007. În România au fost testați în fiecare ciclu aproximativ 4.000 de elevi cuprinși într-un eșantion reprezentativ alcătuit din 150 școli din mediul urban și rural.

Evaluările achizițiilor la matematică și științe au o durată de 90 de minute, fiecare elev având de rezolvat, în jur de 80 de itemi cu răspuns construit și itemi cu răspuns la alegere.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV-a. Rezultate la evaluări internaționale

3. Achizițiile elevilor de clasa a VIII-a la matematică și științe - TIMSS

1. Scoruri medii obținute de elevii români la matematică și științe – TIMSS, pe sexe și medii de rezidență

	Feminin	Masculin	Urban	Rural
TIMSS 1999				
Scor mediu științe	468	475	-	-
Scor mediu matematică	475	470	-	-
TIMSS 2003				
Scor mediu științe	465	474	489	451
Scor mediu matematică	477	473	499	451
TIMSS 2007				
Scor mediu științe	466	458	476	448
Scor mediu matematică	470	452	483	441

2. Scoruri medii obținute de elevii români la matematică și științe – TIMSS

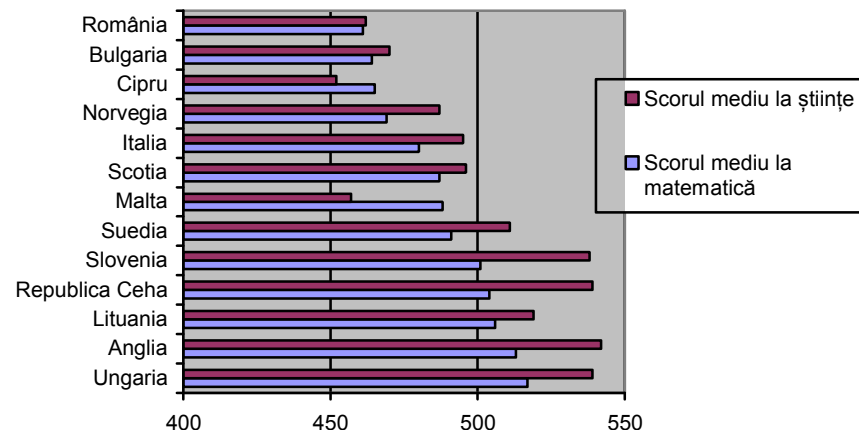
	1995	1999	2003	2007
Științe	471	472	470	462
Matematică	474	472	475	461
Media internațională Științe	516	488	474	500
Media internațională Matematică	513	487	467	500

3. Scoruri medii, corelate cu disponibilitatea resurselor pentru instruirea la matematică și științe – TIMSS 2007

	Nivel superior	Nivel mediu	Nivel inferior
Scor mediu științe	503	471	452
Scor mediu matematică	507	478	450

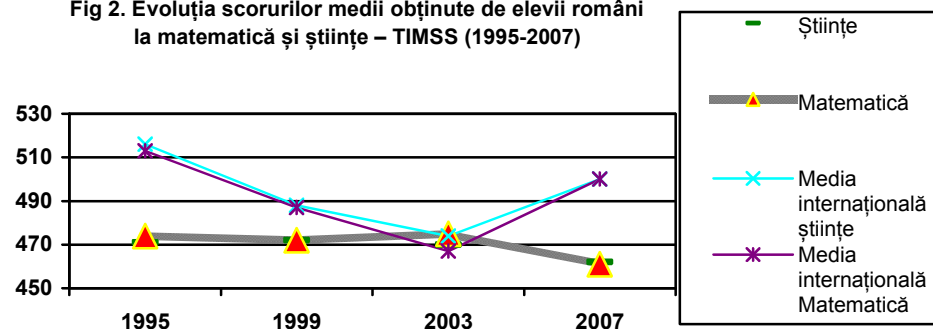
Sursa: Noveanu, G.N., *Învățarea matematicii și a științelor naturii. Studiu comparativ(IV)*, București, ISE, 2009.

Fig. 1 Distribuția țărilor UE la TIMSS 2007 în funcție de scorul mediu la matematică și științe

Sursa: Noveanu, G.N. *Curriculum intenționat – Curriculum realizat (studiu comparativ)*, București, Sigma, 2009.

Fig 2. Evoluția scorurilor medii obținute de elevii români la matematică și științe – TIMSS (1995-2007)

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV- b. Rezultatele educației și formării profesionale pe piața muncii

1. Ponderea populației active (15-64 ani), după nivelul de educație

Definirea indicatorului/ Note metodologice

În anul 2007, ponderea persoanelor cu studii primare sau fără studii a scăzut pentru al patrulea an consecutiv, ajungând pentru prima dată sub 4% din totalul populației active; se mențin însă diferențe importante pe medii de rezidență în defavoarea mediului rural, acestea accentuându-se în cazul nivelurilor superioare de educație.

Indicatorul ponderea populației de 15-64 ani, după nivelul de educație exprimă proporția persoanelor în vârstă de 15-64 ani, în funcție de nivelul de educație, din numărul total al persoanelor de aceeași vârstă.

Acest indicator evidențiază repartizarea populației în vârstă de muncă după nivelul de educație.

Indicatorul, comparabil la nivel internațional se calculează pe baza informațiilor colectate prin ancheta forței de muncă (AMIGO).

Repere europene

În statele membre ale UE există o tendință de creștere a nivelului de educație pentru populația activă (15-64 ani), ponderea celor care au finalizat cel mult învățământul gimnazial scăzând în 2006 cu 5.3% în comparație cu anul 2000 în timp ce ponderea celor care au absolvit învățământul superior a crescut cu 3.6%. În continuare o treime din populația activă (reprezentând peste 100 milioane de persoane) părăsește prematur sistemul de educație și formare profesională (Key Data on Education in Europe 2009).

La nivelul anului 2008 (trim. IV), distribuția populației active pe niveluri de educație a rămas relativ constantă, comparativ cu anul anterior. Se observă că tendința pozitivă înregistrată în cazul populației care a absolvit o formă de învățământ superior a continuat, crescând de la 10,0% la 15,4% în perioada 2001-2008. În același interval, populația activă cu studii liceale a înregistrat o evoluție fluctuantă, în 2008 scăzând ușor după doi ani consecutivi de creștere.

Aceeași tendință înregistrează și ponderile populației active cu studii profesionale, postliceale sau cu nivel redus de educație (studii primare sau fără studii), aceasta din urmă diminuându-se pentru al cincilea an consecutiv. În cazul ponderii celor cu studii gimnaziale se observă o ușoară creștere, după o scădere constantă începând cu anul 2003

Pe medii de rezidență, remarcăm continuarea tendinței de diminuare a ponderii populației active din mediul rural cu nivel scăzut de educație (fără studii sau cu studii primare), valoarea indicatorului înjumătățindu-se în comparație cu anul 2001. Cu toate acestea, diferențele în favoarea mediului urban continuă să fie importante, la fel ca și în cazul populației cu studii gimnaziale.

Deși a scăzut ușor în comparație cu anul precedent, se remarcă ponderea mai ridicată a populației active cu studii profesionale din mediul rural în comparație cu mediul urban, situație influențată de dezvoltarea rețelei SAM în mediul rural după aplicarea măsurii de extindere a duratei învățământului obligatoriu.

În cazul populației active cu nivel superior de educație, datorită ritmului diferit de creștere, diferența între mediul urban și rural s-a accentuat, ajungând la 20 p.p.

Alte diferențe importante în favoarea populației active din mediul urban se observă în cazul persoanelor cu nivel liceal de educație (13 p.p), în acest caz tendința fiind de ușoară diminuare.

Dezechilibrele în distribuția pe sexe se mențin în special în cazul populației care a absolvit învățământul profesional (unde ponderea bărbaților este cu aproximativ 14 p.p. mai ridicată decât cea a femeilor) și a celui liceal (unde ponderea femeilor este cu 7 p.p. mai ridicată în comparație cu cea a bărbaților).

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV- b. Rezultatele educației și formării profesionale pe piața muncii

1. Ponderea populației active (15-64 ani), după nivelul de educație

1. Ponderea populației active (15-64 ani), pe niveluri de educație, medii de rezidență și sexe, în perioada 2000-2008

		Total		Universitar	Postliceal	Liceal (inclusiv tr. I)	Profesional	Gimnazial	Primar și fără șc.
		Nr.	%	%	%	%	%	%	%
2001	Total	10372638	100	10,0	4,8	32,7	25,0	20,2	7,3
	Urban	5554707	100	16,6	7,6	40,4	25,4	8,3	1,7
	Rural	4817931	100	2,3	1,7	23,8	24,5	33,8	13,8
	Masculin	5645097	100	10,0	5,0	28,3	32,7	18,1	6,0
	Feminin	4727541	100	10,0	4,6	38,0	15,8	22,6	8,9
2002	Total	9516013	100	10,5	4,9	32,4	26,1	20,0	6,1
	Urban	5164548	100	12,8	7,5	39,8	30,1	8,4	1,5
	Rural	4351461	100	6,6	4,0	17,5	26,4	33,8	11,6
	Masculin	5258312	100	10,1	4,8	28,4	33,4	18,0	4,7
	Feminin	4257699	100	11,0	5,0	37,4	17,1	22,5	7,9
2003	Total	9360795	100	10,6	4,5	32,5	26,5	20,5	8,3
	Urban	5123202	100	17,2	7,0	40,0	26,0	8,4	1,3
	Rural	4237592	100	2,6	1,6	23,3	27,0	35,1	10,4
	Masculin	5192894	100	10,1	4,4	28,7	33,4	18,7	10,0
	Feminin	4167901	100	11,2	4,8	37,2	17,9	22,7	6,3
2004	Total	9487927	100	12,1	4,8	32,2	26,9	18,5	5,5
	Urban	5394523	100	19,1	7,0	38,4	25,3	8,6	1,7
	Rural	4093406	100	2,8	1,9	24,1	29,1	31,6	10,5
	Masculin	5249107	100	11,3	4,4	28,2	33,9	17,1	5,0
	Feminin	4238820	100	13,0	5,2	36,4	19,0	20,4	6,0
2005	Total	9387493	100	12,7	4,8	32,3	27,1	18,1	5,0
	Urban	5335547	100	20,1	7,1	38,9	24,8	7,8	1,4
	Rural	4051946	100	2,9	1,9	23,6	30,2	31,6	9,8
	Masculin	5211930	100	11,8	4,6	28,4	34,0	16,6	4,7
	Feminin	4175563	100	13,8	5,2	37,1	18,6	19,9	5,4
2006 (trim. IV)	Total	9356603	100	13,7	4,8	33,3	26,7	17,4	4,1
	Urban	5392962	100	21,4	6,9	39,5	23,6	7,2	1,4
	Rural	3963641	100	3,2	1,9	24,7	31,0	31,3	7,9
	Masculin	5249015	100	12,4	4,7	29,2	33,0	16,6	4,1
	Feminin	4107588	100	15,3	4,9	38,4	18,8	18,4	4,2
2007 (trim. IV)	Total	9307653	100	14,6	4,6	33,7	26,4	16,8	3,9
	Urban	5381689	100	22,8	6,5	39,9	22,9	6,4	1,5
	Rural	3925964	100	3,5	1,9	25,0	31,2	31,2	7,3
	Masculin	5196830	100	13,3	4,1	30,4	32,4	15,8	3,9
	Feminin	4110823	100	16,3	5,2	37,8	18,8	18,1	3,9
2008 (trim. IV)	Total	9332298	100	15,4	4,4	33,1	26,1	17,4	3,6
	Urban	5426300	100	23,8	6,3	38,6	23,5	6,5	1,4
	Rural	3905999	100	3,8	1,9	25,7	29,9	32,5	6,6
	Masculin	5231332	100	13,6	3,9	30,2	32,4	16,5	3,8
	Feminin	4100966	100	17,7	5,1	37,1	18,3	18,5	3,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS (Ancheta AMIGO 2001-2005, trim. IV 2006, trim IV 2007, trim. IV, 2008).

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV- b. Rezultatele educației și formării profesionale pe piața muncii

2. Rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani, pe niveluri de educație

Deși rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani a crescut ușor în comparație cu anul precedent, aceasta rămâne la aproape 12 puncte procentuale distanță față de ținta Lisabona.

*Definirea
indicatorului/
Note metodologice*

Repere europene

Conform raportului CEDEFOP New Skills for new jobs (2008) ratele de ocupare vor continua să înregistreze scăderi semnificative în cazul persoanelor cu un nivel scăzut de educație. Această situație este influențată și de creșterea semnificativă a șomajului, Comisia Europeană așteptând conform previziunilor EUROSTAT ca în statele membre ale UE valoarea acestuia să se apropie în acest an de 10%, iar în 2010 să depășească 11,5%. Se așteaptă ca în Spania și Irlanda să se atingă cele mai înalte rate ale șomajului.

În comparație cu anul precedent, în 2008 rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani a crescut cu 0,4 puncte procentuale, atingând valoarea de 58,3%. Valoarea indicatorului se situează, însă, cu 5 p.p. sub nivelul atins în anul 2001.

Pe medii de rezidență, se observă faptul că această creștere (cu aproximativ 1 p.p. față de anul anterior) este specifică numai mediului urban, rata de ocupare a populației din rural scăzând cu 1 p.p. în comparație cu anul precedent. Diferența pe medii se reduce astfel la mai puțin de 2 p.p. în favoarea mediului rural, după ce în 2001 aceasta era de peste 18 p.p.

Se pot observa diferențe semnificative pe medii de rezidență și pentru fiecare nivel de educație. În continuare ratele de ocupare ale populației cu o pregătire scăzută sau medie sunt mai ridicate în cazul mediului rural, situație influențată de faptul că zona rurală oferă oportunitatea angajării în activități (remunerate sau neremunerate) desfășurate în agricultură a persoanelor cu un nivel mai scăzut de calificare.

Situația se inversează în cazul populației cu studii superioare, rata de ocupare ajungând să fie cu peste 6 puncte procentuale mai ridicată în mediul urban în comparație cu mediul rural.

Cu excepția populației cu studii universitare și postliceale, există încă o diferență semnificativă a ratei de ocupare înregistrată în anul de referință și cea stabilită ca țintă la Lisabona (70%). Această situație continuă să fie o provocare importantă pentru politicile viitoare din domeniul educației, formării profesionale și ocupării, semnalată și în ultimul raport privind progresul în atingerea țintelor Lisabona (2008).

Și în cazul acestui indicator observăm diferențe importante pe sexe. Astfel, bărbații continuă să aibă o rată de ocupare cu peste 12 puncte procentuale mai ridicată în comparație cu femeile, chiar dacă, față de anul precedent, există o ușoară diminuare a acestui decalaj.

Situația cea mai dezavantajată o întâlnim în cazul femeilor cu un nivel redus sau mediu de educație, aceasta fiind o altă prioritate a viitoarelor politici în domeniul ocupării.

Indicatorul exprimă proporția populației ocupate în vârstă de 15-64 ani din populația totală de aceeași vârstă, exprimată procentual. Acest indicator măsoară gradul de ocupare a populației în vârstă de muncă și capacitatea pieței muncii de a absorbi forța de muncă.

A. Ansamblul sistemului de învățământ**IV- b. Rezultatele educației și formării profesionale pe piața muncii****2. Rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani, pe niveluri de educație****1. Rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani, pe niveluri de educației, medii de rezidență și sexe**

		Total		Universitar	Postliceal	Liceal (incl. tr. I)	Profesional	Gimnazial	Primar/ fără șc.
		Nr.	%	%	%	%	%	%	%
2001	Total	9622672	63,5	82,4	71,0	65,2	72,4	49,6	55,4
	Urban	4652154	55,9	82,0	68,6	60,2	64,0	23,3	21,5
	Rural	4817931	74,2	86,1	85,8	77,2	84,4	68,1	67,7
	Masculin	5209042	69,7	85,0	73,2	71,4	77,6	54,1	60,4
	Feminin	4727541	58,2	80,2	69,6	63,0	59,5	46,6	51,8
2002	Total	8670889	59,0	81,7	69,1	63,0	67,5	43,6	44,6
	Urban	4583695	54,3	81,3	67,8	59,1	61,6	22,0	16,5
	Rural	4087194	65,3	84,4	76,8	71,7	75,3	57,9	65,3
	Masculin	4764386	65,6	84,3	67,2	69,6	73,4	48,3	50,6
	Feminin	3906503	52,5	77,8	68,5	57,8	56,5	39,9	38,7
2003	Total	8669384	59,0	82,2	69,1	63,6	68,7	43,6	40,6
	Urban	4634419	54,8	81,9	68,8	60,0	63,0	21,0	15,7
	Rural	4034965	64,7	84,7	70,9	72,0	76,2	57,8	50,7
	Masculin	4785233	66,0	84,6	68,2	70,3	74,8	49,5	29,8
	Feminin	3884151	52,2	79,7	70,3	58,2	57,7	38,9	36,5
2004	Total	8689371	59,0	85,1	70,5	64,3	68,1	40,9	38,8
	Urban	4877909	56,8	85,2	70,3	62,0	64,3	23,1	16,9
	Rural	3811462	62,1	83,7	71,8	69,8	72,9	53,7	48,4
	Masculin	4759218	65,4	87,2	68,5	70,3	73,2	46,8	44,4
	Feminin	3930153	52,7	82,8	72,9	60,3	57,3	36,4	34,7
2005	Total	8683252	59,3	85,3	70,9	63,3	68,8	41,3	38,5
	Urban	4863193	56,2	85,1	70,4	60,3	63,5	21,9	14,8
	Rural	3820059	63,9	86,4	73,7	70,9	75,3	55,3	49,4
	Masculin	4791834	66,5	86,7	70,2	70,4	75,1	47,9	44,6
	Feminin	3891418	52,4	83,7	71,8	57,8	57,8	36,1	34,0
2006 (trim. IV)	Total	8651410	57,4	84,6	71,3	60,0	65,0	39,6	36,8
	Urban	4926890	55,5	84,6	71,2	57,8	60,5	21,4	16,7
	Rural	3724520	60,3	84,4	72,1	65,3	70,3	51,8	46,0
	Masculin	4798546	63,9	85,7	71,4	65,9	70,1	46,7	44,9
	Feminin	3852864	51,0	83,4	71,2	55,2	56,1	33,9	30,7
2007 (trim. IV)	Total	8708430	57,9	86,6	70,2	59,9	64,8	39,6	36,0
	Urban	4984794	56,3	86,9	69,0	58,0	59,6	20,7	18,1
	Rural	3723633	60,1	83,5	77,0	64,7	70,8	51,3	44,5
	Masculin	4809463	64,1	87,3	70,8	66,1	69,7	46,0	43,5
	Feminin	3898966	51,7	85,9	69,7	54,8	56,4	34,6	30,4
2008 (trim. IV)	Total	8764480	58,3	84,7	70,4	59,7	65,2	41,0	36,1
	Urban	5071042	57,6	85,4	69,1	57,7	61,7	23,5	20,7
	Rural	3693437	59,3	79,0	77,0	64,2	69,3	50,7	43,8
	Masculin	4865640	64,9	85,6	70,4	66,1	71,2	47,5	45,8
	Feminin	3898840	51,7	83,8	70,3	54,2	55,0	35,8	28,8

* Exclusiv persoanele plecate în străinătate pentru o perioadă nedeterminată. Date calculate pe baza informațiilor INS (Ancheta AMIGO 2001-2009, trim. IV 2008).

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV- b. Rezultatele educației și formării profesionale pe piața muncii

3. Rata de ocupare a populației în vârstă de 15-24 ani, pe niveluri de educație

În 2008, rata de ocupare a tinerilor în vârstă de 15-24 ani este în continuare sensibil mai redusă în comparație cu cea a populației în vârstă de muncă. Cu excepția învățământului post-liceal și profesional, ratele de ocupare au rămas relativ constante sau au scăzut în cazul absolvenților celorlalte niveluri de educație.

Repere europene

Politicile active de ocupare a tinerilor promovate de țările membre ale UE au avut un succes limitat, în primul semestru din anul 2009 EUROSTAT indicând existența unui număr de 5 milioane de șomeri în vârstă de 15-24 de ani. În comparație cu anul precedent rata de ocupare a tinerilor a scăzut cu aproape 4 p.p., în timp ce rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 de ani a scăzut cu mai puțin de jumătate din această valoare (Șomajul în EU27, Q1 2009, EUROSTAT)

În anul 2008, rata de ocupare tinerilor a înregistrat o ușoară creștere față de anul precedent, ajungând la 23,4%. Această valoare este cu peste 11 p.p. mai scăzută în comparație cu cea înregistrată în anul 2001, situație ce se explică însă, în principal, prin creșterea constantă în acest interval a numărului tinerilor cuprinși în sistemul de educație. Comparativ cu anul anterior, în 2008, creșteri semnificative ale ratei de ocupare se constată în cazul populației cu nivel postliceal și profesional de învățământ (13, respectiv 7 p.p.); la nivelul populației cu studii superioare se înregistrează o scădere cu aproape 4 p.p., în timp ce pentru populația cu nivel liceal, gimnazial și primar de educație indicatorul se menține la un nivel relativ constant.

Se observă, de asemenea, că valorile cele mai scăzute continuă să se înregistreze în cazul tinerilor cu un nivel redus de educație (învățământ gimnazial – 14,3%, primar sau fără școală absolvită – 16,1%). Acest lucru indică, deopotrivă, dificultățile de inserție pe piața forței de muncă cu care se confruntă acești tineri cât și fenomenul de reîntoarcere în sistemul de educație a unor tineri (de exemplu, prin programe de tip *A doua șansă*).

Intenția de continuare a studiilor în învățământul superior sau postliceal explică și nivelul relativ scăzut al ratei de ocupare a celor cu studii liceale (21,6%). Prin comparație, rata de ocupare a tinerilor cu studii profesionale/SAM este sensibil mai ridicată (57,6%), această categorie fiind interesată într-o măsură mai mare să intre pe piața muncii.

O rată relativ ridicată de ocupare, apropiată de cea a populației în vârstă de 15-64 de ani, întâlnim și în cazul tinerilor cu studii superioare (58,8%).

Se mențin diferențe importante pe medii de rezidență, rata de ocupare a tinerilor fiind cu peste 10 p.p. mai ridicată în mediul rural în comparație cu mediul urban (29,8% respectiv 18,4%). Această situație este influențată atât de specificul pieței muncii din mediul rural (ocuparea în agricultură), cât și de proporția mai mare a tinerilor din mediul urban cuprinși în sistemul de educație.

Astfel, în mediul rural, se înregistrează o rată sensibil mai mare de ocupare în comparație cu mediul urban în cazul tinerilor cu studii primare/fără studii, gimnaziale (8 p.p. respectiv 15 p.p.), dar și liceale (14 p.p.). Rate mai apropiate pentru cele două medii de rezidență se înregistrează în cazul absolvenților de învățământ profesional, în timp ce în cazul tinerilor cu studii postliceale există o diferență de 14 p.p. în favoarea mediului urban.

Se remarcă, de asemenea, faptul că fetele au o rată de ocupare cu aproape 10 p.p. mai redusă în comparație cu băieții, o distanță întâlnită și în cazul populației de 15-64 de ani. Pe de o parte, această situație se explică prin ratele mai ridicate de cuprindere în educație în cazul fetelor. Pe de altă parte acestea par să întâmpine dificultăți de inserție pe piața muncii mai mari în comparație cu băieții sau aleg, spre deosebire de aceștia, statutul de persoană casnică.

*Definirea indicatorului/
Note metodologice*

Indicatorii exprimă proporția populației ocupate în vârstă de 15-24 ani din populația totală de aceeași vârstă, exprimată procentual. Măsoară gradul de ocupare a tinerilor de 15-24 ani și capacitatea pieței muncii de a absorbi forța de muncă.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV- b. Rezultatele educației și formării profesionale pe piața muncii

3. Rata de ocupare a populației în vârstă de 15-24 ani, pe niveluri de educație

1. Rata de ocupare* a tinerilor în vârstă de 15-24 ani, pe niveluri de educație, medii de rezidență și sexe

		Total		Universitar	Postliceal	Liceal (incl. tr.I)	Profesional	Gimnazial	Primar/ fără șc.
		Nr.	%	%	%	%	%	%	%
2001	Total	1231614	34,9	64,6	69,8	34,2	67,0	25,5	27,1
	Urban	478455	23,2	65,1	66,8	28,2	55,0	6,7	10,0
	Rural	753159	51,4	62,0	79,1	51,8	78,0	44,9	40,2
	Masculin	706060	39,2	66,7	73,5	37,3	70,5	28,3	34,0
	Feminin	525554	30,4	63,3	67,5	31,5	60,2	22,5	19,0
2002	Total	1040497	31,3	65,9	66,6	32,2	62,0	21,5	22,5
	Urban	434371	22,6	65,2	65,2	27,4	56,3	6,4	9,5
	Rural	606126	43,2	69,5	71,1	46,4	67,6	37,0	31,5
	Masculin	605091	35,6	66,1	62,8	31,5	84,4	24,9	30,4
	Feminin	435406	26,7	65,8	68,6	31,7	39,6	18,0	12,3
2003	Total	946401	28,7	63,7	59,5	29,4	64,1	19,7	17,6
	Urban	407138	21,3	63,9	59,2	26,5	58,9	6,1	8,1
	Rural	539263	39,1	62,8	60,4	39,1	69,2	34,2	24,4
	Masculin	566815	33,8	59,5	46,3	32,1	70,0	24,2	24,2
	Feminin	252270	23,5	66,6	66,1	27,2	53,6	15,1	9,7
2004	Total	980279	29,8	65,2	69,2	30,1	64,3	18,9	21,5
	Urban	432772	22,5	65,5	68,8	26,1	60,6	6,5	10,1
	Rural	547507	40,1	63,4	70,4	41,9	67,6	32,6	30,4
	Masculin	566116	33,9	65,9	66,1	32,3	67,8	22,5	28,2
	Feminin	414163	25,6	64,7	70,6	28,1	58,4	15,3	16,7
2005	Total	858480	26,7	64,9	65,9	26,2	63,0	17,3	18,0
	Urban	365604	19,2	64,8	67,9	21,6	58,8	5,7	5,9
	Rural	492877	37,6	65,4	59,4	40,6	66,9	30,6	26,2
	Masculin	504268	31,0	69,5	68,3	28,6	67,9	20,9	23,8
	Feminin	354213	22,3	61,6	64,8	24,2	55,1	13,7	10,8
2006 (trim. IV)	Total	753736	23,2	50,2	55,6	21,0	54,4	15,5	19,1
	Urban	308705	16,4	47,0	62,9	16,4	52,7	6,1	9,0
	Rural	445030	32,4	69,2	39,4	33,1	55,8	25,6	26,3
	Masculin	444860	26,8	44,6	50,3	22,5	57,3	18,6	24,7
	Feminin	308876	19,4	52,7	59,8	19,7	48,6	12,4	11,2
2007 (trim. IV)	Total	723169	22,7	62,3	64,5	21,2	50,8	14,9	17,8
	Urban	321382	17,7	61,9	65,7	17,9	51,4	6,2	12,2
	Rural	401787	29,4	65,1	62,5	29,8	50,4	23,6	21,7
	Masculin	430630	26,5	66,1	57,7	24,5	52,2	17,8	24,1
	Feminin	292539	18,8	59,3	68,0	18,1	48,4	12,0	9,9
2008 (trim. IV)	Total	729284	23,4	58,8	77,6	21,6	57,6	14,3	16,1
	Urban	321750	18,4	58,7	83,2	17,5	59,1	6,0	11,7
	Rural	407534	29,8	59,1	69,1	31,5	56,7	21,7	19,8
	Masculin	437672	27,5	62,1	87,6	25,0	59,3	18,0	23,9
	Feminin	291612	19,1	57,0	73,6	18,4	54,6	10,3	8,2

* Exclusiv persoanele plecate în străinătate pentru o perioadă nedeterminată. Date calculate pe baza inf. INS (Ancheta AMIGO 2001-2009, trim. IV 2008)

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV- b. Rezultatele educației și formării profesionale pe piața muncii

4. Rata șomajului la tinerii în vârstă de 15-24 ani, pe niveluri de educație

Tinerii în vârstă de 15-24 ani continuă să fie categoria cea mai afectată de fenomenul șomajului. Unul din patru absolvenți cu studii superioare nu reușește să găsească un loc de muncă.

Repere europene

Eșecul tinerilor de a-și găsi un prim loc de muncă este una din principalele probleme privind ocuparea la nivelul statelor membre.

În primul trimestru din 2009, în medie, 18% dintre tinerii cu vârstă cuprinsă între 15 și 24 de ani sunt șomeri, o situație ce s-a înrăutățit în ultimii ani în majoritatea statelor membre. Cele mai mari dificultăți de inserție le au tinerii din Spania (33,6%) în timp ce țările baltice au înregistrat cea mai severă creștere a valorii acestui indicator (de la 7-10% la 23-28%) - Șomajul în EU27, Q1 2009, EUROSTAT.

Tinerii din grupa de vârstă 15-24 ani continuă să se confrunte cu cele mai mari dificultăți de inserție profesională în totalul populației active. Totuși, rata șomajului a scăzut cu 1 p.p. în comparație cu anul precedent, ajungând la cea mai mică valoare după anul 2002. Este important de remarcat însă faptul că această situație a fost înregistrată în ultimul trimestru al anului 2008, de atunci efectele negative ale crizei economice afectând în mod semnificativ piața muncii și, implicit, persoanele tinere aflate în căutarea unui loc de muncă.

În comparație cu anul anterior, rata șomajului a înregistrat o creștere mai importantă în cazul tinerilor cu studii gimnaziale (5 p.p.) și a celor cu studii universitare (3 p.p.). Cea mai importantă scădere se observă la tinerii cu studii profesionale (aproximativ 6 p.p.). În cazul celorlalte niveluri de educație schimbările față de anul precedent fiind mai mici.

Se observă faptul că tinerii fără studii sau cu studii primare înregistrează cea mai înaltă rată a șomajului (27,1%), fiind urmați îndeaproape de tinerii cu studii superioare (24,5%). Faptul că aproape unul din patru tineri care a finalizat o formă de învățământ superior nu are un loc de muncă ridică un serios semn de întrebare cu privire la eficacitatea învățământului universitar.

Rata șomajului în cazul tinerilor în vârstă de 15-24 ani din mediul urban este cu 8 p.p. mai ridicată față de cea corespunzătoare tinerilor din mediul rural, o situație neschimbată în comparație cu cea din anul precedent. Totuși, în comparație cu anul 2001 această distanță s-a diminuat cu jumătate, atât datorită creșterii ratei șomajului în mediul rural cât și a scăderii acesteia în mediul urban.

Cele mai mari diferențe, pe medii, se pot observa în cazul persoanelor cu un nivel redus de educație și a celor cu studii profesionale. În aceste cazuri observăm o distanță de 8-16 p.p. în favoarea populației din mediul rural.

Per ansamblu, diferențele pe sexe sunt reduse. Se observă însă faptul că, în cazul celor cu studii superioare, rata șomajului la fete este cu aproape 8 p.p. mai ridicată în comparație cu cea a băieților (27,1% respectiv 19,2%). O situație asemănătoare se observă și la cei cu studii gimnaziale, dar în defavoarea băieților (14%, respectiv 22,2%), în ambele situații principalul motiv fiind ponderea inegală fete/băieți în totalul populației cu nivelul respectiv de studii.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul rata șomajului la tinerii în vârstă de 15-24 ani, pe niveluri de educație reprezintă ponderea șomerilor BIM din această grupa de vârstă în populația activă de 15-24 ani. Acest indicator măsoară nivelul șomajului în rândul tinerilor și se calculează pe baza informațiilor colectate prin ancheta forței de muncă în gospodării, respectându-se recomandările și standardele BIM.

1.Rata șomajului la tinerii în vârstă de 15-24 ani, pe niveluri de educației, medii de rezidență și sexe, în perioada 2000-2008

		Total		Universitar	Postliceal	Liceal (inclusiv tr.I)	Profesional	Gimnazial	Primar și fără șc. absolvită
		Nr.	%	%	%	%	%	%	%
2001	Total	261412	17,5	21,9	15,7	20,4	19,2	13,0	15,5
	Urban	188662	28,3	23,3	18,0	25,2	30,1	38,7	40,7
	Rural	72751	8,8	12,3	8,8	11,2	10,2	7,0	8,1
	Masculin	150930	17,6	18,3	11,5	19,6	19,5	14,9	14,7
	Feminin	110483	17,4	24,0	18,3	21,2	18,8	10,4	17,4
2002	Total	287688	21,7	25,0	20,3	22,7	23,3	18,0	25,8
	Urban	181426	29,5	26,0	22,8	25,5	30,1	38,4	54,2
	Rural	106262	14,9	20,0	12,3	17,2	16,8	12,8	14,9
	Masculin	167302	21,7	22,4	19,0	17,0	31,1	19,4	22,8
	Feminin	120385	21,7	26,5	20,9	32,5	15,0	15,8	34,0
2003	Total	214902	18,5	20,5	27,1	20,6	19,5	14,4	20,3
	Urban	141917	25,8	21,9	26,8	23,9	26,3	31,2	36,2
	Rural	27985	11,9	13,2	28,2	11,9	13,0	10,3	15,2
	Masculin	127316	18,3	26,6	42,2	20,2	18,6	14,8	19,2
	Feminin	87586	18,7	15,9	19,7	21,0	21,5	13,8	23,3
2004	Total	259853	21,0	20,9	17,4	22,4	21,3	18,3	25,8
	Urban	159489	26,9	21,3	16,5	24,6	25,8	37,8	45,1
	Rural	100364	15,5	18,3	19,5	17,9	17,2	12,4	18,6
	Masculin	163439	22,4	19,5	22,6	23,2	22,2	20,7	27,6
	Feminin	96414	18,9	21,8	15,1	21,5	19,5	14,6	20,2
2005	Total	210262	19,7	21,9	18,7	21,6	22,0	15,0	20,4
	Urban	130485	26,3	21,7	16,6	24,9	26,7	32,5	38,3
	Rural	79766	13,9	22,8	25,7	15,4	17,7	10,1	14,2
	Masculin	130248	20,5	21,1	17,8	23,7	22,6	14,9	23,0
	Feminin	80014	18,4	22,5	19,1	19,4	20,7	15,2	12,3
Trim. IV 2006	Total	206616	21,5	34,2	14,3	25,2	19,4	16,6	26,0
	Urban	126664	29,1	37,0	13,6	27,8	25,4	29,7	54,9
	Rural	79952	15,2	20,5	16,9	21,7	14,2	12,4	12,5
	Masculin	126295	22,5	40,8	19,0	26,3	19,3	18,9	25,6
	Feminin	80321	20,6	31,3	10,9	24,1	19,5	12,9	27,1
Trim. IV 2007	Total	168783	18,9	21,6	2,5	19,8	19,8	14,6	29,5
	Urban	96946	23,2	22,4	3,9	20,5	23,9	26,8	41,2
	Rural	71837	15,2	15,9	0,0	18,7	16,4	10,7	23,5
	Masculin	120256	21,8	20,2	7,7	21,7	22,7	18,8	31,0
	Feminin	48527	14,2	22,8	0,0	17,3	13,4	7,5	24,5
2008 (trim. IV)	Total	159269	17,9	24,5	5,0	17,3	13,6	19,6	27,1
	Urban	91613	22,2	25,9	7,5	19,6	18,8	31,3	32,0
	Rural	67656	14,2	17,7	0,0	13,8	9,7	16,0	24,5
	Masculin	97771	18,3	19,2	0,0	16,3	14,0	22,2	28,2
	Feminin	61498	17,4	27,1	7,1	18,5	12,7	14,0	23,6

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS (Ancheta AMIGO 2001-2009, trim. IV 2008)

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV- b. Rezultatele educației și formării profesionale pe piața muncii

5. Rata de inserție a absolvenților diferitelor niveluri de educație și formare profesională pe piața muncii

Alături de implicarea și pregătirea insuficientă a partenerilor sociali, lipsa datelor și a studiilor recente privind inserția absolvenților și nevoile pe termen lung ale pieței muncii reprezintă unul dintre cei mai importanți factori care afectează calitatea planificării strategice și capacitatea de adaptare a ofertei sistemului de educație și formare profesională inițială la cerințele pieței muncii.

În perioada de referință nu au fost desfășurate anchete reprezentative la nivel național, cu o abordare sectorială și regională, care să permită o evaluare realistă a eficienței externe a sistemului de educație. Singura excepție o reprezintă studiile pilot realizate în cadrul Programului Phare TVET la nivelul regiunii de dezvoltare București – Ilfov și a județului Galați, cu privire la inserția absolvenților IPT.

Rezultatele studiului pe regiunea București-Ilfov, care a vizat absolvenții SAM și ai anului de completare, promoția 2007, la un an de la absolvire, indică faptul că 92,5% dintre aceștia își continuau studiile. Dintre ceilalți absolvenți investigați (aproximativ 8%), numai o treime (34,2%) se aflau, la momentul anchetei (2008), în poziție de salariat sau lucrător pe cont propriu, practicând o ocupație adecvată calificării lor. Acest lucru înseamnă că aproximativ unul din trei absolvenți a reușit o inserție de succes la un an de la finalizarea studiilor. Rata inserției de succes atinge valori mai mari în cazul absolvenților de sex masculin (36,9%), decât în cazul celor de sex feminin (28,8%). De asemenea, absolvenții din localitățile urbane au reușit o inserție de succes în proporție de 37,4%, comparativ cu doar 16,7% în mediul rural.

Mai mult de un sfert dintre subiecții investigați s-au aflat în căutarea unui/altui loc de muncă în luna precedentă anchetei. Proporția tinerilor absolvenți aflați în această situație reprezintă 58% în cazul categoriei celor cu statut de șomeri ne-indemnizați, respectiv 50% atât în categoria absolvenților care își continuă studiile la seral, cât și a celor care prestează activități de muncă cu ziua.

Ancheta complementară privind tranziția de la școală la muncă (în cadrul anchetei AMIGO), realizată în mod regulat la nivelul tuturor statelor membre, oferă informațiile necesare pentru calcularea acestui indicator pentru toate nivelurile de învățământ. Din păcate, rezultatele ultimei anchete de acest gen, prezentate în rapoartele din anii precedenți, surprind o situație de la începutul anilor 2000. Este de așteptat însă ca rezultatele anchetei în curs, previzionate să devină disponibile până la sfârșitul anului 2009, să ofere o imagine mai apropiată de realitățile pieței forței de muncă actuale, inclusiv cu privire la impactul crizei economice.

De asemenea, este de așteptat ca studiile privind inserția socio-profesională a absolvenților de învățământ profesional și tehnic sau de învățământ superior finanțate în cadrul Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007–2013 să aducă, de asemenea, date noi cu privire la tendințele la nivel regional în această arie.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul rata de inserție a absolvenților diferitelor niveluri de educație și formare profesională pe piața muncii exprimă proporția absolvenților diferitelor niveluri de învățământ care și-au găsit un loc de muncă după un an de la terminarea studiilor.

Acest indicator urmărește evaluarea eficienței externe a sistemului de educație și gradul de adaptare a acestuia la nevoile pieței forței de muncă.

De asemenea, acest indicator, calculat pe nivelurile de educație permite identificarea cererii pe piața forței de muncă pentru un anumit nivel de instruire.

A. Ansamblul sistemului de învățământ

IV- b. Rezultatele educației și formării profesionale pe piața muncii

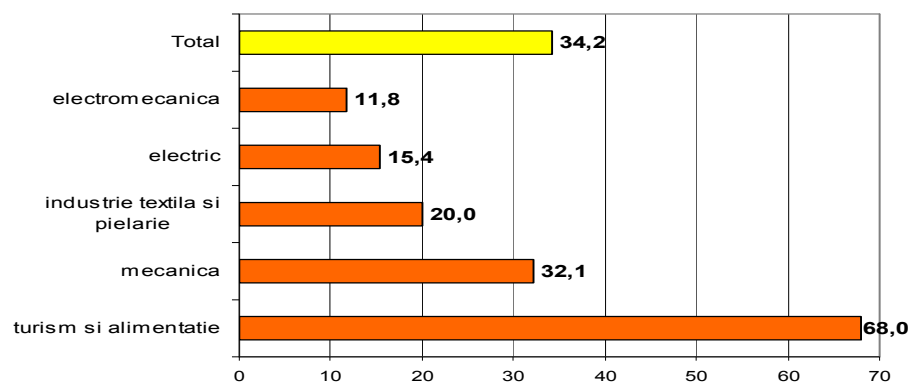
5. Rata de inserție a absolvenților diferitelor niveluri de educație și formare profesională pe piața muncii

1. Rata inserției de succes a tinerilor absolvenți SAM și an completare care nu continuă studiile la următorul nivel de calificare pe sexe, mediu de rezidență și tip de învățământ – absolvenți ai promoției 2007 din regiunea București-Ilfov (% din cei care nu continuă studiile)

	Sexul		Mediu de rezidență		Tip de învățământ		Total
	feminin	masculin	urban	rural	SAM	An completare	
Da	28,8	36,9	37,4	16,7	32,4	34,9	34,2
Nu	71,2	63,1	62,6	83,3	67,6	65,1	65,8
Total	100	100	100	100	100	100	100

Sursa: Inserția pe piața muncii a absolvenților de școală de arte și meserii și an de completare. Studiu pilot: regiunea București-Ilfov, CNDIPT, 2008

2. Rata inserției de succes a tinerilor absolvenți SAM și an completare pe domenii de calificare (% din cei care nu continuă studiile)

Notă: categoriile de absolvenți ai domeniilor „electromecanică automatizări”, „chimie industrială”, „construcții, instalații și lucrări publice”, „agricultură”, „comerț”, „industrie alimentară”, „tehnici poligrafice” și „industrie mică și prestări servicii” au fost excluse din analiză din cauza numărului prea mic de cazuri înregistrate.

Sursa: Inserția pe piața muncii a absolvenților de școală de arte și meserii și an de completare. Studiu pilot: regiunea București-Ilfov, CNDIPT, 2008

B. Învățământul preșcolar

I. Costurile educației

1. Ponderea cheltuielilor pentru învățământul preșcolar din totalul cheltuielilor pentru educație

2. Ponderea cheltuielilor de personal din totalul cheltuielilor pentru educație

1. Ponderea cheltuielilor pentru învățământul preșcolar din totalul cheltuielilor pentru educație

Nivelul de învățământ	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2007*	2008*
Preșcolar	13,20	13,82	14,53	14,24	15,24	13,87	14,24	14,69

Sursa: Date CNFIPS, MEC.

*) Calculat pe baza situației cheltuielilor totale ale învățământului preșcolar finanțat din bugetele locale

2. Ponderea cheltuielilor de personal din totalul cheltuielilor pentru educație

Pondere cheltuieli de personal	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2007*	2008*
Preșcolar	82,12	78,70	75,56	77,78	83,23

Sursa: Date CNFIPS, MEC.

*) Pentru acești ani nu deținem date privind situația cheltuielilor de personal pe niveluri de învățământ

B. Învățământul preșcolar

III. Participarea la educație

1. Rata brută de cuprindere

2. Ponderea elevilor intrați pentru prima dată în clasa I care au frecventat învățământul preșcolar

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul rata brută de cuprindere școlară în învățământul preșcolar exprimă numărul total al elevilor cuprinși în învățământul preșcolar, indiferent de vârstă, ca raport procentual față de totalul populației din grupa oficială de vârstă corespunzătoare învățământului preșcolar (3-5/6 ani). Indicatorul se poate calcula pentru fiecare nivel de învățământ.

Indicatorul reprezintă proporția elevilor care au frecventat învățământul preșcolar intrați pentru prima dată în clasa I, exprimată ca raport procentual din numărul total al elevilor intrați pentru prima dată în clasa I care au frecventat grădinița indică faptul că acești copii au participat la programe organizate de educație anterioare învățământului primar, ca fundament al progreselor școlare ulterioare.

Rata brută de cuprindere a copiilor în vârstă de 3-6 ani în învățământul preșcolar a păstrat trendul ascendent și în anul școlar 2008/2009, în perioada 2001-2008 creșterea înregistrată situându-se la peste 10 puncte procentuale. De asemenea, proporția elevilor intrați pentru prima oară în clasa I care au frecventat grădinița continuă să se situeze la valoarea de peste 90%.

Repere europene

La nivelul anului 2007, media UE-27 privind participarea la educația preșcolară a copiilor de peste 4 ani a fost de 88,6%. În țări precum Franța și Suedia, valoarea ratei a înregistrat valori de 100%. De asemenea, în alte 10 țări europene (Belgia, Spania, Malta, Olanda etc.) s-au înregistrat valori care exced obiectivul Barcelona de 90%. Multe alte țări au înregistrat, în ultimii ani, creșteri importante ale participării la educația preșcolară a copiilor de peste 4 ani. Este și cazul României: de la 59% în 2000 la 77,2% în 2007 – valoare relativ apropiată de media UE-27.

Sursa: EUROSTAT (UOE data collection 2009)

Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar a crescut continuu în perioada 2001-2008 – de la 67,5% în anul 2001, la 77,8% în anul 2008 – creșterea fiind astfel de peste 10 p.p. într-o perioadă de 8 ani. În anul școlar 2008/2009 se menține tendința ascendentă, valoarea indicatorului fiind superioară cu 0,2 p.p. față de anul anterior.

Concomitent cu această evoluție pozitivă la nivel general, continuă să se păstreze discrepanțele pe medii de rezidență, în defavoarea mediului rural. Această diferență, situată în jurul a 6 p.p. în 2001, a crescut în următorii ani la aproximativ 9 p.p. În anul școlar 2008/2009 s-a înregistrat o ușoară ameliorare a ratei brute de cuprindere în mediul rural, diferența dintre cele două medii de rezidență fiind de aproximativ 7 p.p. (81,3% urban, respectiv 74,4% rural).

Diferențele pe sexe privind participarea în învățământul preșcolar nu sunt semnificative. Pentru întreaga perioadă de referință a raportului, rata brută de cuprindere în grădiniță a fetelor înregistrează un ușor avantaj de 1-2 p.p. în raport cu cea a băieților. De altfel, diferența în funcție de criteriul sex a continuat să se micșoreze de-a lungul perioadei de analiză, fiind în anul școlar 2008/2009 de 1 p.p. (78,3% pentru fete, respectiv 77,3% pentru băieți).

Ponderea elevilor intrați pentru prima dată în clasa I, care au frecventat învățământul preșcolar, a înregistrat, în general, o evoluție ascendentă în perioada 2001-2008. La nivelul anului școlar 2008/2009 valoarea indicatorului a fost de 90,7%. În condițiile în care se prevede obligativitatea anului pregătitor pentru școală, faptul că numai 9% dintre elevii care intră pentru prima oară în clasa I nu au frecventat niciodată grădinița este un aspect pozitiv al sistemului de educație: un procent ridicat dintre copii beneficiază de pregătire în vederea intrării la școală, aspect cu efecte pozitive asupra performanțelor școlare ulterioare.

Deși rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar prezintă încă importante discrepanțe pe medii de rezidență în favoarea mediului urban, diferențele pe medii de rezidență s-au atenuat semnificativ în ceea ce privește ponderea elevilor intrați pentru prima dată în clasa I care au frecventat grădinița. În perioada 2001-2008 aceste discrepanțe s-au redus semnificativ, de la aproape 1 p.p. în favoarea mediului urban în 2001/2002 la peste 1 p.p. în favoarea mediului rural în 2008/2009.

Evoluția ponderii elevilor intrați pentru prima dată în clasa I care au frecventat grădinița, în funcție de criteriul sex, evidențiază păstrarea unei ușoare diferențe în favoarea fetelor – cu 1,5 p.p. în anul școlar 2008/2009.

B. Învățământul preșcolar

III. Participarea la educație

1. Rata brută de cuprindere

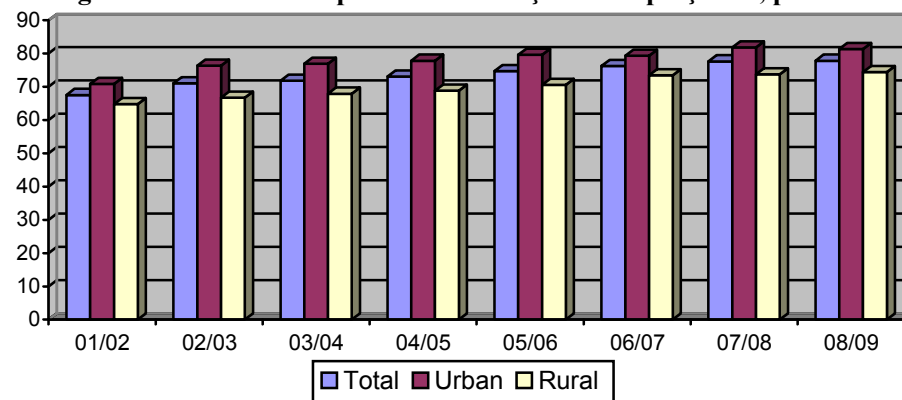
2. Ponderea elevilor intrați pentru prima dată în clasa I care au frecventat învățământul preșcolar

1. Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
T	67,5	71,0	71,8	73,0	74,7	76,2	77,6	77,8
U	70,8	76,3	76,9	77,8	79,6	79,3	81,8	81,3
R	64,8	66,7	67,9	68,8	70,5	73,4	73,7	74,4
F	68,6	72,0	72,6	73,6	75,3	76,8	78,0	78,3
M	66,5	70,2	71,1	72,4	74,3	75,7	77,2	77,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

Fig. 1. Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar, pe medii

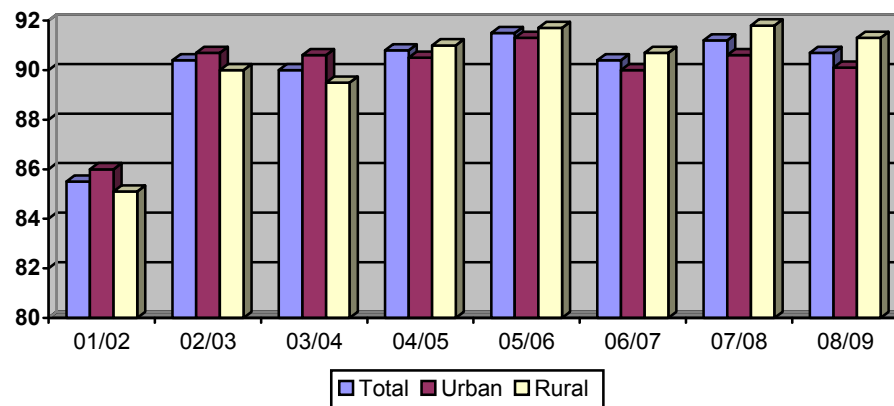

2. Ponderea elevilor intrați pentru prima dată în clasa I care au frecventat învățământul preșcolar

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
T	85,5	90,4	90,0	90,8	91,5	90,4	91,2	90,7
U	86,0	90,7	90,6	90,5	91,3	90,0	90,6	90,1
R	85,1	90,0	89,5	91,0	91,7	90,7	91,8	91,3
F	85,8	90,7	90,4	91,0	91,7	91,0	91,6	91,5
M	85,3	90,0	89,6	90,6	91,2	89,9	90,9	90,0

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

Fig. 2. Ponderea elevilor intrați pentru prima dată în clasa I care au frecventat învățământul preșcolar

B. Învățământul preșcolar

III. Participarea la educație

3. Durata medie de frecvență

4. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste

La nivelul anului școlar 2008/2009, durata medie de frecvență a învățământului preșcolar a depășit valoarea de 3 ani, păstrând tendința ascendentă din perioada 2001-2008. Această tendință este generată de creșterea ratei brute de cuprindere și a ratelor specifice de cuprindere pentru toate vârstele corespunzătoare acestui nivel de educație. Cuprinderea în învățământul preșcolar a unei proporții de aproape 87% din populația în vârstă de 5 ani semnifică, în linii mari, generalizarea grupei pregătitoare pentru școală.

Durata medie de frecvență a învățământului preșcolar a înregistrat o creștere continuă în perioada de referință a raportului, de la 2,7 ani în 2001/2002 la 3,1 ani în 2008/2009. Valoarea cea mai înaltă a indicatorului se înregistrează în ultimii trei ani școlari și corespunde duratei oficiale de frecvență a acestui nivel de educație.

Pentru întreaga perioadă de referință a prezentului raport, durata medie de frecvență a învățământului preșcolar este relativ similară la fete și băieți, cu foarte mici diferențe în favoarea fetelor pentru unii ani școlari. Diferența pe medii de rezidență variază între 0,2 – 0,4 ani. În anul școlar 2008/2009, această diferență este de 0,3 ani (3,2 ani în mediul urban și 2,9 ani în rural) – Tabel 1.

Creșterea duratei de frecvență a grădiniței este consecința creșterii gradului de participare la acest nivel de educație, reflectată atât la nivelul indicatorului „rata brută de cuprindere” (cu peste 10 p.p. în perioada 2001-2008 – de la 67,5% la 77,8%), cât și la nivelul ratelor specifice de cuprindere pe vârste.

Analiza ratelor specifice de cuprindere pe vârste în anul 2008/2009 reflectă creșterea participării la învățământul preșcolar a copiilor de toate vârstele cuprinse în grupa oficială corespunzătoare acestui nivel de educație (3-5/6 ani) – atât prin raportare la anul școlar anterior, cât și prin raportare la întreaga perioadă 2001-2008. Cea mai amplă creștere în acest interval de timp a fost de aproximativ 23 p.p., înregistrată pentru vârsta de 3 ani (Tabel 2).

În aceeași perioadă de referință, valorile ratelor specifice de cuprindere au crescut constant pentru vârstele de 3, 4 și 5 ani; pentru vârsta de 6 ani s-au înregistrat unele oscilații. O reducere importantă a valorii indicatorului la această vârstă s-a produs în anul școlar 2003/2004 (cu aproape 23 p.p. față de anul școlar anterior), dat fiind că o proporție importantă a copiilor au intrat în învățământul primar la 6 ani – conform noilor prevederi legislative privind coborârea vârstei debutului școlar de la 7 la 6 ani. După acest moment, rata specifică de cuprindere în învățământul preșcolar a copiilor de 6 ani a crescut, ajungând la un plus de aproape 9 p.p. în 2008/2009 față de 2003/2004. Aceste date evidențiază că o proporție tot mai redusă a copiilor de 6 ani își fac debutul în învățământul primar la această vârstă. Astfel, în anul școlar 2008/2009, proporția elevilor de 6 ani din totalul elevilor înscriși în clasa I a fost de numai 21,4% (în scădere față de anul școlar anterior cu aproape 1 p.p.).

Creșterea ratei de cuprindere – în special la vârstele de 3, 4 și 5 ani – este vizibilă în cazul ambelor sexe (cu un anumit avantaj pentru fete), precum și al ambelor medii de rezidență (cu avantaj pentru mediul urban). În funcție de mediul de rezidență, diferențele privind cuprinderea în grădiniță sunt mai mari în special pentru vârstele de 3 și 6 ani.

Ceea ce trebuie în primul rând remarcat este faptul că aproape 87% dintre copiii în vârstă de 5 ani frecventează învățământul preșcolar, evoluție importantă în perspectiva generalizării grupei pregătitoare pentru școală.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul durata medie de frecvență a învățământului preșcolar exprimă numărul (mediu) de ani de școlarizare pe care îi frecventează un copil de vârstă oficială corespunzătoare acestui nivel de învățământ (3-5/6 ani), presupunând că acesta va fi cuprins în unitățile de învățământ corespunzătoare acestui ciclu. Indicatorul reflectă nivelul general de dezvoltare a sistemului de învățământ din perspectiva numărului de ani de pregătire pe care îi parcurg copiii de vârstă oficială corespunzătoare. Acest indicator se poate calcula pentru fiecare nivel de învățământ.

Pentru prezentul raport, în vederea asigurării comparabilității datelor, durata oficială de școlarizare pentru învățământul preșcolar a fost considerată 4 ani (pentru copiii în vârstă de 3-6 ani), deși, începând din 2003, copiii în vârstă de 6 ani aparțin grupei oficiale de vârstă corespunzătoare învățământului primar.

Indicatorul rata specifică de cuprindere școlară pe vârste exprimă procentajul elevilor de o anumită vârstă (din grupa oficială de vârstă corespunzătoare nivelului respectiv de educație) cuprinși în sistemul de educație, indiferent de nivelul de învățământ, din totalul populației de aceeași vârstă. Indicatorul reflectă gradul de participare la educație a unei anumite cohorte de vârstă specifică. Indicatorul se poate calcula și pentru fiecare nivel de educație, luându-se în considerare populația de o anumită vârstă (din grupa oficială de vârstă corespunzătoare unui anumit nivel de învățământ) cuprinsă în nivelul respectiv de educație.

B. Învățământul preșcolar

III. Participarea la educație

3. Durata medie de frecvență

4. Rata specifică de cuprindere școlară, pe vârste

Tabel 1. Durata medie de frecvență a învățământului preșcolar

	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09
T	2,7	2,7	2,8	2,9	2,9	3,0	3,0	3,1
U	2,8	3,0	3,0	3,1	3,1	3,1	3,2	3,2
R	2,6	2,7	2,7	2,7	2,8	2,9	2,9	2,9
F	2,8	2,9	2,9	2,9	2,9	3,0	3,1	3,1
M	2,7	2,8	2,8	2,9	2,9	3,0	3,0	3,0

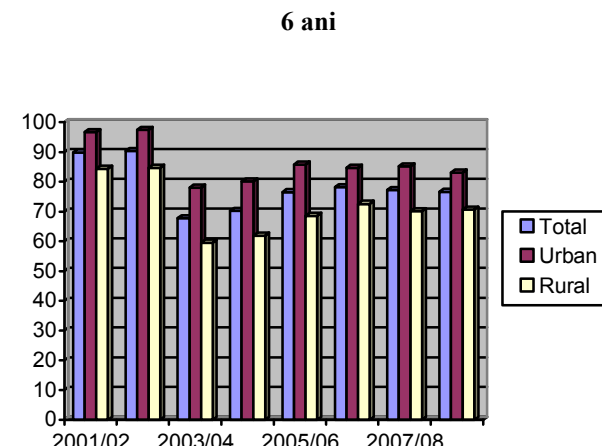
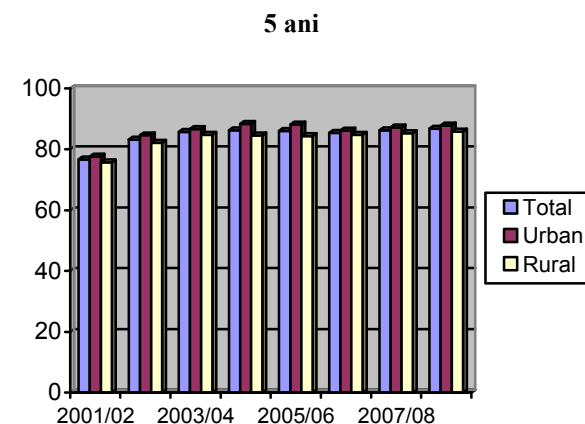
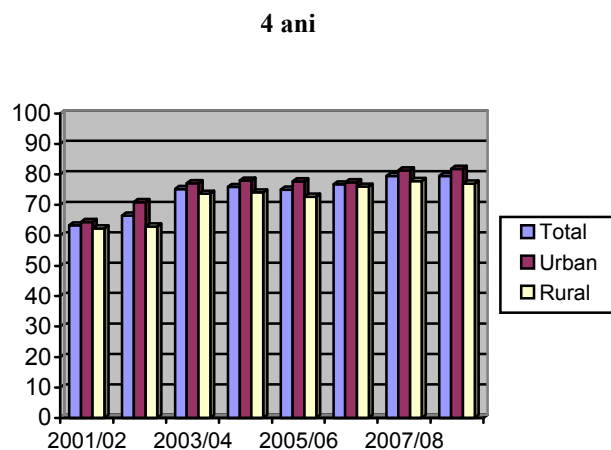
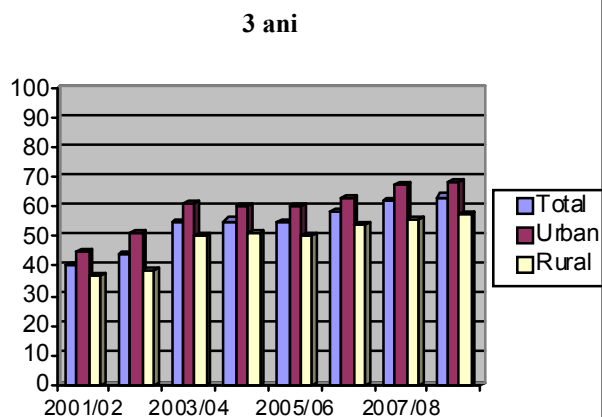
Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

Tabel 2. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste, în învățământ preșcolar

		01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09
3 ani	T	40,5	44,1	54,8	55,2	55,0	58,1	61,8	63,3
	U	44,9	51,4	60,9	60,1	60,3	62,7	67,7	68,2
	R	36,9	38,4	49,9	50,8	50,1	53,7	55,8	57,8
	F	41,7	44,8	56,0	56,1	56,6	59,4	63,0	64,4
	M	39,4	43,4	53,6	54,2	53,4	56,9	60,6	62,3
4 ani	T	63,3	66,5	75,2	75,9	75,0	76,7	79,5	79,5
	U	64,4	70,9	77,1	78,0	77,7	77,4	81,3	81,8
	R	62,3	62,9	73,7	74,1	72,7	76,0	77,8	77,2
	F	64,3	67,9	76,1	76,9	75,5	78,2	79,8	80,3
	M	62,3	65,1	74,3	74,9	74,6	75,4	79,2	78,8
5 ani	T	76,6	83,2	85,7	86,2	86,0	85,4	86,2	86,8
	U	77,6	84,6	86,7	88,3	88,1	86,1	87,2	87,8
	R	75,7	82,1	84,8	84,5	84,3	84,8	85,3	85,8
	F	78,0	84,0	86,7	86,5	86,3	85,8	87,4	87,4
	M	75,2	82,5	84,7	85,9	85,8	85,1	85,1	86,2
6 ani	T	89,9	90,4	67,8	70,3	76,5	78,2	77,2	76,6
	U	96,7	97,4	78,0	80,1	85,8	84,7	85,2	83,1
	R	84,4	84,7	59,5	61,9	68,6	72,6	70,2	70,7
	F	90,8	91,3	67,8	70,5	76,4	77,7	76,6	76,5
	M	89,2	89,6	67,8	70,1	76,6	78,7	77,8	76,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

Fig. 1. Rata specifică de cuprindere în învățământ preșcolar, pe medii de rezidență

C. Învățământul primar și gimnazial

I. Costurile educației

1. Ponderea cheltuielilor pentru învățământul primar și gimnazial din totalul cheltuielilor pentru educație

2. Cheltuieli de personal

1. Ponderea cheltuielilor pentru învățământul primar și gimnazial din totalul cheltuielilor pentru educație

Nivelul de învățământ	2001	2002	2003	2004*	2005*	2006	2007	2008
Primar	19,71	19,72	20,72	52,04	48,80	30,25	29,59	27,74
Gimnazial	34,39	32,63	31,71			24,91	23,18	24,93

* Date cumulate pentru cele două niveluri

Sursa: Date CNFIPS, MEC.

**) Calculat pe baza situației cheltuielilor totale ale învățământului primar și gimnazial finanțat din bugetele locale

2. Ponderea cheltuielilor de personal în totalul cheltuielilor pentru educație, la nivelul învățământului primar și gimnazial

Pondere cheltuieli de personal, pe niveluri de învățământ	2001	2002	2003	2004	2005*	2006*	2007*	2008*
Primar	83,86	84,98	80,13	78,81				
Gimnazial	84,19	84,13	80,29	78,60				

Sursa: Date CNFIPS, MEC.

*) Pentru acești ani nu deținem date privind situația cheltuielilor de personal pe niveluri de învățământ

C. Învățământul primar și gimnazial
III. Participarea la educație
1. Rata brută de cuprindere școlară

În ultimii ani, rata de participarea la educația de nivel primar și gimnazial s-a situat în jurul valorii de 100%. În anul școlar 2008/2009 indicatorul înregistrează o ușoară scădere față de anul anterior (aproximativ 1 p.p.) Se mențin însă diferențe pe cicluri de școlarizare și disparități importante pe medii de rezidență în defavoarea mediului rural, în special la nivelul învățământului gimnazial.

Rata brută de cuprindere școlară în învățământul primar și gimnazial a înregistrat 98,4% în anul școlar 2008/2009, cu aproximativ 1 p.p. mai puțin comparativ cu anul școlar anterior. Această valoare tinde, astfel, să se apropie de cele înregistrate la începutul intervalului analizat (tabel 1). Tendințe similare se constată atât în cazul populației feminine, cât și masculine, menținându-se ușoare diferențe pe sexe – sub 2 p.p. în favoarea băieților. Diferențe mai importante, care tind să se accentueze, se constată, însă, pe medii de rezidență, în defavoarea mediului rural. Astfel, în timp ce în mediul urban valoarea indicatorului – deja foarte ridicată – continuă să crească și în ultimul an școlar, ajungând la 106,3%, în rural asistăm la o diminuare continuă a ratei de cuprindere începând din anul școlar 2004/2005 până la ultimul an al perioadei de referință (de la 100,4% la 91,6%). Diferența pe medii s-a accentuat semnificativ, ajungând la aproape 15 p.p. în anul școlar 2008/2009, comparativ cu 12 p.p. în anul școlar precedent, respectiv cu 3 p.p. în 2001/2002.

Tendința relativ ascendentă înregistrată de indicator la nivel general, în special până în anul școlar 2006/2007, se manifestă însă diferit pe cicluri de școlarizare. În învățământul primar (tabel 2), în ultimii 2 ani școlari se observă, astfel, o diminuare a valorii indicatorului: de la un maxim de 109,1% înregistrat în 2003/2004 (anul de implementare a măsurii privind coborârea vârstei debutului școlar la 6 ani) la un minim de 97,3% în 2008/2009 (cu peste 6 p.p. mai puțin comparativ cu anul școlar 2006/2007, dar la un nivel similar celui înregistrat în anul precedent). Această diminuare a ratei de cuprindere în învățământul primar reprezintă, printre altele, consecința reducerii treptate a numărului copiilor în vârstă de 6 ani care intră în clasa I.

Evoluții similare la nivelul învățământului primar se constată și pe medii de rezidență și sexe.

În gimnaziu (tabel 3), valoarea ratei brute de cuprindere păstrează un trend ascendent, începând cu anul 2002/2003, atingând un maxim de 100,5% în anul 2007/2008. Această creștere cu aproape 4 p.p. față de anul școlar anterior decurge din faptul că cele două cohorte de copii (de 6 și 7 ani) care au intrat în clasa I în anul școlar 2003/2004 au ajuns, în 2007/2008, în clasa a V-a. În anul școlar 2008/2009, valoarea indicatorului se diminuează ușor (cu 1 p.p.), înregistrând 99,5%. Tendințe asemănătoare se constată atât pe sexe, cât și pe medii de rezidență. Trebuie, însă, menționat și în cazul învățământului gimnazial amplificarea discrepanței între mediul urban și rural. Astfel, valoarea ratei de cuprindere de 90,8% înregistrată în anul școlar 2008/2009 în mediul rural se situează la o diferență puternic semnificativă, de aproape 19 p.p., față de cea specifică mediului urban – 109,2%. Diferența respectivă, corespunzătoare ultimului an școlar, este de 3 ori mai mare decât cea înregistrată în primul an al intervalului de referință.

Ca tendință generală, datele prezentate reflectă o creștere considerabilă, începând din anul școlar 2003/2004, a valorilor ratei brute de cuprindere pe ansamblul învățământului primar și gimnazial. Această creștere – care se explică prin aplicarea, în anul menționat, a noilor prevederi ale Legii Învățământului, ce stipulează coborârea vârstei de intrare în învățământul obligatoriu la 6 ani, care au determinat intrarea în clasa I a copiilor de 6 și 7 ani – s-a diminuat apoi treptat, în anii școlari următori.

**Definirea indicatorului/
Note metodologice**

Valorile ratelor de cuprindere școlară, care la nivelul învățământului primar au depășit în ultimii ani valoarea de 100%, reflectă faptul că sistemul de învățământ dispune de capacitatea necesară de a cuprinde toți copiii din grupa oficială de vârstă corespunzătoare acestui nivel de educație. Mai mult chiar, având în vedere că în anul școlar 2003/2004 au fost școlarizați în clasa I copiii care aparțin la două cohorte de vârstă – de 6 și de 7 ani (sau o proporție importantă dintre aceștia) – se poate considera ca satisfăcătoare capacitatea sistemului de învățământ, din perspectiva resurselor materiale (infrastructură) și a celor umane. Un factor important care a permis această situație se concretizează însă și în tendința demografică descendentă înregistrată încă de la începutul anilor '90, tendință care a generat reducerea efectivelor școlare.

C. Învățământul primar și gimnazial

III. Participarea la educație

1. Rata brută de cuprindere școlară

1. Rata brută de cuprindere în învățământul primar și gimnazial

	01/ 02	02/ 03	03/ 04	04/ 05	05/ 06	06/ 07	07/ 08	08/ 09
T	97,0	97,9	100,3	100,3	101,5	100,1	99,2	98,4
U	98,6	101,0	103,0	100,2	106,7	106,4	105,7	106,3
R	95,2	94,7	97,6	100,4	96,6	94,4	93,3	91,6
F	96,3	97,2	99,5	99,4	100,7	99,4	98,4	97,7
M	97,7	98,6	101,1	101,2	102,3	100,9	99,9	99,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

2. Rata brută de cuprindere în învățământul primar

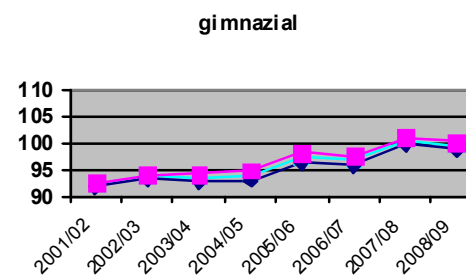
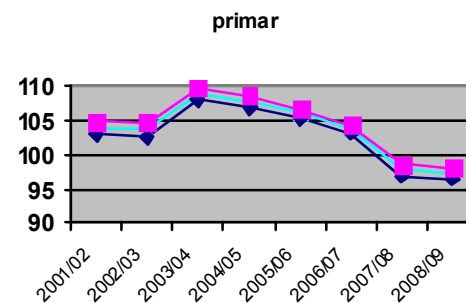
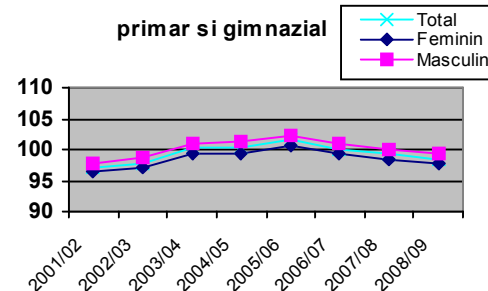
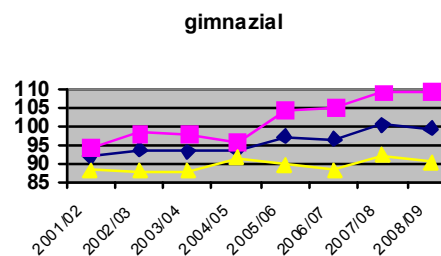
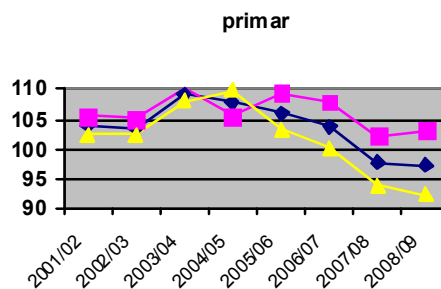
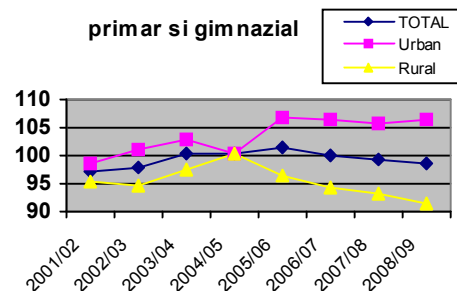
	01/ 02	02/ 03	03/ 04	04/ 05	05/ 06	06/ 07	07/ 08	08/ 09
T	104,0	103,7	109,1	107,9	106,1	103,8	97,8	97,3
U	105,7	105,1	110,2	105,6	109,3	107,9	102,2	103,1
R	102,4	102,4	108,1	109,9	103,3	100,3	94,1	92,4
F	102,9	102,5	108,1	107,0	105,4	103,2	96,9	96,5
M	105,0	104,8	109,8	108,7	106,7	104,4	98,7	98,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

3. Rata brută de cuprindere în învățământul gimnazial

	01/ 02	02/ 03	03/ 04	04/ 05	05/ 06	06/ 07	07/ 08	08/ 09
T	92,1	93,7	93,5	94,0	97,4	96,7	100,5	99,5
U	94,7	98,3	98,2	96,1	104,5	105,1	109,1	109,2
R	88,7	88,2	88,3	91,7	90,1	88,7	92,5	90,8
F	91,6	93,2	92,8	93,1	96,4	95,8	99,7	98,8
M	92,5	94,0	94,2	94,9	98,2	97,6	101,1	100,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

C. Învățământul obligatoriu de 10 ani

III. Participarea la educație

1. Rata brută de cuprindere școlară

Ultimii doi ani școlari (2007/2008 și 2008/2009) marchează tendințe pozitive privind participarea la învățământul obligatoriu de 10 ani.

În perioada 2003-2008, rata brută de cuprindere școlară în învățământul obligatoriu de 10 ani se situează în jurul valorii de 96% (tabel 1). Datele evidențiază, totodată, că anul școlar 2008/2009 nu aduce modificări în ceea ce privește această tendință. Trebuie, însă, menționat că valorile ratei brute de cuprindere școlară în învățământul de 10 ani sunt supradimensionate, dată fiind acțiunea măsurii referitoare la coborârea vârstei debutului școlar de la 7 la 6 ani, fapt ce a determinat intrarea în clasa I, începând cu anul școlar 2003/2004, atât a copiilor în vârstă de 7 ani, cât și a unei anumite proporții dintre copiii de 6 ani. După cum a fost prezentat și în rapoartele anterioare asupra stării sistemului de învățământ, se poate astfel estima (deși seriile de date nu sunt în totalitate comparabile) că rata de participare la învățământul obligatoriu (în structura actuală) s-a diminuat față de rata de participare la acest nivel de educație (cu durata de 8 ani) înregistrată în anii anteriori (aproximativ 98% în 2002/2003). Astfel, se poate constata că, din perspectiva participării la educație, implementarea măsurilor privind prelungirea duratei învățământului obligatoriu la 10 ani întâmpină încă dificultăți.

În ceea ce privește diferențele pe sexe se poate constata că, în ultimii ani școlari, acestea se diminuează de la aproximativ 3 puncte procentuale (anul școlar 2004/2005) în favoarea băieților, la 1 p.p.

Evoluția ratei brute de cuprindere a elevilor în învățământul gimnazial, clasele IX-X de liceu și anii I și II de învățământ profesional și de ucenici/SAM în perioada 2001-2008 (indicator mai relevant, dat fiind că elimină influențele perturbatoare produse de valorile „artificiale” ale ratei corespunzătoare ciclului primar generate de măsura referitoare la vârsta debutului școlar) reflectă, în general, aceeași situație. Este, însă, important de evidențiat faptul că, ultimii doi ani școlari (2007/2008 și 2008/2009) marchează o tendință vizibilă de creștere a participării școlare, valoarea indicatorului crescând cu aproape 5 p.p. față de anul 2006/2007 (aproape 96% față de 91%), creșterea fiind ușor mai ridicată în cazul băieților (tabel 2).

Rata brută de cuprindere calculată numai pentru clasele IX-X de liceu și anii I și II de învățământ profesional și de ucenici /SAM, în aceeași perioadă de referință (2001-2008), ilustrează, în general, o tendință asemănătoare: o evoluție oscilantă începând din anul școlar 2003/2004 și o creștere semnificativă – cu peste 5 pp – în ultimii doi ani școlari (87,8%, respectiv 88,3%) – tabel 3. În funcție de criteriul gen, în ultimii ani se observă o diferență de 1-2 p.p. în favoarea populației școlare feminine.

Datele evidențiază, astfel, că – după o evoluție îngrijorătoare a participării la învățământul obligatoriu de 10 ani – ultimii doi ani școlari marchează semnale pozitive sub acest aspect.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Valorile ratei brute de cuprindere în învățământul obligatoriu și chiar în învățământul secundar superior vor fi distorsionate pentru o perioadă de încă 8-10 ani, până la ieșirea din sistemul de învățământ preuniversitar a elevilor (de 6 și 7 ani) care au intrat în clasa I în anul școlar 2003/2004.

În vederea identificării unor posibile obstacole pentru succesul măsurii de prelungire a duratei învățământului obligatoriu la 10 ani ar fi relevante ratele brute de cuprindere în învățământul obligatoriu (cu actuala structură), pe medii de rezidență. În prezent, nu sunt însă disponibile informații privind elevii înscriși în învățământul liceal și în școlile de arte și meserii, pe clase, respectiv pe ani de studii, și pe medii de rezidență (după domiciliul părinților).

C. Învățământul obligatoriu de 10 ani

III. Participarea la educație

1. Rata brută de cuprindere școlară

1. Rata brută de cuprindere în învățământul obligatoriu de 10 ani (învățământul primar și gimnazial, clasele IX-X de liceu și anul I și II SAM)

	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09
T	96,3	96,1	95,8	95,7	96,6	96,2
F	95,0	94,7	95,3	95,2	96,2	95,8
M	97,6	97,5	96,2	96,1	97,1	96,6

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

2. Rata brută de cuprindere în gimnaziu, clasele IX-X de liceu și anii I și II învățământ profesional și de ucenici (SAM)

	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09
T	88,5	89,2	88,5	90,2	90,3	91,0	95,9	95,5
F	88,6	89,5	88,5	88,6	90,0	90,7	95,7	95,4
M	88,4	88,8	88,4	91,7	90,5	91,4	96,1	95,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

3. Rata brută de cuprindere în clasele IX-X de liceu și anul I și II învățământ profesional și de ucenici (SAM)

	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09
T	81,2	80,9	80,2	84,2	80,0	82,0	87,8	88,3
F	82,5	82,6	81,5	85,1	80,8	82,5	88,5	89,2
M	79,9	79,2	78,9	83,2	79,3	81,4	87,1	87,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

Fig. 1. Rata brută de cuprindere în învățământul obligatoriu de 10 ani (învățământul primar și gimnazial, clasele IX-X de liceu și anul I și II SAM, pe sexe)

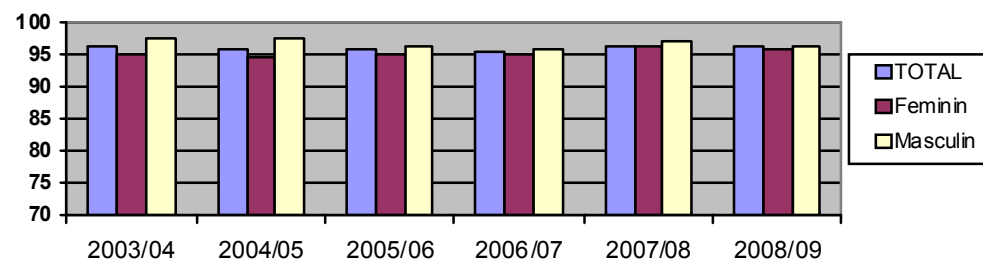
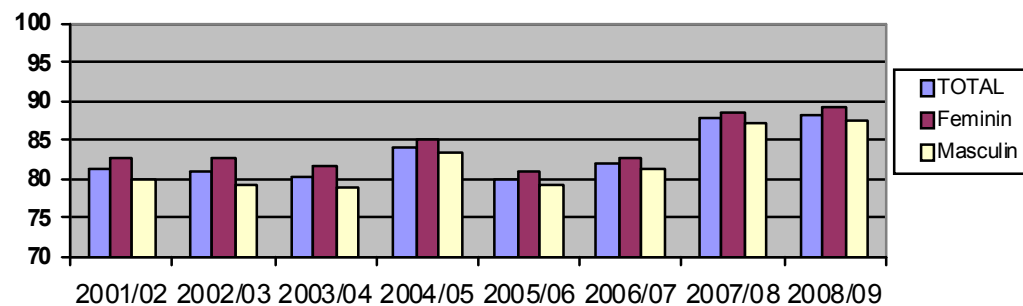

Fig. 2. Rata brută de cuprindere în clasele IX-X de liceu și anul I și II înv. profesional și de ucenici (SAM), pe sexe

C. Învățământul primar și gimnazial

III. Participarea la educație

2. Durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial

Definirea indicatorului/ Note metodologice

În ultimii 3 ani școlari, durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial în cazul populației din mediul urban a atins valoarea maximă a indicatorului – 8 ani (durata oficială). Se mențin, însă, diferențe importante între mediul urban și rural, în defavoarea populației de vârstă școlară din ariile rurale, în 2008/2009 această diferență depășind 1 an.

Durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial sau a oricărui nivel de învățământ nu coincide cu durata oficială prevăzută (durata teoretică). Aceasta poate fi influențată de factori diferiți: în primul rând de rata de participare a copiilor la educația preșcolară, implicit rata abandonului școlar, rata repetenției ș.a.

În perioada 2001-2008, durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial, în ansamblu, este de aproximativ 7,5 ani, cu excepția a anului 2005/2006 când s-a înregistrat durata cea mai mare (7,6) și al ultimului an al intervalului de referință când asistăm la o ușoară tendință de reducere a valorii indicatorului – 7,4 ani (tabel 1). Această tendință este consecința scăderii ratei specifice de cuprindere la unele dintre vârstele corespunzătoare acestui nivel de învățământ.

În general, pe durata intervalului analizat, valoarea indicatorului este identică în cazul fetelor și băieților, cu excepția anilor școlari 2001/2002, 2006/2007 și 2008/2009 când se manifestă un ușor avantaj în favoarea populației școlare masculine.

Un decalaj important, care s-a accentuat în ultimii 3 ani școlari, se înregistrează, însă, între cele două medii de rezidență. Acesta variază între 0,3 ani (anul școlar 2001/2002) și 1,1 ani (ultimul an școlar). Pentru populația din mediul urban este, însă, de menționat faptul că, începând din anul școlar 2006/2007, valoarea calculată a indicatorului este identică cu valoarea sa teoretică – 8 ani (durata oficială a învățământului primar și gimnazial).

Tendențe similare cu cele prezentate se înregistrează și la nivelul fiecărui ciclu de învățământ. Astfel, durata medie de frecvență se menține relativ constantă pe întreaga perioadă analizată, iar variațiile în funcție de criteriul sex sunt practic inexistente, atât în învățământul primar, cât și gimnazial pe parcursul întregii perioade de referință a Raportului. De altfel, la nivelul indicatorului în speță, modificări semnificative se produc pe parcursul unor perioade mai mari de timp. Apar însă diferențe semnificative, cu tendințe de accentuare în ultimii ani, pe medii de rezidență. Valoarea maximă a acestor diferențe se înregistrează în ultimul an școlar, când ating 0,5 ani în învățământul primar și 0,7 ani în învățământul gimnazial (tabelele 2 și 3, fig. 1 și 2).

Diferențele, pe medii de rezidență, în ceea ce privește durata medie de frecvență a învățământului evidențiază, la fel ca și alți indicatori, situația defavorizată a populației de vârstă școlară din ariile rurale.

C. Învățământul primar și gimnazial

III. Participarea la educație

2. Durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial

1. Durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial

	01/ 02	02/ 03	03/ 04	04/ 05	05/ 06	06/ 07	07/ 08	08/ 09
T	7,5	7,5	7,5	7,5	7,6	7,5	7,5	7,4
U	7,6	7,7	7,8	7,6	7,9	8,0	8,0	8,0
R	7,3	7,2	7,3	7,5	7,2	7,1	7,0	6,9
F	7,4	7,5	7,5	7,5	7,6	7,5	7,5	7,4
M	7,5	7,5	7,5	7,5	7,6	7,6	7,5	7,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

2. Durata medie de frecvență a învățământului primar

	01/ 02	02/ 03	03/ 04	04/ 05	05/ 06	06/ 07	07/ 08	08/ 09
T	3,8	3,7	3,8	3,7	3,8	3,7	3,5	3,5
U	3,8	3,8	3,9	3,7	3,9	3,9	3,7	3,8
R	3,7	3,7	3,7	3,8	3,6	3,6	3,4	3,3
F	3,7	3,7	3,8	3,7	3,8	3,7	3,5	3,5
M	3,8	3,7	3,8	3,8	3,8	3,7	3,5	3,6

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

3. Durata medie de frecvență a învățământului gimnazial

	01/ 02	02/ 03	03/ 04	04/ 05	05/ 06	06/ 07	07/ 08	08/ 09
T	3,4	3,5	3,4	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
U	3,5	3,6	3,6	3,6	3,8	3,8	3,8	3,9
R	3,3	3,2	3,2	3,4	3,3	3,3	3,3	3,2
F	3,4	3,5	3,5	3,5	3,6	3,5	3,5	3,5
M	3,4	3,4	3,4	3,4	3,5	3,5	3,5	3,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

Fig. 1. Durata medie de frecvență a învățământului primar

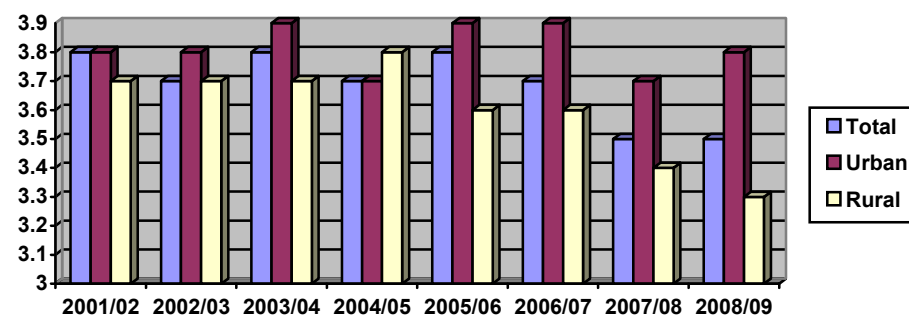
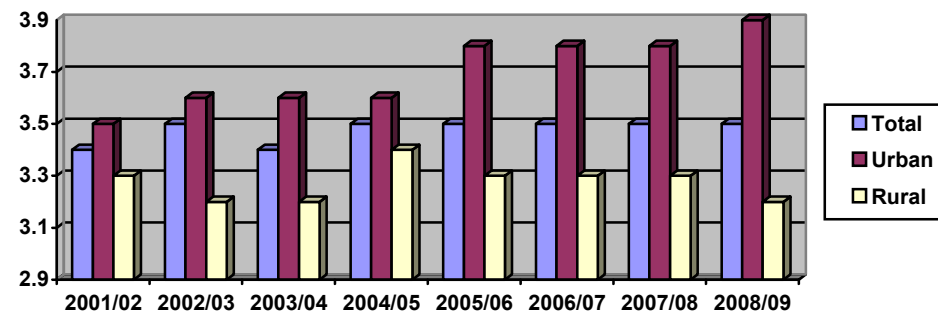

Fig. 2. Durata medie de frecvență a învățământului gimnazial

C. Învățământul primar și gimnazial

III. Participarea la educație

3. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Ratele specifice de cuprindere pentru vârstele oficiale corespunzătoare debutului, respectiv finalului unui anumit nivel de învățământ trebuie considerate în relație cu ratele specifice populației de aceleași vârste care se regăsesc în nivelul inferior, respectiv superior de educație. De exemplu, rata specifică de cuprindere a populației în vârstă de 11 ani cuprinsă în învățământul primar se cumulează cu rata specifică de cuprindere a populației de aceeași vârstă cuprinsă în învățământul gimnazial.

Ratele specifice de cuprindere pe vârste, în anul școlar 2008/2009, se mențin la un nivel apropiat de cele constatate în 2007/2008. Se mențin, de asemenea, la valori identice proporțiile de elevi care depășesc grupele oficiale de vârstă corespunzătoare învățământului primar (peste 10 ani), respectiv gimnazial (peste 14 ani).

Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste, în perioada 2001-2008, prezintă tendințe oscilante. Pentru vârsta de 6 ani, de exemplu, după ce în anul școlar 2003/2004 s-a înregistrat cea mai ridicată rată de cuprindere – 41,7% (de aproape două ori mai mult decât în anul anterior – 21,9%) – tabel 1, fig.1 – nivelul indicatorului a scăzut în fiecare an, astfel încât în anul 2008/2009 ajunge la 21,4% (valoare aproape identică cu anul 2002/2003). Nivelul foarte ridicat al ratei de participare la această vârstă în anul menționat reprezintă – așa cum a fost menționat și în raportul anterior – efectul aplicării la acel moment a noilor prevederi ale Legii Învățământului referitoare la coborârea vârstei debutului școlar la 6 ani. Reducerea continuă, după acest an, a ratei specifice de cuprindere la vârsta de 6 ani reflectă faptul că prevederile legale respective și-au diminuat semnificativ efectele. Pe medii de rezidență, se constată că în mod constant nivelul ratei de cuprindere la vârsta de 6 ani a fost mai ridicat în rural decât în urban.

Analiza ratelor specifice de cuprindere pe niveluri de învățământ evidențiază următoarele:

La vârstele cuprinse în grupa oficială de vârstă corespunzătoare învățământului primar se observă, în anul școlar 2008/2009, menținerea la un nivel relativ constant a valorii indicatorului la toate vârstele, comparativ cu anul școlar anterior, atât pe totalul populației, cât și pe medii de rezidență.

În învățământul gimnazial, evoluția ratelor specifice de cuprindere este relativ diferită de la o vârstă la alta. Astfel, în anul școlar 2008/2009, comparativ cu anul anterior, tendința este ascendentă (cu aproximativ 1 p.p.) la vârstele de 11 ani (atât pe total, cât și pe medii de rezidență) și 13 ani (pe total și în mediul urban) și descendentă la vârstele de 12 ani (cu 1 pp), dar în special la 14 ani (cu aproape 2 pp).

O altă tendință care trebuie semnalată, atât pentru învățământul primar, cât și gimnazial, este menținerea la un nivel constant în ultimii 2 ani școlari a proporției elevilor care depășesc vârsta oficială corespunzătoare nivelului respectiv, și care se datorează fie debutului școlar întârziat, fie fenomenului repetenției, ultimul cu impact asupra eficienței interne a sistemului de educație. Astfel, proporția elevilor în vârstă de peste 10 ani din învățământul primar (din totalul acestora) reprezintă 3,8% (atât în 2007/2008, cât și în 2008/2009), iar a celor de peste 14 ani din gimnaziu – 5,8% (în 2007/2008 – 5,7%).

C. Învățământul primar și gimnazial

III. Participarea la educație

3. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste

1. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste – învățământ primar									
		2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
6 ani	T	19,0	21,9	41,7	37,8	27,2	23,5	22,2	21,4
	U	18,6	20,9	37,4	32,7	25,9	22,7	21,3	20,8
	R	19,3	22,6	45,2	42,1	28,3	24,1	23,0	21,9
	F	19,4	22,5	42,5	38,9	28,1	24,6	23,2	22,5
	M	18,6	21,3	40,9	36,7	26,4	22,3	21,3	20,3
7 ani	T	89,1	91,9	94,7	94,7	91,9	90,4	89,8	90,4
	U	92,0	94,9	97,9	93,8	96,2	94,7	93,6	95,6
	R	86,6	89,3	92,1	95,4	88,1	86,8	86,5	85,8
	F	89,3	91,9	94,8	94,3	92,4	90,4	90,1	90,2
	M	88,9	91,8	94,7	95,1	91,3	90,5	89,5	90,6
8 ani	T	95,8	96,8	97,2	97,6	98,3	95,2	94,4	93,9
	U	97,3	99,3	99,7	96,5	100,7	99,4	98,7	99,2
	R	94,5	94,8	95,2	98,6	96,2	91,6	90,8	89,4
	F	95,6	96,4	97,3	97,6	97,6	95,3	94,0	93,9
	M	96,1	97,2	97,1	97,6	98,9	95,1	94,9	93,8
9 ani	T	98,7	99,6	97,7	99,0	98,5	100,0	95,9	95,0
	U	100,0	100,0	100,0	98,4	102,4	104,2	100,1	100,4
	R	96,7	98,1	95,7	99,5	95,1	96,2	92,2	90,5
	F	98,5	99,0	97,1	99,0	98,5	99,6	96,0	94,5
	M	98,8	100,0	98,3	99,0	98,5	100,4	95,7	95,5
10 ani	T	91,6	84,8	86,8	83,4	87,3	86,5	73,4	74,3
	U	91,8	86,2	89,1	83,6	91,3	90,7	79,1	80,5
	R	91,3	83,5	84,8	83,2	83,7	82,9	68,3	68,9
	F	90,4	84,0	85,9	82,2	86,7	86,1	71,4	73,3
	M	92,7	85,6	87,6	84,5	87,9	87,0	75,2	75,1
11 ani	T	11,2	13,3	12,8	12,5	13,7	13,7	9,9	10,7
	U	9,6	11,9	11,6	11,4	12,9	13,5	9,5	10,7
	R	13,2	14,9	13,9	13,6	14,4	14,0	10,4	10,6
	F	9,9	11,8	11,3	11,2	12,3	12,3	8,7	9,5
	M	12,5	14,8	14,2	13,7	15,0	15,1	11,1	11,8
12 ani	T	5,6	5,1	6,1	6,0	6,0	5,6	5,8	5,4
	U	4,6	4,4	5,3	5,5	6,1	5,8	6,3	6,0
	R	6,8	6,1	6,9	6,5	6,0	5,4	5,3	4,9
	F	4,4	4,0	4,6	4,6	4,7	4,2	4,4	4,1
	M	6,7	6,3	7,5	7,4	7,4	6,9	7,0	6,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

2. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste – învățământ gimnazial									
		2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
11 ani	T	77,8	86,7	83,6	85,7	83,2	83,9	85,6	86,4
	U	80,5	92,5	89,1	89,5	90,5	92,0	94,1	95,0
	R	74,6	80,6	78,3	82,0	76,5	76,6	78,0	78,9
	F	78,8	88,0	84,7	86,6	84,0	85,0	86,7	86,8
	M	76,9	85,5	82,6	84,8	82,4	82,8	84,6	86,1
12 ani	T	92,2	89,3	95,7	92,7	93,7	92,0	93,0	92,1
	U	94,5	92,2	100,0	95,3	101,0	99,9	101,9	102,1
	R	90,0	85,4	90,2	90,1	86,7	84,7	85,0	83,2
	F	92,6	88,3	96,2	93,1	94,0	92,2	93,4	92,7
	M	91,9	89,7	95,3	92,4	93,4	91,8	92,6	91,4
13 ani	T	95,0	95,5	85,7	96,8	93,0	94,3	91,9	93,1
	U	97,7	99,8	90,1	99,0	98,4	101,3	98,9	103,1
	R	91,5	90,3	80,8	94,3	87,4	87,5	85,3	84,2
	F	95,9	95,7	86,2	97,2	93,4	94,3	91,9	93,4
	M	94,2	95,3	85,3	96,5	92,4	94,3	91,8	92,8
14 ani	T	76,1	79,3	79,7	70,6	84,5	82,1	83,2	81,5
	U	79,2	83,9	83,1	72,0	89,4	87,8	90,0	88,9
	R	72,1	73,6	75,6	68,9	78,8	76,2	76,7	74,7
	F	75,5	79,4	79,3	70,4	84,4	82,1	82,8	81,2
	M	76,7	79,2	80,1	70,8	84,5	82,2	83,7	81,8
15 ani	T	13,9	12,6	12,8	13,0	12,3	15,4	14,7	14,8
	U	13,3	12,5	12,4	12,0	11,9	15,3	15,0	15,1
	R	14,7	12,7	13,2	14,3	12,7	15,5	14,5	14,5
	F	11,8	10,5	10,7	10,8	10,2	13,2	12,6	12,7
	M	15,9	14,5	14,7	15,1	14,3	17,5	16,7	16,8
16 ani	T	4,7	5,1	4,9	5,5	6,0	5,9	7,6	7,6
	U	5,3	5,9	5,9	6,2	7,0	7,2	9,9	9,9
	R	3,7	4,0	3,8	4,3	4,7	4,2	5,0	5,2
	F	3,0	3,5	3,2	3,7	4,0	3,9	5,1	5,2
	M	6,2	6,7	6,6	7,2	8,0	7,8	9,9	9,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

C. Învățământul primar și gimnazial
III. Participarea la educație
3. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste

Fig1 Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste – învățământ primar

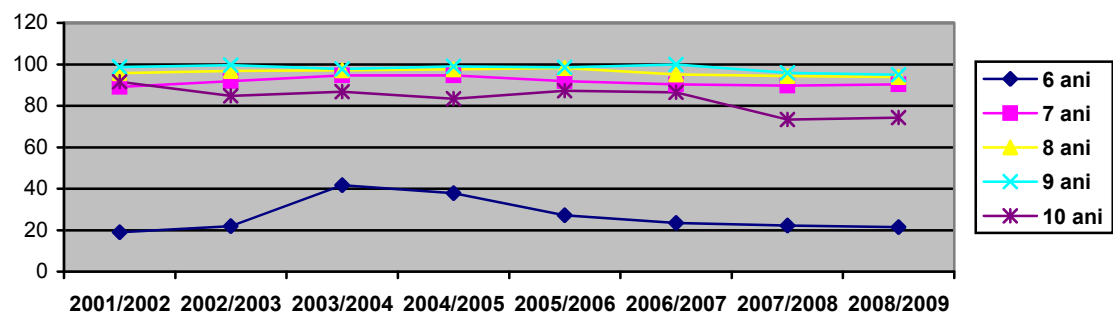
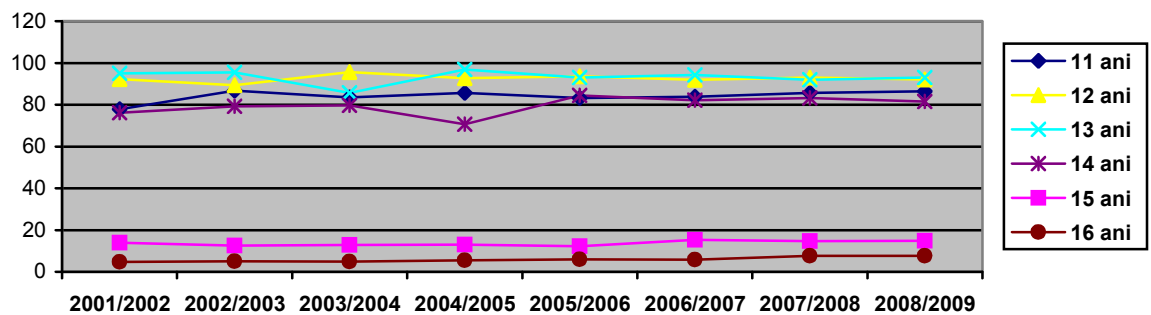

Fig. 2. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste – învățământ gimnazial

C. Învățământul primar și gimnazial

III. Eficiența internă a sistemului de educație

4. Rata abandonului școlar

5. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație a tinerilor în vârstă de 18-24 ani

Anul școlar 2007/2008 marchează pentru prima dată o tendință de reducere a ratei anuale a abandonului școlar. Menținerea acestei tendințe va genera efecte pozitive asupra indicatorului rata de părăsire timpurie a sistemului de educație, care, în prezent, se situează la un nivel foarte ridicat în România.

Repere europene

Datele comparative privind indicatorul rata de părăsire timpurie a sistemului de educație a tinerilor în vârstă de 18-24 ani ilustrează faptul că România se situează sub nivelul celor mai multe dintre statele membre ale UE. La nivelul anului 2007, valoarea indicatorului pentru România înregistra 19,2%, spre deosebire de țări precum Slovenia – 4,3%, Polonia – 5,0%, Cehia – 5,5%, statele membre UE-27 – 14,8%. La nivelul aceluiași an, România este, totuși, în avantaj față de Spania (31,0%) și Portugalia (36,3%).

După cum constata *Raportul asupra stării sistemului de învățământ – 2008*, în perioada 2001-2007, rata abandonului școlar (calculat pe baza metodei „intrare-ieșire”), atât pe ansamblul învățământului primar și gimnazial, cât și la nivelul fiecăruia dintre cele două cicluri, a înregistrat un trend continuu ascendent. Ca urmare, în această perioadă, valoarea indicatorului a crescut cu peste 50% atât în clasele I-VIII (de la 1,2% în anul școlar 2001/2002 la 2,0% în 2007/2008), cât și în ciclul primar (de la 1% la 1,7%) și gimnazial (de la 1,4% la 2,3%) – tabelele 1-3. Spre deosebire de această perioadă, anul școlar 2007/2008 marchează pentru prima dată o tendință pozitivă în ceea ce privește abandonul, tendință manifestată atât pe total, cât și în mediul urban și la populația școlară feminină. Astfel, la nivelul anului 2007/2008, pe ansamblul învățământului primar și gimnazial, rata abandonului a înregistrat, pe total populație școlară, 1,9%, față de 2,0% în anul anterior, în cazul elevilor din mediul urban scăderea a fost de la 2,2% la 1,7%, iar la fete de la 1,8% la 1,7% (la băieți s-a menținut constantă – 2,2%).

Semnalele pozitive sunt atenuate, însă, de valoarea indicatorului corespunzătoare mediului rural, aceasta crescând de la 1,8% la 2,2%. Situația de dezavantaj a mediului rural se constată, astfel, și în funcție de acest indicator.

Nivelul relativ ridicat al abandonului pe parcursul perioadei de referință poate fi generat, pe lângă alți factori individuali, familiali sau școlari, de amploarea fenomenului migrației forței de muncă (copiii care își urmează părinții în străinătate, chiar dacă își continuă studiile, ies din evidențele școlare).

În ceea ce privește rata de părăsire timpurie a sistemului de educație, aceasta a scăzut în 2007/2008 (ultimul an școlar pentru care există informații furnizate de Eurostat) cu 3 p.p. față de anul 2000 (tabelele 4 și 5, fig. 3). Tendința de reducere a abandonului școlar anual, constatată pentru prima dată în anul școlar 2007/2008, reprezintă o premisă favorabilă pentru scăderea ratei de părăsire timpurie a sistemului de învățământ.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul rata abandonului școlar reprezintă diferența între numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar și cel aflat în evidență la sfârșitul aceluiași an școlar, exprimată ca raport procentual față de numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar. Acest indicator permite evaluarea eficienței interne a sistemului de educație. Este, totodată, un indicator important pentru analizarea și proiectarea fluxurilor de elevi în cadrul unui nivel de educație. Rata ideală a abandonului trebuie să se apropie de 0; o rată ridicată a abandonului evidențiază serioase probleme privind eficiența internă a sistemului de educație.

Indicatorul rata de părăsire timpurie a sistemului de educație reprezintă proporția populației în vârstă de 18-24 ani cu nivel gimnazial de educație sau care nu și-a completat studiile gimnaziale și care nu urmează nicio formă de educație și formare profesională, din totalul populației în vârstă de 18-24 ani. Indicatorul poate fi considerat și în categoria celor care vizează participarea la formarea profesională continuă (educația permanentă).

C. Învățământul primar și gimnazial
III. Eficiența internă a sistemului de educație
4. Rata abandonului școlar

1. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial

	01/ 02	02/ 03	03/ 04	04/ 05	05/ 06	06/ 07	07/ 08
T	1,2	1,2	1,5	1,7	1,8	2,0	1,9
U	1,4	1,2	1,3	1,5	1,8	2,2	1,7
R	1,0	1,3	1,7	1,8	1,8	1,8	2,2
F.	1,1	1,6	1,3	1,4	1,6	1,8	1,7
M	1,3	0,9	1,7	1,9	2,0	2,2	2,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2002-2009.

2. Rata abandonului școlar în învățământul primar

	01/ 02	02/ 03	03/ 04	04/ 05	05/ 06	06/ 07	07/ 08
T	1,0	0,9	1,2	1,3	1,5	1,7	1,7
U	1,2	1,0	1,0	1,3	1,6	2,0	1,4
R	0,8	0,9	1,4	1,4	1,4	1,4	1,9
F	0,9	0,8	1,1	1,2	1,3	1,5	1,5
M	1,0	1,1	1,4	1,5	1,7	1,9	1,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

3. Rata abandonului școlar în învățământul gimnazial

	01/ 02	02/ 03	03/ 04	04/ 05	05/ 06	06/ 07	07/ 08
T	1,4	1,5	1,7	2,0	2,1	2,3	2,2
U	1,5	1,4	1,4	1,8	2,0	2,3	1,8
R	1,2	1,6	2,1	2,2	2,2	2,3	2,5
F.	1,2	2,3	1,5	1,7	1,8	2,1	1,9
M	1,6	0,7	2,0	2,3	2,3	2,5	2,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

Fig. 1. Rata abandonului școlar în învățământul primar, pe medii

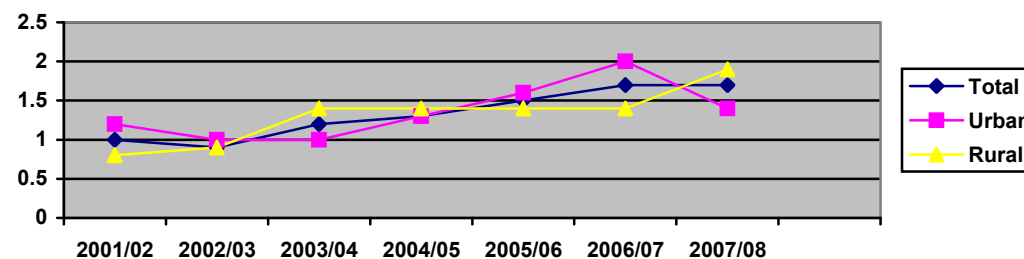
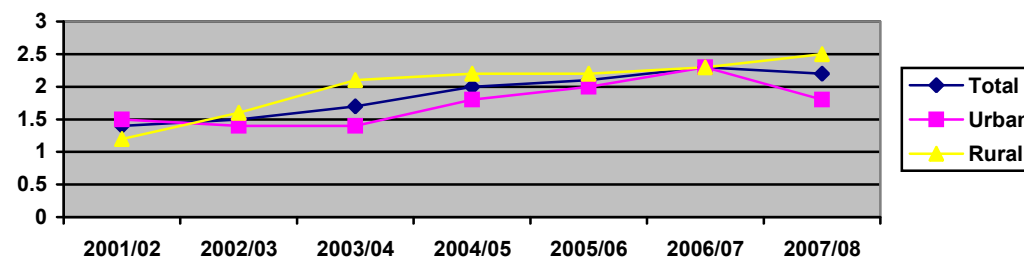

Fig. 2. Rata abandonului școlar în învățământul gimnazial, pe medii

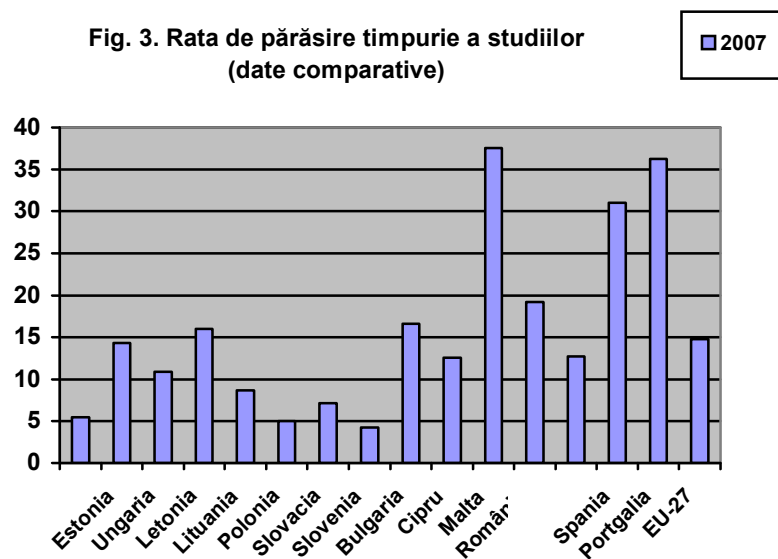

C. Învățământul primar și gimnazial

III. Eficiența internă a sistemului de educație

5. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație a tinerilor în vârstă de 18-24 ani

Fig. 3. Rata de părăsire timpurie a studiilor
(date comparative)

4. Rata de părăsire timpurie a studiilor, în România

1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
19,7	19,1	21,5	22,3	21,3	23,2	23,2	23,6	20,8	19,0	19,2

Sursa: Europa Website (indicatori structurali), 2006; Eurostat, 2009.

5. Rata de părăsire timpurie a studiilor – date comparative

Anul	R. Cehă	Estonia	Ungaria	Letonia	Lituania	Polonia	Slovacia	Slovenia	Bulgaria	Cipru	Malta	România	Fransa	Spania	Portugalia	UE-27
2000	5,5	14,2	13,8	19,5	16,7	7,9	5,6	7,5	20,3	18,5	54,2	22,3	13,3	29,1	42,6	17,6
2007	5,5	14,3	10,9	16,0	8,7	5,0	7,2	4,3	16,6	12,6	37,6	19,2	12,7	31,0	36,3	14,8

Sursa: Eurostat, 2009.

C. Învățământul primar și gimnazial

IV. Rezultate

1. Rata de absolvire a învățământului primar și gimnazial

Rata de absolvire a învățământului primar și gimnazial înregistrează în anul școlar 2007/2008 una dintre cele mai scăzute valori din întreaga perioadă de referință a raportului. În același an, diferența între mediul urban și rural atinge valoarea maximă, ecartul fiind de aproximativ 24 p.p. în defavoarea mediului rural.

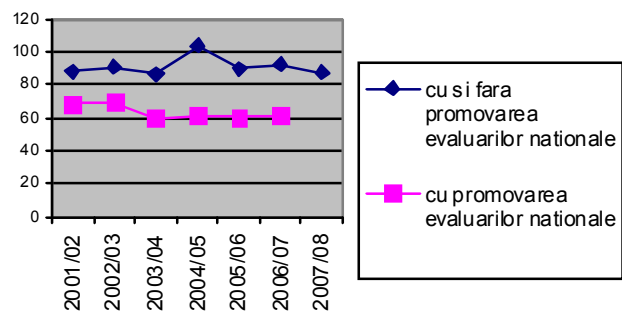
Rata absolvenților clasei a VIII-a a înregistrat, la nivelul anului 2007/2008, cea mai scăzută valoare din întreaga perioadă de referință – 87,8% – cu aproape 5 p.p. mai scăzută față de cea din anul anterior. Această scădere este îngrijorătoare cu atât mai mult cu cât urmează cronologic unei perioade de ușoară ameliorare a ratei (2001-2006).

Pe sexe, rata de absolvire a învățământului gimnazial a fetelor se păstrează constant mai ridicată decât cea a băieților, diferența fiind în anul 2007/2008 de aproximativ 2 p.p.; se remarcă, astfel, o ușoară diminuare a ecartului comparativ cu anii anteriori.

Rata de absolvire păstrează aceeași tendință de accentuare a discrepanțelor între mediul urban și cel rural, ecartul fiind în anul 2007/2008 de aproximativ 24 p.p. în defavoarea mediului rural, față de 14 p.p. în anul școlar 2001/2002.

Dat fiind că, începând din anul școlar 2007, s-au produs modificări în ceea ce privește metodologiile de evaluare la finalul clasei a VIII-a (înlocuirea examenului de capacitate, respectiv a testării naționale la finalul clasei a VIII-a prin teze cu subiect unic susținute în clasele a VII-a și a VIII-a), indicatorul rata de absolvire a clasei a VIII-a cu promovarea examenelor finale a devenit inoperant.

Fig. 1. Rata de absolvire a învățământului primar și gimnazial 2000-2008

Definirea indicatorului/
Note metodologice

Rata de absolvire reprezintă procentul absolvenților unui anumit nivel de educație din totalul populației de vârstă teoretică de absolvire specifică nivelului respectiv de învățământ. În cazul învățământului primar și gimnazial, vârsta teoretică de absolvire este de 14 ani.

C. Învățământul primar și gimnazial

IV. Rezultate

1. Rata de absolvire a învățământului primar și gimnazial

1. Rata de absolvire a învățământului gimnazial

	cu și fără promovarea examenelor finale							cu promovarea examenelor finale						
	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	
Total	88,4	90,5	87,0	103,7	90,3	92,4	87,8	68,7	69,4	59,8	61,9	60,6	61,1	
Urban	94,8	97,2	91,5	112,1	101,0	105,0	100,4	80,3	81,7	69,9	77,9	77,2	77,8	
Rural	80,5	82,3	81,5	94,1	79,0	80,1	76,1	54,3	54,3	47,2	43,5	43,2	45,0	
Feminin	90,3	91,8	88,7	105,8	90,9	93,2	88,7	74,0	74,5	66,2	70,2	67,2	67,0	
Masculin	86,6	89,2	85,5	101,7	89,7	91,6	86,9	63,7	64,4	53,7	53,8	54,4	55,5	

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2002-2008.

Fig. 2 Rata de absolvire a gimnaziului, cu și fără examen, pe medii și sexe

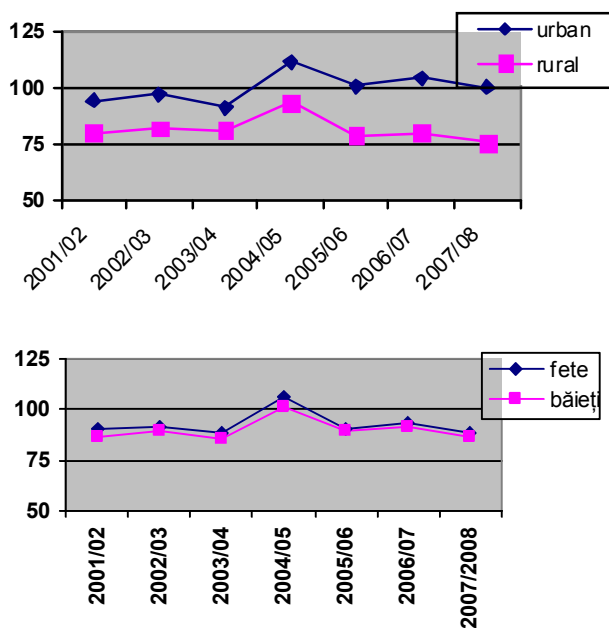
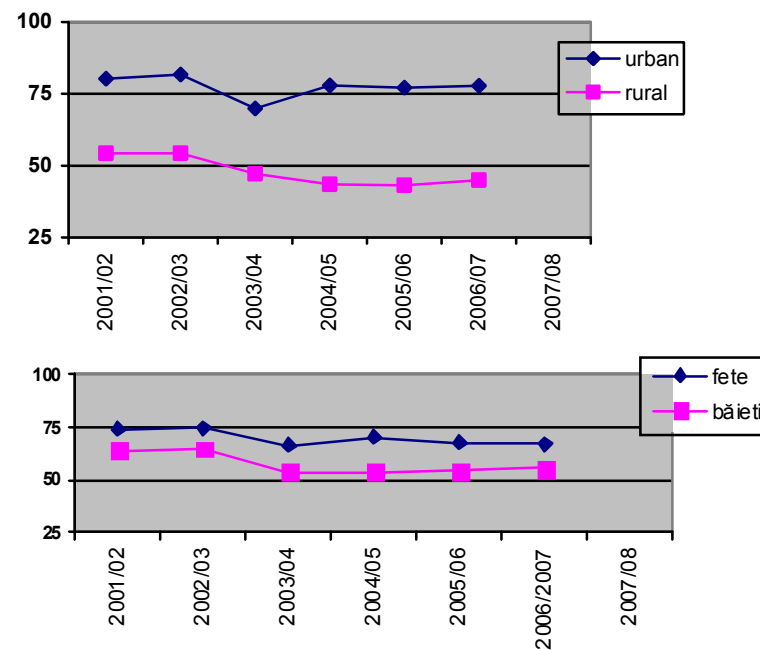

Fig. 3 Rata de absolvire a gimnaziului, cu examen, pe medii și sexe

C. Învățământul primar și gimnazial

IV. Rezultate la evaluări naționale

2. Evaluarea Națională la sfârșitul clasei a IV-a

Ultima evaluare națională la finalul clasei a IV-a a avut loc în anul 2007. Așa cum a fost prezentat și în raportul precedent, în anul 2007, ponderea cea mai importantă a rezultatelor de „foarte bine” ale elevilor la sfârșitul clasei a IV-a se înregistrează la matematică, în timp ce la limba maternă și științe ponderea cea mai ridicată o dețin elevii cu rezultate medii. Totuși, procente importante de elevi performează nesatisfăcător, mai ales la Științe (22,8%) și Limba maternă (14.5%).

Performanțele elevilor obținute la EN IV 2007, pe o scală de evaluare de la 1-100, au fost următoarele: performanța medie la Limba maternă se situează între valorile 55,76-57,78; performanța la Matematică se situează între 66,77-68,60; performanța la Științe ale naturii se situează între 43,64 și 45,37. Acesta semnifică faptul că performanța medie a elevilor la Matematică acoperă două treimi din scala de performare, în vreme ce la Limba maternă performanța medie depășește jumătatea scalei. La Științe ale naturii performanța elevilor nu a reușit să atingă jumătatea scalei.

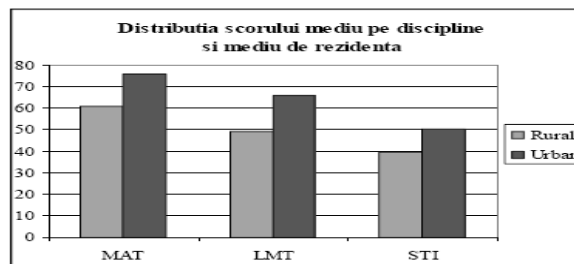
La **Limba maternă**, 14,5% dintre elevi au performat cel mult un sfert dintre sarcinile de lucru; două treimi au performat cel puțin jumătate dintre sarcinile de lucru primite, cei mai mulți situându-se în categoria „bine”. Pe ansamblu, comparativ cu anul 2005, rezultatele obținute în anul 2007 evidențiază o creștere a ponderii rezultatelor medii în defavoarea celor de „foarte bine”.

La **Matematică**, doar doi elevi din 10 au performat sub jumătate dintre sarcinile de lucru primite, dar aproape jumătate dintre ei s-au înscris în categoria „foarte bine”, performând peste trei sferturi dintre sarcinile de lucru. Totuși, 24% dintre elevi nu rezolvă corect nici un sfert dintre sarcinile de lucru prezentate.

La **Științele naturii** s-a înregistrat cea mai slabă performare a sarcinilor de lucru prezentate. Aproape un sfert din eșantion se regăsește în categoria „nesatisfăcător” și doar unul din 10 elevi la categoria „foarte bine”. Două treimi dintre elevii respondenți au performat cel mult jumătate dintre sarcinile de lucru și doar 5% dintre elevi au performat peste trei sferturi dintre sarcinile de lucru.

Rezultate pe medii de rezidență

La toate cele trei discipline evaluate se înregistrează diferențe semnificative de performanță în funcție de mediul de rezidență, în favoarea mediului urban. Comparativ cu anul 2005, aceste discrepanțe tind să se accentueze. Elevii din mediul urban obțin medii cu un sfert până la o treime mai mari față de cei din mediul rural. Cea mai mare diferență este constatată în cazul limbii materne.

Sursa: Date preluate din Evaluare Națională la sfârșitul clasei a IV-a. Raport tehnic, septembrie 2007.

Diferențe între fete și băieți

La toate cele trei discipline, diferențele privind scorul mediu înregistrat sunt în favoarea fetelor, mai accentuate la Limba maternă și Matematică și mai puțin pronunțate la Științe ale naturii.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Evaluarea Națională la finalul clasei a IV-a administrată în mai 2007 reprezintă cea de-a treia evaluare de acest tip, construită pe baza noului curriculum național, introdus începând cu anul 1998-1999, căruia i s-a asociat noul sistem de evaluare în învățământul primar, pe baza calificativelor.

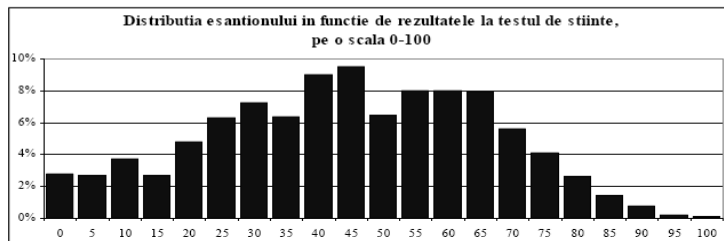
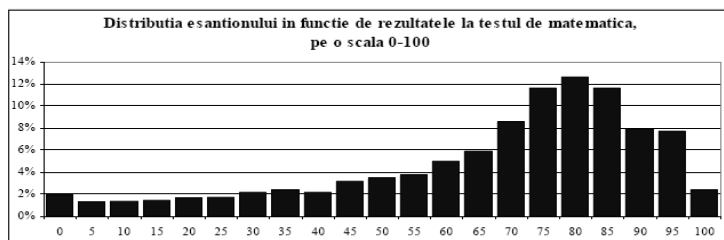
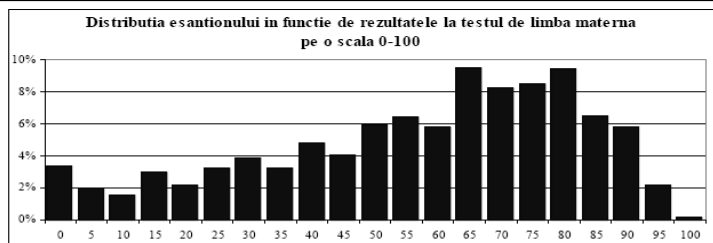
Scopul EN IV 2007 a fost descrierea performanțelor elevilor de clasa a IV-a în raport cu obiectivele de evaluare formulate corespunzător curriculumului național la cele trei discipline: Limba maternă (limba română și limba maghiară), Matematică și Științe ale naturii.

EN IV 2007 a fost administrată pe un eșantion național reprezentativ de elevi, aflați în 151 de școli din toate județele țării, totalizând 221 de clase a IV-a (învățământ tradițional și simultan). Instrumentele de evaluare scrise au fost administrate extern unui număr de 3523 elevi.

Un obiectiv important al raportării în EN IV 2007 este compararea performanțelor cu cele ale evaluărilor naționale anterioare, în special cu EN IV 2005. Un obiectiv nou al EN IV 2007 față de evaluările naționale anterioare este realizarea de comparații între EN IV 2007 și alte studii evaluative internaționale, în special IEA-PIRLS.

Învățământul primar și gimnazial
Rezultate la evaluări naționale
2. Evaluarea Națională la sfârșitul clasei a IV-a

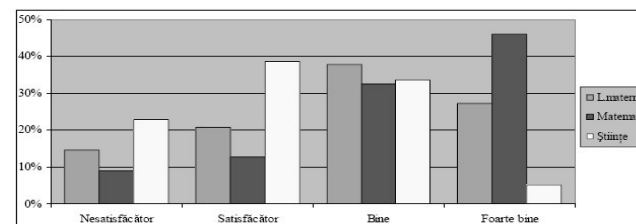
Fig. 1. Distribuția rezultatelor la testele naționale

Sursa: Date preluate din Evaluare Națională la sfârșitul clasei a IV-a. Raport tehnic, septembrie 2007

Distribuția subiecților pe categorii valorice de performare

Grupare	Nesatisfăcător	Satisfăcător	Bine	Foarte bine	Decile		Punctaj mediu
	Q1	Q2	Q3	Q4	1	10	
Scală	0-25%	25-50%	50-75%	75-100%	0-10%	90-100%	
Punctaj	0	1	2	3			
L.maternă	14,5%	20,6%	37,8%	27,2%	8,6%	0,7%	1,778
Matematică	8,8%	12,6%	32,5%	46,1%	5,1%	5,8%	2,158
Științe	22,8%	38,5%	33,6%	5,0%	0,3%	0,1%	1,209

În cazul tuturor disciplinelor testate un procent mare din esanționul elevilor a performat

▪ **Influența particularităților de gen privind performanța pe discipline**

		MAT	LMT	STI
Numar subiecti	feminin	1162	1115	1119
	masculin	1178	1232	1214
Scor mediu	feminin	69,73	61,00	44,85
	masculin	65,57	52,95	44,18
Abaterea medie patratica	feminin	22,68	24,40	21,40
	masculin	24,92	24,86	21,38
Variabilitate	feminin	32,5%	40,0%	47,7%
	masculin	38,0%	46,9%	48,4%
Test z		4,23	7,92	0,76

C. Învățământul primar și gimnazial
IV. Rezultate la evaluări naționale
3. Tezele cu subiect unic

Începând cu anul școlar 2007/2008, testarea națională a fost înlocuită cu tezele cu subiect unic la clasele a VII-a și a VIII-a. Rezultatele elevilor la tezele cu subiect unic înregistrează o evoluție oscilantă, cu excepția tezelor la istorie/geografie de la clasa a VIII-a unde ponderea elevilor care obțin note de 5 și peste se păstrează constant la peste 90%. Cele mai slabe rezultate se înregistrează însă în cazul disciplinei Limba și literatura română, unde în semestrul II al anului școlar 2008/2009 se constată cele mai scăzute rate de promovare din întreaga perioadă evaluată. Diferențele dintre performanțele elevilor în funcție de mediul de rezidență sunt semnificative, în special în cazul disciplinei limba și literatura română, și se manifestă în defavoarea mediului rural.

După introducerea noii metodologii de evaluare, una dintre sursele oficiale de date (Institutul Național de Statistică) nu mai oferă informații privind rezultatele la evaluările prin teze cu subiect unic pe total și medii de rezidență. Caietul documentar elaborat de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului și Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare în Învățământul Preuniversitar – *Examene și evaluări naționale, 2008*, precum și informațiile oferite de Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare în Învățământul Preuniversitar pentru anul școlar 2008/2009 permit, totuși, realizarea unor anumite analize și desprinderea unor concluzii la nivel național asupra rezultatelor la tezele cu subiect unic susținute la disciplinele *Limba și literatura română, Matematică și Istorie /Geografie*, pe total și medii de rezidență. Astfel, ratele de promovare a tezelor cu subiect unic au fost calculate raportând numărul elevilor care obțin note de 5 și peste (conform datelor CNC) la numărul elevilor înscriși în clasele a VII-a și a VIII-a la începutul anului școlar, conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică.

Rata de promovare a tezelor cu subiect unic la clasa a VII-a

În perioada 2007-2009, ponderea elevilor care au obținut note de 5 și peste la **Limba și literatura română** din totalul elevilor înscriși în clasa a VII-a variază între 82,4% (semestrul I 2007/2008) și 70,7% (semestrul II 2008/2009). La finalul anului 2008/2009 se constată astfel o scădere semnificativă a ratei de promovare cu aproape 12 p.p., comparativ cu rezultatele obținute de elevii din clasa a VII-a la prima teză unică de Limba și literatura română din semestrul I al anului școlar 2007/2008.

La matematică, ponderea elevilor care au obținut note de 5 și peste se situează în jurul a 76-79%, cu o singură excepție în cazul tezei din primul semestru al anului 2008/2009, când rata de promovare a fost mai scăzută – 71,6%.

Rata de promovare a tezelor cu subiect unic la clasa a VIII-a

La clasa a VIII-a, rezultatele cele mai slabe se constată la disciplina **Limba și literatura română**, acestea înregistrând chiar și un regres – de 10 p.p. – de la semestrul I al anului 2007/2008 la ultima teză din semestrul al II-lea al anului școlar următor (de la 82,6% la 72,7% – proporția elevilor care obțin medii peste 5).

Urmează **Matematica**, în cazul căreia se înregistrează oscilații semnificative ale ratei de promovare, de la 90% în al doilea semestru al anului 2007/2008, de exemplu, la 64,3% în semestrul II al anului 2008/2009.

În cazul disciplinelor **Istorie sau Geografie** se înregistrează cele mai ridicate rate de promovare (de peste 90%) în toate momentele de evaluare de-a lungul celor doi ani de referință.

Rata de promovare a tezelor cu subiect unic, pe medii de rezidență

Elevii din mediul rural obțin rezultate inferioare comparativ cu cei din urban la toate disciplinele și în toate momentele de evaluare. La clasa a VII-a, diferența cea mai mare se înregistrează la disciplina Limba și literatura română, în cazul căreia ecartul depășește constant 10 p.p., atingând chiar aproape 14 p.p. în semestrul I al anului 2008/2009. La Matematică, diferențele între ratele de promovare pe medii de rezidență sunt mai scăzute – sub 1 p.p. în semestrul II al anului 2007/2008 și de aproximativ 3 p.p. la ultima teză din anul 2008/2009.

Și în cazul tezelor cu subiect unic la clasa a VIII-a, diferențele cele mai importante pe medii de rezidență se înregistrează în cazul disciplinei Limba și literatura română, ecartul variind între 10 și 13 p.p. în favoarea elevilor din mediul urban. La Matematică, diferențele între ratele de promovare pe medii de rezidență sunt mai reduse, înregistrându-se chiar o tendință de reducere progresivă a ecartului, de la 4 p.p. în semestrul I al anului 2007/2008, la aproximativ 2 p.p. în semestrul II – anul școlar 2008/2009. Cele mai mici diferențe pe medii de rezidență între ratele de promovare ale elevilor de clasa a VIII-a se înregistrează însă la disciplinele Istorie sau Geografie, unde elevii din mediul rural obțin rezultate apropiate celor din urban, ecartul fiind de aproximativ 1-2 p.p.

**Definirea
indicatorului/
Note
metodologice**

Începând cu anul școlar 2007-2008, tezele cu subiect unic reprezintă forma de evaluare sumativă pentru elevii claselor a VII-a și a VIII-a, organizată cu scopul de a certifica abilitățile și cunoștințele dobândite de aceștia și pentru a asigura un criteriu unic, valabil la nivel național, în vederea accesului în mod nediscriminatoriu la ciclul inferior al liceului. Tezele cu subiect unic înlocuiesc forma de evaluare prin testare națională la finalul clasei a VIII-a utilizată în perioada 2003-2007 și examenul de capacitate utilizat înainte de anul școlar 2003-2004.

C. Învățământul primar și gimnazial
IV. Rezultate la evaluări naționale
3. Tezele cu subiect unic

Tabel . 1 Rata de promovare a tezelor cu subiect unic la clasa a VII-a, la nivel național, pe medii de rezidență – 2007/2008 și 2008/2009

Elevi înscriși în clasa a VII-a		Din care au promovat tezele cu subiect unic la disciplinele:			
		Lb. și literatura română		Matematică	
		Număr	%	Număr	%
2007/2008 semestrul I					
Total	220600	181719	82,4	172512	78,2
Urban	115566	100871	87,3	94074	81,4
Rural	105034	80848	77,0	78438	74,7
2007/2008 semestrul II					
Total	220600	160902	72,9	175231	79,43
Urban	115566	89214	77,2	92229	79,81
Rural	105034	71688	68,3	83002	79,02
2008/2009 semestrul I					
Total	212668	162070	76,2	152268	71,6
Urban	110466	91472	82,8	82392	74,6
Rural	102202	70598	69,1	69876	68,4
2008/2009 semestrul II					
Total	212668	150441	70,7	162229	76,3
Urban	110466	84322	76,3	85803	77,7
Rural	102202	66119	64,7	76426	74,8

Sursa pentru numărul de elevi înscriși în clasa a VII-a – INS, 2008-2009.

Tabel . 2 Rata de promovare a tezelor cu subiect unic la clasa a VIII-a, la nivel național, pe medii de rezidență – 2007/2008 și 2008/2009

Elevi înscriși în clasa a VIII-a		Din care au promovat tezele cu subiect unic la disciplinele:					
		Lb. și literatura română		Matematică		Istorie / Geografie	
		Număr	%	Număr	%	Număr	%
2007/2008 semestrul I							
Total	215842	178218	82,6	186598	86,5	199959	92,6
Urban	116553	101737	87,3	103008	88,4	109376	93,8
Rural	99289	76481	77,0	83590	84,2	90583	91,2
2007/2008 semestrul II							
Total	215842	152193	70,5	194268	90,0	206521	95,7
Urban	116553	89120	76,5	106688	91,5	112606	96,6
Rural	99289	63073	63,5	87580	88,2	93915	94,6
2008/2009 semestrul I							
Total	210536	172111	81,7	184039	87,4	189593	90,1
Urban	111703	96692	86,6	98958	88,6	101204	90,6
Rural	98833	75419	76,3	85081	86,1	88389	89,4
2008/2009 semestrul II							
Total	210536	153155	72,7	135452	64,3	196336	93,3
Urban	111703	87804	78,6	73103	65,4	105096	94,1
Rural	98833	65351	66,1	62349	63,1	91240	92,3

Sursa pentru numărul de elevi înscriși în clasa a VIII-a – INS, 2008-2009.

C. Învățământul primar și gimnazial
IV. Rezultate la evaluări naționale
3. Tezele cu subiect unic

Fig. 1 Rata de promovare a tezelor cu subiect unic la Limba și literatura română, pe clase și medii de rezidență, în anii școlari 2007/2008 și 2008/2009 (semestrul I și II)

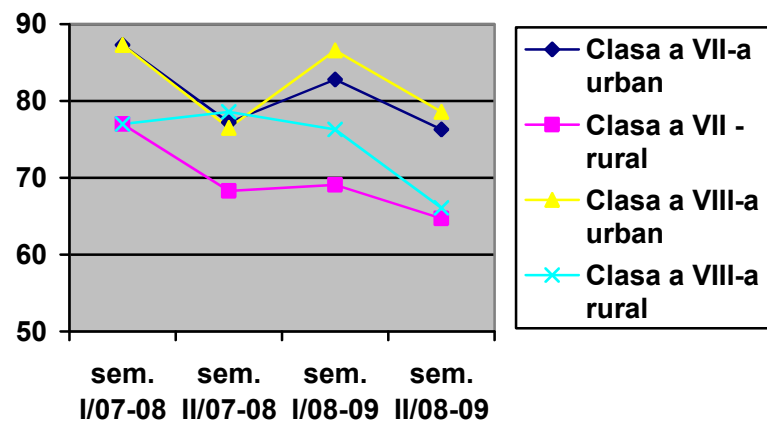

Fig. 2 Rata de promovare a tezelor cu subiect unic la Matematică, pe clase și medii de rezidență, în anii școlari 2007/2008 și 2008/2009 (semestrul I și II)

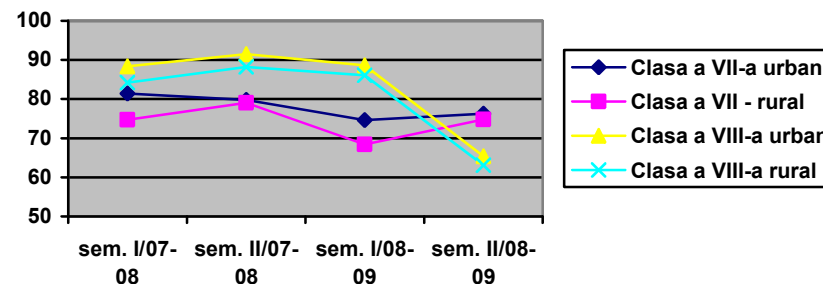
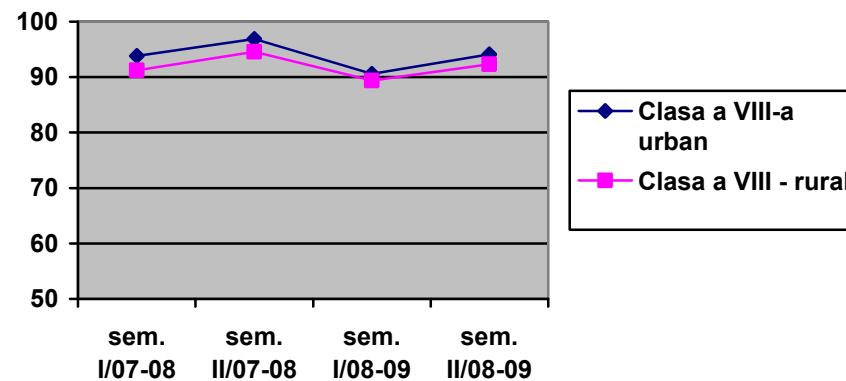

Fig. 3 Rata de promovare a tezelor cu subiect unic la Istorie/Geografie, pe medii de rezidență, în anii școlari 2007/2008 și 2008/2009 (semestrul I și II)

C. Învățământul primar și gimnazial

IV. Rezultate la evaluări naționale

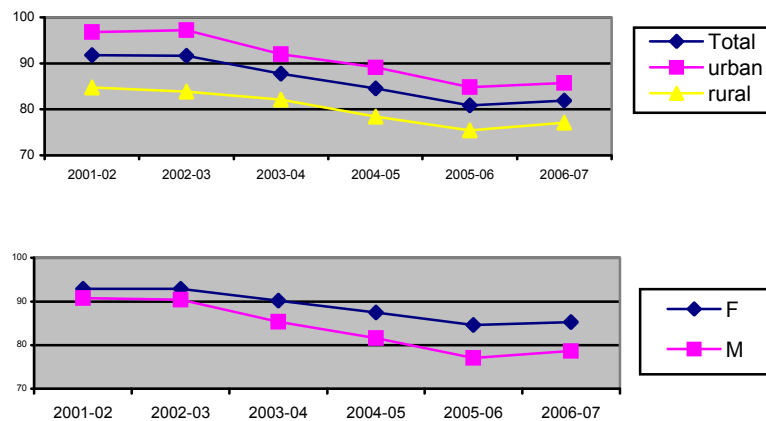
3. Capacitatea / Testarea Națională la sfârșitul clasei a VIII-a (2001-2007)

1. Rata de participare la examenul de capacitate /testarea națională a absolvenților clasei a VIII-a

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007
Total	91,8	91,7	87,7	84,5	80,8	81,9
Urban	96,8	97,2	92,0	89,1	84,8	85,7
Rural	84,7	83,8	82,1	78,4	75,4	77,1
Feminin	92,9	92,9	90,2	87,5	84,6	85,3
Masculin	90,8	90,4	85,4	81,6	77,0	78,6

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

Fig.1. Evoluția ratei de participare la testarea națională a absolvenților clasei a VIII-a

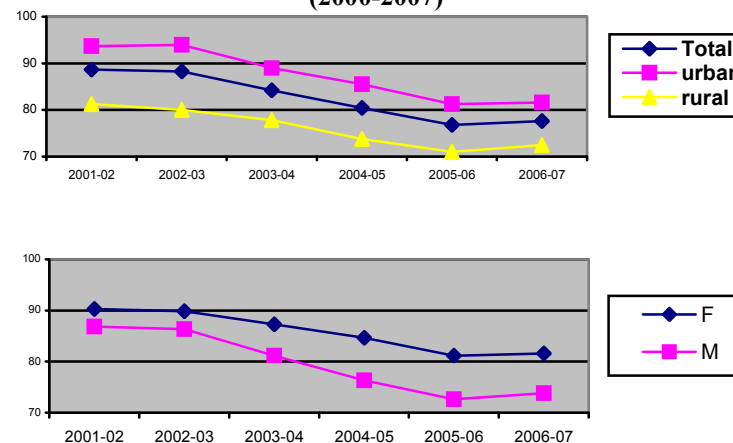

2. Rata de participare la examenul de capacitate /testarea națională a elevilor înscriși în clasa a VIII-a, în același an școlar

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007
Total	88,6	88,2	84,2	80,4	76,8	77,6
Urban	93,7	94,0	89,0	85,5	81,2	81,6
Rural	81,2	80,0	77,8	73,8	71,0	72,5
Feminin	90,3	89,9	87,3	84,7	81,2	81,6
Masculin	86,9	86,4	81,2	76,3	72,6	73,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

Fig.2. Evoluția ratei de participare la testarea națională a elevilor înscriși în clasa a VIII-a (2000-2007)

C. Învățământul primar și gimnazial

IV. Rezultate la evaluări naționale

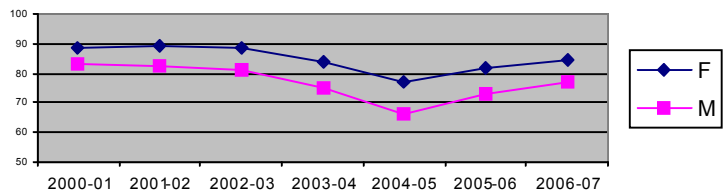
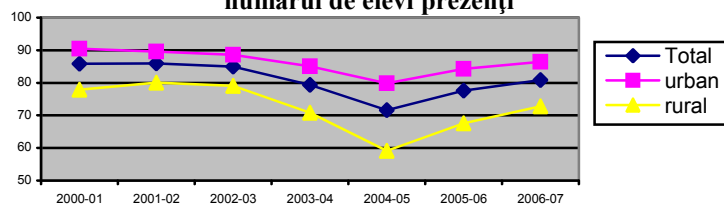
3. Capacitatea / Testarea Națională la sfârșitul clasei a VIII-a (2001-2007)

3. Rata de promovare la examenul de capacitate /testarea națională din numărul de elevi prezenți

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007
Total	86,0	85,0	79,4	71,6	77,6	80,8
Urban	89,6	88,6	85,1	79,9	84,3	86,4
Rural	80,1	79,1	70,8	59,1	67,6	72,8
Feminin	89,3	88,5	83,6	76,7	81,8	84,3
Masculin	82,6	81,4	75,0	66,0	73,2	77,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

Fig.3 Evoluția ratei de promovare la testarea națională a absolvenților clasei a VIII-a, din numărul de elevi prezenți

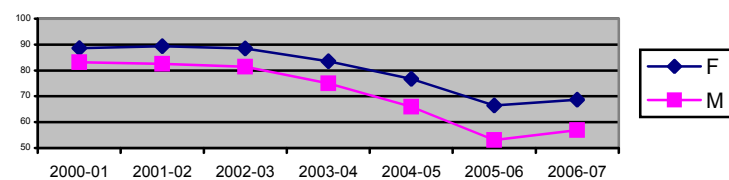
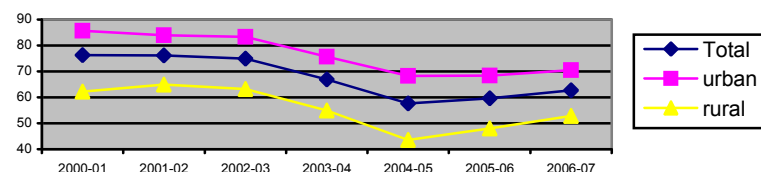

4. Rata de promovare a examenului de capacitate /testarea națională a elevilor înscriși în clasa a VIII-a, în același an școlar

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007
Total	76,2	74,9	66,9	57,6	59,6	62,7
Urban	84,0	83,3	75,7	68,3	68,4	70,5
Rural	65,0	63,2	55,0	43,6	48,0	52,8
Feminin	80,6	79,6	73,0	64,6	66,4	68,7
Masculin	71,8	70,3	60,9	50,7	53,1	56,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2008.

Fig.4. Evoluția ratei de promovare la testarea națională a elevilor înscriși în clasa a VIII-a, în același an școlar

D. Învățământul liceal și profesional/SAM

I. Costurile educației

1. Ponderea cheltuielilor pentru învățământul liceal și profesional în totalul cheltuielilor publice pentru educație

2. Cheltuieli de personal

1. Ponderea cheltuielilor pentru învățământul liceal, profesional / SAM și postliceal în totalul cheltuielilor pentru educație

Nivelul de învățământ	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2007*	2008*
Liceal, profesional și postliceal	32,32	32,95	32,94	27,23	32,32	26,24	26,59	27,32

Sursa: Date CNFIPS, MEC.

*) Calculat pe baza situației cheltuielilor totale ale învățământului liceal, profesional/SAM și postliceal finanțat din bugetele locale

2. Ponderea cheltuielilor de personal în totalul cheltuielilor pentru educație, la nivelul învățământului liceal, profesional /SAM și postliceal

Nivelul de învățământ	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2007*	2008*
Liceal /profesional (și postliceal)	81,08	77,45	76,17	76,51	74,47			

Sursa: Date CNFIPS, MEC.

*) Pentru acești ani nu deținem date privind situația cheltuielilor de personal pe niveluri de învățământ

D. Învățământul liceal și profesional
III. Participarea la educație
1. Rata brută de cuprindere școlară

**Definirea
indicatorului /
Note metodologice**

În anul școlar 2008/2009, rata de cuprindere școlară în învățământul liceal și profesional a păstrat trendul ascendent înregistrat în anul anterior, ajungând la aproape 90%. Deși în scădere constantă în perioada de referință a raportului, disparitățile între mediul urban și rural se mențin încă, în același an acestea fiind de 26 puncte procentuale.

Indicatorul rata brută de cuprindere în învățământul secundar, respectiv liceal și profesional, precum și pe filiere ale liceului s-a calculat prin raportarea la populația de vârstă oficială corespunzătoare respectivului nivel de învățământ (15-18 ani).

Pentru învățământul profesional, vârsta oficială corespunzătoare luată în considerare a fost 15-17 ani.

Rata de participare la nivelul secundar superior de educație și-a continuat și în anul școlar 2008/2009 tendința ascendentă, înregistrată, de altfel, pe parcursul întregii perioade de referință a Raportului. La nivelul acestui an, valoarea indicatorului a fost cu peste 4 p.p. mai mare comparativ cu anul școlar anterior, respectiv cu 14,5 p.p. față de anul 2001 (tabel 1). Tendința ascendentă a indicatorului este generată de creșterea continuă a ratei de cuprindere în liceu care atinge în anul școlar 2008/2009 72% (cu 5,6 p.p. mai mult față de anul anterior, respectiv cu 17 p.p. față de 2001/2002) – tabel 2. În același timp, însă, se constată o ușoară tendință de reducere a ratei de cuprindere în SAM, începând din anul școlar 2006/2007, astfel încât în 2008/2009, nivelul indicatorului se situează la 25,3% (valoare similară celei înregistrate în 2001/2002) tabel 3.

Pe ansamblul învățământului secundar, creșteri de 4-6 p.p. ale ratei brute de cuprindere se înregistrează atât pe genuri, cât și pe cele două medii de rezidență.

Pe parcursul perioadei de referință a raportului, diferența pe genuri la nivelul învățământului secundar superior înregistrează tendințe oscilante: după ce la începutul intervalului analizat aceasta se manifesta în favoarea fetelor, ajungând până la 4 p.p., în ultimii 2 ani băieții devansează populația feminină cu aproximativ 1 p.p. Se păstrează însă diferențe la nivelul celor două filiere de formare: ratele brute de cuprindere sunt mai ridicate în liceu pentru fete (cu peste 7 p.p. în ultimul an), iar în învățământul profesional pentru băieți (cu aproape 12 p.p.).

De-a lungul perioadei de analiză, decalajul dintre mediul urban și rural s-a păstrat la un nivel ridicat, deși s-au înregistrat continuu ameliorări din 2001 până în prezent – de la o diferență de 35 p.p. în 2001/2001, în defavoarea mediului rural, la 26 p.p. în ultimul an

(valoarea cea mai redusă). Și în acest caz există variații pe filiere de formare: diferențe foarte mari în liceu (constant cu peste 30 p.p. mai mult în mediul urban) și mai atenuate în învățământul profesional (între aproximativ 2 - 12 p.p., cu valoarea maximă în ultimul an școlar, în acest caz în favoarea mediului rural).

Analiza indicatorului pe filiere și profiluri de formare (tabel 4) evidențiază, de asemenea: continuarea, și la nivelul anului școlar 2008/2009, a creșterii valorii acestuia la filiera tehnologică a liceului (de la 32,6% în 2007/2008 la 35,5%); scăderea ușoară a ratei în cazul SAM-urilor (de la 18,5% la 17,4%); sporirea, în mod corespunzător, a ratei de cuprindere pe ansamblul învățământului profesional și tehnic – filiera tehnologică a liceului și SAM – de la 51,1% la 52,8%.

Deși tendința înregistrată de rata de cuprindere în învățământul secundar este pozitivă, diferența mare între nivelurile indicatorului pe medii de rezidență rămâne încă un aspect problematic, chiar dacă valoarea a înregistrat ameliorări în ultimii ani: participarea elevilor din mediul rural la acest nivel de educație rămâne scăzută (aproximativ 75%, față de peste 100% în urban). Luând în considerare numai învățământul liceal, rata de participare a elevilor din mediul urban este cu 32 p.p. mai mare decât a celor din rural: 86,8%, față de 54,8%.

Se poate estima astfel, că aproape un sfert dintre tinerii din mediul rural de vârstă școlară corespunzătoare nu acced la nivelul secundar de educație, fapt ce atrage atenția asupra riscului privind dezvoltarea capitalului uman în ariile rurale.

D. Învățământul liceal și profesional

III. Participarea la educație

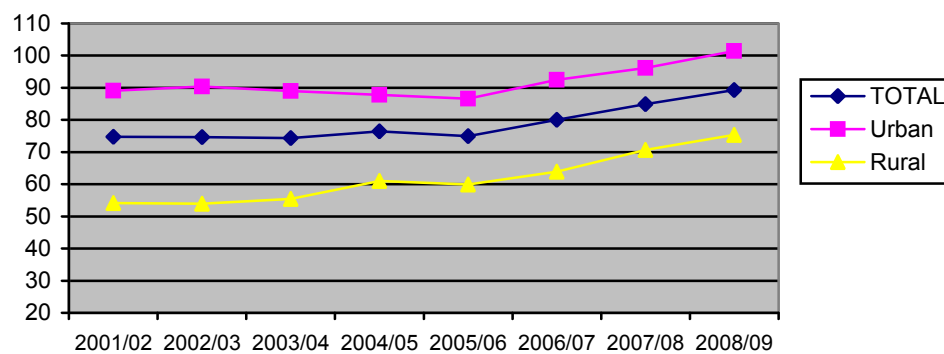
1. Rata brută de cuprindere școlară

1. Rata brută de cuprindere în învățământul secundar superior (liceu și SAM)

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
TOTAL	74,8	74,7	74,4	76,4	75,0	80,0	84,9	89,3
Urban	89,1	90,4	89,0	87,8	86,6	92,5	96,2	101,4
Rural	54,1	53,9	55,4	61,0	59,9	63,9	70,7	75,4
Feminin	76,5	76,7	76,1	78,0	75,9	80,0	84,4	89,0
Masculin	73,2	72,7	72,8	74,9	74,2	80,0	85,4	89,6

Obs.: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini.. Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-18 ani, vârstă oficială corespunzătoare învățământului secundar superior.

Fig. 1. Rata brută de cuprindere în învățământul liceal și profesional

D. Învățământul liceal și profesional

III. Participarea la educație

1. Rata brută de cuprindere școlară

2. Rata brută de cuprindere în învățământul liceal

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
T	55,1	54,6	54,9	55,5	54,7	60,5	66,4	72,0
U	70,1	70,9	70,3	69,4	68,4	75,1	80,3	86,8
R	33,3	33,0	33,6	36,8	36,7	41,7	49,0	54,8
F	61,4	61,4	60,6	61,8	59,9	64,9	70,1	75,8
M	49,0	48,2	48,3	49,5	49,6	56,3	62,9	68,3

Obs.: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini. Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-18 ani, vârstă oficială corespunzătoare respectivului nivel de învățământ.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

3. Rata brută de cuprindere în învățământul profesional

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
T	25,8	26,0	26,6	27,4	27,6	26,8	25,8	25,3
U	24,8	25,3	25,1	18,2	24,6	24,1	22,6	17,5
R	27,2	26,9	28,6	31,5	31,5	30,1	29,6	29,0
F	19,7	19,8	20,5	21,2	21,6	20,7	20,0	19,2
M	31,6	31,9	32,4	33,3	33,3	32,6	31,4	31,0

Obs.: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini. Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-17 ani, vârstă oficială corespunzătoare respectivului nivel de învățământ.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

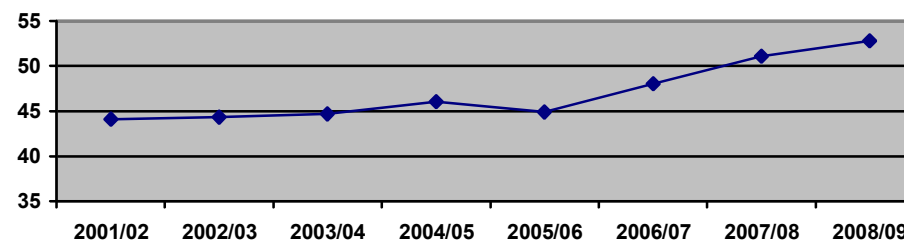
4. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul secundar superior, pe filiere și profiluri de formare

Nivelul de învățământ	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
Total învățământ secundar	74,8	74,7	75,0	76,4	75,0	80,0	84,9	89,3
Total învățământ liceal, din care:	55,1	54,6	54,9	55,5	54,7	60,5	66,4	72
- Licee teoretice și vocaționale	30,7	30,5	30,3	30,5	30,1	32,0	33,9	36,5
- Licee tehnologice	24,4	24,2	24,7	25,1	24,6	28,5	32,6	35,5
Școli profesionale și de ucenici / SAM	19,7	20,0	20,1	20,9	20,3	19,5	18,5	17,4
Total licee tehnologice, școli de arte și meserii	44,1	44,3	44,7	46,0	44,9	48,0	51,1	52,8

Obs.: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini. Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-18 ani, vârstă oficială corespunzătoare învățământului secundar superior.

Sursa: Date preluate sau calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

Fig. 2. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul profesional și tehnic (licee tehnologice, școli de arte și meserii)

D. Învățământul liceal și profesional

III. Participarea la educație

2. Durata medie de frecvență a învățământului

Durata medie de frecvență a învățământului liceal la nivelul anului școlar 2008/2009 crește, față de anul anterior, ajungând la 2,1 ani, iar cea corespunzătoare învățământului profesional se reduce la 0,6 ani.

În intervalul 2001-2005, durata medie de frecvență a învățământului liceal s-a menținut la 1,9 ani. În ultimii 3 ani școlari crește cu 0,2 p.p. ajungând în 2008/2009 la 2,1 ani, ceea ce reprezintă peste jumătate din durata oficială a liceului. Se înregistrează diferențe semnificative pe sexe – de 0,5 ani, în favoarea populației feminine – la nivelul fiecărui an, în ultimul an al perioadei de referință a Raportului valoarea indicatorului atingând nivelul maxim atât în cazul fetelor (2,4 ani), cât și al băieților (1,9 ani). Diferența privind durata medie de frecvență a liceului dintre cele două segmente de populație se explică prin rata mai ridicată de participare a fetelor la acest nivel de educație.

Pentru învățământul profesional durata de frecvență se menține pe aproape întreg parcursul perioadei analizate la 0,7 ani, în ultimul an aceasta scăzând, însă, la 0,6 ani pe ansamblul populației.

Pentru acest nivel de învățământ, diferența pe sexe este în favoarea băieților (dat fiind gradul mai înalt de participare a acestora la filiera profesională), diferența respectivă fiind de 0,3 ani.

Deosebirea dintre durata de frecvență a învățământului liceal, respectiv profesional este efectul ratei mai ridicate de cuprindere a tinerilor în învățământul liceal, comparativ cu învățământul profesional și, bineînțeles al duratei oficiale de școlarizare mai reduse în cazul învățământului profesional /SAM.

Creșterea semnificativă a ratei de participare la învățământul secundar, în speță la liceu, în ultimii trei ani școlari, a generat mărirea duratei de frecvență a acestuia.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Numărul (mediu) de ani de școlarizare pe care îi frecventează un elev de vârstă oficială corespunzătoare nivelului respectiv, presupunând că el va fi cuprins în unitățile de învățământ de acel nivel.

Deoarece lipsesc datele primare necesare (numărul de elevi înscriși, pe vârste și medii de rezidență, după domiciliul părinților) indicatorul nu se poate calcula, în prezent, pentru elevii din învățământul profesional (școli de arte și meserii), pe mediul urban, respectiv rural, deși aceste informații ar fi utile pentru evaluarea diferențelor, în funcție de acest criteriu.

D. Învățământul liceal și profesional

III. Participarea la educație

2. Durata medie de frecvență a învățământului

1. Durata medie de frecvență a învățământului liceal

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
Total	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	2,0	2,0	2,1
Feminin	2,1	2,2	2,2	2,2	2,1	2,2	2,3	2,4
Masculin	1,6	1,6	1,6	1,7	1,6	1,7	1,8	1,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

2. Durata medie de frecvență a învățământului profesional

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
Total	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6
Feminin	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5
Masculin	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

D. Învățământul liceal și profesional

III. Participarea la educație

3. Rata specifică de cuprindere pe vârste

Ratele specifice de cuprindere, pe vârste, în învățământul liceal și profesional înregistrează evoluții oscilante în perioada 2001-2008. În anul școlar 2008/2009, la liceu, se înregistrează un nivel înalt al indicatorului la vârstele de 19 și 21 ani și peste, fapt care semnifică revenirea în sistemul inițial de formare a unei proporții importante de tineri.

Analiza ratelor specifice de cuprindere școlară pe vârste, la nivelul învățământului liceal în perioada 2001-2008, evidențiază evoluții oscilante (tabel 1). Comparația pe ultimii doi ani reflectă o creștere importantă în special la vârsta de 15 ani (aproximativ 7 p.p. – de la 50,3% la 56,9%), dar în special la 17 ani (cu peste 10 p.p. – de la 46,0% la 56,3%). La celelalte vârste tendința este fie descendentă (18 ani), fie relativ constantă (16 ani). Tendințele înregistrate pe ansamblul populației de vârstele menționate sunt similare și pe sexe.

În învățământul profesional, rata specifică de cuprindere înregistrată în anul școlar 2008/2009 se reduce cu aproximativ 3 p.p. la vârstele de 15 și 16 ani, comparativ cu anul anterior, și crește cu 12 p.p. la 17 ani (tabel 2). Reducerea ratei de participare la vârstele de 15 și 16 ani, respectiv creșterea la vârsta de 17 ani se produce atât în cazul fetelor, cât și al băieților.

Creșterea ratei specifice la vârsta de 17 ani, la nivelul liceului, a determinat și creșterea duratei de școlarizare corespunzătoare acestui nivel de învățământ.

Rata specifică de cuprindere ridicată la vârstele de 19 (aproximativ 14%) și 21 de ani și peste (aproape 34%) la nivelul liceului, vârste care depășesc vârsta oficială corespunzătoare nivelului respectiv, evidențiază, cel puțin pentru o parte dintre acești tineri, revenirea în sistemul inițial de formare. O altă explicație a acestei situații o reprezintă și fenomenul repetenției. Din numărul total de elevi înscriși în liceu în anul școlar 2008/2009, populația de peste 18 ani reprezintă aproape 25%.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Relevante din perspectiva politicilor educaționale de stimulare a participării la educație, în special a tinerilor din mediul rural, sunt valorile indicatorilor privind rata specifică de cuprindere, pe vârste și medii de rezidență. În prezent, nu sunt însă disponibile informațiile necesare (numărul de elevi înscriși, pe vârste și medii de rezidență, după domiciliul elevilor) pentru calcularea indicatorului.

Fig.1. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste – învățământ liceal

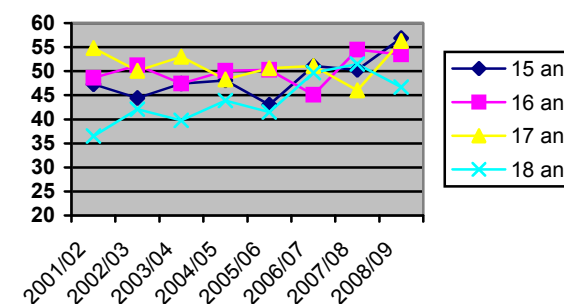
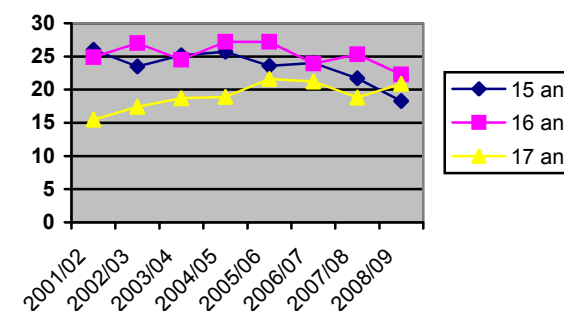

Fig. 2. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste – învățământ profesional (SAM)

D. Învățământul liceal și profesional

III. Participarea la educație

3. Rata specifică de cuprindere pe vârste

1. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste – învățământ liceal

		2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
14 ani	Total	9,5	9,7	9,9	9,3	7,4	6,3	5,9	7,0
	Feminin	11,2	11,7	11,7	11,1	8,9	7,6	7,1	8,4
	Masculin	7,8	7,8	8,1	7,5	5,9	5,1	4,8	5,7
15 ani	Total	47,3	44,4	47,4	48,1	43,0	51,1	50,3	56,9
	Feminin	55,4	52,0	55,2	55,8	49,8	58,7	57,2	63,9
	Masculin	39,5	37,2	40,0	40,6	36,5	44,0	43,8	50,3
16 ani	Total	48,6	51,2	47,4	50,1	50,3	45,1	54,5	53,5
	Feminin	56,2	59,8	54,8	58,0	58,2	51,7	62,0	60,2
	Masculin	41,4	43,1	40,2	42,5	42,6	38,7	47,4	47,0
17 ani	Total	54,8	50,1	53,0	48,3	50,6	51,1	46,0	56,3
	Feminin	62,4	57,8	61,0	55,3	58,1	58,2	52,0	63,4
	Masculin	47,5	42,8	45,4	41,5	43,5	44,3	40,2	49,6
18 ani	Total	36,5	42,1	39,8	43,9	41,5	49,7	51,5	46,7
	Feminin	40,1	46,7	44,1	49,1	45,8	53,7	55,2	49,6
	Masculin	33,0	37,8	35,7	38,9	37,4	45,9	47,9	44,0
19 ani	Total	9,2	9,9	8,8	8,9	10,7	10,6	15,1	14,2
	Feminin	8,7	9,3	7,8	7,9	9,8	9,4	13,4	12,4
	Masculin	9,8	10,4	9,7	9,8	11,7	11,7	16,7	15,9
20 ani	Total	4,1	4,3	4,8	5,4	5,5	6,8	6,7	6,0
	Feminin	3,8	3,6	3,8	4,3	4,3	5,6	5,6	5,4
	Masculin	4,7	5,3	5,8	6,3	6,6	7,9	7,7	6,5
21 ani și peste	Total	7,3	8,3	10,0	11,5	15,4	21,0	30,6	33,8
	Feminin	5,5	6,4	7,4	8,5	10,9	15,8	25,1	29,6
	Masculin	9,1	10,2	12,4	14,3	19,6	26,0	35,8	37,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

2. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste – învățământ profesional (SAM)

		2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
14 ani	Total	5,2	4,5	5,5	4,2	3,5	2,4	2,5	1,7
	Feminin	4,3	3,9	4,7	3,5	3,1	2,1	2,0	1,4
	Masculin	6,2	5,2	6,4	4,9	3,8	2,7	3,0	2,1
15 ani	Total	26,0	23,5	25,2	25,7	23,6	24,0	21,7	18,3
	Feminin	21,1	19,0	20,6	20,5	19,6	19,5	17,4	13,5
	Masculin	30,7	27,9	29,5	30,7	27,5	28,3	25,9	22,9
16 ani	Total	24,9	27,0	24,5	27,2	27,2	23,9	25,3	22,3
	Feminin	19,2	20,8	18,9	21,6	21,1	19,0	19,9	17,1
	Masculin	30,4	32,9	29,9	32,6	33,1	28,7	30,5	27,2
17 ani	Total	15,5	17,4	18,7	18,9	21,6	21,2	18,8	20,9
	Feminin	10,6	12,0	13,4	13,7	16,6	15,7	14,3	16,0
	Masculin	20,2	22,6	23,7	23,9	26,3	26,4	23,1	25,7
18 ani	Total	3,6	5,0	4,5	5,4	5,6	6,1	5,7	4,7
	Feminin	2,3	3,3	3,0	3,9	5,5	4,2	4,0	3,3
	Masculin	4,9	6,6	6,0	6,8	5,7	7,9	7,3	6,0
19 ani	Total	0,7	0,9	1,2	1,1	1,4	1,3	1,5	1,6
	Feminin	0,5	0,6	0,8	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1
	Masculin	0,9	1,2	1,5	1,5	1,8	1,7	1,9	2,0
20 ani	Total	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,5	0,5	0,6
	Feminin	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4	0,5
	Masculin	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,6	0,6	0,8
21 ani	Total	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,5	1,1	2,1
	Feminin	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,9	1,9
	Masculin	0,2	0,2	0,2	0,2	0,4	0,6	1,3	2,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

D. Învățământul liceal și profesional
III. Participarea la educație
4. Rata de tranziție

Rata de tranziție de la învățământul gimnazial la învățământul liceal și profesional înregistrează, în ultimii doi ani școlari, o tendință accentuat ascendentă, situându-se în jurul valorii de 95%.

Un indicator foarte relevant din perspectiva participării la educația de nivel post-gimnazial, care poate constitui, în același timp un reper important în cadrul discuțiilor privind durata învățământului obligatoriu, este rata de tranziție de la clasa a VIII-a în învățământul liceal și profesional. În perioada de referință, indicatorul în speță înregistrează o evoluție oscilantă.

Astfel, în intervalul 2001-2006, rata de tranziție în învățământul secundar superior s-a situat, în general, la 90-92%. În ultimii doi ani școlari, însă, se produce o creștere relativ importantă, valoarea indicatorului ajungând la 94-95%, cel mai înalt nivel de pe parcursul întregului interval fiind înregistrat în 2007/2008 (tabel 1). Se poate estima, așadar, că proporția elevilor înscriși în clasa a VIII-a în anul școlar 2007/2008 care nu au continuat studiile în clasa a IX-a – învățământ liceal sau în anul I al școlii de arte și meserii în anul 2008/2009 este de aproximativ 6% (din care 3,1% au repetat clasa a VIII-a), nivelul indicatorului reflectând astfel o tendință pozitivă.

Diferențe importante în trecerea de la învățământul gimnazial la nivelul secundar de educație se înregistrează în funcție de filiera de formare spre care se orientează absolvenții de gimnaziu.

Astfel, pe lângă faptul că rata de tranziție în învățământul liceal este mult superioară celei corespunzătoare învățământului profesional, între cele două filiere se constată și diferențe de evoluție. Astfel spre deosebire de filiera profesională, la nivelul căreia trendul este continuu descendent începând din anul școlar 2002/2003 (diferența dintre acest an și anul 2008/2009 fiind de aproape 13 p.p), la liceu, cel puțin în ultimii trei ani, se constată o tendință accentuat ascendentă: cu peste 13 p.p. în 2008/2009 față de 2005/2006.

În funcție de criteriul sex, valorile ratelor de tranziție la învățământul liceal și profesional (considerat în ansamblu) sunt sensibil egale, cu excepția ultimilor trei ani când diferența între fete și băieți – în favoarea celor dintâi – ajunge la aproximativ două pp. Diferențe mai importante, așa cum s-a constatat și în cazul ratei brute de cuprindere, se manifestă la nivelul fiecăreia dintre cele două filiere de formare. Astfel, rata de tranziție în învățământul liceal este mai ridicată cu aproximativ 15-17 puncte procentuale în cazul fetelor, pe durata întregului interval luat în considerare. În schimb, valoarea corespunzătoare a indicatorului pentru învățământul profesional relevă o diferență de 12-14 puncte procentuale, manifestată, în acest caz, în favoarea băieților. Aceste diferențe evidențiază interesul sporit al băieților pentru filiera profesională de formare.

**Definirea indicatorului/
Note metodologice**

Indicatorul rata de tranziție în învățământul secundar exprimă numărul de elevi admiși în primul an de studii al învățământului secundar într-un anumit an școlar, ca raport procentual față de numărul de elevi înscriși în anul terminal al învățământului secundar inferior (clasa a VIII-a) din anul școlar anterior. Acest indicator permite măsurarea gradului de acces / nivelului de tranziție de la învățământul gimnazial la învățământul liceal și profesional.

Considerat din perspectiva învățământului gimnazial acesta reprezintă un indicator referitor la ieșirile din sistem; privit din perspectiva nivelului de învățământ liceal și profesional acesta este un indicator de acces.

O rată înaltă de tranziție indică un nivel ridicat de acces sau tranziție de la un nivel la altul de învățământ și, totodată, capacitatea mare de cuprindere a elevilor în învățământul secundar de care dispune sistemul de educație. La polul opus, ratele scăzute de tranziție se pot datora următoarelor cauze: existența unor probleme în ceea ce privește trecerea de la învățământul gimnazial la învățământul liceal și profesional ca urmare a unor deficiențe ale sistemului de examinare; capacitatea de admitere necorespunzătoare în aceste filiere de formare; cererea redusă de educație pentru acest nivel.

D. Învățământul liceal și profesional
III. Participarea la educație
4. Rata de tranziție

1. Rata de tranziție în învățământul liceal și profesional

		01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09
Învățământ profesional (SAM)	T	35,8	38,8	37,1	36,9	36,2	33,1	31,5	26,1
	F	28,1	26,4	29,5	28,7	29,1	26,2	24,5	19,0
	M	43,5	41,0	44,6	45,1	43,1	39,7	38,2	32,9
Învățământ liceal	T	55,6	54,9	54,4	55,6	54,6	57,3	63,7	67,8
	F	63,7	62,9	62,4	64,0	62,6	65,2	71,5	75,7
	M	47,6	46,9	46,7	47,3	46,8	49,8	56,2	60,2
Învățământ profesional și liceal	T	91,5	88,6	91,5	92,5	90,8	90,4	95,2	93,9
	F	91,8	89,3	91,8	92,6	91,7	91,4	96,1	94,7
	M	91,1	88,0	91,2	92,4	89,9	89,5	94,4	93,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

Fig. 1. Rata de tranziție în învățământul liceal

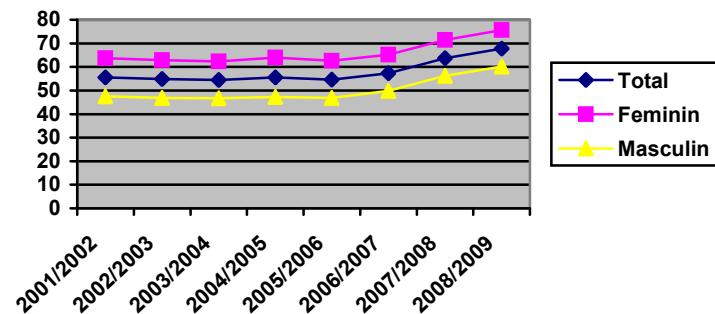

Fig. 2. Rata de tranziție în învățământul profesional

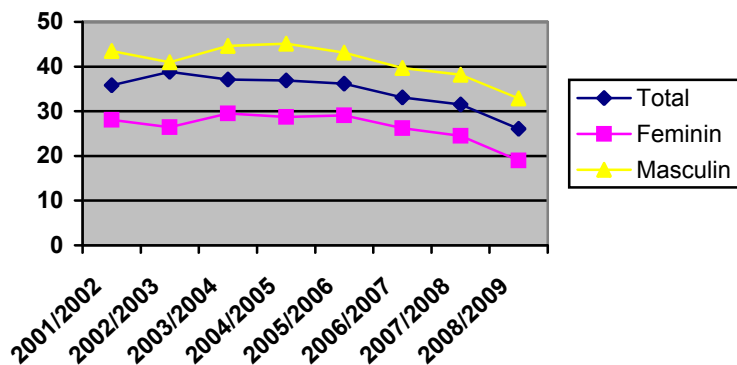
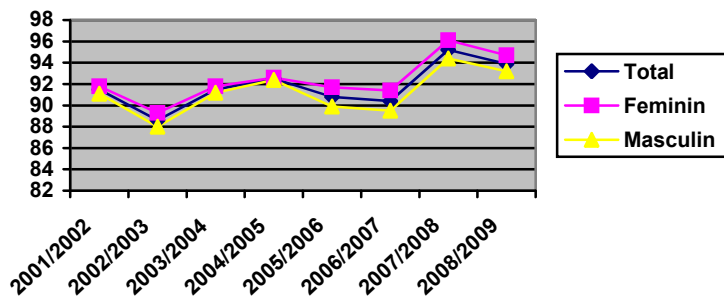

Fig. 3. Rata de tranziție în învățământul liceal și profesional

D. Învățământul liceal și profesional

III. Eficiența internă a sistemului de educație

5. Rata abandonului

Definirea indicatorului/ Note metodologice

În învățământul liceal rata abandonului școlar se reduce în anul școlar 2007/2008 (2,9%). În învățământul profesional, însă, nivelul indicatorului atinge 8,5%, situație cu important impact asupra eficienței interne a acestui segment al sistemului de educație.

Indicatorul reprezintă diferența între numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar și cel aflat în evidență la sfârșitul aceluiași an școlar, exprimată ca raport procentual față de numărul de elevi înscriși la începutul anului școlar. Acesta permite evaluarea eficienței interne a sistemului de educație, fiind totodată important pentru analizarea și proiectarea fluxurilor de elevi în cadrul unui anumit nivel de educație.

Rata abandonului școlar în învățământul liceal care, în general, se situează la un nivel relativ redus, înregistrează în perioada 2001-2008 o evoluție oscilantă. Astfel, după un trend continuu descendent vizibil în perioada 2001-2004 (de la 3,3% la 2,3%), în următorii 2 ani școlari sensul tendinței se modifică, valoarea indicatorului în anul școlar 2006/2007 fiind identică cu cea înregistrată în primul an al intervalului analizat. Anul școlar 2007/2008 marchează, însă, revenirea valorii indicatorului la un nivel mai redus – 2,9%. Evoluția oscilantă a ratei abandonului școlar la nivelul liceului este vizibilă la ambele segmente de populație școlară: feminină și masculină.

Reducerea, pe parcursul intervalului 2000-2005 este de peste un punct procentual – de asemenea, la ambele filiere de formare –, scăderea cea mai importantă regăsindu-se în cazul băieților cuprinși în învățământul liceal – 1,8 puncte procentuale (de la 4,4% la 2,6%).

În învățământul profesional se înregistrează o evoluție relativ asemănătoare, cu deosebire că tendința crescătoare se înregistrează pe întreaga perioadă a ultimilor 3 ani școlari pentru care se dispune de date (2005/2006, 2006/2007 și 2007/2008).

Și mai important de remarcat este faptul că rata abandonului școlar în cazul acestei filiere de formare a atins un nivel foarte ridicat – 8,5% în anul școlar 2007/2008, fără diferențe semnificative, pe genuri. Această valoare ridicată a ratei abandonului creează în continuare probleme din perspectiva eficienței interne a învățământului profesional.

În ceea ce privește cauzele abandonului școlar, printre acestea se numără cele de natură familială: condițiile socio-economice precare ale familiei, cu impact asupra posibilității de susținere a școlarizării copiilor, rezerva unor părinți față de educația copiilor, lipsa de atracție pentru meseriile oferite de anumite Școli de Arte și Meserii din anumite localități (dar spre care elevii se orientează inițial dată fiind imposibilitatea familiei de a susține costurile colaterale ale școlarizării în unități de învățământ situate în alte zone) sau insuficienta legătură între aceste meserii și cererea de forță de muncă. O altă cauză constă în schimbarea opțiunilor școlare și profesionale ale tinerilor pe parcursul școlarizării. Cauzele amintite ș.a. au fost identificate cu prilejul unui studiu realizat de Institutul de Științe ale Educației, cu sprijin financiar din partea Reprezentanței UNICEF în România, care propune și unele soluții cu impact în planul creșterii eficienței interne a sistemului de învățământ, în special a segmentului profesional.

Având în vedere că o rata ideală a abandonului școlar trebuie să se apropie de 0, valoarea de aproximativ 6% a ratei specifice pentru învățământul profesional evidențiază serioase probleme privind eficiența internă corespunzătoare acestui segment al sistemului de educație.

D. Învățământul liceal și profesional

III. Eficiența internă a sistemului de educație

5. Rata abandonului

1. Abandonul școlar în învățământul liceal

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
Total	3,3	2,7	2,4	2,3	2,7	3,3	2,9
Feminin	2,7	2,5	2,2	2,0	2,2	2,5	2,3
Masculin	4,1	3,0	2,8	2,6	3,2	4,1	3,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

2. Abandonul școlar în învățământul profesional

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
Total	6,8	7,9	5,9	5,5	6,6	8,2	8,5
Feminin	7,1	8,3	6,2	5,9	6,8	8,2	8,7
Masculin	6,3	7,7	5,7	5,3	6,5	8,2	8,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

Fig. 1. Abandonul școlar în învățământul liceal

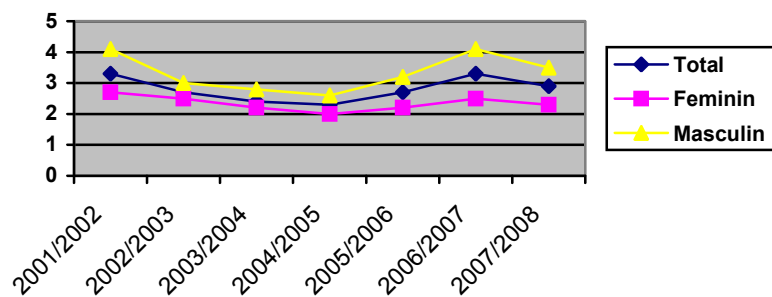
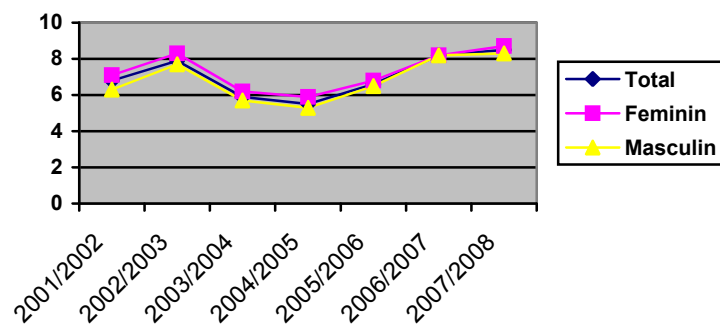

Fig. 2. Abandonul școlar în învățământul profesional

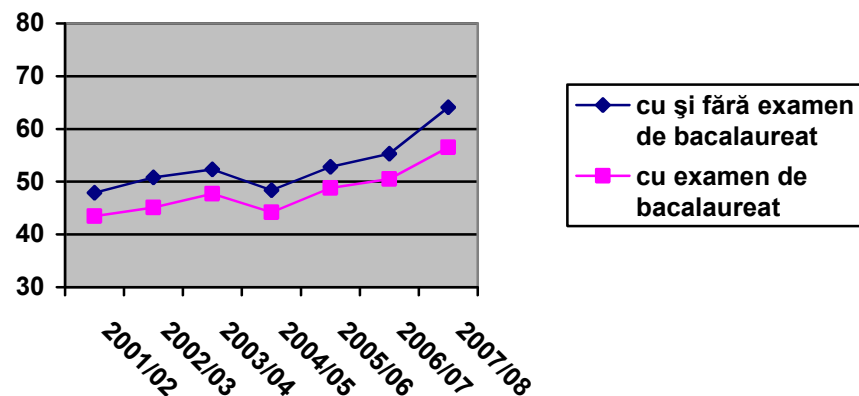
D. Învățământul liceal și profesional

IV. Rezultate

1. Rata de absolvire a învățământului liceal

La nivelul anului școlar 2007/2008, ponderea tinerilor care finalizează liceul, cu sau fără examen de bacalaureat atinge cea mai înaltă valoare de pe parcursul întregii perioade de referință – peste 64%. Discrepanțele pe sexe se păstrează încă la un nivel ridicat în favoarea fetelor, dar înregistrează o tendință de diminuare la nivelul ultimului an de referință a Raportului.

Cu excepția anului școlar 2004/2005, rata de absolvire a învățământului liceal, cu și fără examen de bacalaureat (calculată prin raportare la populația în vârstă teoretică de absolvire - 18 ani) a urmat o evoluție ascendentă pe parcursul intervalului analizat (2001-2008). La nivelul anului școlar 2007/2008, indicatorul atinge nivelul cel mai înalt din ultimii 7 ani – 64,1%, cu aproape 9 p.p. mai mult decât în anul precedent.

Diferența între fete și băieți, caracteristică întregului interval analizat, se manifestă în continuare în avantajul fetelor. Totuși, în anul școlar 2007/2008 această diferență se diminuează ușor, ajungând astfel la 7 p.p., față de 10 p.p. în anul anterior.

Trendul ascendent înregistrat în ultimii ani de rata de absolvire a învățământului liceal cu examen de bacalaureat continuă și în anul 2007/2008, atingând în acest an nivelul cel mai înalt din întreaga perioadă de analizată – 56,5%, cu 6 p.p. mai ridicat decât în anul anterior. Această valoare se situează la o distanță de 13 p.p. comparativ cu anul 2001-2002, când indicatorul înregistra nivelul de 43,5%.

Și în cazul ratei de absolvire cu examen de bacalaureat, diferențele pe sexe sunt semnificative pe întreaga perioadă 2001-2007 și oscilează între 10-14 p.p. în favoarea fetelor. Cu toate acestea, se observă o tendință de diminuare a diferențelor pe genuri, decalajul cel mai redus fiind atins tot în ultimul an școlar pentru care se dispune de date – 2007/2008 (fete – 61,5%, băieți – 51,8%). Astfel, în anul menționat, diferența între ratele de absolvire a liceului cu promovarea examenului de bacalaureat pe sexe se situează în jurul a 10 p.p, față de 13,5 p.p. în anul școlar 2001/2002 sau 12,4 p.p în anul 2005/2006.

Diferența între rata de absolvire a celor cu sau fără examen de bacalaureat și rata celor care finalizează liceul cu diplomă de bacalaureat înregistrează însă o creștere semnificativă în ultimul an școlar analizat, ajungând astfel la 7,6 p.p., față de 4,8 p.p. în anul anterior. Astfel, în anul școlar 2007/2008, rata de absolvire a elevilor care finalizează liceul cu diplomă de bacalaureat este de 56,5%, față de 64,5% – rata de absolvire a învățământului liceal cu și fără diplomă de bacalaureat.

D. Învățământul liceal și profesional

IV. Rezultate

1. Rata de absolvire a învățământului liceal

1. Rata de absolvire a învățământului liceal

	cu și fără examen de bacalaureat							cu examen de bacalaureat						
	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
Total	47,9	50,8	52,3	48,4	52,8	55,3	64,1	43,5	45,1	47,7	44,2	48,8	50,5	56,5
Feminin	54,4	57,0	57,7	54,4	58,4	60,3	67,7	50,4	51,7	53,7	50,8	55,1	56,3	61,5
Masculin	41,7	45,0	47,1	42,6	47,5	50,5	60,7	36,9	38,8	41,9	37,8	42,7	44,9	51,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

Fig. 2. Rata de absolvire a învățământului liceal, cu și fără diploma de bacalaureat, pe sexe

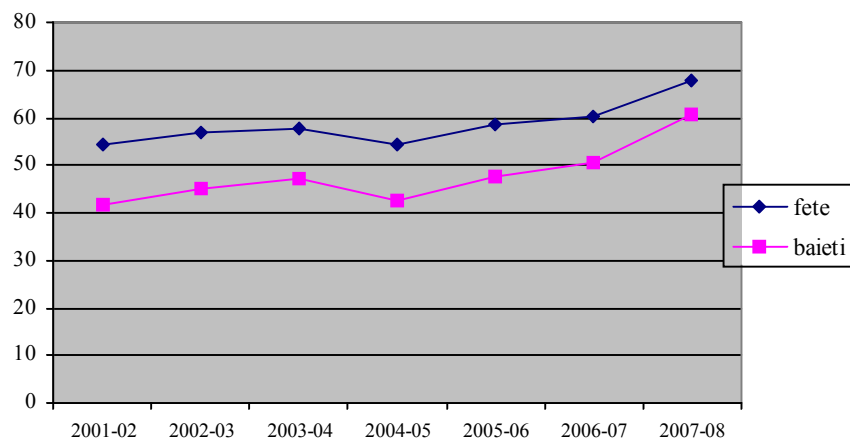
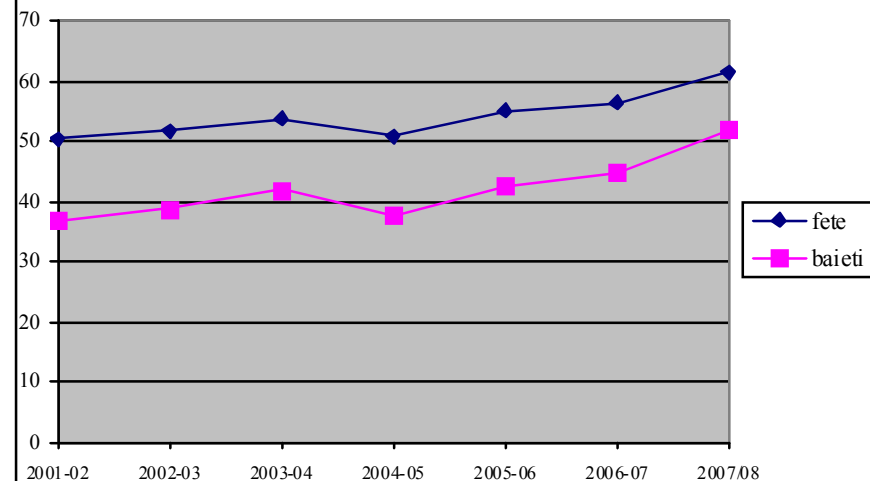

Fig. 3. Rata de absolvire a învățământului liceal, cu diploma de bacalaureat, pe sexe

D. Învățământul liceal și profesional

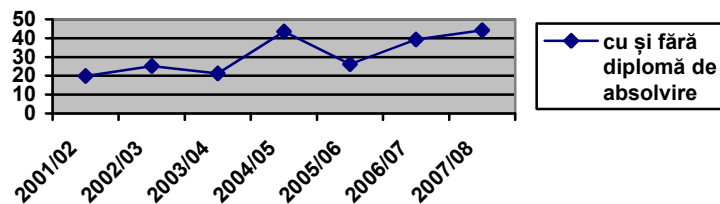
IV. Rezultate

1. Rata de absolvire a învățământului profesional

În anul 2007/2008, rata de absolvire a învățământului profesional, cu și fără examen de absolvire, a înregistrat o creștere semnificativă față de perioada anterioară, valoarea acesteia atingând 44,3%. Totodată, în acest an se înregistrează și cea mai ridicată rată de absolvire a învățământului secundar (liceal și profesional) din întreaga perioadă analizată – peste 97%. În cazul absolvenților de învățământ profesional, diferențele pe sexe în favoarea băieților rămân semnificative.

După o perioadă de evoluție oscilantă, cu creșteri și scăderi semnificative de la un an la altul, rata de absolvire a învățământului profesional cu și fără examen de absolvire înregistrează în ultimii doi ani o tendință pozitivă. Astfel, în anul școlar 2007/2008, rata înregistrează cea mai ridicată valoare din întreaga perioadă analizată, ajungând la 44,3%, cu o creștere față de anul școlar precedent de 5 p.p. și cu aproape 20 p.p. față de anul școlar 2001/2002.

Fig. 1 Evoluția ratei de absolvire a învățământului profesional

În anul 2004/2005, creșterea valorii ratei de absolvire a învățământului profesional s-a datorat faptului că s-au suprapus mai multe serii de absolvenți în același an: alături de absolvenții școlilor profesionale din vechea structură a sistemului de formare profesională cu durata de 3-4 ani, a finalizat studiile și prima cohortă de elevi ai școlilor de arte și meserii introduse în sistem la începutul anului școlar 2003/2004 (nivel cu o durată de 2 ani).

Creșterea ratei de absolvire a învățământului profesional înregistrată în anul 2007/2008 reprezintă efectul pe termen mai lung al măsurii de prelungire a duratei învățământului obligatoriu la 10 ani, implicit orientării unui număr mai mare de elevi către filiera de formare profesională prin SAM, comparativ cu anii anterior implementării măsurii.

Dacă în anul școlar 2005/2006, discrepanțele pe sexe în favoarea băieților înregistrau una dintre cele mai scăzute valori ale ecartului (10,7 p.p), în anul școlar 2007/2008 datele evidențiază o revenire la situația primilor ani ai perioadei analizate. Astfel, ecartul dintre fete și băieți, în ceea ce privește rata de absolvire a învățământului profesional atinge în anul școlar 2007/2008 aproape 19 p.p. în favoarea populației masculine.

Rata de absolvire a învățământului liceal și profesional, cu și fără diplomă de absolvire, calculată împreună, înregistrează de asemenea o creștere semnificativă față de anul școlar anterior, atingând în anul 2007/2008 un procent de 97,4%, cea mai ridicată valoare din întreaga perioadă analizată.

*Definirea
indicatorului
/
Note
metodologice*

*În cazul
învățământului
profesional,
vârsta teoretică
de absolvire
este de 17 ani.
Rata de
absolvire
pentru
învățământul
liceal și
profesional,
calculată
împreună, a
avut ca
referință vârsta
de 18 ani.*

D. Învățământul liceal și profesional

IV. Rezultate

1. Rata de absolvire a învățământului profesional tehnic

1. Rata de absolvire a învățământului profesional

	cu și fără diplomă de absolvire							cu diplomă de absolvire						
	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
Total	19,9	25,2	21,2	43,6	26,2	39,3	44,3	19,6	24,8	20,7	40,9
Feminin	15,5	18,8	15,7	33,5	20,7	30,3	34,7	15,3	18,5	15,4	31,5
Masculin	24,1	31,4	26,4	53,2	31,4	48,0	53,4	23,7	30,8	25,8	49,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2002-2009. Cu începere din anul școlar 2005/2006, INS nu oferă informații cu privire la rezultatele elevilor la examenul final.

2. Rata de absolvire a învățământului liceal și profesional

	cu și fără diplomă de absolvire							cu diplomă de absolvire						
	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
Total	69,9	75,2	75,9	90,0	78,2	94,8	97,4	65,2	69,1	70,7	83,2
Feminin	71,6	75,2	75,4	86,3	78,5	90,7	93,6	67,4	69,6	70,9	80,7
Masculin	68,3	75,3	76,4	93,6	78,0	98,9	101,1	63,1	68,6	70,5	85,6

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2002-2009. Cu începere din anul școlar 2005/2006, INS nu oferă informații cu privire la rezultatele elevilor la examenul final.

Fig. 2 Rata de absolvire a învățământului liceal și profesional, cu și fără diplomă de absolvire

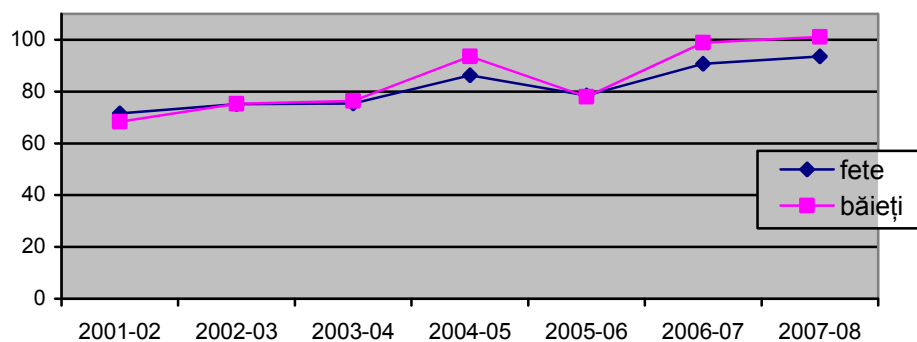
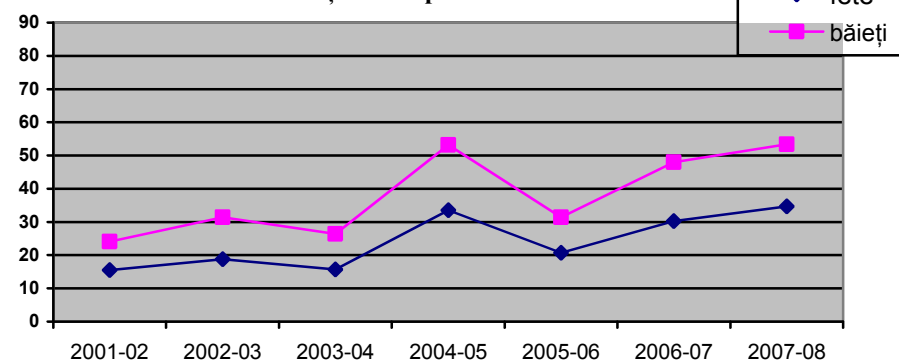

Fig. 3 Rata de absolvire a învățământului profesional, cu și fără diplomă de absolvire

D. Învățământul liceal și profesional

IV. Rezultate

2. Rezultatele elevilor la examenul de bacalaureat

Absolvenții de liceu se înscriu și promovează examenul de bacalaureat în ponderi constant ridicate. În anul școlar 2007/2008, doar 2% dintre absolvenții de liceu nu s-au înscris la examenul de bacalaureat, în timp ce din totalul absolvenților prezenți aproximativ 10% nu promovează examenul.

Participare

În perioada 2001-2008, gradul de participare a absolvenților de liceu la examenul de bacalaureat se situează constant la un nivel ridicat (peste 97%). Mai mult, în anul școlar 2007/2008 se înregistrează cea mai înaltă rată de participare la bacalaureat, aceasta depășind 98%. Rata de participare este mai ridicată în rândul fetelor, fără însă ca diferența față de băieți să depășească 1 p.p.

Dacă raportăm însă numărul elevilor care se înscriu la bacalaureat la totalul celor înscriși în ultima clasă de liceu a aceluiași an școlar, ratele de participare sunt semnificativ mai scăzute pe întreaga perioadă analizată. Nivelul cel mai redus al indicatorului din ultimii 7 ani se înregistrează în anul școlar 2006/2007 – 67,4% – cu 14 p.p. mai puțin decât în anul anterior, respectiv cu 24 p.p. față de anul 2004/2005 când s-a înregistrat nivelul cel mai înalt al indicatorului. În anul școlar 2007/2008, situația se ameliorează ușor, rata de participare la bacalaureat a elevilor înscriși în ultima clasă de liceu ajungând la 70,5%. Această creștere nu reușește însă să recupereze declinul acestui indicator care a debutat în anul 2005/2006. Cu alte cuvinte, aproape o treime dintre tinerii înscriși în ultima clasă de liceu renunță să se înscrie la examenul de bacalaureat.

Rezultate

Rata de promovare a examenului de bacalaureat din numărul elevilor prezenți înregistrează o evoluție oscilantă, cu scăderi și creșteri ușoare de la un an la altul, care nu depășesc însă 3-4 p.p. După o ușoară creștere a ratei de promovare a examenului de bacalaureat în anul școlar anterior, în anul 2007/2008 se înregistrează cea mai scăzută rată de promovare, aceasta fiind de 90%, față de 93,8% în anul anterior. Așadar, rata de nereușită la examenul de bacalaureat a absolvenților de liceu prezenți la examen, în anul școlar 2007/2008, este de aproximativ 10%, cu 4 p.p. mai mult față de anul precedent.

Rata de promovare a examenului de bacalaureat calculată ca raport procentual din numărul elevilor înscriși în ultima clasă de liceu se păstrează însă la o valoare similară celei din anul anterior, în jurul a 63%. Așadar, în anul școlar 2007/2008, aproape 37% dintre elevii înscriși la începutul anului în ultima clasă de liceu nu obțin diplomă de bacalaureat.

Rata de promovare a examenului de bacalaureat a fetelor înscrise în ultima clasă de liceu se păstrează constant mai ridicată față de cea a băieților, diferența pe sexe fiind la nivelul ultimului an de aproximativ 13 p.p.

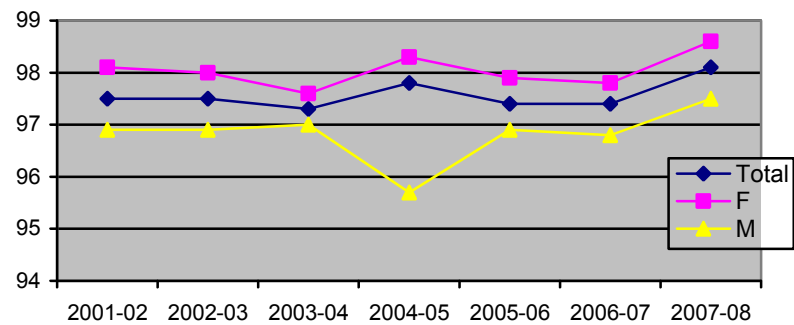
D. Învățământul liceal și profesional

IV. Rezultate

2. Rezultatele elevilor la examenul de bacalaureat

1. Rata de participare la examenul de bacalaureat a absolvenților de liceu

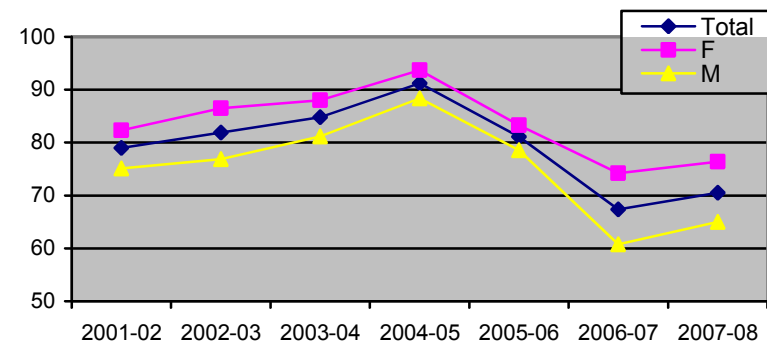
	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006 2007	2007/ 2008
Total	97,5	97,5	97,3	97,8	97,4	97,4	98,1
Feminin	98,1	98,0	97,6	98,3	97,9	97,8	98,6
Masculin	96,9	96,9	97,0	95,7	96,9	96,8	97,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2000-2009.

2. Rata de participare la examenul de bacalaureat a elevilor înscriși în ultima clasă de liceu, în același an școlar

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006 2007	2007/ 2008
Total	79,0	81,9	84,8	91,2	81,1	67,4	70,5
Feminin	82,3	86,5	88,0	93,7	83,3	74,2	76,4
Masculin	75,1	76,9	81,2	88,4	78,6	60,8	65,0

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2000-2009.

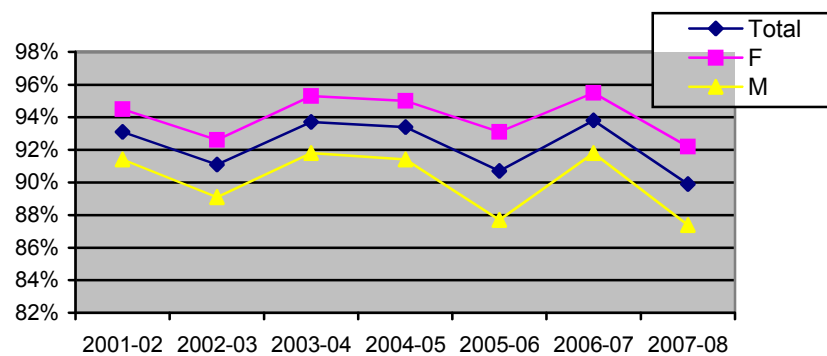
D. Învățământul liceal și profesional

IV. Rezultate

2. Rezultatele elevilor la examenul de bacalaureat

3. Rata de promovare a examenului de bacalaureat din numărul elevilor prezenți

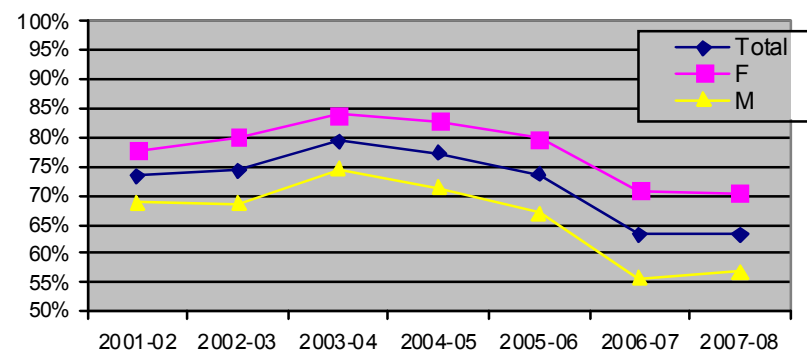
	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006- 2007	2007- 2008
Total	93,1	91,1	93,7	93,4	90,7	93,8	89,9
Feminin	94,5	92,6	95,3	95,0	93,1	95,5	92,2
Masculin	91,4	89,1	91,8	91,4	87,7	91,8	87,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2002-2009.

4. Rata de promovare a examenului de bacalaureat a elevilor înscriși în clasa finală a liceului, în același an școlar

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006- 2007	2007- 2008
Total	73,5	74,6	79,4	85,2	73,6	63,2	63,3
Feminin	77,8	80,1	83,9	89,0	79,8	70,9	70,4
Masculin	68,7	68,6	74,5	80,8	66,9	55,8	56,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2002-2009.

E. Învățământul post-secundar non-terțiar și terțiar

I. Costurile educației

1. Ponderea cheltuielilor pentru învățământul terțiar din totalul cheltuielilor publice pentru educație

2. Costul mediu per student

1. Ponderea cheltuielilor pentru învățământul superior din totalul cheltuielilor pentru educație.

Nivelul de învățământ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Superior	20,1	22,3	21,9	22,8	22,8	22,1	34,9	32,9

Sursa: MECT

2. Costul mediul per student – mii lei *

Nivelul de învățământ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Superior	1065,3	1.283,3	1.659,7	2.185,8	2.680,9	3.260,8	4.479,7	5.022,9

*) aferent fondurilor alocate pentru finanțarea de bază

Sursa: MECT

E. Învățământul postsecundar non-terțiar și terțiar

III. Participarea la educație

1. Rata brută de cuprindere

2. Ponderea studenților înscriși la matematică, științe și tehnologie

În 2008/2009 rata brută de cuprindere în învățământului postliceal și de maiștri a înregistrat o creștere semnificativă față de anul școlar anterior. La nivelul învățământului superior s-a înregistrat, însă, pentru prima dată în ultimii 20 de ani o ușoară tendință de reducere – 51,7%, față de 53,5% în 2007/2008.

Repere europene

În privința ponderii studenților înscriși la Matematică, Științe și Tehnologie, România se situa în anul 2007 pe o poziție superioară, comparativ cu alte țări europene (Letonia, Ungaria, Slovenia), valoarea indicatorului fiind apropiată de media UE – 27 (23,5%, respectiv 24,9% – valoarea medie a țărilor UE). Tendința este, însă, descendentă, în perioada 2000-2007 reducerea fiind de 5 p.p.

Sursa: Eurostat (UOE)

Rata brută de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri, după ce înregistrează în perioada 2001-2006 o reducere considerabilă, ajungând în 2006/2007 la aproape jumătate din cea înregistrată în 2001/2002 (3,6% față de 6,7%), își revine sensul crescător, astfel încât în anul școlar 2008/2009 atinge nivelul de 5,2%. Această tendință se manifestă în special în cazul populației școlare feminine, populația masculină orientându-se, în general, în pondere mult mai redusă spre acest nivel de educație. În ultimul an al perioadei de referință a Raportului, ratele de cuprindere corespunzătoare celor două segmente de populație sunt de 7,6%, respectiv 2,9% (tabel 1).

Învățământul superior reprezintă nivelul de învățământ cu cea mai spectaculoasă creștere a ratei brute de cuprindere, creștere care a debutat imediat după 1990. Un rol important în această evoluție l-a avut alternativa particulară. Nivelul maxim al indicatorului este atins în anul universitar 2007/2008 – aproape 54%, diferența de creștere în acest an comparativ cu anul 2001/2002 fiind de 20 p.p. Anul 2008/2009 marchează, însă, pentru prima dată în ultimele două decenii un ușor regres al nivelului indicatorului – 51,7%, față de 53,6% în anul anterior (tabel 2).

Pe parcursul întregii perioade de referință, rata de cuprindere a populației feminine a fost mai ridicată, comparativ cu cea corespunzătoare populației masculine, diferența crescând de la aproximativ 6 p.p. în 2001/2002 la aproape 16 p.p. în 2007/2008.

În ultimul an această diferență se reduce la 13 p.p., dat fiind că scăderea ratei de cuprindere s-a produs aproape exclusiv la fete.

Important de semnalat este, însă, marea diferență, pe medii de rezidență, care la nivelul anului universitar 2007/2008 (primul an pentru care au fost colectate date dezagregate, pe medii de rezidență) a fost de 37 p.p. (67%, față de 30,9%). În 2008/2009 această diferență se reduce la 29 p.p., consecință a menținerii trendului ascendent în cazul populației provenite din mediul rural, concomitent cu reducerea ratei de cuprindere pentru tinerii din urban.

Principala cauză a creșterii nivelului de participare la învățământul superior a fost reprezentată de cererea ridicată pentru educația de acest nivel, determinată de capacitatea mai mare a pieței forței de muncă de absorbție a persoanelor cu calificare superioară și de riscul mai redus al șomajului pentru absolvenții acestui nivel de educație.

Analiza datelor disponibile pe ansamblul învățământului superior evidențiază faptul că ponderea studenților înscriși la Matematică, Științe și Tehnologie a înregistrat în perioada 2000-2007 o evoluție oscilantă, cu un trend descendent început din 2004 până în ultimul an al intervalului, an în care valoarea indicatorului ajunge la 23,5% (tabel 4).

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Rata brută de cuprindere școlară reprezintă numărul total al studenților cuprinși în învățământul superior, indiferent de vârstă, ca raport procentual din totalul populației din grupa oficială de vârstă corespunzătoare învățământului superior. Indicatorul se utilizează pentru a evidenția nivelul general de participare la educația de nivel terțiar într-un anumit an universitar. Acesta reflectă capacitatea sistemului de educație de a permite accesul populației din grupa respectivă de vârstă. Începând din anul universitar 2007/2008 indicatorul a putut fi calculat și pe medii de rezidență ale studenților, metodologia de culegere a datelor luând în considerare și acest criteriu. Devine posibilă, astfel evaluarea disparităților dintre ariile urbane și rurale sub aspectul participării la învățământul superior, implicit dezvoltarea unor măsuri de stimulare a participării la acest nivel de educație a populației din mediul rural.

Indicatorul ponderea studenților înscriși la Matematică, Științe și Tehnologie se calculează din totalul studenților înscriși în învățământul superior, într-un anumit an universitar. Acest indicator face parte din sistemul de indicatori pe baza cărora se urmărește îndeplinirea țărilor concrete (benchmarks) stabilite în cadrul Strategiei de la Lisabona în perspectiva anului 2010.

E. Învățământul postsecundar non-terțiar și terțiar

III. Participarea la educație

1. Rata brută de cuprindere

2. Ponderea studenților înscriși la matematică, științe și tehnologie

1. Rata brută de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
Total	6,7	6,4	5,9	5,1	4,5	3,6	4,4	5,2
Feminin	8,5	8,1	7,5	6,7	6,0	5,4	6,5	7,6
Masculin	4,9	4,7	4,4	3,7	3,0	2,0	2,3	2,9

Obs. În calcularea indicatorului, raportarea s-a făcut la populația de 19-21 ani.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

2. Rata brută de cuprindere în învățământul superior

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
Total	31,2	35,3	37,9	40,2	44,8	47,2	53,6	51,7
Urban	-	-	-	-	-	-	68,0	62,8
Rural	-	-	-	-	-	-	30,9	33,9
Feminin	34,6	39,3	42,6	45,1	50,8	54,1	61,7	58,4
Masculin	28,0	31,4	33,5	35,4	39,0	40,6	45,9	45,3

Obs. În calcularea indicatorului, raportarea s-a făcut la populația de 19-23 ani.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

3. Rata brută de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri și superior

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
Total	35,1	38,9	41,2	43,2	47,5	49,5	56,3	54,9
Feminin	39,6	44,0	46,8	49,0	54,4	57,6	65,8	63,1
Masculin	30,8	34,1	35,9	37,6	40,9	41,8	47,3	47,1

Obs. În calcularea indicatorului, raportarea s-a făcut la populația de 19-23 ani.

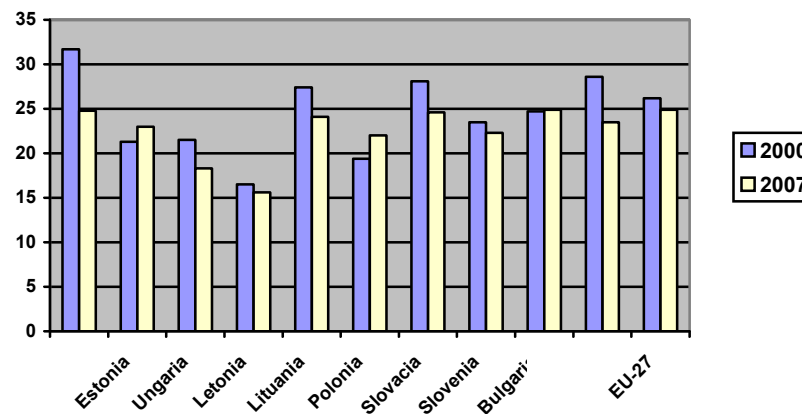
Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

4. Ponderea studenților înscriși la Matematică, Științe și Tehnologie – România

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
28,6	26,9	26,0	27,7	26,9	25,7	23,6	23,5

Sursa: Eurostat, 2009.

Fig. 1. Ponderea studenților înscriși la Matematică, Științe și Tehnologie – date comparative

Sursa: Progress towards the Lisbon Objectives in Education and Training. 2005 Report, Brussels, Commission of the European Communities, 2009.

E. Învățământul postsecundar non-terțiar și terțiar

III. Participarea la educație

3. Durata medie de frecventarea a învățământului

4. Rata specifică de cuprindere, pe vârste

*Definirea indicatorului/
Note metodologice*

În învățământul superior continuă tendința ascendentă privind durata medie de frecventare a acestui nivel de studii (de la 1 an în 2001/2002 la 1,5 ani în 2008/2009), precum și rata specifică de cuprindere a populației pentru fiecare vârstă corespunzătoare învățământului superior.

Indicatorii durata medie de frecventare a învățământului și rata specifică de cuprindere brută de cuprindere pe vârste nu au putut fi calculați și pe mediile de rezidență ale studenților, deoarece în prezent lipsesc informațiile necesare. Ca urmare, nu se pot face estimări privind valorile acestor indicatori pentru cele două segmente de populație – din mediul urban, respectiv rural.

Durata medie de frecventare a învățământului superior a crescut, în perioada 2001-2008 cu 0,5 ani – de la 1 an în 2001/2002 la 1,5 ani în 2008/2009 (tabel 1). Creșterea duratei medii de frecventare a acestui nivel de educație a fost determinată, la nivel general, de sporirea ratei brute de cuprindere în învățământul superior.

Analiza duratei medii de frecventare a învățământului superior pe sexe evidențiază valori mai ridicate ale acestui indicator în cazul populației feminine: 1,7 ani, comparativ cu 1,3 ani în cazul populației masculine – la nivelul anului universitar 2008/2009. Astfel de diferențe, care rezultă din rata de participare mai ridicată în cazul fetelor, se remarcă pe parcursul întregii perioade de referință a prezentului raport.

În mod firesc, concomitent cu sporirea ratei brute de participare la învățământul terțiar în perioada 2001-2008 au crescut semnificativ și ratele specifice de cuprindere la toate vârstele care aparțin grupei de vârstă 19-29 ani și peste (tabel 3).

Analiza datelor corespunzătoare anului universitar 2008/2009 evidențiază însă o situație specifică, în condițiile în care în anul 2008 a absolvit prima generație de studenți care au studiat în noua structură tip Bologna (ciclul I licență de 3 ani). Astfel, în 2008/2009, se constată o reducere a ratei de participare comparativ cu anul universitar anterior în special la vârstele de 22 și 23 ani, dat fiind că vârsta oficială corespunzătoare învățământului superior (ciclul I Bologna) este de 3 ani – 19-21 ani.

Se păstrează, de asemenea, tendința de creștere a ratei specifice de cuprindere la vârstele de peste 24 ani. Astfel, comparativ cu anul 2001, la grupa de 25-29 ani creșterea este de aproape două ori în 2008, iar la grupa de 30-34 ani – de aproape 3 ori.

Așa cum s-a remarcat și în cazul indicatorilor rata brută de cuprindere și durata medie de frecventare, valorile ratei specifice de cuprindere pe vârste în învățământul superior reflectă un nivel mai înalt de participare la educație a segmentului de populație feminină. La vârstele de 19 și 20 ani aceste diferențe ajung, în anul universitar 2008/2009, la aproximativ 13 p.p.

În cazul învățământului postliceal – având în vedere rata brută de participare foarte redusă – și durata medie de frecventare înregistrează valori scăzute: 0,2 ani în perioada 2001-2004 și 0,1 ani în perioada 2005-2008 (tabel 2). În 2008/2009, ratele specifice de cuprindere în acest nivel de educație înregistrează totuși valori ușor mai ridicate, comparativ cu anul școlar anterior; valorile sunt mai mari în cazul populației feminine (tabel 4).

E. Învățământul postsecundar non-terțiar și terțiar

III. Participarea la educație

3. Durata medie de frecvență a învățământului

4. Rata specifică de cuprindere, pe vârste

1. Durata medie de frecvență a învățământului superior

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
Total	1,0	1,2	1,3	1,3	1,4	1,5	1,6	1,5
Feminin	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,9	1,7
Masculin	0,9	1,0	1,1	1,1	1,2	1,3	1,3	1,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

2. Durata medie de frecvență a învățământului postliceal și de maștri

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
Total	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
Feminin	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Masculin	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,07	0,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

3. Rata specifică de cuprindere, pe vârste, în învățământul superior

		2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
18 ani	Total	16,8	14,3	12,4	13,3	12,9	13,1	17,9	18,4
	F	19,89	16,9	14,7	15,6	15,4	16,1	21,6	21,7
	M	13,9	11,8	10,2	11,1	10,5	10,1	14,4	15,1
19 ani	Total	25,1	28,7	31,2	29,9	33,1	31,7	36,4	37,4
	F	28,94	33,4	37,1	34,8	40,4	37,2	44,8	43,8
	M	21,5	24,3	25,6	25,2	26,1	26,3	28,3	31,3
20 ani	Total	23,2	27,9	30,0	31,6	31,4	34,1	33,6	36,3
	F	26,8	32,3	34,7	36,7	36,6	39,9	39,9	43,2
	M	19,8	23,6	25,6	26,8	26,5	28,6	27,6	29,6
21 ani	Total	21,5	24,4	26,2	29,2	31,6	31,4	34,8	30,1
	F	24,2	28,3	29,7	33,0	36,7	36,8	40,9	34,1
	M	19,0	20,6	22,8	25,7	26,7	26,4	28,9	26,2
22 ani	Total	18,5	20,6	22,0	23,4	26,5	30,4	31,6	25,3
	F	20,4	22,4	24,1	26,2	30,0	35,2	37,2	27,3
	M	16,5	18,9	20,0	20,8	23,2	25,9	26,2	23,4
23 ani	Total	13,8	14,7	15,3	16,3	18,4	21,4	23,7	18,4
	F	15,1	15,4	16,2	17,4	19,2	22,7	25,5	19,3
	M	12,6	14,1	14,5	15,2	17,6	20,1	22,0	17,5
24 ani	Total	9,4	10,6	11,2	11,3	12,7	13,8	17,7	15,3
	F	10,1	11,0	11,9	12,2	13,1	14,8	18,5	15,9
	M	8,8	10,2	10,6	10,5	12,3	12,8	17,0	14,7
25-29 ani	Total	4,4	5,0	5,1	5,3	6,1	6,6	8,0	8,2
	F	4,6	5,2	5,5	5,7	6,5	7,1	8,4	8,8
	M	4,3	4,8	4,7	4,9	5,7	6,1	7,6	7,6
30-34 ani	Total	0,9	1,0	1,2	1,2	1,5	1,8	2,3	2,5
	F	1,0	1,1	1,4	1,4	1,7	2,0	2,5	2,9
	M	0,9	0,9	1,0	1,0	1,3	1,5	2,1	2,0

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

E. Învățământul postsecundar non-terțiar și terțiar

III. Participarea la educație

3. Durata medie de frecvență a învățământului

4. Rata specifică de cuprindere, pe vârste

4. Rata specifică de cuprindere, pe vârste, în învățământul postliceal și de maștri

		2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
18 ani	Total	1,3	0,8	0,7	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3
	Feminin	1,8	1,1	1,0	0,6	0,4	0,5	0,6	0,5
	Masculin	0,7	0,5	0,5	0,3	0,2	0,1	0,1	0,2
19 ani	Total	3,3	3,0	2,6	2,1	1,6	1,1	1,1	1,7
	Feminin	4,5	4,2	3,1	2,8	2,1	1,7	1,7	2,7
	Masculin	2,2	1,8	2,1	1,5	1,1	0,6	0,5	0,7
20 ani	Total	4,1	3,5	3,2	2,1	2,4	1,7	1,6	1,9
	Feminin	5,8	4,7	4,3	3,8	3,3	2,7	2,5	3,2
	Masculin	2,5	2,4	2,3	1,9	1,5	0,8	0,8	0,7
21 ani și peste	Total	11,1	11,2	10,6	10,5	9,5	7,9	10,6	11,4
	Feminin	13,3	13,6	13,3	13,5	12,7	11,5	15,7	16,0
	Masculin	9,0	8,9	8,0	7,7	6,5	4,5	5,7	6,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

Fig. 2. Rata specifică de cuprindere, pe vârste, în învățământul postliceal și de maștri

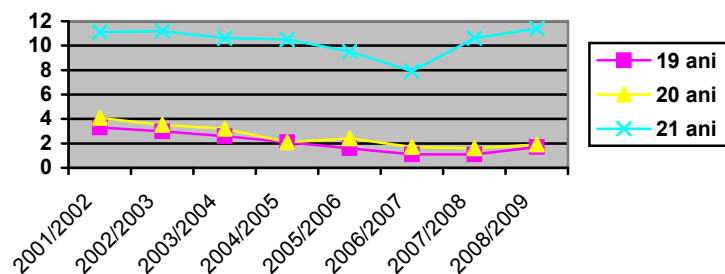
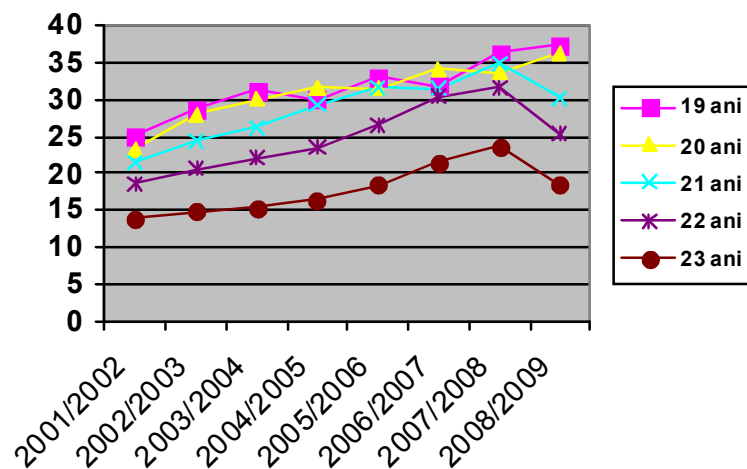

Fig. 1. Rata specifică de cuprindere, pe vârste, în învățământul superior

E. Învățământul postsecundar non-terțiar și terțiar

III. Participarea la educație

5. Rata de tranziție

6. Rata de acces (a absolvenților cu examen de bacalaureat din seria curentă)

În perioada 2001-2008, rata de tranziție de la învățământul liceal la învățământul superior și rata de acces au înregistrat, în general, un trend ascendent. În anul universitar 2008/2009, valoarea ratei de tranziție s-a diminuat, însă, semnificativ comparativ cu anul anterior (aproximativ 9 p.p.).

În perioada 2001-2007, rata de tranziție în învățământul superior a înregistrat, în general, o tendință ascendentă, singurul an universitar în care se înregistrează o scădere față de anul precedent fiind 2006/2007 (62,2% față de 68,8%) – tabel 1. Anul universitar 2008/2009 marchează, însă, o reducere accentuată (9 p.p.) față de anul anterior 62,8% comparativ cu 71,8%. Diminuarea ratei de tranziție în ultimul an universitar a generat, așa cum s-a constatat din analiza celorlalți indicatori, reducerea pentru prima dată în ultimele două decenii a ratei brute de cuprindere în acest nivel de învățământ.

Și la nivelul acestui indicator se înregistrează diferențe în funcție de criteriul sex, populația feminină păstrând situația de avantaj pe parcursul întregului interval analizat. Diferențele între cele două segmente de populație variază între 4 și aproximativ 14 p.p., diferența cea mai mare înregistrându-se în 2008/2009. De altfel, la nivelul acestui an, reducerea valorii indicatorului analizat față de anul anterior este de peste două ori mai mare în cazul segmentului masculin de populație, comparativ cu cel feminin: aproximativ 13 p.p. (55,8% față de 68,6%), comparativ cu 6 p.p. (69,5% față de 75,1%).

În ceea ce privește rata de acces (a absolvenților cu examen de bacalaureat din seria curentă), valoarea acestui indicator (care, în mod firesc, este superioară valorii ratei de tranziție, fiind calculat prin raportarea la numărul elevilor care au reușit la examenul de bacalaureat) evidențiază, în perioada 2001-2008, o creștere de peste 16 puncte procentuale pe ansamblul populației respective: de la 61,1% la 77,4% (în anul 2006/2007 s-a înregistrat, însă, la fel ca în cazul indicatorului *rata de tranziție*, o scădere de aproape 6 pp față de anul anterior). În ultimul an al perioadei de referință indicatorul ajunge la valoarea cea mai ridicată – 77,4%.

Diferențele înregistrate pe sexe se păstrează pe tot intervalul analizat în favoarea fetelor, în ultimul an ecartul atingând nivelul maxim – aproximativ 8 p.p. (81,3%, respectiv 72,9%).

Analiza diferiților indicatori de evaluare a aspectelor cantitative evidențiază, dincolo de ușoara tendință de reducere din ultimul an, evoluții spectaculoase la nivelul învățământului superior. Schimbările intervenite în structura și organizarea învățământului universitar, precum și Legea calității reprezintă premise pentru asigurarea și unui înalt nivel de performanță, sub aspect calitativ.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul rata de tranziție în învățământul superior exprimă numărul de studenți admiși în primul an de studii al învățământului superior într-un anumit an școlar, ca raport procentual față de numărul de elevi înscriși în anul terminal al învățământului liceal (clasa a XII-a) din anul școlar anterior.

Acest indicator permite măsurarea nivelului de tranziție de la învățământul liceal la învățământul superior. Considerat din perspectiva învățământului liceal acesta reprezintă un indicator referitor la ieșirile din sistem; privit din perspectiva nivelului de învățământ superior acesta este un indicator de acces.

Indicatorul rata de acces (a absolvenților cu examen de bacalaureat din seria curentă) s-a calculat prin raportarea numărului de studenți înscriși (pentru prima oară) în anul I la numărul de absolvenți ai examenului de bacalaureat din seria curentă.

E. Învățământul postsecundar non-terțiar și terțiar

III. Participarea la educație

5. Rata de tranziție

6. Rata de acces (a absolvenților cu examen de bacalaureat din seria curentă)

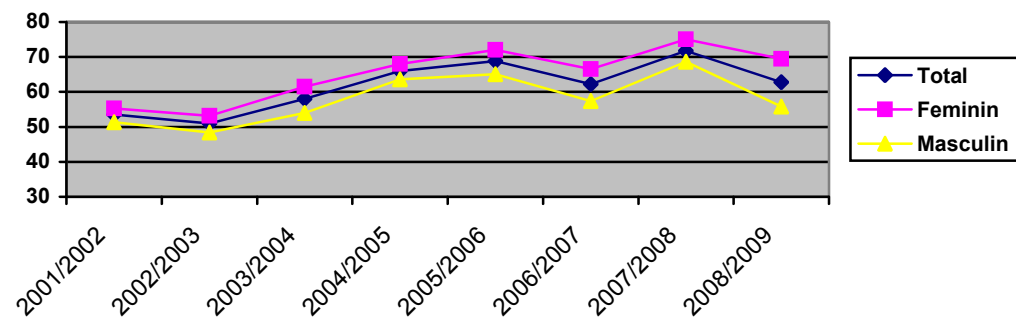
1. Rata de tranziție la învățământul superior

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
T	53,5	51,0	58,0	66,0	68,8	62,2	71,8	62,8
F	55,3	53,2	61,5	68,0	72,0	66,5	75,1	69,5
M	51,3	48,4	54,0	63,6	65,1	57,4	68,6	55,8

Obs.: S-a calculat din numărul elevilor înscriși în clasa a XII-a în anul școlar anterior.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

Fig. 1. Rata de tranziție la învățământul superior

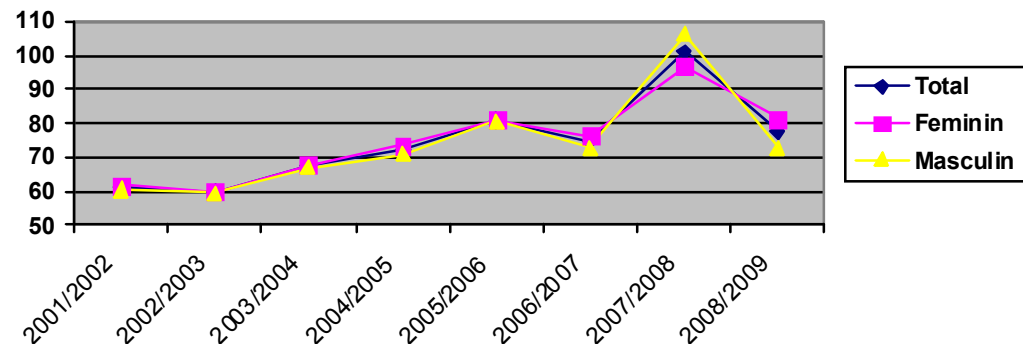
2. Rata de acces (a absolvenților cu examen de bacalaureat din seria curentă) la învățământul superior

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2008/ 2009
T	61,1	59,7	67,3	72,3	80,8	74,9	77,4
F	61,6	59,9	67,7	73,7	80,9	76,4	81,3
M	60,4	59,4	66,7	70,7	80,5	72,9	72,9

Obs.: S-a calculat din numărul elevilor care au reușit la examenul de bacalaureat în anul școlar anterior.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

Fig. 2. Rata de acces (a absolvenților cu examen de bacalaureat din seria curentă) la învățământul superior

E. Învățământul postsecundar non-terțiar și terțiar

III. Participarea la educație

7. Abandonul școlar

Rata abandonului școlar în învățământul postliceal se reduce, în anul școlar 2007/2008, la 4,8%, ceea ce reprezintă aproximativ jumătate din valorile înregistrate în ceilalți ani ai perioadei de referință (2001-2007).

Învățământului postliceal și de maiștri i-a fost caracteristică o rată foarte ridicată a ratei abandonului școlar pe parcursul celor mai mulți ani ai perioadei de referință (2001-2005), în anii școlari 2001/2002 și 2004/2005 valoarea acesteia situându-se la aproape 10%. În cazul populației școlare masculine indicatorul a atins valori și mai ridicate, cuprinse între 10-16%, față de 5-7% - rată corespunzătoare populației feminine. Anul școlar 2006/2007 marchează începutul unei tendințe descendente (7.5%), care devine mult mai vizibilă în anul școlar următor – 4,8%. Se observă, astfel, că în ultimul an școlar pentru care dispunem de date (2007/2008), nivelul indicatorului analizat s-a redus la jumătate din valorile înregistrate pe parcursul primilor ani luați în considerare în cadrul analizei (2001/2002).

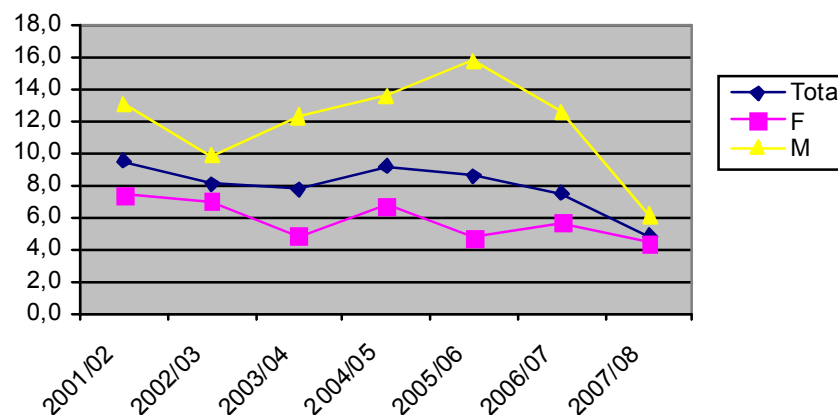
O posibilă cauză a ratei ridicate a abandonului la acest nivel de învățământ o constituie reorientarea profesională pe parcursul școlarizării.

1. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maiștri

	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
Total	9,5	8,1	7,7	9,2	8,6	7,5	4,8
Feminin	7,4	7,0	4,8	6,7	4,7	5,6	4,4
Masculin	13,1	9,8	12,3	13,6	15,8	12,6	6,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2001-2009.

Fig. 1. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maiștri

E. Învățământul post-secundar, terțiar și non-terțiar

IV. Rezultate

1. Rata de absolvire a învățământului superior/postliceal și de maiștri

Rata de absolvire a învățământului superior cu diplomă de licență înregistrează o creștere continuă, ajungând la peste 65% în anul școlar 2007/2008. Creștere spectaculoasă a ratei de absolvire a învățământului superior (cu sau fără examen de licență), de la 40,9% în anul 2006/2007 la 68,5% la finele anului 2008 se datorează în principal schimbării structurii învățământului superior ca urmare a implementării procesului Bologna. Diferențele pe sexe tind să se accentueze, fetele deținând un avantaj foarte important în raport cu băieții.

În anul 2007/2008 asistăm la o **creștere spectaculoasă a ratei de absolvire a învățământului superior**, de la 40,9% în anul 2006/2007 la 68,5% la finele anului 2008. Această situație se datorează în principal schimbării structurii învățământului superior ca urmare a implementării procesului Bologna. Astfel, la finalul anului 2008, numărul absolvenților de învățământ superior cuprinde atât absolvenții Bologna cu durata studiilor de 3 ani, cât și studenții care au absolvit facultatea cu o durată de 4 sau 5 ani, conform vechii structurii a învățământului superior. Ca urmare, evoluția ratei de absolvire în învățământul superior urmează trendul ascendent al ultimilor 7 ani, cu o accentuare a tendinței de creștere în ultimul an de referință pentru care dispunem de date.

Rata de absolvire a învățământului superior, calculată în raport cu numărul absolvenților care **posedă diplomă de licență, este ușor mai scăzută**, aceasta atingând 65,1% în anul școlar 2007/2008. Se remarcă, însă, aceeași creștere semnificativă a valorii indicatorului comparativ cu anul anterior cu aproximativ 28 p.p., explicația fiind aceeași cu cea menționată în cazul indicatorului precedent.

Diferențele pe sexe tind să se accentueze de la un an la altul, atingând un ecart extrem de ridicat în favoarea fetelor la finele perioadei analizate. Astfel, în anul 2007/2008, rata de absolvire a fetelor depășește cu peste 42 p.p. pe cea corespunzătoare băieților.

Rata absolvenților de învățământ postliceal și de maiștri cu și fără examen de absolvire continuă tendința descendentă și în anul 2007/2008, situându-se în acest an la mai puțin de jumătate față de nivelul înregistrat la începutul perioadei analizate: 3,5% față de 8,8%.

Rata de absolvire a învățământului postliceal și de maiștri cu și fără examen de absolvire, în cazul fetelor, se păstrează constant mai ridicată decât la băieți, diferențele fiind de 3-5 p.p. pe parcursul intervalului analizat.

După un punct maxim de evoluție de 27,7% atins în anul 2003, **rata absolvenților de Matematică, Știință și Tehnologie din totalul absolvenților de învățământ superior înregistrează în România o scădere progresivă** în ultimii ani, ajungând la 23,5% în anul 2007. Comparativ cu alte țări europene (Ungaria, Polonia, Letonia, Estonia, Slovenia), România se situează totuși pe o poziție superioară, constant foarte apropiată de nivelul mediu european. De altfel, trendul descendent al ratei este comun majorității țărilor europene cu excepția câtorva țări ca Polonia sau Estonia, unde se înregistrează ușoare creșteri ale ratei în ultimii ani.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Procentul absolvenților unui anumit nivel de educație din totalul populației în vârstă teoretică de absolvire specifică nivelului respectiv de educație este un indicator care reflectă calitatea și eficiența internă a sistemului de educație, dar și rezultatele acestuia.

În calculul ratei de absolvire a învățământului superior vârsta teoretică de referință a fost de 23 de ani, iar pentru învățământul postliceal de 21 de ani.

Ponderea absolvenților la Matematică, Științe și Tehnologie se calculează din totalul absolvenților de învățământ superior dintr-un anumit an universitar. Această pondere face parte din sistemul de indicatori europeni urmăriți în vederea îndeplinirii obiectivelor de la Lisabona.

E. Învățământul post-secundar, terțiar și non-terțiar

IV. Rezultate

1. Rata de absolvire a învățământului superior/ postliceal și de maiștri

1. Rata de absolvire a învățământului superior

	cu și fără examen de final de studii							cu diplomă de licență						
	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
Total	25,9	28,9	31,8	33,4	37,7	40,9	68,5	21,6	26,5	28,5	30,1	31,6	37,4	65,1
Feminin	30,5	34,2	37,6	39,4	45,2	49,9	91,1	26,3	32,3	34,5	35,6	38,4	46,4	86,9
Masculin	21,6	23,8	26,3	27,6	30,5	32,4	47,0	17,1	21,0	22,8	24,7	25,2	28,8	44,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2002-2009.

2. Rata de absolvire a învățământului postliceal și de maiștri

	cu și fără diplomă de absolvire							cu diplomă de absolvire						
	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2007	2006/ 2007	2007/ 2008	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2007/ 2008	
Total	8,2	7,8	7,6	6,0	4,7	3,9	3,5	8,0	7,6	7,4	5,9	
Feminin	10,7	9,6	10,0	7,9	6,3	5,2	5,4	10,6	9,4	9,5	7,7	
Masculin	5,7	6,0	5,3	4,2	3,1	2,6	1,8	5,6	5,8	5,5	4,1	

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2002-2009. Începând cu anul școlar 2005/2006, INS nu oferă date privind rezultatele la examenul de finalizare a învățământului postliceal.

3. Ponderea absolvenților în matematică, științe și tehnologie

Anul	Bulgaria	Slovenia	Marea Britanie	Norvegia	Finlanda	Ungaria	Republica Cehă	Polonia	Lituania	Estonia	Slovenia	România	UE
2001	26,2	28,3	27,9	19,8	36,8	20,4	31,3	19,9	26,6	21,3	22,5	26,9	26,2
2002	27,7	27,7	26,4	19,0	37,2	18,0	31,5	20,7	25,7	20,9	21,3	26,0	26,1
2003	27,2	26,6	24,4	18,5	38,2	21,0	30,8	21,5	25,5	21,6	22,0	27,7	26,1
2004	27,2	26,4	23,8	17,1	38,3	18,6	30,3	21,5	25,7	22,0	21,9	26,9	25,9
2005	26,7	26,4	23,6	16,6	38,0	17,8	29,3	21,4	24,9	22,6	21,2	25,7	25,5
2006	26,0	25,4	23,0	15,8	37,4	17,7	24,5	22,2	24,1	22,4	21,1	23,6	25,2
2007	24,9	24,6	22,9	16,1	36,6	18,3	24,8	22,0	24,1	23,0	22,3	23,5	24,9

Sursa: Eurostat, 2009.

E. Învățământul post-secundar, terțiar și non-terțiar

IV. Rezultate

1. Rata de absolvire a învățământului superior/ postliceal și de maiștri

Fig. 1 Rata de absolvire a învățământului superior

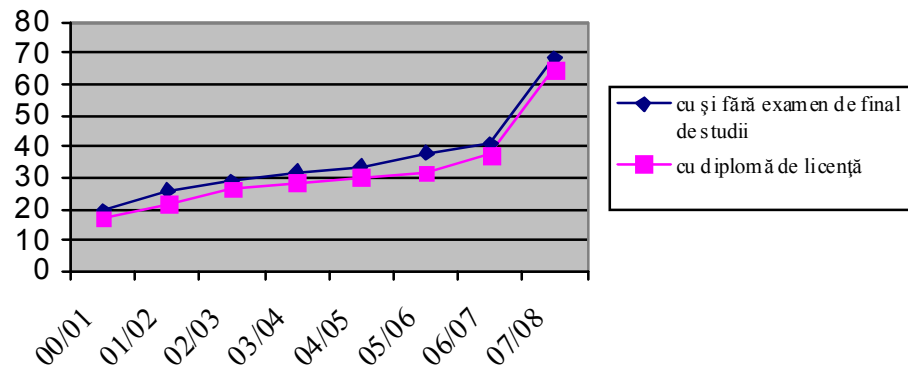
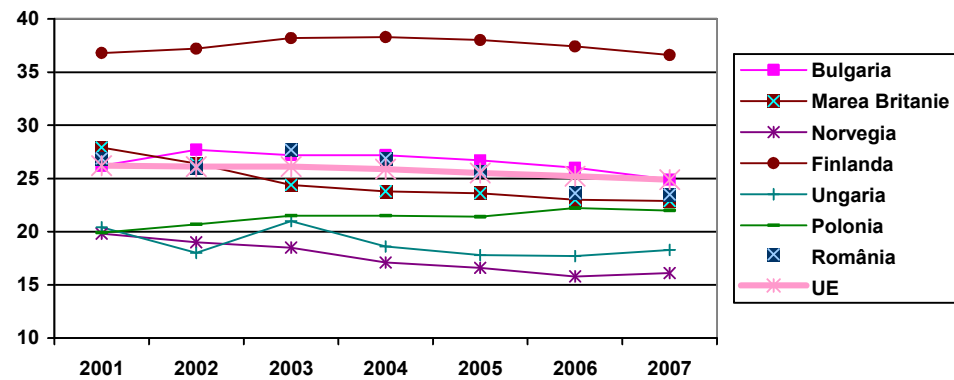
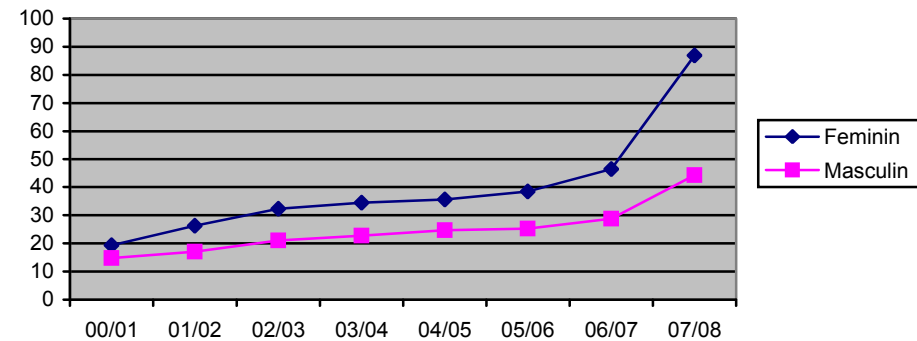

Fig. 3 Rata de absolvire a învățământului superior, cu diplomă de licență, pe sexe

F. Formarea profesională continuă

I. Costurile formării

1. Ponderea cheltuielilor pentru FPC din totalul cheltuielilor pentru educație

Deși cheltuielile pentru formarea profesională continuă asigurată de întreprinderi pentru formarea propriilor angajați au crescut în perioada de referință, distanța față de media europeană rămâne semnificativă. De asemenea, în anul 2008, ponderea cheltuielilor pentru formarea profesională a șomerilor reprezintă mai puțin de 10% din cheltuielile publice cu măsuri active și mai puțin de 2% din totalul cheltuielilor pe piața muncii.

Definirea indicatorului/ Note metodologice

Indicatorul exprimă cheltuielile totale pentru FPC ca expresie procentuală din totalul cheltuielilor pentru educație. Acest indicator trebuie să ia în calcul, ca și în cazul cheltuielilor totale pentru educație, în același timp, atât contribuțiile publice cât și cele private (indivizi, companii) necesare organizării de cursuri de formare continuă. În prezent nu dispunem de informații necesare calculării indicatorului. În absența acestor date, analiza se va realiza pe baza indicatorilor privind costurile totale cu formarea profesională continuă per angajat în întreprinderile care organizează formarea și ponderea cheltuielilor publice pentru organizarea de cursuri de formare în totalul cheltuielilor pentru piața muncii.

Repere internaționale

Cheltuielile medii per angajat ale întreprinderilor pentru FPC se situează, în continuare, mult sub media europeană sau a unor alte state din Europa Centrală și de Est (Slovenia, Ungaria sau Cehia).

Din păcate, România înregistrează, alături de Grecia, Letonia și Bulgaria, ponderea cea mai scăzută a costurilor cu formarea angajaților în totalul cheltuielilor cu angajații. La polul opus se situează state precum Irlanda, Danemarca și Suedia cu valori de trei ori mai mari ale nivelului acestui indicator.

Ancheta *Caracteristici ale FPC în întreprinderile din România* (INS, 2007) – cu referire la date pe anul 2005 – indică un cost mediu al formării profesionale continue asigurate de întreprinderi de 1.141 lei per participant. Această valoare este de două ori mai ridicată în comparație cu ancheta precedentă (INS, 2001, cu date pentru anul 1999).

Cel mai important nivel este atins în cazul industriei extractive (2.492 lei /participant), iar cel mai scăzut în construcții (569 lei). De asemenea, studiul arată că, în medie, o oră de formare profesională are o valoare de 25,9 lei.

În întreprinderile aparținând sectorului public, costul mediu per participant este sensibil mai ridicat (1.470 lei față de 1.050 în sectoul privat). De asemenea, în întreprinderile mari, cheltuielile per participant sunt de două ori mai mari în comparație cu cele realizate de întreprinderile mici (1.243 respectiv 675 lei).

Din păcate, nu există date privind valoarea contribuțiilor indivizilor pentru asigurarea propriei formări.

Cheltuielile publice pentru formare profesională continuă sunt suportate, în România, și din alte fonduri în afara bugetului pentru învățământ. Astfel, formarea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă se realizează din bugetul asigurărilor de șomaj. La nivelul anului 2008, conform datelor furnizate de către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM), din totalul cheltuielilor publice pentru piața muncii, numai 2% au reprezentat cheltuieli pentru organizarea de cursuri de formare continuă (cu 0,3 p.p. mai ridicată în comparație cu anul precedent).

Această stare de fapt se explică în primul rând prin numărul relativ redus de șomeri care beneficiază de această importantă măsură activă de combatere a șomajului în comparație cu numărul total al persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă. Cele mai afectate rămân categoriile vulnerabile pe piața muncii (tineri absolvenți, persoane aparținând minorității roma, persoane aflate în situație de dezavantaj socio-economic etc.).

F. Formarea profesională continuă

I. Costurile formării

1. Ponderea cheltuielilor pentru FPC din totalul cheltuielilor pentru educație

1. Ponderea cheltuielilor cu formarea profesională în total cheltuieli pe piața muncii și în total cheltuieli măsuri active (execuția bugetară la 31.12.2008)

	RON	% cheltuieli formare profesională
Cheltuieli pe piața muncii	1.355.779.540	2,0
Cheltuieli măsuri active	277.776.806	9,9

Sursa : Raportul de activitate al ANOFM pe anul 2008

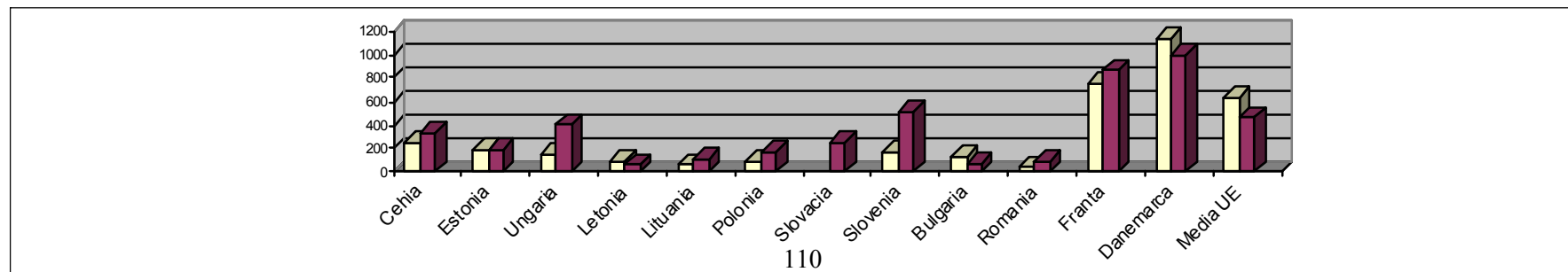
2. Costul mediu al FPC, pe activități economice, în anul 2005

Activități economice	Costul mediu al FPC pe participant (în RON)	Costul mediu orar al FPC (în RON)
Total	1.141	25,9
Industrie – total, din care :	1.111	25,8
- Industria extractivă	2.492	73,1
- Industria prelucrătoare	831	20,9
- Energie electrică, termică, gaze și apă	2.054	29,7
Construcții	569	12,6
Comerț	891	27,5
Hoteluri și restaurante	1.705	14,8
Transport, depozitare și comunicații	1.378	25,3
Intermedieri financiare	1.639	55,9
Tranzacții imobiliare	1.445	21,4
Alte servicii colective, sociale și personale	830	28,1

Sursa: Caracteristici ale FPC în întreprinderile din România în anul 2005, INS, 2007.

Fig. 1. Costurile totale cu formarea profesională continuă per angajat, 1999 și 2005 (prețuri raportate la paritatea puterii de cumpărare, în EURO) – date comparative

Sursa: Progress Towards Lisbon Objectives in Education and Training, Commission of the European Communities, 2008.

F. Formarea profesională continuă

III. Participarea la educație și formare profesională

1. Rata de participare a adulților (25-64 ani) la educație și formare continuă

Rata de participare a adulților cu vârste între 25 și 64 de ani la educație și formare profesională se menține la un nivel redus, la nivelul anului 2007 aceasta fiind de 1,3%.

La nivelul anului 2008, conform rezultatelor anchetei AMIGO realizată de Institutul Național de Statistică, numai 3,8% dintre persoanele care au urmat o formă de instruire în ultimele 4 săptămâni în sistemul național de educație au participat la cursuri de calificare/recalificare prin intermediul agențiilor publice sau private de ocupare a forței de muncă. Participarea la astfel de programe de formare este în scădere ușoară față de anii anteriori. Ponderea adulților în vârstă de 25-64 de ani care au urmat aceste cursuri este, însă, și mai scăzută, reprezentând numai 24,6% din totalul participanților, restul fiind tineri din grupa de vârstă 15-24 de ani.

Atât în cazul tinerilor, cât și în cazul populației adulte se observă diferențe semnificative pe medii de rezidență, numai aproximativ 15% dintre participanții adulți la aceste cursuri fiind din mediul rural. De asemenea, se observă faptul că populația feminină are o pondere mai ridicată din totalul participanților (55%).

În ceea ce privește valoarea indicatorului analizat – rata de participare a adulților (25-64 ani) la educație și formare profesională, aceasta se situează, la nivelul anului 2007, la 1,3%, fiind astfel, la mare distanță de obiectivul european care prevede ca, până în anul 2010, nivelul mediu de participare la educația permanentă în UE să fie de cel puțin 12,5% din totalul populației cu vârsta cuprinsă între 25 și 64 de ani.

Conform Raportului *Progress Towards Lisbon Objectives in Education and Training, Commission of the European Communities (2008)*, există mari diferențe în ceea ce privește participarea adulților la educație și formare între statele membre ale UE: țările scandinave și Marea Britanie înregistrează cele mai înalte rate de participare (peste 20%), în timp ce în Bulgaria, Grecia și România aceste rate sunt în jur de 2%, de peste patru ori mai reduse în comparație cu media UE. Cum în cazul acestor țări progresul față de anul 2000 este foarte modest, rapoartele care monitorizează progresul privind atingerea țintelor Lisabona semnalează necesitatea promovării unor noi politici în această arie.

*Definirea indicatorului/
Note metodologice*

Rata de participare a adulților (25-64 ani) la educație și formare profesională reprezintă ponderea persoanelor în vârstă de 25-64 ani care au participat la o formă de educație și formare profesională (într-o perioadă de referință – de obicei, în ultimele 4 săptămâni înainte de colectarea datelor prin anchetă) din numărul total al persoanelor de aceeași vârstă.

F. Formarea profesională continuă

III. Participarea la educație și formare profesională

1. Rata de participare a adulților (25-64 ani) la educație și formare continuă

1. Persoane în vârstă de 25-64 ani care au urmat o formă de instruire în ultimele patru săptămâni în sistemul național de educație, pe medii și sexe – 2008

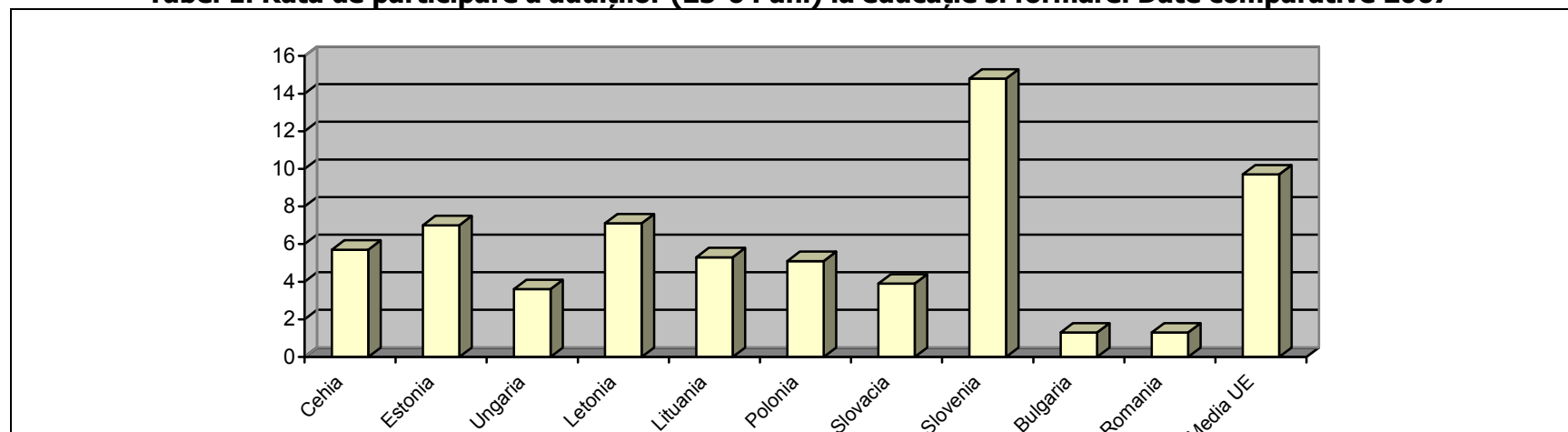
Total	Masculin	Feminin	Urban	Rural
136.164	63.851	72.313	116.061	20.103

Sursa: INS, AMIGO-2007, 2008.

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ponderea populației în vârstă de 25-64 ani care a participat la o formă de educație și formare profesională în ultimele 4 săptămâni înainte de colectarea datelor prin anchetă)												
UE (27 de țări)	:	:	:	:	7,1	7,1	7,2	8,5	9,3	9,7	9,6	9,7
România	:	0,9	1	0,8	0,9	1	1	1,1	1,4	1,6	1,3	1,3

Sursa : Eurostat, CVT and Adult Learning, CEDEFOP, 2008

Tabel 1. Rata de participare a adulților (25-64 ani) la educație și formare. Date comparative 2007

Sursa: Progress Towards Lisbon Objectives in Education and Training, Commission of the European Communities, 2008.

II. PROGRAME ȘI PROIECTE ale Ministerului Educației, Cercetării și Inovării

Ministerul Educației, Cercetării și Inovării derulează o serie de programe și proiecte finanțate atât din Bugetul de stat – inclusiv programele cu finanțare rambursabilă - cât și din fonduri europene nerambursabile, de preaderare sau aderare. Acestea sprijină principalele măsuri de reformă a educației în domeniile *educație timpurie, învățământ preuniversitar, învățământ superior, formarea resurselor umane, corelarea sistemului de învățământ cu piața muncii și creșterea capacității instituționale*.

Asigurarea unui nivel ridicat de absorbție a fondurilor structurale (FSE) în sistemul de învățământ este o prioritate a Ministerului Educației, Cercetării și Inovării, începând din anul 2007. Sistemele de educație și formare profesională necesită investiții suplimentare în educația de calitate și în competențele personalului din educație. Prin proiectele strategice elaborate în cadrul Programului Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane (POS DRU) în anul școlar 2008-2009, se are în vedere susținerea acțiunilor destinate îmbunătățirii și modernizării învățământului, inclusiv asigurarea calității, îmbunătățirea programelor de învățământ, restructurarea carierei didactice și dezvoltarea și implementarea reformelor la nivelul sistemului de învățământ.

În intervalul 2008-2009, Ministerul Educației, Cercetării și Inovării a elaborat **proiecte strategice** care au rezultat în urma unei analize complexe a nevoilor de sistem, realizate de către toate instituțiile aflate în coordonarea sau în subordonarea sa, atât la nivelul învățământului preuniversitar, cât și la nivelul învățământului superior. Un număr considerabil de proiecte au fost elaborate pentru toate cererile de propuneri de proiecte lansate de Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane (AM POSDRU), conform următoarelor obiective specifice POS DRU pentru sistemul de învățământ:

- îmbunătățirea și restructurarea sistemului de învățământ preuniversitar, inclusiv perfecționarea personalului și promovarea inovării;
- îmbunătățirea managementului și capacității unităților de învățământ și furnizorilor de educație și formare profesională inițială de a asigura calificări relevante pentru nevoile pieței muncii;
- dezvoltarea de mecanisme și instrumente pentru asigurarea accesului la educație de calitate și la competențe cheie și profesionale pentru toți;
- dezvoltarea serviciilor de orientare și consiliere școlară, mediere școlară și a altor servicii conexe și instrumente alternative care să sprijine creșterea participării la educație și formare profesională precum și îmbunătățirea performanțelor școlare;

- dezvoltarea și implementarea sistemului național de calificări în învățământul superior;
- îmbunătățirea managementului universitar și creșterea capacității instituțiilor de învățământ superior de a furniza calificări superioare adaptate cerințelor în schimbare ale pieței muncii;
- îmbunătățirea programelor de licență și masterat în conformitate cu Cadrul Național al Calificărilor în Învățământul Superior;
- extinderea oportunităților de învățare și promovarea inovării în învățământul superior;
- consolidarea inovării, cooperării și a rețelelor între universități, mediul de afaceri și centrele de cercetare ;
- îmbunătățirea calificării cadrelor didactice, formatorilor și a altor categorii de personal din educație și formare profesională;
- dezvoltarea oportunităților de carieră și sprijin pentru profesori în vederea asigurării unui înalt nivel de calificare a cadrelor didactice;
- sprijinirea dezvoltării resurselor umane în cercetare, dezvoltare și inovare prin programe doctorale și programe de instruire mai bune;
- îmbunătățirea participării, creșterea atractivității și motivației pentru cariera în cercetare prin sprijinirea doctoranzilor și prin creșterea implicării în activitatea de cercetare post-doctorală;
- îmbunătățirea programelor doctorale și post-doctorale, a școlilor și rețelelor;
- sprijinirea colaborării dintre universități, centre de cercetare și companii;
- prevenirea fenomenului de părăsire timpurie a școlii, în special pentru populația roma, persoanele cu dizabilități și persoanele din mediul rural, precum și alte categorii de grupuri vulnerabile;
- furnizarea competențelor și abilităților de bază necesare persoanelor care au părăsit timpuriu școala.

A. EDUCAȚIE TIMPURIE

➤ *Programe cu finanțare rambursabilă*

1. **Proiectul pentru Reforma Educației Timpurii (P.R.E.T.)** este un proiect național cofinanțat de Guvernul României și de Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (BDCE), a cărui implementare se va finaliza în decembrie 2011 și are ca scop dezvoltarea educației timpurii și restructurarea învățământului preșcolar.

Obiectivul general al proiectului este acela de a îmbunătăți calitatea infrastructurii sistemului preșcolar și a serviciilor care vizează nevoile de bază ale preșcolarilor, pentru atingerea potențialului lor maxim de dezvoltare și pentru a alinia sistemul la standardele educaționale europene și internaționale.

Obiectivele specifice ale proiectului sunt: îmbunătățirea infrastructurii existente în sistemul preșcolar prin reabilitarea și construcția de grădinițe, îmbunătățirea calității sistemului educațional preșcolar prin pregătirea profesorilor în cadrul grădinițelor și prin asigurarea materialelor didactice și îmbunătățirea eficienței sistemului educațional prin dezvoltarea sistemului informațional educațional al MECI și prin crearea Centrelor de Resurse pentru Educație și Dezvoltare.

Prin **activitățile** propuse, proiectul vizează creșterea accesului în învățământul preșcolar (pentru copiii cu vârste între 3 și 6/7 ani) prin crearea unor oportunități de educație timpurie pentru copiii cu vârste între 0 și 3 ani (inclusiv pentru copiii care aparțin unor grupuri vulnerabile, copiii cu cerințe educative speciale), îmbunătățirea calității educației timpurii a copilului printr-un curriculum adaptat și, implicit, îmbunătățirea eficienței sistemului de educație prin înființarea de servicii integrate alternative comunitare (educație, sănătate, nutriție), pentru copiii incluși în grupul țintă (cu vârste între 0-6/7 ani).

Rezultatele preconizate sunt:

- reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii unui număr de 750 de grădinițe, dintre cele mai defavorizate, astfel încât acestea să ajungă la un standard minim de funcționare, precum și asigurarea spațiilor necesare unităților care au avut de suferit de pe urma procesului de retrocedare a imobilelor naționalizate;
- formarea și perfecționarea personalului din grădinițe (manageri, cadre didactice, asistente, administratori și alte categorii) prin participarea la cursuri de perfecționare profesională a unui număr de aproximativ 35.000 de educatori, 2.500 de directori și 13.000 de angajați din cadrul personalului de îngrijire și medical;
- dezvoltarea capacității sistemului de a oferi servicii de calitate prin înființarea a 318 centre de resurse operaționale care oferă un pachet complex de servicii către comunitate, respectiv dotarea unui număr de aproximativ 13000 de grădinițe cu material didactic, jocuri educative și alte materiale necesare procesului de educație timpurie a copiilor de la 3 la 6/7 ani.

2. Proiectul de Educație Timpurie Incluzivă (P.E.T.I.) finanțat de Banca Mondială și Guvernul României este parte componentă a Programului de Incluziune Socială, implementarea sa având ca termen limită luna decembrie a anului 2011.

Obiectivul general al proiectului are în vedere asigurarea accesului egal la o educație timpurie de calitate pentru copiii aparținând unor grupuri dezavantajate și vulnerabile (de exemplu, copiii cu nevoi speciale, copiii provenind din familii dezavantajate din punct de vedere economic, copiii de etnie roma), prin îmbunătățirea curriculumului și perfecționarea cadrelor didactice. În acest sens se urmărește atingerea următoarelor **rezultate:**

- construirea, extinderea reabilitarea și mobilarea unui număr de 70 de grădinițe în comunitățile cu procent ridicat de populație roma;

- elaborarea unui curriculum specific și a modulelor de formare pentru asigurarea pregătirii profesionale a personalului didactic și de îngrijire, a managerilor și a părinților, precum și asigurarea materialelor de predare - învățare;
- formarea personalului de educație și îngrijire (3900 de persoane) și a managerilor (100 de persoane) care lucrează cu copiii de până la 6/7 ani în unitățile de educație timpurie selectate;
- implicarea părinților copiilor din unitățile selectate la cursuri de formare privind rolul și importanța familiei în educația și dezvoltarea timpurie a copilului, metodele de stimulare și de încurajare a dezvoltării copilului și de sprijin în cadrul intervenției timpurii de tip „Grădinița în familie”.

B. ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

➤ *Programe finanțate din bugetul MECI*

1. Acordarea de rechizite școlare

Programul bugetar se implementează **anual**, începând din anul 2003, în scopul atragerii tinerilor de vârstă școlară în sistemul educațional, având un puternic caracter social. Prin Ordonanța Guvernului nr. 33/2001, aprobată prin Legea nr. 126 /2002, s-au pus bazele unui program, pe deplin funcțional din anul 2003, de acordare a rechizitelor școlare pentru elevii înscriși în învățământul de stat, primar și gimnazial, la cursuri de zi, care sunt în întreținerea familiilor al căror venit mediu net lunar pe membru de familie este de maximum 50% din salariul de bază minim brut pe economie.

- **Obiectivul general** al programului are în vedere asigurarea pentru familiile cu venituri reduse a necesarului de rechizite pentru copii, la începutul anului școlar și ca **rezultat** preconizat reducerea abandonului școlar prin susținerea elevilor care provin din familii cu venituri reduse - aproximativ 945.780 de elevi beneficiari anual.

2. Bani de liceu

Programul se implementează anual, începând de la 1 ianuarie 2002, având ca **obiectiv general** acordarea unui sprijin financiar elevilor proveniți din familii cu venituri reduse și ca **rezultat** preconizat diminuarea abandonului școlar prin egalizarea șanselor accesului la școală – aproximativ 162.526 de elevi beneficiari anual.

3. Acordarea de ajutor financiar în vederea stimulării achiziționării de calculatoare

Programul bugetar cunoscut sub numele „**Euro 200**” se implementează din anul 2004, având ca **obiectiv general** acordarea unui ajutor financiar de 200 euro pentru achiziționare de calculatoare pentru elevi și studenți și ca **rezultat** preconizat creșterea șanselor de acces la mijloacele moderne de educație, implicit la un învățământ de calitate – aproximativ 35.354 de elevi (30% beneficiari din numărul total de elevi) și 130 de studenți.

4. Programul pentru calitate și evaluarea calității în educație, facilitarea accesului la educație

Programul bugetar a început în anul 2001, având ca **obiective** evaluarea calității în educație și facilitarea accesului la educație și ca **rezultat** preconizat cuprinderea unui număr cât mai mare de elevi la examenele naționale, dintr-un total de 490.600.

5. Asigurarea logisticii prin dotarea cu calculatoare/sisteme informatice educaționale

Programul bugetar are ca **obiectiv** dezvoltarea informatizării învățământului preuniversitar prin dotarea cu sisteme informatice a școlilor și ca **rezultate** preconizate ameliorarea numărului de utilizatori/calculator, creșterea gradului de utilizare a calculatorului la lecții în școli (peste 50%), a ponderii elevilor care au acces la internet (50%), a numărului de școli dotate anual cu calculatoare (4722), completarea și înlocuirea tehnicii de calcul în licee (5%), completarea și înlocuirea tehnicii de calcul în ISJ/ISMB (10%) și completarea și înlocuirea tehnicii de calcul în CCD (5%).

6. Calendarul activităților extrascolare

Programul bugetar are ca **obiectiv** susținerea și încurajarea activităților non-formale din unitățile școlare, având aproximativ 103.000 de elevi beneficiari anual.

7. Formarea și susținerea financiară a mediatorilor școlari romi, în scopul captării segmentului de preșcolari și elevi romi și neromi cu vârstă obligatorie de școlarizare (6-16 ani)

Obiectivele programului:

- Formarea mediatorilor școlari, cu precădere romi, în cadrul a două trasee de formare, pentru comunitățile preponderent rome:
 - mediatorii cu studii generale, dar înscriși pentru a-și termina studiile medii, pregătiți prin cursuri specifice organizate și finanțate de MECI;
 - mediatorii cu studii medii, pregătiți, de asemenea, prin cursuri specifice organizate și finanțate de MECI;
- Încadrarea și remunerarea anuală a câte 20-25 mediatorii școlari/județ, nou cooptați și formați (pentru unitățile școlare cu un segment crescut de preșcolari și elevi romi și neromi care nu au frecventat grădinița sau școala ori le-au părăsit între timp);
- aducerea preșcolarilor și elevilor romi și neromi cu vârstă obligatorie de școlarizare (6-16 ani) la grădinițe și școli, atât a celor care nu au frecventat grădinița ori școala, dar și a celor care le-au părăsit (la forme de recuperare școlară, gen „A doua Șansă” sau „Grădiniță estivală premergătoare clasei I”).

8. Susținerea financiară a cadrelor didactice pentru acumularea pe parcursul a 5 ani a numărului de credite profesionale transferabile cerute de lege

Programul reunește într-o viziune unitară toate proiectele pe care ministerul le inițiază și le susține la nivel național în scopul asigurării de personal didactic profesionist, calificat și competent pentru sistemul de învățământ preuniversitar și se desfășoară în conformitate cu prevederile legale privind obligațiile angajatorului de a asigura oportunități de dezvoltare profesională a angajaților precum și în conformitate cu politicile și strategiile ministerului în direcția asigurării calității în sistemul de educație.

Programul are o componentă multianuală care se concretizează, respectiv se actualizează și se completează anual pe baza strategiei de dezvoltare a resurselor umane, fiind structurat pe proiecte care urmăresc obiectivele specifice ale diferitelor categorii de personal (grupuri țintă) sau obiectivele specifice care rezultă din politicile de dezvoltare a sistemului de educație.

Obiectivele programului bugetar urmăresc:

- asigurarea resurselor pentru perfecționarea prin definitivarea în învățământ și grade didactice a tuturor cadrelor didactice care îndeplinesc condițiile legale de înscriere;
- dezvoltarea profesională a cadrelor didactice prin participarea la programe de perfecționare/formare continuă oferită de furnizori autorizați CNFP;
- susținerea programelor propuse de CCD –uri în calitate de furnizor de formare continuă;

- susținerea programelor de formare continuă din oferta CCD avizată MECI, pe baza nevoilor de formare identificate la nivel de județ;
- dezvoltarea programelor prioritare de formare continuă pentru susținerea strategiilor și politicilor educaționale ale MECI.

Principalele **rezultate** au în vedere perfecționarea anuală prin definitivare în învățământ și grade didactice a tuturor cadrelor didactice care îndeplinesc condițiile legale, asigurarea unui număr de 90 de credite profesionale transferabile prin programe acreditate CNFP pentru cadrele didactice care în ultimii 5 ani nu au participat la programe de perfecționare prin grade didactice, precum și acreditarea de programe de formare continuă, derulate prin CCD-uri, conform nevoilor de formare identificate la nivel de județ.

➤ ***Programe cu finanțare rambursabilă***

1. Proiectul privind reabilitarea Infrastructurii Școlare

Proiectul are ca **obiective** principale reabilitarea, modernizarea și mobilarea a 1.400 de școli din învățământul preuniversitar pentru restabilirea siguranței în exploatare a clădirilor școlare și a condițiilor igienico-sanitare și de confort, precum și eliminarea dezavantajelor educaționale ale elevilor care studiază în aceste școli.

Obiectivele specifice au în vedere:

- îmbunătățirea condițiilor de învățământ în vederea creșterii calității acestuia și a actului educațional;
- restabilirea siguranței în exploatarea clădirilor școlare și a condițiilor igienico-sanitare și de confort precum și eliminarea dezavantajelor educaționale ale elevilor care studiază în aceste școli.

2. Proiectul pentru Învățământul Rural - componenta infrastructură I.3 (PIR I3)

Proiectul are ca **obiective** principale creșterea capacității instituționale a Ministerului Educației, Cercetării și Inovării și îmbunătățirea condițiilor de învățământ în vederea creșterii calității acestuia și a actului educațional, **obiectivul specific** fiind asigurarea condițiilor minime igienico-sanitare în școlile din zonele sărace lipsite de alte posibilități materiale și mobilarea a 1.500 de școli din învățământul preuniversitar. În cadrul componentei I.3 a proiectului, sunt finanțate lucrări de asigurare a apei, căldurii, curentului electric și reabilitarea grupurilor sanitare din școli.

- ***Proiecte finanțate din fonduri externe nerambursabile de preaderare, alți donatori și din alte facilități preaderare, finalizate în 2009 sau aflate în implementare***

1. Accesul la educație al grupurilor dezavantajate PHARE 2004/016-772.01.01.02

Proiectul s-a focalizat pe componenta de *Dezvoltare instituțională* în care s-au derulat:

- programele de formare pentru inspectori, directori, cadre didactice; formarea mediatorilor școlari;
- înscrierea în programul de învățământ la distanță a tinerilor din comunitățile roma care vor să devină institutori;
- elaborarea de materiale educaționale pentru elevi și de ghiduri pentru profesori.

Sprijinul PHARE a constat, îndeosebi, în acordarea de asistență tehnică la nivel național în vederea pregătirii inspectoratelor școlare pentru elaborarea proiectelor locale, ca parte a următorului program PHARE 2005 / 017-553.01.01.02 *Accesul la educație al grupurilor dezavantajate*, în care acestea au primit granturi în valoare de aproximativ 9,33 mil. Euro.

2. Accesul la educație al grupurilor dezavantajate - Sprijin pentru implementarea strategiilor județene pentru acces la educație ale Inspectoratelor Școlare Județene PHARE 2005/017-553.01.01.02

Proiectul, finalizat la 31 mai 2009, a avut drept **obiective** prevenirea și lupta împotriva marginalizării și excluziunii sociale, precum și crearea unui mecanism pentru îmbunătățirea accesului la educație și pentru o educație de calitate în cadrul grupurilor dezavantajate fiind structurat două **componente**:

- *dezvoltare instituțională*, care a constat în sprijin acordat inspectoratelor școlare în implementarea proiectelor locale, monitorizarea continuării activităților inițiate în programul PHARE 2003 și a activităților inițiate la nivel național în programul PHARE 2004, respectiv:

- programe de formare pentru cadrele didactice;
 - formarea mediatorilor școlari;
 - derularea programului de învățământ la distanță a tinerilor din comunitățile roma care vor să devină institutori;
 - elaborarea de materiale educaționale pentru elevi și de ghiduri pentru profesori.
- *schema de granturi*, în care s-au derulat:
- programe remediale, grădinițe estivale sau școli de vară;
 - activități / programe curriculare / extracurriculare pentru crearea unui mediu educațional incluziv;
 - programe speciale pentru părinți ("școala părinților") ;

- dezvoltarea școlilor ca „centre resursă” pentru comunitate;
- crearea de centre județene de resurse pentru educație incluzivă;
- achiziționarea de materiale și echipamente educaționale pentru activitățile educaționale;
- reabilitarea și repararea spațiilor școlilor și a grădinițelor;
- achiziționarea sau repararea de mobilier școlar, instalarea sau reabilitarea facilităților tehnice de preparare, conservare și livrare a meselor pentru copii;
- asigurarea de mese gratuite pentru copii; transport școlar pentru grupurile țintă.

3. A doua sansă

Programul are ca **obiectiv general** captarea întregului segment de preșcolari și elevi romi / neromi, cu vârstă legală de frecvență obligatorie a școlii (6 ani – 16 ani) la cursurile din școală, prin programul *A doua sansă și Grădiniță estivală premergătoare clasei I.*

Rezultatele urmărite vizează:

- formarea și cooptarea de mediatori romi pentru problemele școlarizării romilor (55 mediatori școlari formați în anul 2009 cu finanțarea oferită de Reprezentanța UNICEF în România - finanțarea anuală a unui număr cuprins între 420 - 440 de catedre de limba și istoria romilor pentru profesori romi în peste 269 de școli din 40 de județe;
- formarea a peste 80 de metodiști pentru limba, istoria, tradițiile și școlarizarea romilor (câte 1-6/județ), cu finanțări ale MECI și ale partenerilor (2005 – PER și MECI, 2006 – Romani CRISS și MECI, 2007 și 2008 – MECI).

4. Evaluarea impactului și diseminarea rezultatelor proiectului - PHARE/2006/018-147.01.01.02

Proiectul, aflat în derulare până în noiembrie 2009, are ca **obiective** principale prevenirea și lupta împotriva marginalizării și excluziunii sociale, precum și crearea unui mecanism pentru îmbunătățirea accesului la educație și pentru o educație de calitate în cadrul grupurilor dezavantajate și următoarele **obiective specifice**:

- elaborarea unui studiu de evaluare de impact la nivel național privind rezultatele derulării proiectelor PHARE care au avut drept scop accesul la educație pentru grupuri dezavantajate;
- inițierea unei campanii de informare în scopul eliminării segregării în școli și a promovării educației incluzive, a toleranței și comportamentului multicultural în toate județele;
- organizarea unei conferințe naționale în scopul diseminării rezultatelor proiectului și a exemplelor de bună practică privind educația incluzivă obținute în ariile de intervenție educațională prioritară.

Proiectul își propune să aibă un impact puternic asupra persoanelor din grupul țintă, în acest sens fiind preconizate următoarele **rezultate**:

- aproximativ 850 de formatori de formatori din cele 42 de județe participante la cursuri de formare privind educația incluzivă, metodele active de predare-învățare, dezvoltarea și implementarea curriculumului la decizia școlii, programele de educație remedială și de tip *A doua șansă*;
- derularea programelor locale de formare, în toate județele, cu sprijinul caselor corpului didactic și formarea a 3278 de cadre didactice din școlile pilot, participante la cursuri în domeniul educației incluzive, a educației timpurii, a metodelor active de predare - învățare-evaluare etc.;
- programele de educație remedială și grădinița estivală organizate, cu o bună participare, în 36 de județe, conform planificărilor la nivel local;
- noul curriculum pentru programele de tip *A doua șansă* include discipline referitoare la cultura și tradițiile comunității de etnie roma; de asemenea, programul *A doua șansă* a fost extins în toate județele și se derulează în 216 școli din 27 județe, cuprinzând peste 10.000 de cursanți;
- aproximativ 400 de mediatori școlari din cele 36 de județe participante în proiectele PHARE au fost formați prin cursuri specifice, în prezent fiind angajați în comunitățile de proveniență în proporție de 70%;
- au fost înființate 36 de centre de resurse pentru educația incluzivă în județele participante la proiectele PHARE;
- aproximativ 450 de școli participante în proiectele PHARE au derulat / derulează activități destinate părinților, conform planurilor stabilite pe plan local;
- toate cele 36 de județe cuprinse anterior în proiecte (PHARE 2001, PHARE 2003 și PHARE 2005) au încheiat, în timpul planificat, derularea contractelor de achiziții/ reabilitare, astfel încât există, în prezent, aproximativ 450 de școli din comunități dezavantajate cu un „mediu educațional prietenos”.

5. Dezvoltarea formării continue a personalului din învățământul preuniversitar

din cadrul programului multianual PHARE *Coeziune Economică și Socială 2004-2006 PHARE RO 2005/ 017-553.04.01.02.04.02;*
PHARE RO 2006/018-147.04.01.02.02.

Obiectivele principale ale programului sunt îmbunătățirea accesului și participării la educație și asigurarea calității procesului educațional și a managementului instituțional; dezvoltarea procesului de predare-învățare, asigurarea unei mai bune corelări între oferta educațională și nevoile specifice ale comunității, diminuarea abandonului școlar, stabilitatea forței de muncă, scăderea mobilității sociale.

Programul își propune să acționeze pe trei paliere care au în vedere următoarele **obiective** și **rezultate specifice**:

- monitorizarea implementării programelor de formare continuă și consilierea furnizorilor, propunându-și formarea cadrelor didactice și a managerilor școlari de la liceele din mediul rural, prin intermediul a 18 programe de formare continuă acreditate, finanțate prin Schemele de Granturi PHARE 2005 și PHARE 2006: 1519 profesori și 248 directori;
- elaborarea unui set de instrumente în vederea stabilirii unui sistem de monitorizare a programelor de formare continuă acreditate prin care se are în vedere:
 - elaborarea unui set de instrumente de monitorizare;
 - elaborarea și distribuirea a 200 de *Ghiduri pentru furnizorii de formare continuă a personalului din învățământul preuniversitar* ;
- elaborarea unui studiu privind analiza de impact a programelor de formare continuă implementate prin Schemele de Granturi PHARE 2005 și PHARE 2006.

6. Programul PHARE RO TVET2006/ 018-147.04.01.02.01.03.01 de modernizare a învățământului profesional și tehnic

Programul PHARE RO TVET **2006/ 018-147.04.01.02.01.03.01**, pentru dezvoltare instituțională a făcut parte din ciclul de programare multianuală PHARE 2004-2006, răspunzând deopotrivă priorităților Planului Național de Dezvoltare (PND) dar și condițiilor de finanțare prin fonduri EU PHARE pentru coeziune economică și socială. Obiectivele programului au avut în vedere valorificarea realizărilor din proiectele de modernizare PHARE TVET RO 2001-2003 și PHARE TVET RO 2004 și 2005, pentru consolidarea cadrului instituțional și metodologic, având ca scop modernizarea sistemului de învățământ profesional și tehnic (IPT) în vederea corelării acestuia cu prioritățile din PND, cu accent pe abordarea regională și pentru asigurarea șanselor egale de educație pentru toți tinerii.

Parte dintr-un ciclu multianual de modernizare a ofertei de pregătire profesională prin IPT, PHARE RO TVET 2006 a cuprins o serie de actualizări ale demersurilor privind modernizarea TVET, în concordanță cu dezvoltările naționale și europene realizate în cadrul procesului Copenhaga.

Obiectivul general al proiectului a constat în sprijinirea realizării obiectivelor generale ale politicii de educație și formare profesională din România, contribuind la corelarea și îmbunătățirea dialogului dintre sistemul de învățământ profesional și tehnic și învățământul superior, prin sporirea adaptabilității și angajabilității forței de muncă la nivel regional și local, precum și printr-o mai bună coerență între oferta educațională din IPT și ÎS și îmbunătățirea accesului și participării la formarea profesională.

Obiective specifice:

- să consolideze responsabilitățile și mecanismele de guvernare și asumare a răspunderii în furnizarea formării profesionale inițiale și învățământului superior care să conducă la acordarea diplomelor și certificatelor relevante pentru piața muncii;
- să contribuie la consolidarea unui sistem care asigură tinerilor șanse egale de a obține o calificare relevantă, în conformitate cu standardele europene, furnizând programe de formare profesională inițială și de învățământ superior care răspund în mod flexibil nevoilor fiecărui elev sau student și care contribuie la dezvoltarea economică;
- să dezvolte capacitatea instituțională a școlilor, mai ales în zonele rurale, în ceea ce privește educarea și formarea tinerilor, capabili să contribuie la regenerarea economiei locale.

Principalele **rezultate** ale proiectului au fost următoarele:

- 50 de pachete electronice (portofoliu incluzând curriculum și recomandări, variante noi și revizuite ale celor existente) elaborate pentru domenii și nivele diferite, potrivit dinamicii calificărilor (relevanță, acces, transferabilitate pentru învățământ la distanță);
- Sesiuni de formare pentru aproximativ 1700 de persoane: cadre didactice, inspectori, parteneri sociali, directori școli;
- Elaborarea unui raport privind bunele practici în asigurarea calității în IPT;
- Metodologie de evaluare comparativă pentru școlile din IPT;
- 50 vizite de monitorizare realizate în 8 consorții regionale și 42 Comite locale de dezvoltare;
- 166 de vizite de monitorizare reciproce pentru personalul Consorțiilor regionale realizate în școlile IPT pilot;
- 8 planuri regionale de acțiune pentru învățământ (PRAI) revizuite, 42 planuri locale de acțiune pentru învățământ (PLAI) revizuite și 272 de planuri de acțiune al școlii (PAS) revizuite în urma evoluțiilor previzionate demografice, economice și de piața muncii documente strategice privind asigurarea calității și transferabilitatea creditelor;
- Revizuirea documentației pentru dezvoltarea curriculumului și elaborarea de auxiliare curriculare;
- Raport de evaluare asupra procedurilor metodologice de evaluare existente;
- Metodologie privind mecanismele de certificare în ÎS;
- Strategie de conștientizare și diseminare revizuită și îmbunătățită;
- 2 conferințe: 6-7.03.2009 conferință internațională și 13-16.05.2009 conferință națională;
- 2 buletine informative tematice realizate;
- Site-ul IPT actualizat pe perioada proiectului;
- Revizuirea și dezvoltarea a 150 de standarde de pregătire profesională;
- Elaborarea a 150 de pachete de învățare pentru tranziția de la școală la locul de muncă Programul PHARE RO TVET 2005 și 2006 a avut în vedere și dotarea cu echipamente pentru pregătirea de bază și echipamente pentru pregătirea de specialitate în valoare de 50.344 mii EURO.

➤ **Proiecte finanțate din fonduri europene nerambursabile**

1. Instrumente digitale de ameliorare a calității evaluării în învățământul preuniversitar

(proiect în implementare)

Proiectul are ca **obiectiv general** proiectarea, realizarea, pilotarea și apoi lansarea în utilizare a unui sistem informatic național de evaluare prin care să devină accesibile resurse și servicii evaluative de tip digital destinate elevilor, cadrelor didactice și personalului implicat în activitatea de consiliere și orientare școlară și profesională.

În acest sens se au în vedere următoarele **obiective specifice**:

- îmbunătățirea evaluării performanțelor elevilor prin dezvoltarea unor aplicații informatice și a unei baze de date cu resurse digitale specifice (itemi de evaluare) care să poată fi utilizate atât de către profesori cât și de către elevi în cadrul proceselor de evaluare și autoevaluare;
- îmbunătățirea proceselor de autopoziționare / autoevaluare a elevilor din învățământul preuniversitar prin dezvoltarea de metodologii și instrumente de evaluare care să implice utilizarea de resurse digitale specifice;
- creșterea calității proceselor de evaluare a elevilor prin facilitarea accesului cadrelor didactice și a elevilor la resurse și servicii digitale pentru evaluarea / autoevaluarea performanțelor, a dezvoltării personale și a perspectivelor privind evoluția în carieră a acestora;
- creșterea capacității cadrelor didactice și a elevilor de a utiliza evaluarea prin instrumente / servicii digitale pentru îmbunătățirea învățării și a orientării școlare și profesionale a elevilor;
- dezvoltarea unui corp comun de metodologii, proceduri și instrumente de evaluare a căror aplicare să asigure premisele instaurării unei culturi a evaluării la nivelul învățământului preuniversitar din România.

În cadrul proiectului se estimează atingerea următoarelor **rezultate**:

- realizarea Studiului „Sistemul Național de evaluare din învățământul preuniversitar”;
- elaborarea următoarelor documente:
 - Metodologie de evaluare pe materiile din ariile curriculare la nivel de liceu;
 - Anexe la metodologia de evaluare pe materiile din trunchiul comun la nivel de liceu;
 - 1 Metodologie de evaluare;
 - 4 Ghiduri de evaluare (câte unul pentru fiecare arie curriculară);
 - 1 Metodologie de elaborare a itemilor de evaluare;
 - 1 Metodologie pentru formarea cadrelor didactice pentru evaluare;
 - 1 Metodologie de utilizare a sistemului informatic;

- 2 Ghiduri de evaluare pentru utilizarea sistemului informatic de evaluare (unul pentru elevi și unul pentru cadrele didactice);
- 1 Suport de curs pentru formarea formatorilor specialiști în evaluare;
- 1 Suport de curs pentru formarea specialiștilor în elaborarea de itemi;
- 150000 de itemi de evaluare dezvoltati în conformitate cu noua metodologie;
- 5000 de teste de evaluare predefinite;
- ca urmare a participării la cursurile de formare vor fi formați / certificați:
 - 240 de experți formați pentru a elabora itemi de evaluare în conformitate cu noua metodologie de elaborare a itemilor de evaluare;
 - 146 de formatori specialiști în evaluare certificați în aplicarea metodologiilor de evaluare și a utilizării facilităților de evaluare oferite de sistemul informatic;
 - 10714 de specialiști în evaluare certificați în aplicarea noilor metodologii de evaluare și de utilizare a facilităților de evaluare oferite de sistemul informatic;
- va fi realizat site-ul proiectului operațional, cu indicatorul de rezultat: număr de accesări a site-ului proiectului.

2. Tinerii împotriva violenței (proiect în implementare)

Proiectul are ca **obiectiv general** dezvoltarea unor structuri și mecanisme de informare, formare, monitorizare și comunicare la nivel local, regional și național în domeniul prevenirii și combaterii fenomenelor de violență în școală, în vederea dezvoltării capacității instituționale a diferitelor structuri cu rol în domeniu și a competențelor resurselor umane implicate în educație.

Pentru atingerea acestuia au fost stabilite următoarele **obiective specifice**:

- dezvoltarea unui sistem performant de monitorizare a fenomenului violenței școlare și a unui cadru metodologic comun la nivelul tuturor județelor, prin operaționalizarea unui sistem de indicatori de monitorizare, respectiv prin crearea unei baze de date la nivel național și județean privind situațiile de violență școlară și măsurile de intervenție specifice;
- implementarea unor activități de conștientizare a problematicei violenței școlare în rândul diferitelor categorii de actori școlari și la nivelul opiniei publice, prin forme și modalități variate de acțiune;
- acordarea de sprijin pentru dezvoltarea instituțională a structurilor cu responsabilități în coordonarea la nivel național, județean și local cu responsabilități în combaterea fenomenelor de violență în școală, existente la nivel local sau constituite în cadrul „Strategiei privind reducerea fenomenului de violență în unitățile de învățământ preuniversitar” (Consiliul Național pentru Prevenirea și Combaterea Violenței în Mediul Școlar, comisiile județene și comisiile de la nivelul școlii, consiliile Elevilor);

- crearea unor rețele de formatori cu competențe în domeniul prevenirii și combaterii violenței școlare la diferite niveluri de decizie (inspectori școlari, directori de centre de formare, manageri ai unităților de învățământ, elevi), capabili să promoveze strategii coerente și integrate de acțiune la nivel local, județean și național;
- creșterea capacității instituționale a centrelor de formare județene pentru îmbunătățirea calității și diversificarea ofertei de formare în domeniul violenței școlare, pornind de la aspecte locale specifice și de la cerințele generate de prioritățile naționale de dezvoltare a învățământului și de liniile strategice privind educația și formarea profesorilor și formatorilor stabilite la nivelul Uniunii Europene;
- implicarea activă a elevilor în activități de prevenire și combatere a violenței școlare organizate în context școlar și extrașcolar (activități sportive, muzicale etc.).

Rezultatele preconizate au în vedere:

- realizarea unui sistem de indicatori și a unei metodologii de colectare a datelor privind violența școlară, a unei baze de date privind situațiile de violență școlară și măsurile de intervenție, a rapoartelor periodice de evaluare a violenței școlare, precum și a unui raport de evaluare și diseminare a activității desfășurate în comunitatea de practici;
- vor fi organizate focus grupuri și mese rotunde la nivel regional pentru identificarea problemelor specifice și pentru analiză de nevoi, portofolii de vizite de studiu în țări europene cu experiență în domeniul combaterii violenței școlare;
- vor fi organizate module de formare pe tema violenței școlare, sesiuni de formare a inspectorilor școlari, a directorilor de centre de formare, a directorilor de unități de învățământ, a membrilor Consiliilor de Administrație de la nivelul școlilor;
- se intenționează formarea a:
 - 2700 de persoane ca inspectori școlari județeni, directori de centre de formare, directori de unități de învățământ, membri ai consiliilor de administrație de la nivelul școlilor;
 - 40 de persoane ca formatori resursă la nivel județean în domeniul violenței școlare;
 - 27000 de elevi formați la nivelul unităților de învățământ - în cadrul activităților practice cuprinse în portofoliul de formare al fiecărui participant;
 - 2700 de portofolii de formare a formatorilor;
 - 13.200 de copii vor fi implicați în programul de gestionare a conflictelor și comunicare - interacțiune non-violentă, 10.000 de copii vor fi informați de către copiii care au participat în program despre problematica violenței și beneficiile unui astfel de program, 16 specialiști vor fi formați în vederea instruirii cadrelor didactice ce urmează să lucreze cu copii;
 - 160 profesori instruiți în utilizarea programului anti-violență la copii;
 - 100 de voluntari care vor fi pregătiți pentru a susține desfășurarea programului anti-violență în rândul copiilor.

3. Oferte educaționale inclusive extracurriculare și extrascolare pentru formarea stilului de viață sănătos și a cetățeniei active pentru copii din comunități dezavantajate, cu precădere rurale în învățământul preuniversitar din România (proiect în implementare)

Proiectul are ca **obiectiv general** promovarea stilului de viață sănătos și a cetățeniei active în sprijinul unei educații incluzive, de calitate pentru copiii din comunități rurale prin formarea specifică a categoriilor de factori de decizie din domeniul învățământului preuniversitar și elaborarea de oferte educaționale specifice. În acest sens se au în vedere următoarele **obiective specifice**:

- formarea stilului de viață sănătos în spiritul cetățeniei active pe baza de intervenții extracurriculare și non-formale prin identificarea abordării educaționale necesare;
- inițierea ofertelor educaționale specifice de promovare a stilului de viață sănătos și a cetățeniei active în sprijinul unei educații incluzive de calitate pentru copiii din comunități dezavantajate, cu precădere din mediu rural, prin formarea categoriilor de factori de decizie din învățământul preuniversitar;
- creșterea gradului de conștientizare în rândul categoriilor de actori sociali locali asupra necesității de promovare a stilului de viață sănătos și a cetățeniei active în sprijinul unei educații incluzive pentru copiii din comunitățile dezavantajate, cu precădere din mediul rural;
- dezvoltarea și implementarea de oferte educaționale incluzive, extracurriculare și non-formale privind formarea stilului de viață sănătos și a cetățeniei active pentru copiii din comunități dezavantajate, cu precădere rurale.

În urma atingerii acestor obiective se vor obține următoarele rezultate:

- realizarea unui studiu predictiv pentru fundamentarea abordării educaționale necesare formării stilului de viață sănătos în spiritul cetățeniei active pe bază de intervenții extracurriculare și non-formale și a cadrului legislativ secundar necesar strategiei MECI, în domeniul educației pentru sănătate;
- acreditarea de cursuri de formare CNFP, la care vor participa cel puțin 2100 de persoane, care vor fi instruite în educația pentru sănătate și metodele interactive de predare;
- elaborarea suporturilor de curs diferențiate pentru fiecare dintre cele 3 tipuri de cursuri realizate în cadrul proiectului, cu indicator de rezultat de cel puțin 2.226 utilizatori ai suporturilor de curs.

4. Formarea de consilieri și asistenți suport pentru implementarea Strategiei de descentralizare a învățământului preuniversitar (proiect în implementare)

Proiectul are ca **obiectiv general** realizarea îmbunătățirii managementului și a capacității unităților de învățământ de a gestiona schimbările antrenate de procesul de descentralizare la scară națională. Acest obiectiv va fi atins prin dezvoltarea serviciilor

de consultanță și asistență și a unor instrumente alternative pentru creșterea conștientizării schimbărilor de către entitățile interesate, conform Strategiei descentralizării învățământului preuniversitar, reactualizată în 2009.

Pentru acesta se vor avea în vedere următoarele **obiective specifice**:

- asigurarea serviciilor de consultanță prin formarea unor categorii profesionale cu competențe specifice pentru implementarea descentralizării;
- comunicarea privind implementarea descentralizării la nivel național prin instrumente informatice de diseminare a informațiilor;
- informarea și comunicarea prin constituirea unei biblioteci oficiale a descentralizării și a unei baze de date pentru monitorizare;
- acordarea de suport în domeniul descentralizării prin înființarea unor structuri operaționale (birouri de asistență) la nivel central și la nivel județean;
- informarea în școli și comunitate despre prevederile Strategiei descentralizării prin derularea unei campanii de comunicare care să operaționalizeze circuite de comunicare între birourile de asistență și instituțiile care gestionează competențe descentralizate și media.

Rezultatele scontate au în vedere:

- 1682 de persoane formate în domeniul descentralizării, pentru o mai bună funcționare și eficiență la locul de muncă (unități de învățământ, inspectorate, Consilii locale și Primării), respectiv inspectori, consilieri locali, membri ai Consiliului de Administrație, precum și asistenți pentru birourile de asistență;
- crearea și operaționalizarea site-ului *www.edudescentralizare.ro*, constituirea bibliotecii virtuale a descentralizării și crearea unei baze de date pentru monitorizarea la nivel județean și raportarea către organizația centrală despre desfășurarea procesului la nivel național;
- tipărirea de ghiduri și metodologii în domeniile descentralizării (financiar-contabil, personal-salarizare, resurse umane, administrativ, juridic);
- înființarea Birourilor de asistență în implementarea Strategiei de descentralizare, al căror personal va acorda consultanță pentru implementarea corectă și eficientă a Strategiei la nivel național;
- organizarea și derularea campaniei de informare asupra descentralizării la nivel național.

5. Educație, calificare și facilitarea tranziției spre un loc de muncă pentru elevi și tineri cu risc sau în situație de abandon școlar (proiect în implementare)

Proiectul are ca **obiectiv general** crearea cadrului metodologic, a mecanismelor și a instrumentelor de sprijin pentru dezvoltarea unor programe integrate (*Școala de după școală, A doua Șansă, Alfabetizare funcțională*) pentru creșterea participării

la educație și formare profesională inițială și facilitarea tranziției către un loc de muncă a elevilor și tinerilor care prezintă risc sau sunt în situație de abandon școlar, prin realizarea următoarelor **obiective specifice**:

- crearea unor mecanisme de parteneriat între instituții publice din domeniile educației, ocupării și serviciilor sociale și actori neguvernamentali la nivel central și local în vederea integrării pe piața muncii a tinerilor care prezintă risc de excluziune socială;
- crearea cadrului metodologic de organizare a curriculumului și a materialelor suport pentru programele de prevenire a abandonului și de reintegrare în educație a tinerilor care prezintă risc de excluziune socială;
- dezvoltarea competențelor profesionale pentru 1000 de persoane - formatori, manageri școlari, cadre didactice, mediatori școlari, consilieri pentru ocupare și asistenți sociali - care sunt implicate în programe integrate de prevenire și corecție a abandonului școlar;
- reducerea riscului de părăsire timpurie a școlii pentru 1000 de elevi;
- reintegrarea școlară a 300 de persoane care au abandonat timpuriu și fără calificare profesională sistemul educațional.

Principalele **rezultatele** ale proiectului:

- revizuirea/ elaborarea metodologiilor pentru programele de recuperare școlară (*A doua șansă, Școala de după școală și Alfabetizare funcțională*);
- revizuirea/ elaborarea ghidurilor metodologice pentru profesori, consilieri școlari, asistenți sociali și consilieri de orientare profesională în vederea facilitării tranziției de la școală pe piața muncii pentru tinerii cu risc de excluziune socială;
- revizuirea/ elaborarea instrumentelor de evaluare standardizate pentru evaluarea competențelor dobândite în sistem nonformal și informal, precum și a curriculumului și a materialelor suport;
- vor fi pregătiți prin participarea la cursuri de formare:
 - 140 de manageri (inspectori, directori) din educație și 800 de cadre didactice pentru a aplica metodologiile dezvoltate,
 - 400 de mediatori școlari, asistenți sociali, consilieri de orientare profesională pentru a aplica metodologii specifice și pentru a colabora cu școlile în domeniu proiectelor integrate,
 - 50 de mentori pentru a se implica în susținerea elevilor și a tinerilor aflați în situație de risc.

Beneficiarii direcți sunt 1000 de elevi participanți în programul *Școala de după școală*, 300 de elevi participanți în programul *A doua șansă*, 150 de persoane - elevi participanți în programul de alfabetizare, 5000 de persoane (diferite categorii profesionale și beneficiari ai programelor integrate) beneficiare ale materialelor informative.

6. Dezvoltarea sistemului național de management și asigurarea a calității în învățământul preuniversitar (proiect în implementare)

Proiectul are ca **obiectiv general** dezvoltarea sistemului național de management și asigurare a calității în învățământul preuniversitar prin elaborarea acelor elemente ale sistemelor de calitate – instrumente, formarea actorilor și sensibilizarea/informarea acestora – în vederea asigurării egalității de șanse, mai ales în privința grupurilor dezavantajate/ în situație de risc din punct de vedere educațional (din mediul rural, cu populație de etnie roma etc.) prin următoarele **obiective specifice**:

- identificarea clară a problemelor legate de accesul la o educație de calitate pentru toate grupurile dezavantajate, mai ales pe baza Hărții riscului educațional, un produs esențial al acestui proiect;
- orientarea beneficiarilor de educație spre unitățile școlare care oferă servicii educaționale de calitate;
- creșterea presiunii beneficiarilor de educație - mai ales a celor din grupuri dezavantajate sau în situație de risc - în direcția îndeplinirii standardelor de calitate de către toți furnizorii de educație (mai ales în zone / comunități / unități școlare în care nu sunt îndeplinite standardele de calitate și în care există populație școlară în situație de risc educațional).

Rezultatele proiectului:

- standarde specifice pentru învățământul preprimar, primar, gimnazial, liceal teoretic, tehnologic, vocațional, pentru învățământul special, pentru cluburi sportive școlare, palate și cluburi ale copiilor etc., urmărindu-se evaluarea adaptată a situației specifice fiecărui tip de instituție de învățământ;
- realizarea Bazei de date „Harta riscului educațional” prin care se urmărește judecarea valorii adăugate prin compararea rezultatelor obținute de o unitate școlară cu rezultatele așteptate pentru categoria respectivă de risc;
- programul informatic de sprijin al deciziei care vizează îmbunătățirea calității prin decizii documentate;
- 500 de formatori-consilieri, 400 de experți evaluatori, 200 de experți din aparatul MECI și 800 de inspectori formați;
- elaborarea a cel puțin 18 materiale de analiză, informare, promovare și diseminare a bunelor practici – tiraj total de circa 180.000 exemplare;
- trei ediții ale „Barometrului calității educației” care au rolul de a raporta nivelului de calitate a educației către toți actorii educaționali și beneficiarii de servicii educaționale;
- trei conferințe naționale și zece mese rotunde privind calitatea educației prin care se urmărește implicarea și responsabilizarea actorilor educaționali și a beneficiarilor de servicii educaționale privind îmbunătățirea calității educației.

7. Revizuirea metodologiilor, instrumentelor si procedurilor pentru cresterea calitatii învățământului profesional si tehnic (proiect în contractare)

Proiectul are ca **obiectiv general** îmbunătățirea sistemului de educație și formare profesională inițială prin revizuirea metodologiilor, instrumentelor și procedurilor care operaționalizează politicile de dezvoltare ale învățământului profesional și tehnic.

Rezultatele scontate au în vedere:

- 1 raport privind rezultatele analizei metodologiilor, instrumentelor și procedurilor elaborate pentru învățământul profesional și tehnic;
- 1 instrument de autoevaluare a calității sistemului de învățământ profesional și tehnic;
- 1 raport privind rezultatele procesului de autoevaluare a calității sistemului de învățământ profesional și tehnic;
- 8 rapoarte tematice privind concluziile și recomandările privind revizuirile necesare pentru metodologiile, instrumentele și procedurile analizate;
- 1 raport național privind concluziile și recomandările privind revizuirile necesare pentru metodologiile, instrumentele și procedurile analizate;
- 20 activități de diseminare a rezultatelor proiectului la nivel național;
- 9 studii utilizate pentru analiza metodologiilor, instrumentelor și procedurilor;
- 14 metodologii/instrumente/proceduri revizuite;
- 24 întâlniri de consultare cu partenerii sociali și civici ai sistemului IPT.

Măsuri de implementare:

- analiza metodologiilor, instrumentelor și procedurilor elaborate pentru IPT; activitatea presupune în principal documentare și analiza de conținut: identificarea nevoilor cu privire la documentele care vor fi analizate, colectarea informațiilor necesare analizei, stabilirea contactelor cu persoanele resursă;
- elaborarea instrumentului de autoevaluare a calității sistemului de IPT;
- analiza rezultatelor implementării metodologiilor, instrumentelor și procedurilor pentru următoarele domenii tematice: IPT în contextul sistemului de educație și formare, IPT în contextul politicilor de ocupare și de dezvoltare a resurselor umane, accesul la IPT, IPT în contextul dezvoltării regionale, calificările și curriculumul din IPT, guvernanta și managementul IPT, IPT în context european, coerența și eficiența sistemului IPT; activitatea presupune cercetare de teren și organizarea a câte două întâlniri de lucru pentru toți experții partenerilor implicați în realizarea analizelor tematice;
- elaborarea raportului național și a recomandărilor de revizuire;
- diseminarea activităților și rezultatelor proiectului.

8. Profesorul-creator de soft educational (proiect în implementare)

Proiectul are ca **obiectiv general** elaborarea și implementarea unui program de formare continuă pentru cadrele didactice din învățământul preuniversitar în vederea dezvoltării competențelor privind realizarea propriilor aplicații de soft educațional și îmbunătățirea capacității de a utiliza metode interactive de predare - învățare.

Având în vedere faptul că, la nivelul unităților de învățământ, utilizarea TIC în procesul didactic determină eficientizarea învățării, facilitează învățarea individualizată, promovează învățarea cooperativă, modernă, fiind un element deosebit de important al culturii organizaționale cu efecte directe asupra procesului de învățământ, proiectul își propune ca **obiective specifice** inițierea profesorilor în utilizarea TIC în procesul didactic, compararea softurilor existente pentru diverse discipline, analiza tipurilor de itemi pentru evaluarea elevilor, analiza lecțiilor desfășurate cu ajutorul TIC.

La nivelul cadrelor didactice, utilizarea TIC în procesul didactic oferă posibilitatea de activizare a elevilor și de centrare pe elev a procesului de învățare, de construire a procesului de cunoaștere prin utilizarea unor resurse variate de informare. Perfecționarea cadrelor didactice în utilizarea TIC în procesul didactic implică și crearea propriilor aplicații de soft educațional.

La nivelul elevilor, utilizarea TIC în procesul didactic permite o învățare performantă care se bazează pe stimularea multisenzorială în prezentarea informației, pe facilitarea activității de explorare/căutare individualizată a informației și de operare asupra ei, a schimbului de informație și cooperarea în rezolvarea unor sarcini de lucru și stimulează gândirea critică și învățarea orientată spre un scop.

9. Dezvoltarea competențelor cheie - premisă a incluziunii sociale (proiect în contractare)

Proiectul are ca **obiectiv general** dezvoltarea competențelor cheie, de tipul scris - citit în învățământul primar. În acest sens se vor avea în vedere următoarele **obiective specifice**:

- constituirea de comitete de sprijin județene și dezvoltarea rețelelor locale și parteneriatelor interinstituționale locale;
- realizarea de studii de diagnoză privind formarea competențelor de citit – scris în învățământul primar, de materiale informative adaptate grupului țintă (pliante, broșuri, materiale promoționale), precum și a unui site care să susțină inovația didactică și să propună resurse educaționale pentru dezvoltarea competențelor de citit – scris;
- elaborarea unui studiu complex privind factorii care influențează succesul/insuccesul școlar în învățământul primar, impactul curriculumului, al manualelor școlare, al instrumentelor evaluative, al nevoilor de formare ale cadrelor didactice;
- elaborarea unei metodologii de stimulare a lecturii în învățământul primar, a resurselor educaționale, atât în limba majorității cât și a minorităților, precum și a ghidurilor destinate cadrelor didactice/ autorilor de manuale/ evaluatorilor de manuale privind domeniile specifice de competență etc.;

- formarea cadrelor didactice, a directorilor, inspectorilor, decidenților în aplicarea politicilor publice;
- dezvoltarea unui document strategic care să valorifice rezultatele proiectului și care să promoveze un pachet de politici la nivel național.

Se intenționează, astfel, realizarea următoarelor **rezultate**:

- metodologii de dezvoltare a parteneriatului public-privat, de stimulare a lecturii în învățământul primar;
- realizarea unui studiu de diagnoză care să reflecte: factorii care influențează succesul / insuccesul școlar în învățământul primar, nevoile de lectură ale școlărilor din învățământul primar, în contextul cultural specific, inclusiv pentru minorități naționale (maghiară și germană), impactul curriculumului, al manualelor școlare, al instrumentelor evaluative asupra formării competențelor de citit scris în învățământul primar, nevoile de formare a cadrelor didactice în domeniul didacticii;
- prin intermediul cursurilor de formare acreditate puse la dispoziția CCD;
 - 150 de inspectori pentru învățământul primar/ preșcolar vor fi formați în inspecție școlară pe domeniul dezvoltării competențelor de scris-citit;
 - 550 de învățători vor fi formați în TIC, didactica predării cititului și scrisului, monitorizarea progresului elevilor, utilizarea resurselor educaționale pentru stimularea cititului și scrisului;
 - 80 de directori de școli vor fi formați în aplicarea metodologiei de stimulare a lecturii;
 - 20 de formatori vor fi abilitați să deruleze cursuri de formare;
- realizarea unui site destinat inovării didactice și promovării bunelor practici;
- elaborarea de ghiduri destinate diferitelor grupuri țintă;
- realizarea de broșuri de informare, de promovare a lecturii, postere, alte materiale promoționale de încurajare a lecturii.

Principalii beneficiari ai resurselor educaționale pilotate în școli vor fi cei aproximativ 7000 de elevi care fac parte din grupul țintă al proiectului.

10. Internet în școala ta. Susținerea conectării unităților școlare la internet prin conexiuni broadband

(proiect în implementare)

Obiectivul general al proiectului îl reprezintă creșterea calității procesului de învățământ cu asigurarea respectării politicilor Uniunii Europene și ale legislației naționale în ceea ce privește principiul dezvoltării durabile și cel al egalității de șanse.

În acest sens, se au în vedere următoarele **obiective specifice**:

- creșterea numărului de unități școlare care beneficiază de conexiune la internet broadband;
- creșterea numărului de elevi și de profesori care au acces la internet broadband;
- formarea competențelor aplicative de utilizare a conexiunii la internet broadband la personalul unități școlare;

- consolidarea infrastructurii IT la nivelul unităților școlare;
- reducerea decalajului educațional dintre mediul rural și mediul urban în domeniul TIC.

11. Formarea competențelor personalului didactic pentru promovarea stării de bine în școli (proiect în contractare)

Lipsa unor module dedicate promovării sănătății mentale în formarea inițială conduce la incapacitatea cadrelor didactice de a preveni și gestiona corect dificultățile sociale, emoționale și comportamentale pe care le manifestă din ce în ce mai des copiii și adolescenții. În vederea eliminării acestei probleme, proiectul își propune ca **obiectiv general** îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul preșcolar, primar și gimnazial pentru a dezvolta abilitățile sociale, emoționale și de management comportamental ale copiilor în mediul școlar având următoarele **obiective specifice**:

- identificarea comportamentelor, cunoștințelor, atitudinilor cadrelor didactice și consilierilor școlari privind dificultățile copiilor în mediul școlar;
- dezvoltarea competențelor cadrelor didactice și consilierilor școlari de a interveni de timpuriu asupra dificultăților copiilor din mediul școlar;
- dezvoltarea unui sistem de sprijin pentru personalul didactic în abordarea diferitelor dificultăți pe care le manifestă elevii;
- elaborarea unui set de recomandări privind formarea personalului didactic în vederea asigurării unui climat școlar care să promoveze starea de bine a copiilor;
- îmbunătățirea nivelului de informare și conștientizare a personalului didactic cu privire la rolul său în promovarea stării de bine a elevilor;
- analiza nivelului de dezvoltare a competențelor cadrelor didactice de a promova starea de bine a elevilor și de combatere a dificultăților cu care aceștia se confruntă.

Rezultatele urmărite sunt:

- formarea/ certificarea unui număr de 2000 de cadre didactice și 30 consilieri școlari formați și certificați din 40 de școli pilot;
- crearea unei rețele de suport pentru prevenția și intervenția timpurie în cazul dificultăților sociale, emoționale, comportamentale ale copiilor și elevilor în mediul școlar, activități specifice de management de proiect (promovare, monitorizare, diseminare).

Proiectul își propune să realizeze un program de formare care conține teme referitoare la asigurarea stării de bine a copiilor în unitățile de învățământ prin dezvoltarea abilităților sociale, emoționale, comportamentale ale cadrelor didactice.

12. "De la debut la succes" - program național de mentorat de inserție profesională a cadrelor didactice

(proiect în contractare)

În condițiile lipsei unui program formal și coerent de inserție profesională a debutanților, cu consecințe negative asupra calității activității la clasă, asupra rezultatelor la examenul de definitivare, precum și asupra accesului și menținerii în sistem a tinerilor, proiectul își propune ca **obiectiv general** îmbunătățirea inserției profesionale și creșterea calității activității didactice a debutanților din învățământul preuniversitar prin dezvoltarea unui sistem național coerent, coeziv și sustenabil de asistare în stagiatură. Proiectul oferă astfel sprijin debutanților în parcurgerea drumului de la abordarea teoretică la activitatea de predare efectivă la clasă, prin dezvoltarea și valorizarea competențelor cadrelor didactice cu experiență pentru noua ocupație de mentor de inserție profesională.

Obiectivele specifice vizează:

- asigurarea accesibilității, eficienței, transparenței și sustenabilității proiectului prin crearea platformei ITC;
- finalizarea în primul an de proiect a certificării a 24 de formatori de mentori și derularea formării a 360 MIP;
- asistarea în stagiatură a minim 1440 debutanți de diferite specializări;
- revizuirea și ameliorarea sistemului de asistare în stagiatură pilotat prin proiect și elaborarea de propuneri și recomandări de politici educaționale rezultate din studiul transversal și ca urmare a vizitei de studiu;
- dezvoltarea capacității instituționale a 8 centre regionale pentru asigurarea sustenabilității ulterioare a proiectului.

Rezultatele proiectului:

- elaborarea și validarea standardului ocupațional și a standardului de formare profesională pentru ocupația de mentor de inserție profesională;
- elaborarea procedurii și a instrumentelor de evaluare și certificare a competențelor formatorilor de mentori, care să aibă ca rezultat direct formarea a 24 de formatori de mentori și 360 de mentori de inserție profesională certificați, precum și a 1440 de debutanți asistați în stagiatură în ultimii doi ani de proiect,
- crearea a 8 centre regionale pregătite pentru asigurarea sustenabilității programului.

13. Cadrul de referință al curriculumului național pentru învățământul preuniversitar: Un imperativ al reformei curriculare (proiect în contractare)

Proiectul își propune ca **obiectiv principal** restructurarea cadrului de referință pentru curriculum-ul învățământului preuniversitar prin analize asupra mediului școlar, a dinamicii performanțelor școlare ale elevilor, a programelor și a manualelor pe discipline precum și prin analiza multicriterială a politicilor educaționale naționale și internaționale în domeniul curriculumului.

Se are în vedere obținerea coordonatelor principale necesare experților și personalului implicat în activitățile de proiectare, monitorizare și evaluare curriculară pentru elaborarea unui nou cadru de referință și, ulterior, pentru o restructurare curriculară care vizează toate nivelurile educației preuniversitare în contextul societății cunoașterii.

Proiectul își propune, de asemenea, promovarea unei abordări integrate și coerente, la nivel de sistem, privind finalitățile învățării, dezvoltarea și formarea competențelor cheie cu o mai mare relevanță pentru piața muncii, implementarea de noi standarde curriculare de performanță și de standarde/sisteme de evaluare și examinare a elevilor.

14. Dezvoltarea resursei umane pentru managementul eficient al bazelor de date calitative ale rezultatelor examenelor și evaluărilor naționale din învățământul preuniversitar (proiect în contractare)

Obiectivul general al proiectului este acela de a lucra eficient în echipă cu profesorii-evaluatori din evaluările și examenele naționale, cu scopul proiectării și implementării eficiente a unei structuri de baze de date operaționale pentru colectarea, stocarea, validarea și analiza calitativă și cantitativă a rezultatelor evaluărilor și examenelor naționale. Se urmăresc, prin acesta, următoarele **rezultate**:

- generarea raportului individual de performanță (RIP) la evaluare/ examen pentru fiecare candidat;
- un model, pilotat la nivel național, de proiectare și gestionare a unei baze de date create pentru a satisface necesitatea de generare a RIP.

15. Competențe cheie TIC în Curriculumul școlar (proiect în implementare)

Prin implementarea proiectului se are în vedere atingerea următoarelor **obiective**:

- adaptarea planurilor cadru de învățământ în vederea introducerii competențelor cheie TIC;
- elaborarea de programe școlare pentru disciplina TIC, corespunzător planului cadru revizuit;
- actualizarea programelor școlare, prin includerea de competențe cheie TIC specifice fiecărei discipline școlare;
- elaborarea de pachete educaționale care să vină în sprijinul aplicării programelor școlare actualizate;
- formarea inspectorilor de specialitate în vederea diseminării în teritoriu a modului de implementare a programelor școlare actualizate.

Principalele **rezultate** scontate urmăresc:

- adecvarea curriculumul-ui la competențele TIC, răspunzând astfel cerințelor societății actuale;

- accesul la formarea la distanță a inspectorilor de specialitate și a profesorilor;
- crearea unei legături mai bune între elevi și profesori, prin utilizarea unui limbaj comun, dobândit prin competențele TIC;
- accesul la informare și formare continuă a adulților (inspectori și profesori);
- facilitarea accesului pe piața muncii, în condițiile unei societăți tot mai informatizate;
- adaptarea la directivele europene în domeniul educațional.

16. Restructurarea curriculumului național în învățământul liceal (proiect în contractare)

Proiectul are ca **obiectiv general** diversificarea ofertei educaționale la nivelul învățământului liceal în vederea înlesnirii accesului în învățământul postliceal, superior și/sau a inserției sociale a absolvenților de liceu.

În acest sens vor fi avute în vedere următoarele **obiective specifice**:

- operaționalizarea principiilor care stau la baza elaborării planurilor-cadru și programelor școlare;
- construirea unor trasee educaționale diferențiate, în acord cu interesele de formare ale elevilor, care să permită o inserție socială corespunzătoare;
- elaborarea planurilor-cadru și a programelor școlare din învățământul liceal.

17. Dezvoltarea resurselor umane în educație pentru administrarea rețelelor de calculatoare din scolile românești prin dezvoltarea și susținerea de programe care să sprijine noi profesii în educație, în contextul procesului de reconversie a profesorilor și atingerea masei critice de stabilizare a acestora în scoli, precum și orientarea lor către domenii cerute de piața muncii (proiect în implementare)

Proiectul are ca **obiectiv general** dezvoltarea capitalului uman prin corelarea educației și formării pe tot parcursul vieții (*lifelong learning*) cu piața muncii și asigurarea de oportunități sporite pentru participarea viitoare pe o piața a muncii modernă și flexibilă.

În acest sens, se au în vedere următoarele **obiective specifice**:

- îmbunătățirea și lărgirea calificării cadrelor didactice și a altor categorii de personal din sistemul național de educație prin dezvoltarea și furnizarea de programe de instruire pentru 6 000 persoane, provenind din rândul cadrelor didactice / personalului didactic, care să sprijine noi profesii în educație - administrator de rețea de calculatoare, în contextul

extinderii nivelului de utilizare al TIC, conform obiectivelor Strategiei TIC în învățământul preuniversitar, al stabilizării profesorilor în școli, prin implicarea lor în aceste programe de formare, asigurând totodată dezvoltarea de noi competențe în domenii cerute pe piața muncii;

- îmbunătățirea sistemului de formare inițială și continuă a personalului didactic, inclusiv asigurarea calității prin pregătirea și asigurarea resursei umane care să administreze rețelele de calculatoare existente și în curs de implementare în sistemul național de învățământ primar, gimnazial, liceal;
- creșterea calității sistemului de educație prin îmbunătățirea capacității de utilizare a metodelor interactive de predare / învățare - predare centrată pe elev, prin extinderea gradului de utilizare TIC în școli: aplicații educaționale specifice, sisteme de *e-learning*, acces la resursele distribuite în rețeaua Internet, altele.

18. Restructurarea sistemului de formare continuă a personalului din învățământul preuniversitar prin generalizarea sistemului de credite profesionale transferabile „CASTRU” (proiect în implementare)

Obiectivul general al proiectului este dezvoltarea unui sistem flexibil de formare continuă a resurselor umane din învățământul preuniversitar care să permită specializarea reală și eficientă a profesiiilor/ funcțiilor didactice, prin generalizarea sistemului de credite profesionale transferabile, în concordanță cu standardele naționale și europene.

Obiective specifice:

- Restructurarea sistemului de formare continuă prin adaptarea cadrului legislativ la contextul actual.
Se va răspunde:
 - nevoilor și așteptărilor grupului țintă prin posibilitatea de dezvoltare a carierei didactice cu recunoașterea competențelor dobândite prin alte forme de perfecționare anterioare;
 - disfuncționalităților sistemului prin elaborarea standardelor ocupaționale și de formare continuă pentru funcțiile didactice nou apărute.
- Dezvoltarea metodologică privind generalizarea sistemului de credite profesionale transferabile (CPT) pe tot parcursul carierei didactice în concordanță cu standardele naționale și europene.
Se va răspunde:
 - nevoilor și așteptărilor grupului țintă prin exprimarea clară a diferențelor de profil profesional specific definitivatului și gradelor didactice, astfel încât exigențele exprimate prin programe de formare continuă, număr de credite profesionale transferabile alocate să fie vizibil evolutive;

- disfuncționalităților sistemului prin realizarea unui sistem unitar de formare continuă bazat pe CPT, care va permite vizualizarea stadiului individual al carierei și previzionarea parcursului profesional dezirabil pentru fiecare categorie de personal didactic.
- Instituirea mecanismelor reglatorii privind dinamica profesiilor didactice prin flexibilizarea rutelor de conversie și perfecționare în carieră.
Se va răspunde:
 - nevoilor și așteptărilor grupului țintă prin creșterea autonomiei în dezvoltarea personală a cadrului didactic în funcție de necesitățile personale și profesionale ale fiecăruia;
 - disfuncționalităților sistemului prin elaborarea setului de rute flexibile pentru conversie și perfecționare.

Rezultatele proiectului:

- *„Metodologia de formare continuă a personalului din învățământul preuniversitar“*:
 - profiluri de competențe de bază pentru funcțiile didactice din învățământul preuniversitar-analiză ocupațională (IR: minim 8);
 - 1 studiu de diagnoză și prognoză privind dinamica profesiilor (IR: 1 raport de cercetare);
 - standarde ocupaționale elaborate/revizuite (IR: minim 8);
 - standarde de formare continuă elaborate (IR: minim 8): standarde de formare continuă elaborate pentru funcțiile didactice de predare, de consiliere și de terapie educațională, de documentare și informare, de inovare-dezvoltare (IR: minim 4), standarde de formare continuă elaborate pentru funcțiile didactice auxiliare, pe niveluri de performanță (IR: minim 4);
 - structuri de programe de formare continuă elaborate (IR: minim 17): structuri elaborate de programe de formare continuă care permit accesul la definitivat (IR: minim 4), care permit accesul la gradul II (IR: minim 4) și care permit accesul la gradul I (IR: minim 4), structuri elaborate de programe de formare continuă periodică (o dată la 5 ani) pentru funcțiile didactice (IR: minim 1), structuri elaborate de programe de formare continuă pentru funcțiile didactice auxiliare, pe niveluri de performanță (IR: minim 4);
 - *„Metodologie de certificare și echivalare în credite profesionale transferabile a competențelor dobândite prin forme de perfecționare și conversie“* elaborată: forme de perfecționare și conversie selectate (IR: minim 5), seturi de instrumente de echivalare elaborate (IR: minim 5);
 - seturi rute flexibile de conversie (IR: minim 3) și perfecționare (IR: minim 2) în carieră elaborate: funcții didactice selectate către care se poate realiza conversia profesională (IR: minim 3), seturi de condiții și criterii de conversie stabilite (IR: minim 3), structuri programe de formare continuă necesare conversiei profesionale elaborate (IR: minim 3).

- Studiu de impact privind efectele restructurării sistemului de formare continuă (IR: 1 raport final de cercetare): 98 cursanți din grupul țintă cărora li s-au aplicat prevederile metodologice elaborate în proiect (eșantion pilotat), 98 atestate eliberate.

19. Profesioniști în managementul educațional preuniversitar (proiect în implementare)

Proiectul are ca **obiectiv general** îmbunătățirea calității managementului educațional din învățământul preuniversitar prin revizuirea politicii în domeniu și formarea competențelor manageriale specifice categoriilor profesionale implicate, pentru asigurarea unei mai bune adaptări a educației și formării profesionale inițiale la nevoile pieței muncii și societății bazate pe cunoaștere.

Pentru atingerea obiectivelor, se au în vedere următoarele **obiective specifice**:

- elaborarea politicii în management educațional preuniversitar în concordanță cu prioritățile strategice actuale ale sistemului (descentralizarea învățământului preuniversitar, prioritățile evaluării externe de proces, asigurarea calității în educație);
- revizuirea profilului ocupațional și profesional al funcțiilor manageriale din învățământul preuniversitar în conformitate cu cerințele actuale și de perspectivă ale domeniului;
- îmbunătățirea calității pregătirii profesionale a categoriilor de personal cu funcții de conducere, îndrumare și control din învățământul preuniversitar.

Prin implementarea acestui proiect se preconizează atingerea următoarelor **rezultate**:

- realizarea unui studiu de diagnoză privind nevoile de reformă managerială în mediu descentralizat din sistemul preuniversitar;
- elaborarea unui document de politică MECI în domeniul managementului educațional preuniversitar și adoptarea unei reglementări pentru politica de sistem în domeniul managementului educațional preuniversitar;
- elaborarea, testarea și aprobarea unor seturi de instrumente strategice de proces necesare implementării politicii în domeniul managementului educațional preuniversitar și adoptarea a două reglementări pentru două seturi de instrumente strategice de proces;
- elaborarea unui regulament de inspecție școlară și adoptarea unei reglementări în acest sens;
- revizuirea/ adoptarea unor standarde ocupaționale pentru categoriile de personal de conducere din învățământul preuniversitar (3 standarde ocupaționale revizuite și introduse în COR/ 3 standarde ocupaționale noi, introduse în COR) ;
- Elaborarea unor standarde de formare/ programe de formare pentru categoriile de personal de conducere, îndrumare și control din învățământul preuniversitar;

- realizarea unui sistem informatic suport pentru desfășurarea activității de formare în managementul educațional operațional;
- elaborarea de suporturi de curs pentru întregul program de formare pentru personalul cu funcții de conducere, îndrumare și control din învățământ preuniversitar (cel puțin 2900 de utilizatori ai suporturilor de curs);
- participarea unui număr de 28 de persoane la programe de formare de formatori (28 atestate de formare profesională);
- 240 de absolvenți din grupul țintă, din etapa a doua a programului de formare (240 atestate de formare profesională);
- 1176 absolvenți, din categoriile de personal cu funcții de conducere, îndrumare și control din învățământ preuniversitar care au absolvit programe de formare în management educațional (1176 atestate de formare profesională).

20. Învățământul profesional și tehnic în domeniul TIC (proiect în implementare)

Obiectivul general al proiectului este îmbunătățirea ofertei de educație și formare profesională inițială în domeniul TIC pentru unele calificări din învățământul profesional și tehnic.

Obiectivele specifice urmăresc:

I. Îmbunătățirea calității educației și formării profesionale, astfel încât să fie asigurate condițiile necesare pentru ca abilitățile și competențele furnizate să răspundă cerințelor pieței muncii.

II. Creșterea atractivității educației în învățământul profesional și tehnic și îmbunătățirea capacității unităților de învățământ de a răspunde cerințelor sectoriale și regionale ale pieței muncii.

Rezultatele proiectului:

Activități finalizate:

1. Actualizare SPP;
2. Actualizare curricula.

În urma acestor activități, au fost formați un număr de 16 autori de SPP și 16 autori de curricula și au fost revizuite 8 SPP și 8 curricula corespunzătoare acestora.

Activități în derulare:

Se află în derulare activitățile de realizare a materialelor de predare și a materialelor de învățare.

În cadrul acestor activități prin 2 seminarii au formați autorii de materiale de predare, respectiv materiale de învățare. În prezent aceștia elaborează un număr de 84 materiale de predare și 168 materiale de învățare.

21. Metode inovative în formarea personalului didactic pentru dezvoltarea abilităților de viață ale elevilor (proiect în implementare)

Proiectul are ca **obiectiv general** modernizarea sistemului de educație și formare inițială și continuă prin îmbunătățirea formării personalului didactic din învățământul preuniversitar în vederea asigurării unei mai bune corelări a educației și formării profesionale inițiale cu nevoile pieței muncii și ale societăți bazate pe cunoaștere.

În acest sens, au fost stabilite următoarele **obiective specifice**:

- dezvoltarea capitalului uman din învățământul preuniversitar prin elaborarea unui curriculum de formare pentru personalul didactic, axat pe dezvoltarea abilităților de viață ale elevilor în scopul creșterii atractivității educației și formării profesionale inițiale;
- creșterea relevanței procesului educațional în învățământul preuniversitar în raport cu nevoile elevilor, prin formarea personalului didactic în vederea asigurării competențelor cheie necesare elaborării de activități și programe care vizează dezvoltarea abilităților de viață ale elevilor;
- optimizarea procesului educațional prin elaborarea unei metode specifice de auto - evaluare a impactului programului de formare care va permite îmbunătățirea capacității cadrelor didactice și a altor categorii de personal din educație de a utiliza metode interactive de predare-învățare centrate pe elev.

Principalele **rezultate** preconizate au în vedere:

- elaborarea unui curriculum de formare, adresat cadrelor didactice din învățământul preuniversitar și a unui ghid metodic pentru dezvoltarea abilităților cheie de viață pe grupe de vârstă diferite;
- formarea, la nivel național, a peste 920 de cadre didactice, pentru a implementa programe de dezvoltare a abilităților de viață;
- realizarea materialelor didactice resursă, pentru a fi folosite de către cadrele didactice în activitățile curriculare și extracurriculare, menite să dezvolte abilitățile de viață ale elevilor;
- dezvoltarea unei platforme *online* de comunicare și resurse în sfera abilităților de viață pentru cadrele didactice și elevii din învățământul preuniversitar.

De asemenea, Ministerul Educației, Cercetării și Inovării a depus o serie de proiecte, aflate în evaluare, destinate îmbunătățirii calității în învățământul preuniversitar, îmbunătățirea calificării cadrelor didactice din învățământul profesional și tehnic prin formarea acestora pentru extinderea metodei moderne interactive de învățare „firma de exercițiu” și formării cadrelor didactice în domeniul evaluării competențelor profesionale.

III. ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR

➤ *Programe finanțate din Bugetul MECI*

Educația universitară și postuniversitară în România

Programul bugetar este destinat susținerii și dezvoltării forței de muncă înalt calificate în România în concordanță cu angajamentele luate de țara noastră pentru implementarea *Procesului Bologna* și a *Agendei Lisabona*. În acest sens se are în vedere crearea tuturor condițiilor necesare realizării unui serviciu public pentru educație universitară și postuniversitară care să ofere absolvenți pregătiți în specializările cerute pe piața forței de muncă și conținute în Cadrul Național al Calificărilor, ca parte componentă a Cadrului European al Calificărilor.

Principiile fundamentale ale programului sunt reprezentate de egalitatea de șanse a tinerilor la educație, respectarea autonomiei universitare, crearea unui serviciu public de educație fundamentat pe un sistem obiectiv de asigurare a calității.

Principalele **obiective** ale programului bugetar au în vedere:

- compatibilizarea sistemului național de educație universitară și postuniversitară cu sistemul european de educație în conformitate cu prevederile *Procesului Bologna* și ale *Agendei Lisabona*;
- susținerea și dezvoltarea forței de muncă înalt calificate în România în concordanță cu angajamentele luate de țara noastră pentru implementarea *Procesului Bologna* și a *Agendei Lisabona*;
- crearea tuturor condițiilor necesare realizării unui serviciu public pentru educație universitară și postuniversitară care să ofere absolvenți pregătiți în specializări cerute pe piața forței de muncă și conținute în *Cadrul Național al Calificărilor*, ca parte componentă a *Cadrului European al Calificărilor*.

➤ *Proiecte finanțate din fonduri europene nerambursabile*

1. **Informare corectă - cheia recunoașterii studiilor**

(proiect în implementare)

Proiectul are ca **obiective** îmbunătățirea metodologiei actuale de recunoaștere de către universități a perioadelor de studii efectuate în străinătate și elaborarea unei noi metodologii unitare și transparente în condițiile în care, conform Ordinului ministrului

educației naționale nr. 3043/2000 privind recunoașterea perioadelor de studii, perioadele de studiu efectuate în străinătate sunt recunoscute de către universități.

În acest sens, au fost stabilite următoarele **obiective specifice**:

- crearea unei Rețele de Centre de resurse de informare și documentare în fiecare universitate acreditată din România;
- instruirea personalului din Centrele de resurse;
- adaptarea metodologiei de recunoaștere la normele interne și internaționale și creșterea transparenței acesteia;
- simplificarea procedurii de înscriere la continuarea studiilor la universitățile acreditate din România a cetățenilor români, comunitari sau din state terțe care au studiat în străinătate (stagii parțiale sau complete).

2. Instruirea în societatea cunoașterii

(proiect în implementare)

Obiectivul general al proiectului este formarea profesională a formatorilor - profesori Master pentru cursul "*Intel Teach - instruirea în societatea cunoașterii*" în vederea dezvoltării unei formări profesionale continue de calitate și îmbunătățirea calificării personalului uman din educație, urmărindu-se atingerea următoarelor **rezultate**:

- formarea și certificarea a 3000 de formatori-profesori Master în vederea dezvoltării implementării cursului *Intel Teach - Instruirea în societatea cunoașterii la nivel național*;
- tipărirea suportului de curs (manual și CD cu resurse curriculare) pentru formatori - profesori Master;
- asigurarea calității programului de formare a formatorilor-profesor Master;
- dezvoltarea oportunităților de carieră pentru cadrele didactice din grupul țintă.

3. Formarea personalului universitar și a studenților în utilizarea unor instrumente moderne de predare-învățare-evaluare pentru disciplina matematică, în vederea creării de competențe performante și practice pentru piața muncii (proiect în contractare)

Proiectul are ca **obiectiv general** asigurarea, prin studiul disciplinelor matematice, a unui învățământ superior de calitate și performant în vederea consolidării unei gândiri structurate și flexibile, ameliorării rezultatelor învățării la nivel de sistem, dobândirii de cunoștințe și competențe pentru optimizarea angajabilității și pentru conștientizarea factorilor economici de utilitate, sprijinirii inserției pe piața muncii a acestor absolvenți și reprezentării cu succes a României la concursuri și evenimente internaționale.

În acest sens au fost propuse următoarele **obiective specifice**:

- evaluarea nevoilor educaționale obiective ale cadrelor didactice și studenților, legate de utilizarea matematicii în învățământul superior;
- analiza eficacității și relevanței curriculumului actual la nivel de performanță și eficiență, în vederea dezvoltării de cunoștințe și competențe pentru studenții care studiază discipline matematice în universități;
- dezvoltarea și armonizarea curricula universitare ale disciplinelor matematice, conform exigențelor de pe piața muncii;
- elaborarea și implementarea unui program de formare a cadrelor didactice și a studenților interesați din universitățile partenere, bazat pe dezvoltarea și armonizarea de curriculum;
- crearea a 9 centre de formare pentru cadrele didactice și studenți implicați în creșterea calității învățământului matematic în România și în desfășurarea de bune practici la nivel național și internațional;
- crearea unei baze de resurse inovative, moderne și funcționale pentru predarea – învățarea - evaluarea în disciplinele matematice pentru învățământul universitar;
- realizarea unui *portal online* ca sursă de resurse didactice pentru profesorii și studenții care doresc să își îmbunătățească cunoștințele în domeniul matematic, cât și ca un instrument modern și flexibil de comunicare, învățare și evaluare;
- stimularea cooperării și comunicării între studenți și dintre studenți și elevii din liceele interesate;
- utilizarea noilor cunoștințe și competențe dobândite pe piața muncii.

Rezultatele directe ale proiectului au în vedere armonizarea curriculară la nivelul universităților partenere din cadrul proiectului, realizarea și implementarea programului de formare a cadrelor didactice și a studenților pe baza curriculumului revizuit în concordanță cu cerințele performante ale competițiilor internaționale și cu competențele solicitate pe piața muncii, elaborarea de resurse de predare – învățare – evaluare.

4. Calitate și leadership în învățământul superior românesc (proiect în implementare)

Obiectivul general al proiectului este dezvoltarea, prin implicarea tuturor partenerilor relevanți, a viziunii pe termen lung și a unei strategii pentru învățământul superior românesc, care să fundamenteze politicile și acțiunile pe termen mediu și lung contribuind esențial la îmbunătățirea managementului strategic, financiar, al resurselor umane și al resurselor de învățământ ale universităților, la promovarea inovării, a cooperării și a parteneriatului între universități, mediul de afaceri și centrele de cercetare pentru dezvoltarea societății cunoașterii în România.

5. Doctorat în școli de excelență - evaluarea calității cercetării în universități și creșterea vizibilității prin publicarea științifică (proiect în implementare)

Proiectul are ca **obiectiv general** elaborarea, testarea și implementarea unei metodologii care să asigure evaluarea internațională a calității cercetării în universități, susținerea școlilor de excelență precum și creșterea capacității de publicare științifică la nivel instituțional și individual cu impact asupra calității programelor doctorale.

6. Studii doctorale în România – organizarea școlilor doctorale în România (proiect în implementare)

Obiectivul general al proiectului este restructurarea și consolidarea sistemului național de studii doctorale în vederea identificării și dezvoltării unei infrastructuri instituționale adecvate susținerii și îmbunătățirii implementării ciclului trei *Bologna* în contextul corelării cu ciclul doi, ca parte importantă a integrării învățământului superior din România în *Spațiul European al Învățământului Superior*.

7. Îmbunătățirea managementului universitar

Proiectul are ca **obiectiv general** îmbunătățirea managementului universitar prin construcția și implementarea unui sistem de formare adecvată a reprezentanților universităților cu diferite responsabilități decizionale în vederea eficientizării activităților de conducere a instituțiilor de învățământ superior.

Proiectul își propune sprijinirea unei guvernări responsabile și eficiente pentru procesele de luare a deciziilor și management universitar prin formarea principalilor actori implicați în sistemul de învățământului superior românesc, în concordanță cu transformările și cerințele de la nivel european.

8. Registrul Matricol Unic (proiect în implementare)

Obiectivul general al proiectului este îmbunătățirea managementului administrativ în învățământul superior românesc și consolidarea rolului universităților în raport cu cerințele societății civile și ale pieței muncii prin dezvoltarea unei baze de date integrate pentru gestionarea informațiilor referitoare la studenți, care vor fundamenta politicile și strategiile publice în domeniu.

Rezultate vizate:

- baza de date va fi orientată *web*, cu utilizare securizată prin semnătură electronică, care să asigure trasabilitatea, interconectarea, interoperabilitatea și funcțiile de monitorizare și raportare, fără o infrastructură de comunicații dedicată;
- proiectul urmărește dezvoltarea și implementarea unui sistem integrat unic la nivel național, privind participanții din sistemul de învățământ superior (SIS), care va furniza în timp real informații și rezultate obiective și credibile factorilor de decizie și altor persoane fizice sau instituții interesate, în funcție de nivelul de acces atribuit acestora;
- sistemul implementat va conduce la îmbunătățirea managementului administrativ în învățământul superior românesc și consolidarea rolului universităților în raport cu cerințele societății civile și ale pieței muncii, inclusiv pe plan european, prin dezvoltarea unei baze de date integrate pentru gestionarea informațiilor referitoare la studenți. Această bază de date va contribui la fundamentarea politicilor și strategiilor publice în domeniu. Proiectul va răspunde următoarelor nevoi ale societății civile și pieței muncii, identificate la momentul actual:
 - creșterea competitivității SIS prin asigurarea unei imagini reale a dezvoltării capitalului uman prin învățământ superior (numărul de participanți și absolvenți, respectiv nivelul, performanța și domeniul de dezvoltare educațională);
 - cunoașterea informațiilor privind capitalul uman implicat în SIS în vederea formulării și implementării politicilor educaționale și îmbunătățirea procesului de fundamentare și implementare a strategiilor educaționale;
 - creșterea relevanței învățământului superior pentru piața muncii și societatea bazată pe cunoaștere prin asigurarea informațiilor necesare stabilirii strategiilor de dezvoltare, prin integrarea datelor despre numărul și orientarea în specialitate a studenților și absolvenților, inclusiv pe regiuni de dezvoltare și orașe;
 - facilitarea procesului de gestiune și de raportare în timp real a informațiilor de la nivelul instituțiilor SIS și asigurarea vizibilității acestor informații, corelat cu utilizarea fondurilor publice alocate;
- implementarea unui astfel de sistem va asigura, în același timp, transparență și rigoare în gestionarea resursei umane pregătite prin sistemul de învățământ superior (de stat și particular).

9. Asigurarea calității în învățământul superior din România în context european. Dezvoltarea managementului academic al calității la nivel de sistem și instituțional (proiect în implementare)

Proiectul are ca **obiectiv general** dezvoltarea unei culturi a calității competitive la nivel european și bazate pe o capacitate managerială, care, la nivel de sistem, contribuie la proiectarea și aplicarea eficientă a politicilor privind calitatea academică și la perfecționarea metodologiilor, instrumentelor, standardelor și tehnicilor de evaluare externă a calității, iar la nivel de instituții contribuie la îmbunătățirea calității activității acestora.

10. Dezvoltarea unui sistem operațional al calificărilor din învățământul superior din România – DOCIS
(proiect în implementare)

Obiectivul general al proiectului este modernizarea sistemului de Calificări din Învățământul Superior din România, compatibilizarea cu spațiul european și corelarea cu cerințele pieței muncii.

Prin cele trei **obiective specifice**, și anume – OS1 - „dezvoltarea și implementarea Cadrului Național al Calificărilor din Învățământul Superior – CNCIS și acordarea lui cu instrumentele deja existente pe piața educației și a muncii” și OS2 – „crearea și implementarea Registrului Național al Calificărilor din Învățământul Superior – RNCIS și OS3 – „realizarea unui studiu privind corespondența dintre calificările universitare și cerințele pieței muncii din România”, ACPART, prin implementarea proiectului DOCIS, contribuie la îmbunătățirea calității din sistemul de învățământ superior prin asigurarea transparenței sistemului de calificări la nivel național dar și european.

Rezultate obținute:

- elaborarea *Metodologiei de realizare și utilizare a Cadrului Național al Calificărilor din Învățământul Superior* (CNCIS);
- efectuarea procesului de instruire a experților pe termen scurt în vederea descrierii calificărilor din învățământul superior pe baza Metodologiei.

Rezultate preconizate:

- descrierea a aproximativ 500 de calificări din învățământul superior;
- instruirea a aproximativ 700 de persoane din grupul țintă în vederea utilizării CNCIS;
- realizarea aplicației informatice denumită RNCIS;
- realizarea studiului în vederea definirii programelor de studii și a unei mai bune corelări cu nevoile pieței muncii și ale societății bazate pe cunoaștere;
- corelarea calificărilor obținute înainte de 2008 cu cele descrise în metodologia CNCIS.

11. Cadrul European al Calificărilor – Elemente educaționale adaptate pentru un cadru previzional al schimbării

- Proiectul nr. 147881-LLP-1-2008-1-DE-EQF, finanțat de către *Comisia Europeană* prin Agenția Executivă pentru Educație și Cultură prin programul „*Lifelong Learning*” (proiect în implementare)

Obiectivele proiectului sunt:

- elaborarea unor reglementări legale (profiluri profesionale) conforme cu Cadrul European al Calificărilor;
- evaluare și proceduri de certificare;
- abordări ale managementului calității.

12. Crearea unor verigi de legătură între Spațiul European al Învățământului Superior și Cadrul European al Calificărilor - Proiectul nr. 147635-LLP-1-2008-1-RO-EQF finanțat de către *Comisia Europeană* prin Agenția Executivă pentru Educație, și Cultură prin programul „*LifeLong Learning*” Audiovizual (proiect în implementare)

Obiectivele proiectului sunt:

- sprijinirea implementării și dezvoltării Cadrului European al Calificărilor prin intermediul elaborării și corelării cadrelor naționale și sectoriale ale calificărilor, precum și a sistemelor de calificări, în vederea consolidării legăturilor dintre Cadrul European al Calificărilor și Spațiul European al Învățământului Superior;
- elaborarea unor metode și proceduri în vederea sprijinirii proiectării și implementării cadrelor naționale ale calificărilor, ținând cont de diferitele tipuri posibile, prin compararea metodologiilor cadrelor naționale, accentul punându-se pe rezultatele învățării;
- elaborarea unor instrumentele de sprijin și îndrumare, precum și publicarea unui Jurnal internațional al cadrelor calificărilor, pentru a asista experții în domeniu și factorii interesați;
- publicarea Raportului privind analiza comparativă a situației din cele șapte țări partenere – raportul va evidenția asemănările și mai ales diferențele în conceperea metodologiilor cadrelor calificărilor din învățământul superior în contextul cadrelor naționale. Rezultatul preconizat asigură calitatea în învățământul superior românesc prin racordarea cadrului național al calificărilor la cel european, asigurându-se astfel mobilitatea studenților;
- publicarea trimestrială a Jurnalului European al Cadrelor Calificărilor;

- crearea unei rețele de cooperare între agențiile/departamentele/autoritățile naționale responsabile de calificările din învățământul superior din țările partenere.

13. Validarea învățării pentru o societate inclusivă

- Proiectul nr. 147751-LLP-1-2008-1-MT-EQF finanțat de către *Comisia Europeană* prin Agenția Executivă pentru Educație, și Cultură prin programul „*LifeLong Learning*” (proiect în implementare)

Obiectivul general al proiectului este focalizarea pe validarea învățării informale și non-formale și dezvoltarea unui cadru metodologic pentru realizarea validării.

Proiectul își propune ca **rezultat** principal realizarea unui *Manual de validare* care va avea la bază experiența obținută în faza de pilotare și va oferi îndrumare în vederea validării cadrului metodologic. Acest manual va fi însoțit de instrumentul denumit *Lifepass (Portofolio pendrive)* care va avea forma unui program/template în care fiecare persoană poate insera dovezi ale învățării informale și non-formale cu ajutorul instrumentelor IT.

14. Cadrul European al Calificărilor – Elemente educaționale adaptate pentru un cadru previzional al schimbării

- Proiectul nr. 147881-LLP-1-2008-1-DE-EQF finanțat de către *Comisia Europeană* prin Agenția Executivă pentru Educație, și Cultură prin programul „*Life Long Learning*” (proiect în implementare)

Proiectul are ca obiectiv general adaptarea elementelor educaționale cheie care sunt valabile în fiecare scenariu educațional (precum curricula, programele de studiu, reglementările legale) la nevoile Cadrului European al Calificărilor, într-un mod în care acestea să fie considerate drept modele pentru dezvoltarea ulterioară.

Obiective specifice:

- identificarea unui cadru previzibil de schimbare prin introducerea *Cadrului European al Calificărilor*;
- furnizarea unor exemple de curricula, măsuri de dezvoltare a resurselor umane conform cu *Cadrul European al Calificărilor*, incluzând proceduri pentru introducerea lor în activitatea zilnică a organizațiilor;
- crearea unei colaborări transnaționale între instituții pe baza *Cadrului European al Calificărilor*;
- descrierea procedurilor de evaluare comună având la bază *Cadrul European al Calificărilor*;

- schițarea unor servicii de consultanță pentru *Cadrul European al Calificărilor*, în vederea susținerii organizațiilor în timpul procesului de adaptare la acesta.

Alte proiecte importante:

- *Burse doctorale* - 26 proiecte derulate la nivelul universităților;
- *Egalitatea de șanse în accesul la învățământ superior – Sprijinirea individuală a studenților pentru a accede la oportunitățile oferite de învățământul superior (sprijin pentru acces, continuare și finalizare);*
- *Internaționalizarea învățământului superior românesc - Sprijinirea instituțională a dezvoltării dimensiunii internaționale a învățământului superior românesc;*
- *Înființarea și operaționalizarea Agenției Române de Internaționalizare a Învățământului Superior (conform angajamentelor luate pentru Raportul BFUG Bologna process in the global context).*

IV. ÎNTĂRIREA CAPACITĂȚII INSTITUȚIONALE A MINISTERULUI EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

➤ *Programe finanțate din bugetul MECI*

Cresterea capacității de absorbție a fondurilor structurale

Problema gestiunii eficiente a Fondului Social European și POS DRU implică analiza următoarelor paliere :

- a. Capacitatea de gestiune a Fondului Social European (FSE) de către Organismul Intermediar POS DRU (OI POS DRU) - MECI care este responsabil de implementarea axei prioritare 1 urmărește formarea profesională a resurselor umane din cadrul OI POS DRU – MECI, existența unei baze materiale adecvate, existența unui sistem funcțional de monitorizare și control al operațiunilor/proiectelor la nivelul OI POS DRU;
- b. Capacitatea de gestiune a proiectelor de către beneficiarii de proiecte din sistemul de educație (unități de învățământ care reprezintă principalul grup de beneficiari vizat în cadrul axei prioritare 1 și al axei prioritare 2 – domeniul major de intervenție 2).

În acest sens la nivelul sistemului de învățământ există un număr ridicat de beneficiari potențiali ai proiectelor finanțate din fonduri structurale (FS), în special Fondul Social European (FSE) (*peste 10 000 instituții cu personalitate juridică – minimum 40 000 de persoane formate*) care nu dispun de suficiente informații și competențe pentru accesarea acestor fonduri și gestiunea proiectelor finanțate din FS. Proiectele gestionate de Autoritatea de Management POS DRU vor asigura formarea unui număr de potențiali beneficiari, din sistemul de învățământ, în medie 300-500 de persoane/an, în perioada 2007-2009. La acestea se pot adăuga potențialii beneficiari care vor fi formați în cadrul PO - Asistență tehnică, dar nevoia de formare în domeniu continuă să rămână foarte mare. Acest program bugetar își propune să completeze eforturile realizate cu sprijinul altor surse de finanțare și să extindă formarea și la nivelul beneficiarilor de proiecte POS DRU din sistemul de învățământ, asigurând astfel condițiile și personalul pregătit, în sistemul de învățământ, atât pentru accesarea FSE (potențiali beneficiari), cât și gestiunea proiectelor finanțate din POS DRU (beneficiari).

c. Asigurarea unui grad ridicat de vizibilitate a FSE și POS DRU 2007-2013 în sistemul de educație.

Obiectivele programului bugetar vizează:

- consolidarea capacității a Organismului Intermediar pentru Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane (OIPOSDRU), a structurii centrale și a structurilor sale din teritoriu, de a acționa ca organism intermediar pentru implementarea/gestiunea adecvată a intervențiilor FSE în cadrul axei prioritare 1 și a axei prioritare 2 – domeniul major de intervenție 2 din cadrul POS DRU;
- îmbunătățirea capacității de management/implementare proiectelor care vor fi finanțate din FSE, la nivelul instituțiilor din sistemul de educație și formare profesională inițială;

V. CORELAREA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT CU PIAȚA MUNCII

➤ *Proiecte finanțate din fonduri europene nerambursabile*

Creșterea relevanței educației și formării profesionale inițiale pentru nevoile pieței muncii reprezintă un obiectiv major urmărit în elaborarea politicilor educaționale și în activitățile desfășurate de furnizorii de educație. Rata șomajului în rândul tinerilor ridică problema relevanței educației pentru piața muncii. În acest context, au fost adoptate o serie de măsuri vizând adaptarea ofertei de educație și formare profesională inițială la nevoile pieței muncii, îmbunătățirea planificării strategice a ofertelor din învățământul profesional și tehnic, furnizarea de servicii de orientare profesională și furnizarea competențelor cheie, printr-o serie de proiecte, aflate în implementare, în contractare sau în evaluare.

1. Corelarea ofertei educaționale a învățământului profesional si tehnic cu cerințele pieței muncii

(proiect în contractare)

Obiectivul general al proiectului este creșterea relevanței ofertei de formare profesională inițială prin învățământul profesional și tehnic preuniversitar în raport cu nevoile pieței muncii și cerințele de dezvoltare economică și socială, din perspectiva societății bazate pe cunoaștere, prin îmbunătățirea documentelor de planificare strategică în ÎPT la nivel județean și local.

Obiective specifice:

1. Creșterea relevanței Planurilor Locale de Acțiune în Învățământul profesional și tehnic (PLAI) în raport cu nevoile de educație și formare profesională previzionate la nivel regional și județean;
2. Creșterea coerenței între nivelurile regional și județean de planificare strategică printr-o mai bună integrare în PLAI a priorităților stabilite la nivel regional (PRAI) și a recomandărilor rezultate din monitorizarea progresului în implementarea PLAI;
3. Creșterea coerenței între nivelurile județean și local de planificare strategică prin monitorizarea de către CLDPS a Planurilor de Acțiune ale Școlilor (PAS);
4. Creșterea comparabilității între Planurile Locale de Acțiune în Învățământul profesional și tehnic (PLAI) prin adoptarea unor abordări comune facilitate de schimburile de experiență transnaționale (vizite de studii în țări ale UE) și schimburile de experiență interjudețene (activitățile de *Peer learning* între CLDPS).

Rezultate urmărite:

- Studiu previzional actualizat privind nevoile de formare profesională la nivel regional și județean la orizontul anului 2013;
- 42 Planuri Locale de Acțiune în Învățământul profesional și tehnic (PLAI 2010-2013) actualizate pe baza studiului previzional actualizat, recomandărilor PRAI și concluziilor din rapoartele de monitorizare a implementării PLAI;
- 42 PLAI 2010-2013 însușite de Inspectoratele școlare Județene/al municipiului București prin aprobare în Consiliile de administrație ale inspectoratelor, în urma validării metodologice, consultării publice și adoptării în CLDPS;
- 1300 Planuri de Acțiune ale Școlilor (PAS) monitorizate;
- 1300 directori de unități școlare din ÎPT participanți la seminarile organizate pentru prezentarea și dezbaterile PLAI actualizat și a concluziilor monitorizării PAS, în vederea integrării acestora în procesul de actualizare a PAS;
- 1300 școli sprijinite pentru actualizarea PAS prin furnizarea PLAI actualizat, a studiului previzional și a concluziilor rezultate din monitorizarea PAS ;
- Metodologie revizuită pentru actualizarea studiilor previzionale;
- Metodologie revizuită pentru actualizarea PLAI;

- Metodologie revizuita pentru monitorizarea PAS;
- 336 membri ai Comitetelor Locale de Dezvoltare a Parteneriatului Social pentru Formarea Profesională (CLDPS) din 42 de județe și municipiul București participanți la seminarile pregătitoare pentru actualizarea PLAI 2010-2013;
- 336 membri ai CLDPS din 42 de județe și municipiul București participanți la seminarile pregătitoare pentru monitorizarea Planurilor de Acțiune ale Școlilor (PAS);
- 559 membri ai CLDPS din 42 de județe și municipiul București și reprezentanți ai partenerilor sociali la nivel național (membri ai Grupului Consultativ al proiectului) însoțiți de reprezentanți din partea solicitantului și ai partenerului 2 (responsabil pentru organizarea serviciilor logistice), participanți la schimburile de experiență transnaționale (vizite de studii în țări ale UE);
- schimburi de experiență (*peer learning*) interjudețene, organizate între membri CLDPS din fiecare regiune - total 42 schimburi de experiență;
- laptopuri, videoproiectoare și copiatoare achiziționate și utilizate pentru activitățile desfășurate la nivel național și în cele 8 regiuni de dezvoltare, pentru prelucrarea și gestionarea datelor în procesul de monitorizare PAS și actualizare PLAI, editare și multiplicare de materiale, precum și în acțiuni de informare și diseminare. Recomandările PLAI actualizate și concluziile rezultate din monitorizarea PAS vor fi valorificate în planificarea anuală a ofertei de pregătire prin ÎPT.

2. Metodologie privind studiile de monitorizare a inserției pe piața muncii a absolvenților de învățământ superior din România – Tracer study (proiect în implementare)

Studiile de monitorizare a inserției pe piața muncii a absolvenților de învățământ superior din România urmăresc să identifice factorii care determină succesul profesional al absolvenților și satisfacerea cerințelor angajatorilor și să analizeze influențele diferitelor caracteristici la nivelul sistemului de învățământ superior, la nivelul instituției universitare și al programelor de studiu asupra acestor factori.

Obiectivul general al proiectului este de a stabili nivelul în care cunoștințele, competențele și abilitățile dobândite sunt suficiente pentru a permite absolvenților să se angajeze pe piața muncii, să dezvolte o afacere proprie, să continue studiile universitare în ciclul următor și să învețe permanent.

Obiective specifice:

- stabilirea corelației dintre traseul educațional și competențele dobândite de-a lungul acestuia și profilul socio-biografic al absolventului;
- stabilirea nivelului competențelor dobândite de absolvent pe parcursul traseului educațional;
- stabilirea nivelului de utilizare în cariera profesională a cunoștințelor și competențelor dobândite de absolvent pe parcursul traseului educațional.

În ceea ce privește **rezultatele proiectului**, aceste studii vor urmări:

- să răspundă cerințelor factorilor direct interesați - instituții guvernamentale, agenții naționale de asigurare a calității, agenții de ocupare a forței de muncă, asociații profesionale, personal academic și formatori din sistemul vocațional, manageri din sistemul educațional, viitori studenți, studenți și absolvenți;
- să acopere o arie largă de aspecte privind traseul educațional, inserția pe piața muncii și cariera profesională a absolventului;
- să explice factorii care au determinat succesul profesional absolvenților și să analizeze influențele diferitelor caracteristici ale sistemului de învățământ superior asupra acestuia.

De asemenea, la nivelul elaborării politicilor, este necesară o mai mare coerență între politicile din domeniul educației, formării profesionale inițiale și formării profesionale continue. Validarea achizițiilor de învățare obținute, o corelare mai bună între educația și formarea profesională inițială și formarea profesională continuă, îmbunătățirea definerii și transparenței calificărilor profesionale sunt aspecte care urmează a fi abordate. Ministerul Educației, Cercetării și Inovării susține politicile educaționale și activitățile elaborate în această direcție, existând **în evaluare** o serie de proiecte finanțate din fonduri structurale europene care au ca **obiective**:

- îmbunătățirea adaptării sistemului de învățământ superior la nevoile pieței muncii aflate în permanentă schimbare prin dezvoltarea, testarea/pilotarea și implementarea unor instrumente, proceduri, metodologii și mecanisme, în vederea interconectării sistemului de învățământ cu piața muncii;
- crearea și consolidarea rețelei IMI NET pentru Calificările Profesionale din România, în scopul susținerii inițiativei Comisiei Europene privind dezvoltarea Sistemului de informare al pieței interne prin intermediul platformei IMI (*Internal Market Information System* - Sistemul de Informare al Pieței Unice);
- dezvoltarea unui sistem integrat pentru evidența și monitorizarea parcursului educațional, profesional și al calificărilor adulților din România și integrarea acestuia în Baza de Date a Portofoliilor personale pentru Formare Continuă, printr-un parteneriat între principalele instituții / organizații care reglementează piața muncii din România și domeniul educației / calificărilor;
- creșterea potențialului antreprenorial al studenților și absolvenților din învățământul superior, prin dezvoltarea culturii antreprenoriale și prin îmbunătățirea competitivității și adaptabilității potențialilor antreprenori;
- dezvoltarea competențelor studenților pentru a răspunde exigențelor pieței muncii prin metode inovative de învățare de tipul *firma de exercițiu*/întreprindere simulată;
- dezvoltarea și modernizarea sistemelor de educație în vederea unei mai bune adaptări la nevoile în permanentă schimbare și la evoluțiile rapide din economie și societate prin interconectarea cu sisteme relevante de pe piața muncii.

III. PRIORITĂȚI ȘI DIRECȚII DE DEZVOLTARE PENTRU PERIOADA 2009 – 2012

1. Realizarea unui sistem educațional stabil, echitabil, eficient și relevant

Obiective strategice	Măsuri și efecte estimate
Orientarea Sistemului Național de Învățământ Superior (SNÎS) spre nevoile mediului socio-economic și ale individului	Utilizarea în mod sistematic a instrumentelor de identificare și ierarhizare a cerințelor privitoare la competențe aferente pieței muncii; Consultarea studentului în proiectarea și derularea procesului de predare-învățare; Finalizarea Cadrului Național al Calificărilor; Dezvoltarea capacității de educație a adulților; Dezvoltarea de parteneriate cu mediul economic și social.
Accesul echitabil la sistemul de învățământ superior	Măsuri speciale pentru categoriile sociale vulnerabile (studenți cu situații sociale dificile, studenți proveniți din mediul rural, studenți cu dizabilități sau aparținând minorității romă etc.) care sunt mai expuse riscurilor de a nu accede sau de a nu-și finaliza studiile.
Acces echitabil la sistemul de învățământ preuniversitar	Asigurarea accesului elevilor din zonele de educație prioritară (mediul rural, populația de etnie romă, persoanele marginalizate sau în situație de sărăcie severă) la servicii educaționale de calitate prin aplicarea practicilor incluzive: - Promovarea și dezvoltarea unor programe de educație parentală; - Dezvoltarea Centrelor de Documentare și Informare. Adaptarea ofertei educaționale la nevoile individuale, sociale și la cerințele pieței forței de muncă:

- Restructurarea rețelei școlare în funcție de indicii demografici și programele de dezvoltare la nivel local și regional, precum și de adaptarea la piața muncii;

- Acordarea de burse de studii, de la bugetul de stat, unor studenți cu domiciliul în mediul rural, prin contract, cu obligativitatea încadrării în învățământul rural;

- Dezvoltarea unor rute flexibile și personalizate de învățare și formare profesională (sistem coerent de identificare a nevoilor de formare ale elevilor; ofertă educațională atractivă și motivantă; programe alternative educaționale care stimulează investiția privată în educație: Montessori, Step by Step, Waldorf, Pestalozzi).

Continuarea acțiunilor de protecție socială prin:

- Acordarea unui sprijin financiar elevilor din familii cu venituri reduse (*Programul "Bani de liceu"*);

- Acordarea unei mese /gustări zilnice gratuite elevilor din ciclul primar și gimnazial (*Legea Nr. 16/2003 pentru aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului Nr. 96/2002 privind acordarea de produse lactate și de panificație pentru elevii din clasele I-IV*) și, ulterior, celor din învățământul preșcolar;

- Asigurarea pentru familiile cu venituri reduse a necesarului de rechizite pentru copii, la începutul anului școlar;

- Asigurarea transportului școlar pentru copiii care locuiesc în zone izolate;

- Asigurarea ajutorului financiar de 200 Euro în vederea stimulării achiziționării de calculatoare;

- Acordarea de miere de albine ca supliment nutritiv pentru preșcolari și elevii din clasele I-IV din învățământul de stat și confesional.

Implementarea unui sistem de management educațional care să faciliteze accesul egal la educație;

Continuarea acțiunilor afirmative orientate către stimularea participării la educație a copiilor și tinerilor care aparțin etniei roma:

- Finanțare de locuri distincte pentru copiii romi la admiterea lor în clasa a IX-a la licee și școli de arte și meserii (anual, între 2000 – 3000 locuri).

Integrarea și cuprinderea în sistemul de educație a tuturor copiilor aparținând persoanelor care au dobândit rezidență în România (imigranți).

<p>Asigurarea calității învățământului preuniversitar</p>	<p>Asigurarea participării tuturor instituțiilor și actorilor semnificativi (elevi, părinți, cadre didactice, administrația învățământului, administrația locală, angajatori, sindicate, organizații profesionale etc.) la definirea și asigurarea calității în învățământul preuniversitar;</p> <p>Dezvoltarea sistemelor de asigurare a calității pentru fiecare subsistem, nivel și formă de educație;</p> <p>Realizarea evaluării instituționale în vederea autorizării a unui număr de circa 1000 de unități de învățământ preuniversitar de stat și 300 de unități de învățământ preuniversitar particular precum și a acreditării unui număr de circa 600 de unități de învățământ preuniversitar de stat și 300 de unități de învățământ preuniversitar particular;</p> <p>Reevaluarea periodică pentru toate unitățile de învățământ preuniversitar de stat și 150 de unități de învățământ preuniversitar particular;</p> <p>Creșterea calității și stimularea excelenței în învățământul care se desfășoară în limbile minorităților naționale;</p> <p>Reducerea personalului didactic necalificat în mediul rural;</p> <p>Îmbunătățirea serviciilor educaționale pentru formarea unor cetățeni activi, implicați, responsabili:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Continuarea programelor naționale extracurriculare, dezvoltarea parteneriatului educațional și a programelor educative (<i>Educație pentru cetățenie democratică, Educație pentru sănătate, Educație antidrog, Educația ecologică și de protecție a mediului. Alcoolul nu te face mare, Avocatul elevului, Creează-ți mediul, Părinții din nou la școală, Prevenirea traficului de ființe umane</i>, a programelor internaționale <i>Global Education, Model European Parliament, Character, first!</i>) prin dezvoltarea, în cadrul fiecăruia, a componentei formare de formatori destinate elevilor; - Actualizarea tematicii cercurilor din palatele și cluburile copiilor conform datelor rezultate din prelucrarea informațiilor obținute prin intermediul platformei de inovație educațională; <p>Implementarea unui management instituțional care să asigure calitatea educației:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea capacității de autoevaluare la nivel instituțional; - Revizuirea sistemului național de monitorizare, inspecție școlară, control și evaluare a activității de la toate nivelurile sistemului de învățământ (standarde ocupaționale și fișe de post noi pentru personalul de conducere din sistemul de învățământ; Regulament de inspecție școlară și Metodologie de aplicare noi; instrumente de evaluare instituțională și de proces; inspectorii și metodiștii formați). <p>Utilizarea noilor tehnologii informaționale în vederea creșterii calității educației.</p>
---	--

<p>Promovarea și valorificarea diversității culturale în educație</p>	<p>Asigurarea formării inițiale și continue a cadrelor didactice, care predau limba română și în limba română în țările, care au învățământ pentru minoritatea română - sprijinirea acestui învățământ cu manuale și alte auxiliare specifice, prin crearea unui fond special;</p> <p>Formarea inițială și continuă a cadrelor didactice pentru limba maghiară, germană, slovacă, ucraineană, sârbă, turcă, croată, cehă, bulgară, elenă, italiană, polonă și rusă;</p> <p>Pregătirea continuă a cadrelor didactice, care predau în limbi materne în țară și în țările cu cultura limbii respective;</p> <p>Formarea inițială și continuă a cadrelor didactice pentru limba romani;</p> <p>Asigurarea necesarului de cadre didactice care vor lucra în învățământul preuniversitar la aceste limbi materne (pentru limba maghiară și limba germană se vor asigura cadre didactice la disciplinele de cultură generală, care vor predă în limbile materne);</p>
<p>Sprijinirea tinerilor capabili de performanțe deosebite</p>	<p>Dezvoltarea capacităților instituționale pentru selecția și pregătirea tinerilor capabili de performanță;</p> <p>Formare de cadre didactice pentru pregătirea tinerilor capabili de performanță;</p> <p>Extinderea rețelei centrelor de excelență;</p> <p>Identificarea tinerilor capabili de performanțe deosebite, indiferent de mediul din care provin sau în care învață;</p> <p>Dezvoltarea de programe specifice pentru sprijinirea, stimularea și punerea în valoare a acestor tineri;</p> <p>Dezvoltarea de parteneriate educaționale.</p>
<p>Sprijinirea tinerilor cu cerințe educaționale speciale</p>	<p>Măsuri de cuprindere a tuturor copiilor cu cerințe educaționale speciale în sistemul de învățământ special sau de masă;</p> <p>Punerea în practică a programelor de integrare a copiilor din învățământul special în instituțiile de învățământ de masă, sub diverse forme, ținând cont de cerințele specifice ale fiecărui copil;</p> <p>Asigurarea unui număr suficient de profesori itineranți și de sprijin;</p> <p>Flexibilizarea ofertei curriculare;</p> <p>Formarea personalului didactic din învățământul de masă pentru a lucra cu copii cu cerințe</p>

	<p>educaționale speciale; Pregătirea școlilor pentru a primi și integra copiii cu asemenea cerințe; Transformarea școlilor speciale în centre de resurse pentru învățământul special și pentru cel de masă.</p>
<p>Promovarea limbii, culturii și civilizației românești în afara granițelor României</p>	<p>Încheierea de parteneriate interinstituționale; Prezervarea identității culturale prin lectoratele de limba română din străinătate și prin Proiectul LCCR; Facilitarea accesului cetățenilor străini în mediul de afaceri și pe piața muncii din România prin atestarea de competențe lingvistice pentru cunoștințele de limba română.</p>
<p>Fundamentarea formării continue a personalului didactic, de conducere, de îndrumare și de control pe standardele profesionale, standarde de calitate și competențe profesionale</p> <p>Creșterea calității sistemului de formare continuă</p>	<p>Accreditarea, monitorizarea, analiza de impact a programelor de formare continuă, sub coordonarea CNFP; Facilitarea accesului la programe de formare acreditate prin aducerea ofertei de formare cât mai aproape de beneficiari; Sprijinirea formării/dezvoltării competențelor profesionale pentru personalul didactic, de conducere, îndrumare și control în domeniul didacticilor de specialitate, a managementului educațional și a administrării unităților școlare; Flexibilizarea și adaptarea curriculumului de formare în acord cu nevoile identificate la nivel regional și local; Extinderea ofertei de formare de către furnizorii de programe de formare continuă acreditați și în alte locații; Diversificarea categoriilor și tipurilor de programe de formare continuă; Promovarea și implementarea sistemului de formare continuă prin credite profesionale transferabile; Echivalarea numărului de credite obținut prin parcurgerea stagiilor din cadrul unor programe internaționale de tip PHARE, Socrates, Leonardo, Grundtvig; Consilierea, evaluarea inițială, acreditarea, monitorizarea programelor de formare continuă, studii privind impactul programelor de formare continuă acreditate la nivelul cadrelor didactice și elevilor, precum și echivalarea stagiilor de formare realizate de către structuri organizaționale/instituționale care implementează programe internaționale la care România este parte sau programe cu finanțare internațională al căror beneficiar este MECI.</p>

2. Alocarea a 6% din PIB pentru educație

Obiective strategice	Măsuri și efecte estimate
Asigurarea a 6% din Produsul Intern Brut pentru finanțarea educației din surse publice	Creșterea finanțării educației și formării, alocarea ei pe criterii de performanță; Asigurarea resurselor materiale, financiare, informaționale, a dotărilor, a facilităților și a logisticii în conformitate cu prevederile art.170, alin. (1 ¹) din Legea 84/1995 republicată

3. Transformarea educației timpurii în bun public

Obiective strategice	Măsuri și efecte estimate
<p>Revizuirea și implementarea Curriculumului pentru educație timpurie raportat la proiectele legislației cadru a educației naționale</p> <p>Îmbunătățirea calității infrastructurii în sistemul preșcolar și a serviciilor care vizează nevoile de bază ale preșcolarilor pentru atingerea potențialului lor maxim de dezvoltare și pentru a alinia sistemul la standardele europene și internaționale</p>	<p>Revizuirea Strategiei privind educația timpurie (ca parte a Strategiei convergente privind dezvoltarea timpurie a copilului) și adoptarea acesteia ca document de politică publică; Creșterea ponderii personalului calificat în învățământul preșcolar; Dezvoltarea profesională a educatorilor, directorilor unităților de învățământ preșcolar și a personalului medical; Înființarea de centre de resurse operaționale; Dotarea grădinițelor cu materiale de predare – învățare;</p> <p>Elaborarea programei specifice pentru educație timpurie a copiilor cuprinși între vârste de 0 și 6/7 ani pentru cei care învață în limba maghiară; Implementarea proiectelor educaționale în favoarea copiilor, elevilor și tinerilor romi, din fondurile structurale europene: Proiectul ANR, "Educația copiilor romi – calea spre un loc de muncă stabil"; Proiectul Romani CRISS, "Pași strategici pentru îmbunătățirea accesului la educație al copiilor romi"; Proiectul Salvați Copiii "Copiii romi se pregătesc pentru grădiniță!"; Programul strategic "<i>Toți la grădiniță! Toți în clasa I</i>".</p>

4. Descentralizarea învățământului preuniversitar și creșterea autonomiei școlilor

Obiective strategice	Măsuri și efecte estimate
<p>Revizuirea și actualizarea Strategiei de descentralizare a învățământului preuniversitar Realizarea imediată în practică a descentralizării învățământului preuniversitar – în condiții de stabilitate, eficiență și asigurare a calității</p>	<p>Elaborarea proiectului de lege privind exercitarea competențelor în descentralizarea învățământului preuniversitar de stat; Implementarea Strategiei revizuite de descentralizare în învățământul preuniversitar și pregătirea condițiilor pentru administrarea și gestiunea școlii într-un mediu descentralizat începând cu anul 2010-2011; Elaborarea Planului de acțiune pentru activitatea Grupului de Implementare a descentralizării; Trecerea de la un management administrativ bazat pe sarcină la un management al calității într-un mediu descentralizat.</p>
<p>Asigurarea calității proceselor în domeniile politicilor de personal și managementului educațional, în condițiile descentralizării sistemului de învățământ și educație</p>	<p>Redefinirea competențelor și a structurii instituționale la nivel central, județean, local:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Delimitarea prin documente strategice și normative a ariilor de autoritate și răspundere; - Transferul ponderii decizionale de la nivel național și județean la nivel local și școală; - Reorganizarea Consiliilor de Administrație (CA) ca factor de decizie la nivelul unităților/instituțiilor de învățământ; - Consolidarea rolului Comisiilor de Evaluare și Asigurare a Calității de la nivelul unităților de învățământ (CEAC) în cadrul auto-evaluării; - Dezvoltarea parteneriatului educațional în managementul descentralizat al unităților/instituțiilor de învățământ; <p>Descentralizarea managementului resurselor umane:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Implementarea unor politici și strategii naționale privind dezvoltarea și valorizarea, prin programe pe termen mediu și lung, a capitalului resurselor umane la nivel central, la nivelul inspectoratelor școlare și al unităților/instituțiilor de învățământ; - Dezvoltarea capacității instituționale la nivelul furnizorului de educație prin evaluarea internă

	<p>(autoevaluare);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Elaborarea unor proceduri de selecție, încadrare și evaluare optimă a personalului de conducere, îndrumare și control a personalului didactic și monitorizarea respectării acestora; - Elaborarea unor organigrame noi a inspectoratelor școlare, precum și a unor metodologii și regulamente specifice funcționării ISJ/ISMB; <p>Reducerea personalului didactic necalificat în mediul rural prin acordarea de burse MECI pentru studenți cu domiciliul în mediul rural;</p> <p>Implementarea unui sistem de standarde de cost compatibilizat cu standardele de calitate, necesar gestionării și administrării școlii într-un mediu descentralizat;</p> <p>Asigurarea transparenței și a răspunderii publice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asigurarea accesului cetățenilor la informațiile de interes public din educație; - Asigurarea transparenței în gestionarea fondurilor publice destinate educației; - Stabilirea unui sistem de răspundere publică în sistemul de educație.
--	---

5. Introducerea unui curriculum școlar bazat pe competențe

Obiective strategice	Măsuri și efecte estimate
<p>Fundamentarea întregului Curriculum Național pe cele 8 domenii de competențe-cheie agreate la nivel european</p>	<p>Aplicarea Recomandării Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene privind competențele-cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți (206/962/EC) care conturează, pentru absolvenții învățământului obligatoriu, un profil de formare european structurat pe cele opt domenii de competență cheie;</p> <p>Elaborarea planurilor cadru și programelor școlare restructurate pentru învățământul general obligatoriu și pentru învățământul liceal, proiectate și concepute pe baza celor opt domenii de competențe cheie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Creșterea calității ofertei curriculare prin Curriculumul Național și cel al furnizorului de educație și formare profesională; - Creșterea calității examenelor naționale prin focalizarea evaluării pe competențe; <p>Utilizarea unui singur model de proiectare curriculară în întregul învățământ preuniversitar, ceea ce</p>

	<p>permite abordarea unitară și sistemică a Curriculumului Național;</p> <p>Regândirea demersului didactic din perspectiva achizițiilor finale ale învățării, precum și accentuarea dimensiunii acționale în formarea personalității elevului;</p> <p>Elaborarea standardelor curriculare, a standardelor de evaluare și a profilului de formare în conformitate cu noile prevederi legislative și Cadrul European al Calificărilor (EQF);</p> <p>Proiectarea mecanismelor de monitorizare a implementării Curriculumului Național și de valorificare a feed-back-ului obținut;</p> <p>Dezvoltarea ofertei educaționale care să răspundă nevoilor individuale, sociale și ale pieții muncii;</p> <p>Realizarea cu o mai mare eficiență a procesului de predare – învățare - evaluare, prin simplificarea structurii curriculumului și prin orientarea demersurilor specifice procesului de educație pornind de la competențe, asigurând orientarea către latura pragmatică a aplicării programei școlare; corelarea unități de conținut-competențe specifice permite realizarea conexiunii dintre ceea ce se învață și scopul pentru care se învață;</p> <p>Dezvoltarea unui sistem de evaluare a elevilor centrat pe evaluarea competențelor;</p> <p>Descongestionarea programelor școlare la limbi materne pentru clasele V-VIII.</p>
--	---

6. Promovarea unui sistem de salarizare bazat pe performanță, concordant cu statutul cadrelor didactice în societate

Obiective strategice	Măsuri și efecte estimate
<p>Implementarea prevederilor ordinului ministrului educației, cercetării și inovării nr. 4595/2009 privind aprobarea criteriilor de performanță pentru evaluarea cadrelor didactice</p>	<p>Începând cu anul școlar 2009-2010, evaluarea cadrelor didactice din învățământul preuniversitar se va face pe baza criteriilor de performanță aprobate prin OMECI nr. 4595/22.07.2009, ceea ce va contribui la creșterea calității educației, prin stabilirea clară a responsabilității cadrului didactic, atât din perspectiva calității, cât și din cea a iminentei descentralizării a sistemului de învățământ preuniversitar.</p>

7. Realizarea unui sistem legislativ care să asigure modernizarea, stabilitatea și predictibilitatea sistemului de învățământ, precum și garantarea egalității de șanse la accesul la educație

Obiective strategice	Măsuri și efecte estimate
<p>Elaborarea proiectelor legislației cadru a educației naționale</p>	<p>Schimbările preconizate prin noul cadru legislativ cuprind domeniile:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Structura învățământului preuniversitar (nivelurile educaționale) – durata învățământului obligatoriu. 2. Resursele curriculare pentru învățământul preuniversitar. 3. Evaluările curente și naționale – fundamentate pe standardizare la nivel național pentru a asigura obiectivitatea și credibilitatea evaluărilor și pentru a asigura relevanța acestora pentru orientarea școlară și profesională a elevilor. 4. Momentele esențiale în progresul școlar – trecerea de la învățământul general, comprehensiv la învățământul pentru specializare/profesionalizare inițială (gimnaziu-liceu) și finalizarea studiilor liceale prin examenul național de Bacalaureat, bazate pe evaluarea competențelor dobândite de elevi și concepute ca factori esențiali în orientarea școlară și profesională a acestora. 5. Competențele partajate și exercitarea acestora în management, administrare și finanțare – în demersul descentralizării învățământului preuniversitar. 6. Formarea inițială și continuă, dezvoltarea profesională și evoluția în carieră a personalului din învățământ. <p>Elaborarea regulamentelor, metodologiilor și altor acte normative/administrative pentru aplicarea noii legislații.</p>

8. Asigurarea calității și stimularea excelenței în învățământul superior de stat și privat

Obiective strategice	Măsuri și efecte estimate
<p>Conformitatea cu standardele de calitate europene și naționale – prevăzută de proiectele legislației cadru a educației naționale</p>	<p>Definirea clară și unitară a studiilor corespunzătoare celor trei cicluri universitare precum și redefinirea studiilor post-universitare prin prisma trecerii la sistemul Bologna și dezvoltării formării continue pe durata vieții;</p> <p>Clarificarea statutului studentului în cele trei cicluri universitare;</p> <p>Elaborarea de reglementări referitoare la consorțiile universitare și asigurarea calității în educație în învățământul superior;</p> <p>Introducerea reglementărilor referitoare la sprijinirea excelenței în prestația individuală și instituțională în învățământul superior;</p> <p>Schimbările la nivelul managementului instituțiilor de învățământ superior prin creșterea responsabilității și deschiderea acestora către mediul socio-economic;</p> <p>Modificări referitoare la funcțiile didactice, evaluarea și validarea activității profesionale;</p> <p>Alinierea sistemului de asigurare a calității în învățământul superior, construit inițial ca sistem național de acreditare pe baza legii 88/1993 și CNEAA, la cerințele „Standardelor și liniilor directoare...” prevăzute prin OUG 75/2005 aprobată prin Legea 87/2006;</p> <p>Îmbunătățirea metodologiei de recunoaștere și facilitarea recunoașterii studiilor universitare efectuate în străinătate pentru perioadele de studii de către universități;</p> <p>Corelarea cu noile situații existente în sistemul de educație și asigurarea unei transparențe mai mari a procesului de recunoaștere și echivalare a diplomelor;</p> <p>Informarea corectă a absolvenților referitor la regimul recunoașterii studiilor.</p>
<p>Orientarea spre excelență și prezența în rankingurile internaționale consacrate</p>	<p>Diversificarea misiunii universităților și concentrarea resurselor la nivelul instituțiilor universitare.</p>

Deschiderea internațională a universităților românești	Extinderea mobilităților studenților și a cercetătorilor; Dezvoltarea de programe de studii în parteneriat și/sau eliberarea de diplome cu dublă recunoaștere; Participarea în comun la proiecte de cercetare; Unul din 5 studenți să aibă la absolvire experiență internațională.
--	---

9. Educația permanentă în vederea obținerii unor calificări noi, a extinderii specializării și perfecționării

Obiective strategice	Măsuri și efecte estimate
<p>Asigurarea coerenței, formării inițiale și continue, dezvoltării profesionale și evoluției în carieră a personalului didactic.</p> <p>Asigurarea calității resurselor umane în educație prin dezvoltarea oportunităților în carieră și sprijin pentru personalul din învățământ</p> <p>Asigurarea educației permanente prin educația de bază, prin educația și formarea profesională inițială, prin programe de formare</p>	<p>Acreditarea și implementarea de programe de formare continuă destinate dezvoltării competențelor personalului didactic din sistemul educațional;</p> <p>Implementarea creditelor profesionale transferabile care atestă calitatea, adecvarea și extinderea programelor urmate;</p> <p>Dezvoltarea competențelor pentru evoluția în cariera didactică, prin sistemul de pregătire și obținere a gradelor didactice;</p> <p>Formarea și dezvoltarea competențelor de conducere, de îndrumare și de control;</p> <p>Dobândirea de noi competențe, prin programe de conversie pentru noi specializări și/sau ocuparea de noi funcții didactice, altele decât cele ocupate în baza formării inițiale precum și dobândirea unor competențe complementare;</p> <p>Dezvoltarea și extinderea competențelor transversale;</p> <p>Promovarea unei oferte de formare a cadrelor didactice, centrate pe elaborare de CDS și CDL;</p> <p>Susținerea unui statut social și profesional adecvat importanței profesiei didactice</p> <p>Extinderea formării continue a angajaților prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) scheme de ucenicie la locul de muncă; b) programe de reconversie profesională și de recalificare pentru șomeri; c) programe pentru dobândirea de abilități antreprenoriale; d) alte programe de formare profesională continuă. <p>Creșterea rolului consilierii și orientării în carieră;</p>

<p>continuă, prin programe educaționale de tip "a doua șansă", precum și prin validarea și recunoașterea rezultatelor învățării non-formale și informale</p> <p>Dezvoltarea personală, civică și socială; creșterea șanselor de obținere a unui loc de muncă mai bine remunerat ; creșterea relevanței competențelor și cunoștințelor prin promovarea învățării pe parcursul întregii vieți</p> <p>Creșterea inovației și creativității, inclusiv a antreprenoriatului, la toate nivelurile de educație și formare</p>	<p>Facilitarea accesului la contexte de învățare multiple prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) introducerea activităților de e-learning în unitățile și instituțiile de învățământ; b) crearea de centre comunitare de învățare permanentă; c) dezvoltarea de rețele între unitățile și instituțiile de învățământ și alți furnizori de educație și formare profesională pentru a oferi programe de educație în zonele dezavantajate; d) dezvoltarea de parteneriate între unitățile și instituțiile de învățământ cu comunitatea locală pentru derularea de programe educaționale în sprijinul comunității. <p>Îmbunătățirea furnizării de educație și formare, prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) programe de tip remedial pentru dobândirea competențelor cheie; b) programe în vederea completării cunoștințelor și competențelor în vederea validării rezultatelor învățării non-formale și informale; c) activități de informare și consiliere privind accesul la programe de educație și formare profesională; d) activități de consiliere în vederea validării rezultatelor învățării non-formale și informale; e) realizarea de studii și analize privind nevoile de formare la nivelul comunității; f) programe de formare pentru reconversie profesională. <p>Dezvoltarea personală a elevilor din perspectiva învățării permanente;</p> <p>Dezvoltarea coeziunii sociale și creșterea participării cetățenilor la programele de dezvoltare economică și socială a comunităților locale;</p> <p>Creșterea participării pe piața muncii și creșterea calității ocupării forței de muncă;</p> <p>Dezvoltarea unor programe educaționale individualizate adresate adulților (inclusiv a celor etnic minoritari) care nu au beneficiat de prima șansă oferită de educație, pentru dobândirea competențelor-cheie;</p> <p>Dezvoltarea unor campanii de promovare publică a necesității și beneficiilor învățării pe parcursul întregii vieți, adaptate în mod specific diferitelor grupuri țintă;</p> <p>Asigurarea unei implicări mai puternice a comitetelor sectoriale, partenerilor sociali și ONG-urilor în promovarea învățării pe parcursul întregii vieți;</p> <p>Creșterea semnificativă a numărului și varietății ofertelor de educație și formare, pentru a asigura mai multe opțiuni și o accesibilitate sporită;</p> <p>Orientarea către beneficiarul învățării în conceperea programelor de educație și formare;</p> <p>Creșterea utilizării produselor și serviciilor tehnologiilor informației și comunicațiilor pentru a facilita accesul la informații despre oferte de educație și formare.</p>
---	--

ANEXĂ

Acte normative relevante adoptate în anul școlar 2008 -2009

Legi, Ordonanțe de Urgență și Ordonanțe ale Guvernului

- Ordonanța de Urgență nr. 124 din 1 octombrie 2008 pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 62/1999 privind înființarea Unității Executive pentru Finanțarea Învățământului Superior și a Cercetării Științifice Universitare;
- Legea nr. 223 din 28 octombrie 2008 privind susținerea învățământului preșcolar;
- Ordonanța de Urgență nr. 168 din 19 noiembrie 2008 pentru completarea art. 10 din Ordonanța de Urgență nr. 87/2008 privind dotarea cu calculatoare tip desktop a unităților în care se desfășoară învățământ liceal și profesional de stat;
- Legea nr. 32 din 13 martie 2009 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 95/2008 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 96/2002 privind acordarea de produse lactate și de panificație pentru elevii din clasele I - IV din învățământul de stat, precum și pentru copiii preșcolari din grădinițele de stat cu program normal de 4 ore;
- Legea nr. 189 din 26 mai 2009 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 141/2008 pentru modificarea Legii nr.17/2007 privind educația tinerilor supradotați, capabili de performanță înaltă;
- Legea nr. 202 din 2 iunie 2009 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 124/2008 pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 62/1999 privind înființarea Unității Executive pentru Finanțarea Învățământului Superior și a Cercetării Științifice Universitare;
- Legea nr. 220 din 2 iunie 2009 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 24/2008 pentru modificarea alin. (2) al art. 1 din Legea nr. 509/2006 privind acordarea de miere de albine ca supliment nutritiv pentru preșcolari și elevii din clasele I - IV din învățământul de stat și confesional;
- Legea nr. 265 din 7 iulie 2009 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 5/2009 privind înființarea Agenției de Credite pentru Studenții din Instituțiile de Învățământ Superior de Stat și Particular Acreditate;
- Legea nr. 272 din 7 iulie 2009 pentru modificarea și completarea Legii nr. 263/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea creșelor;
- Ordonanța nr. 10 din 12 august 2009 privind dreptul studenților înmatriculați la formele de învățământ la distanță sau cu frecvență redusă de a continua studiile la programe de studii de licență autorizate să funcționeze provizoriu sau acreditate;

Hotărâri de Guvern

- Hotărârea de Guvern nr. 866 din 13 august 2008 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 844/2002 privind aprobarea nomenclatoarelor calificărilor profesionale pentru care se asigură pregătirea prin învățământul preuniversitar, precum și durata de școlarizare;
- Hotărârea de Guvern nr. 1197 din 24 septembrie 2008 privind repartizarea unor sume din transferuri din bugetul de stat către bugetele locale, prevăzute în bugetul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului, pentru finanțarea în anul 2008 a unor cheltuieli de capital pentru unități de învățământ preuniversitar de stat;
- Hotărârea de Guvern nr. 1212 din 1 octombrie 2008 privind instituirea burselor "Titu Maiorescu" pentru efectuarea de stagii de studii de masterat/doctorat sau de cercetare în străinătate, în vederea formării de specialiști în domeniile de interes ale Uniunii Europene;
- Hotărârea de Guvern nr. 1512 din 19 noiembrie 2008 pentru modificarea Metodologiei de evaluare externă, a standardelor, a standardelor de referință și a listei indicatorilor de performanță a Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1.418/2006;
- Hotărârea de Guvern nr. 1534 din 25 noiembrie 2008 privind aprobarea Standardelor de referință și a indicatorilor de performanță pentru evaluarea și asigurarea calității în învățământul preuniversitar;
- Hotărârea de Guvern nr. 1568 din 4 decembrie 2008 privind aprobarea Foi de parcurs pentru implementarea Planului de acțiune pentru tehnologii de mediu - ETAP România, aferentă perioadei 2008 – 2009;
- Hotărârea de Guvern nr. 1581 din 4 decembrie 2008 privind aprobarea participării Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului la Programul european "European Schoolnet";
- Hotărârea de Guvern nr. 1609 din 4 decembrie 2008 privind înființarea Agenției de Administrare a Rețelei Naționale de Informatică pentru Educație și Cercetare prin reorganizarea Oficiului pentru Administrare și Operare al Infrastructurii de Comunicații de Date "Roedunet";
- Hotărârea de Guvern nr. 1628 din 10 decembrie 2008 privind acordarea de ajutoare financiare pentru aplicarea Regulamentului (CE) nr. 657/2008 al Comisiei de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1.234/2007 al Consiliului în ceea ce privește acordarea de ajutoare comunitare pentru furnizarea laptelui și a anumitor produse lactate elevilor din instituțiile școlare;
- Hotărârea de Guvern nr. 1708 din 17 decembrie 2008 privind aprobarea indicatorilor tehnico-economici ai obiectivelor de investiții cuprinse în Proiectul pentru reabilitarea infrastructurii școlare - Componenta V.2 (școli în mediul rural), precum și modificarea indicatorilor tehnico-economici ai unor obiective cuprinse în anexele la Hotărârea Guvernului nr.1.050/2005, Hotărârea Guvernului nr. 265/2006 și Hotărârea Guvernului nr. 1.516/2006;
- Hotărârea de Guvern nr. 51 din 29 ianuarie 2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației, Cercetării și Inovării;

- Hotărârea de Guvern nr. 77 din 11 februarie 2009 privind aprobarea cifrelor de școlarizare pentru învățământul preuniversitar și superior de stat în anul școlar/universitar 2009 – 2010;
- Hotărârea de Guvern nr. 448 din 15 aprilie 2009 privind stabilirea cuantumului bursei școlare "Guvernul României";
- Hotărârea de Guvern nr. 594 din 13 mai 2009 pentru completarea Hotărârii Guvernului nr.1.488/2004 privind aprobarea criteriilor și a cuantumului sprijinului financiar ce se acordă elevilor în cadrul Programului național de protecție socială "Bani de liceu";
- Hotărârea de Guvern nr. 655 din 3 iunie 2009 privind finanțarea din bugetul Ministerului Educației, Cercetării și Inovării pe anul 2009 a unor cheltuieli de capital pentru unități de învățământ preuniversitar de stat și repartizarea unor sume din transferuri din bugetul de stat către bugetele locale, prevăzute în bugetul Ministerului Educației, Cercetării și Inovării;
- Hotărârea de Guvern nr. 749 din 24 iunie 2009 pentru aprobarea Nomenclatorului domeniilor, a structurilor instituțiilor de învățământ superior și a specializărilor /programelor de studii universitare de licență acreditate sau autorizate să funcționeze provizoriu organizate de acestea;

Ordine de ministru

- Ordin nr. 5109 din 25 august 2008 privind înființarea Centralei Rețelei Firmelor de Exercițiu/Întreprinderilor Simulate din România;
- Ordin nr. 5166 din 29 august 2008 privind aprobarea metodologiei de organizare și desfășurare și a Calendarului admiterii în învățământul liceal și profesional de stat pentru anul școlar 2009 – 2010;
- Ordin nr. 5177 din 1 septembrie 2008 pentru modificarea și completarea Ordinului ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 5.168/2008 privind aprobarea calendarului și a Metodologiei de organizare și desfășurare a examenului de bacalaureat – 2009;
- Ordin nr.5 538 din 30 septembrie 2008 pentru modificarea Ordinului ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 3.628/2008 privind aprobarea programelor de studii universitare de masterat evaluate de Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior;
- Ordin nr. 5573 din 2 octombrie 2008 privind organizarea și desfășurarea concursului de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate din învățământul preuniversitar la nivelul unității de învățământ sau al grupurilor de unități de învățământ, în 14 județe și în municipiul București;
- Ordin nr. 5689 din 20 octombrie 2008 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a centrelor de documentare și informare, a Fișei-cadru a postului de profesor documentarist și a Fișei-cadru de evaluare a profesorului documentarist;

- Ordin nr. 5742 din 28 octombrie 2008 privind Calendarul mișcării personalului didactic din învățământul preuniversitar pentru anul școlar 2009 – 2010;
- Ordin nr. 634/2119/823/6043/1816 din 14 octombrie 2008 pentru punerea în aplicare a prevederilor Deciziei Consiliului din 5 octombrie 2006 privind instituirea unui mecanism de informare reciprocă cu privire la măsurile statelor membre în domeniul azilului și imigrației (2006/688/CE);
- Ordin nr. 6076 din 4 decembrie 2008 privind aprobarea Regulamentului de organizare și desfășurare a concursului național de acordare a bursei "Titu Maiorescu" pentru efectuarea de stagii de studii de masterat/doctorat sau de cercetare în străinătate, în vederea formării de specialiști în domeniile de interes ale Uniunii Europene, instituite prin Hotărârea Guvernului nr. 1.212/2008;
- Ordin nr. 6200 din 15 decembrie 2008 pentru modificarea Normelor metodologice de aplicare a Hotărârii Guvernului nr. 769/2005 privind acordarea unor burse de studii unor studenți cu domiciliul în mediul rural, aprobate prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 4.923/2005;
- Ordonanța nr. 5 din 29 ianuarie 2009 privind înființarea Agenției de Credite pentru Studenții din Instituțiile de Învățământ Superior de Stat și Particular Acreditate;
- Ordin nr.3110 din 3 februarie 2009 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Institutului Limbii Române;
- Ordin nr. 232/3323 din 24 februarie 2009 privind modificarea și completarea Nomenclatorului calificărilor pentru care se pot organiza programe finalizate cu certificate de calificare, aprobat prin Ordinul ministrului muncii, solidarității sociale și familiei și al ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 35/3.112/2004;
- Ordin nr. 3331 din 4 martie 2009 privind criteriile generale de organizare și desfășurare a admiterii în ciclul de studii universitare de licență, de masterat și de doctorat pentru anul universitar 2009-2010;
- Ordin nr. 3404 din 16 martie 2009 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea, funcționarea și atribuțiile Colegiului central de onoare de la nivelul Ministerului Educației, Cercetării și Inovării și ale colegiilor de onoare de la nivelul instituțiilor de învățământ superior;
- Ordin nr. 3457 din 23 martie 2009 pentru modificarea Regulamentului privind organizarea, funcționarea și atribuțiile Colegiului Central de Disciplină de la nivelul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului și ale colegiilor de disciplină de la nivelul inspectoratelor școlare județene, aprobat prin Ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 847/2007;
- Ordin nr. 3608 din 3 aprilie 2009 cu privire la aprobarea disciplinelor de specializare din curriculumul diferențiat pentru clasele a IX-a - a XII-a, ciclurile inferior și superior ale liceului, filiera vocațională;
- Ordin nr. 3845 din 6 mai 2009 privind aprobarea modelului pentru Registrul de evidență a rezultatelor activităților de cercetare-dezvoltare și a Metodologiei de înregistrare a rezultatelor activității de cercetare-dezvoltare;
- Ordin nr. 4038 din 6 mai 2009 pentru modificarea Calendarului mișcării personalului didactic din învățământul preuniversitar pentru anul școlar 2009 - 2010, aprobat prin Ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 5.742/2008;

- Ordin nr. 4356 din 12 iunie 2009 cu privire la structura anului școlar 2009 – 2010;
- Ordin nr. 4430/ din 29 iunie 2009 privind utilizarea Cadrului național al calificărilor din învățământul superior;
- Ordin nr. 4595 din 22 iulie 2009 privind aprobarea criteriilor de performanță pentru evaluarea cadrelor didactice din învățământul preuniversitar;
- Ordin nr. 4651 din 30 iulie 2009 pentru completarea Ordinului ministrului educației, cercetării și inovării nr. 3.331/2009 privind criteriile generale de organizare și desfășurare a admiterii în ciclul de studii universitare de licență, de masterat și de doctorat pentru anul universitar 2009-2010;
- Ordin nr. 4728 din 14 august 2009 privind modificarea și completarea Ordinului ministrului educației, cercetării și inovării nr. 4.495/2009 pentru aprobarea Listei nominale a beneficiarilor Legii nr. 269/2004 privind acordarea unui ajutor financiar în vederea stimulării achiziționării de calculatoare, pentru anul 2009;
- Ordin nr. 4729 din 14 august 2009 privind aprobarea bugetelor de venituri și cheltuieli pe anul 2009 ale institutelor naționale de cercetare-dezvoltare din coordonarea Autorității Naționale pentru Cercetare Științifică.